BOLŞEVİK PARTİ İNŞASI İÇİN – JÎ BO SAZBÛNA PARTÍYA BOLŞEWÎK

BOLŞEVİK PARTİZAN

Butun ulkelerın ışçıleri bırleşınız! Butun ulkelerın ışçıleri ve ezılen halklar bırleşınız!
Karkerên hemû welatan yekbın! Karkerên hemû welatan û gelên bındest yekbın!

□ Sayı/Hejmar: 66 □ 15 Temmuz / Tirmeh 1991 □ 4000 TL.

"Yeni" düzene "yeni çare", "yeni" düzen kadar eski: SOSYALİZM/ KOMÜNİZM!

"Yeni düzen"de Kürdistan'ın yeri: SORUNUN ÇÖZÜLMESİ GEREK!

Etyopya halklarına sadaka değil; anti-emperyalist, anti-feodal devrimleri için enternasyonal dayanışma ve destek gerek!

İşçi hareketi yükseliyor!

İÇİNDEKİLER

"Yeni" düzene "yeni" çare,
"yeni" düzen kadar eski:
SOSYALİZM / KOMÜNİZM ! 3

Etyopya halklarına sadaka değil;
anti-emperyalist, anti-feodal devrimleri için
enternasyonal dayanışma ve destek gerek! 6

Yugoslavya'daki son gelişmeler üzerine... 7

"Yeni Düzen"de Kürdistan'ın yeri:
Sorunun çözülmesi gerek! 8

"İki bölgeli federasyon" ve
Kıbrıs sorununun çözümü... 14

"Kızıl Sendikalar Enternasyonali"nin (KSE)
deneyim ve derslerinden öğrenelim! - II - 17

İşçi hareketi büyüyor:
Mücadele ama... 20

Klasiklerimizden öğrenelim!
"Yabancı Bayrak Altında" 22

İşçi sınıfının bakış açısından doğa ve insan:
İklim felaketi 28

Filistin'de kadın 41

İbretlik Haberler 49

Okuyucu Mektupları 53

Brecht'ten: "Komünarların Şarkısı" 55

Bu sayımızda
Komünist Partisi
Manifestosu'nun
Kürtçesinin son bölümünü
yayınlıyoruz.

BOLŞEVİK PARTİ İNŞASI İÇİN - JÎ BO SAZBÛNA PARTÍYA BOLŞEWÎK

BOLŞEVİK PARTİZAN

Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz! Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!
Karkerên hemû welatan yekbin! Karkerên hemû welatan û gelên bindest yekbin!

V.i.S.d.P.:
M. Korkmaz
11 Stanley Rd., Leeds LH8
England

Yazışma Adresi:
PLK Nr. 106606 C
D-8000 München 32

Fiyatı:
4000 TL, 4 DM,
12 FF, £ 1.25, 30 ÖS

"Yeni" düzene "yeni" çare, "yeni" düzen kadar eski:
SOSYALİZM / KOMÜNİZM ! (*)

Emperyalizmin "yeni" düzeninin tek çaresi vardır! Bu çare, emperyalizm kadar, onun temeli olan kapitalizm kadar eskidir. Çare, işçi sınıfı ve ezilen halkların kan emicisi başbelası emperyalizmi Proleter Dünya Devrimi ile mezara gömmektir. Çare, sosyalizmdir / komünizmdir! Komünizmin ölümü üzerine çan çalanlara söyleyeceğimiz şudur: Komünizm henüz yaşanmadı! Komünizm yönünde Sovyetler Birliği'nde Lenin ve Stalin döneminde atılan ilk adımlar, modern revizyonist ihanetçiler tarafından durduruldu. Bürokrat devlet kapitalisti sistemdir yenilen ve yıkılan! Dünya, emperyalizm tarafından BARBARLIĞA götürülmektedir. Bunun tek alternatifi sosyalizmdir! Gerçek sosyalizm! YA BARBARLIK / YA SOSYALİZM! Alternatifler bunlardır! Herkes seçimini yapmak zorundadır...

(*) TKP/ML(BOLŞEVİK) Merkez Komitesi'nin elimize geçen bir açıklamasını aynen yayınlıyoruz.

BİR "yeni düzen"dir lafı sardı ortalığı... Emperyalistler ve sosyal emperyalistler elele dünyada "yeni düzen" kurmanın hummalı faaliyeti içindeler.

Bu "yeni" düzenin artık bir barış, uluslararası anlaşma ve işbirliği düzeni olacağı; her yerde sosyalizme üstünlüğü güya ispatlanmış olan kapitalist, özel mülkiyetçi, özel teşebbüsçü, güya "sosyal" pazar ekonomisine dayalı "demokrasi" ve "insan hakları"na saygılı bir düzen vaad ediliyor.

Bu "yeni" düzenin, "barışçılığı"nın ne anlama geldiği, Ortadoğu'daki "Körfez Savaşı" denen savaşta görülmüştür. Bu "yeni" düzenin "barışçılığı", emperyalist büyük haydutların yeniden paylaşım dalaşlarına burnunu sokmaya kalkan küçük haydutlara hadlerini bildirmek için, en modern silahlarla savaş sürdürmeyi içinde barındırmaktadır.

Bu "yeni" düzenin temel taşlarından biri gibi görünen emperyalist büyük güçler arasındaki anlaşma ve işbirliği geçicidir. Her emperyalist, sosyal-emperyalist büyük güç, kendi çıkarlarını çıkış noktası almaktadır. Her biri, fırsatını bulduğunda, diğerlerini boğmaya hazırdır. Bir yandan ABD emperyalistleri ile Japon ve Avrupalı emperyalist büyük güçler arasındaki rekabet; diğer yanda Japon ve Amerikan emperyalizmine karşı ortak çıkarlar nedeni ile belirli ortak adımlar atan Avrupalı emperyalist büyük güçlerin kendi aralarındaki çelişmeler derinleşmektedir. Sosyal-emperyalist kampın dağılması sonucu, Batılı emperyalistler için şimdi engelsiz bir açık pazar durumuna gelen "Doğu"nun "fethi" konusunda amansız bir yarış sürmektedir.

"Körfez Savaşı" ertesi gelişmeler, yalnızca "Doğu" pazarının "fethinde" değil, dünyanın her alanında emperyalist büyük güçlerin hegemonya dalaşı yürüttüğünü açıkça belgelemektedir. Görünürde emperyalist büyük güçler arasında Ortadoğu'da tam bir ittifak sözkonusudur. Gerçekte ise, herbiri Ortadoğu'da yeniden düzenlemede kendi payını arttırmak için akla gelebilecek her dolabı döndürmektedir. Amerikan emperyalistleri Türk faşistleri ile ittifak içinde Ortadoğu'nun tek hakimi olmak için adımlar atarken; Alman emperyalistleri İran'daki islamcı faşistlerle ilişkilerini "ilerletmekte"; İngiliz emperyalistleri Amerikan şemsiyesi altında kendine uygun bir yer kapmaya çalışmakta; Fransız emperyalistleri Arap gerici rejimleri ile "geleneksel", "dostane"(!!!) ilişkileri üzerinden pay talebini yükseltmeye çalışmakta; Rus sosyal-emperyalistleri dışta kalmamak için olağanüstü çaba sarfetmekte; Japon emperyalistleri şimdilik mali ve teknik güçleri ile ağırlıklarını koymaktadır.

Ortadoğu'da emperyalist güçlerin sürekli baş ağrılarından biri olan Filistin sorununa, şimdi resmen bir yenisi, Kürt sorunu eklenmiştir. Ve emperyalist büyük güçlerin herbiri Kürtlerin en büyük "yardımcıları" kesilivermiştir. Şimdi "yeni" düzen için emperyalist büyük güçlerin pazarlıkları doğrultusunda Filistin ve Kürt sorununa "çözüm" aranmaktadır. Bu "çözüm", emperyalistlerin andaki güç dengelerine uygun, geçici bir çözümden başka bir şey olamaz. "Ulusların kendi kaderini tayin hakkı", emperyalistler açısından, onların çıkarlarına göre şekillendirilen bir pazarlık metasıdır.

Saddam rejimine karşı "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" konusunda kocaman kocaman laflar eden emperyalist propagandacılar; şimdi Yugoslavya'nın ulusal temelde parçalanması tehdidi karşısında "ulusların kendi kaderini tayin hakkı"nı unutabilmektedir. Yugoslavya, öğrenmeye hazır olanlar için, büyük derslerle doludur. Yugoslavya, öğrenmeye hazır olanlara, emperyalizm çağında, emperyalizmin hakimiyeti şartlarında milli sorunun gerçek çözümünün olmadığını; ulusal düşmanlık ve nefretin emperyalizmin kaçınılmaz, ayrılmaz yol arkadaşı olduğunu bir kez daha gösteriyor. Slovenya ve Hırvatistan'ın bağımsızlık

ilanı ertesinde Sırp milliyetçilerinin denetimindeki merkezi ordunun Slovenya ve Hırvatistan halklarına karşı başlattığı ve şu an bu savaşı hiç istemeyen Avrupalı emperyalistlerin müdahalesi üzerine "ertelenen" savaş, emperyalizmin yol arkadaşı kör milliyetçiliğin, milliyetçi fanatizmin ulusların barış içinde bir arada yaşamasının mutlak engeli olduğunu açıkça gösteriyor.

"Kalıcı barış çağı" üzerine çok laf ediliyor. Fakat her yanda savaş dumanları tütüyor! Bugünün dünyasının, bu "yeni" düzenin temel olgularından biri budur!

Kim emperyalist büyük güçler arasındaki hegemonya dalaşının artık "savaşsız" yürüyeceğini, artık "kalıcı barış çağı"na girildiğini düşünüyorsa, o, emperyalizmin propagandacılarının "yeni" masallarının kurbanlarından biridir. Ve her kurban gibi, kurban olduğunu ancak boğazına bıçak dayandığında, emperyalist çıkarlar için korkunç bir savaşın içinde kendini bulduğunda anlayacaktır.

Emperyalistlerin ne kadar "insan hakları" ve "demokrasi" savunucusu olduğunu, örneğin bu yüce amaçlar için kurtarıldığı ilan edilen Kuveyt'te olanlar, hergün yeniden kanıtlamaktadır. Kuveyt'te "kurtuluş"tan(!) bu yana yüzlerle, binlerle Filistinli "işbirlikçilik" gerekçesi ile sorgusuz sualsiz katledilmiştir. Şimdi kurulan olağanüstü mahkemeler hergün onlarla idam cezası kesmektedir. Emperyalizmin demokrasi, insan hakları vb. lafları, büyük bir sahtekarlıktan başka birşey değildir. Emperyalizmin "yenisi" de, "eskisi" gibi, *"bütün çizgi boyunca" "siyasi gericilik"*ten *(Lenin)* başka bir şey değildir.

Güya sosyalizme karşı "üstünlüğü" ispatlanmış(!) kapitalizmin pazar ekonomisinin ne kadar "sosyal" olduğunu, bugün bütün Doğu Avrupa ülkeleri açıkça ispatlamaktadır. Bu ülkeler içinde ekonomik açıdan en ileri durum da olan ve Batı Alman emperyalizmi tarafından resmen ilhak edilme durumunda olan, bu anlamda çıkış noktası diğerlerine göre daha "avantajlı" olan Doğu Almanya'da 1 Temmuz 1991'de çalışabilir nüfusun resmen yarısı "işsiz" durumdadır! Yani toplumun çalışan kesimi tarafından beslenen dilenciler durumuna düşmüşlerdir! İşte kapitalizmin en "sosyal" olduğu Almanya'da durum budur!

Emperyalizmin ezdiği, sömürdüğü ülkelerde "sosyal" pazar ekonomisi, toplumun en üst beşte birlik kesimi için lüks ve refah getirirken, nüfusun % 80'i için açlık sınırında yaşamak, ve evet bir çok halde açlıktan ölmek anlamına gelmektedir.

Yani bu "yeni" düzen, gerçekte hiç de yeni değildir! Yeni olan tek şey, Sovyetler Birliği'nin yozlaşması ertesi ortaya çıkan emperyalist / sosyal-emperyalist kamp bölünmesinin ortadan kalkması, emperyalist büyük güçler arasındaki güç dengelerinin değişmiş olmasıdır. Buna uygun yeni düzenlemeler kaçınılmaz hale gelmiştir. Değişen emperyalist güç dengelerine göre şekillendirilmeye çalışılan düzene, "yeni" düzen deniyor. Burda yenilik özde değil, şekildedir...

Emperyalizm, bütün özsel çelişmeleri ile eski emperyalizmdir. Bir alanda emperyalizmin insanlık için ne büyük felaket demek olduğu, düne göre çok daha net ortaya çıkmıştır: Emperyalizm, doğal kaynakları hoyratça kullanması ile, insanlığın yaşam temellerini ortadan kaldırma tehlikesi ve tehdidi demektir. Yenilik aranıyorsa, işte yeni olan budur. Fakat bu, işçi sınıfı ve emekçi yığınlar açısından, emperyalizmi yok etmeden kurtuluş olmadığı şeklindeki temel gerçeği hiç bir şekilde ortadan kaldırmıyor. Tersine, bu gerçeğin altını çiziyor. Onu vurguluyor...

Emperyalizmin "yeni" düzeninin tek çaresi vardır! Bu çare, emperyalizm kadar, onun temeli olan kapitalizm kadar eskidir. Çare, işçi sınıfı ve ezilen halkların kan emicisi başbelası emperyalizmi Proleter Dünya Devrimi ile mezara gömmektir. Çare, sosyalizmdir / komünizmdir! Komünizmin ölümü üzerine çan çalanlara söyleyeceğimiz şudur: Komünizm henüz yaşanmadı! Komünizm yönünde Sovyetler Birliği'nde Lenin ve Stalin döneminde atılan ilk adımlar, modern revizyonist ihanetçiler tarafından durduruldu. Bürokrat devlet kapitalisti sistemdir yenilen ve yıkılan! Dünya, emperyalizm tarafından BARBARLIĞA götürülmektedir. Bunun tek alternatifi sosyalizmdir! Gerçek sosyalizm! YA BARBARLIK / YA SOSYALİZM! Alternatifler bunlardır! Herkes seçimini yapmak zorundadır...

"YENİ" DÜZENİN TÜRKİYE-KUZEY KÜRDİSTAN CEPHESİNDEKİ GELİŞMELER

"Yeni" düzenin, Türkiye-Kuzey Kürdistan cephesinde de sözde ve şekilde yeni, özde faşist düzenin kendisi kadar eski gelişmeler yaşanıyor.

Bu "yeniliklerin" Türk hakim sınıflarının dış ilişkileri açısından başta geleni, Ortadoğu'daki gelişmelerde ABD emperyalizminin İsrail yanındaki en güvenilir "müttefiki" olarak "küçük-jandarmalığa" resmen soyunulması olgusudur. Hakim sınıfların siyasi temsilcilerinin bir bölümünün bile tepkisini çekecek ölçüdeki "Amerikancılık", "küçük-jandarma" rolünün andaki fiyatıdır.

ABD emperyalizminin andaki "baş kanı" Bush'un Temmuz ortasında Türkiye'ye yapacağı ziyaret, yeni pazarlıkları gündeme getirecektir. "Küçük-jandarmalık" rolü ve bu arada Avrupa'da (ve Avrupa'ya karşı!) destek sözü için, ABD emperyalistlerinin taleplerinin genel çerçevesi ortaya çıkmıştır: Ortadoğu'daki "karışıklıklarda" o-

laya anında müdahale edebilecek bir "uluslararası askeri güç"ün (Bu güç içinde Türkiye'nin de yer alması isteniyor!) Kuzey Kürdistan'da (Silopi düşünülüyor) konuşlandırılması; ve "Kıbrıs sorunu"nun çözümü için tavizler...

Türk hakim sınıfları, şimdi bu konularda siyasetlerini belirlemek için tartışmalar yürütüyor. Sonuç ne olursa olsun, şimdiki Özal yönetimi açısından genel doğrultu bellidir: Batı emperyalizminin Ortadoğu'daki temel dayanaklarından biri olarak ve çeşitli güçler arasındaki çelişmelerden bezirgan Türk burjuvazisinin çıkarları doğrultusunda yararlanarak; uluslararası alanda "dış Türkler" baskı faktörünü kullanarak, Türkiye'yi –yani Türk faşist hakim sınıflarını– güçlendirmek, büyütmek! Fakat bu genel doğrultu, yalnızca Özal yönetiminin değil, tüm Türk hakim sınıflarının genel doğrultusudur da aynı zamanda. Siyasi sözcüler arasında yürüyen dehşetli dalaş, gerçekte pazarlıkta elde edilebileceklerin hepsinin elde edilip edilmediği noktasında yürümekte, herbiri en fazla payı kendi yönetiminin alabileceğini savunmaktadır. Özal yönetiminin son Ortadoğu savaşında "bir koyup, üç alma" siyasetine ilkede karşı çıkan yoktur. Eleştiri "bir koyup, üç" alınmamış olması olgusuna yönelmektedir.

İç siyaset açısından "yenilik", önce Kürt sorununun artık resmen kabul edilmek ve bu alanda yeni siyasetler üretilmek zorunda kalınması noktasında gösteriyor kendini. Artık "Kürt yoktur" masalının, giderek resmi siyaset olmaktan çıkma eğilimi güçleniyor. Bunu yapan, herşeyden önce Kuzey Kürdistan'da PKK'nın başını çektiği savaşın giderek geniş Kürt kitleleri içinde taban kazanması eğilimidir. Bunun yanında, faşist Saddam rejiminin soykırımından kaçan Güney Kürdistanlı Kürtlerin şahsında Kürt sorunun dünya kamuoyunun gündemine girmesi de, Türk faşist hakim sınıflarını kendi "Kürt siyasetleri" üzerine düşünmeye zorladı. Şimdi Türk faşist hakim sınıfları, Kürt sorununun faşist Türk devletinin birliği bozulmadan nasıl "çözülebileceği" hesapları içindeler. Onların her çözümü, Kürt ulusunun ayrılma hakkının gaspı üzerine kurulu olmak zorundadır. Onlar kendilerine uygun "çözüm" bağlamında, "Kürtçe'nin serbest bırakılması" adını verdikleri, konuşma üzerindeki –zaten uygulanamaz olan– yasağı kaldıran; ve fakat yayın konusundaki yasağı sürdüren hilkat garibesi bir girişimde bulundular. TC'nin bölünmezliği özü üzerine kurulu bu "yenilik", kuşkusuz bu alanda atılmak zorunda kalınacak olan yeni adımların habercisidir.

İç siyaset açısından bir başka "yenilik", faşist düzenle uzlaşan reformist sol ile, onunla savaş içinde bulunan devrimci solu birbirinden ayırmak için yapılan yeni yasal düzenlemelerdir. Bu bağlamda Türk Ceza Kanunu'nun kötü ünlü 141., 142. maddeleri kaldırılmış; onun yerine "Terörle Mücadele Yasası" isimli yeni bir yasa geçirilmiştir. Bu yeni yasa, gerçekte devrimci siyaset üzerindeki yasal cendereyi daha da sıkıştıran, legal planda devrimci siyaset imkanlarını daha da kısıtlayan bir nitelik taşımaktadır. Uygulamada da reformcu sol, MHP'li ve dinci faşistlerle birlikte "af"fa uğrarken; devrimci tutuklular savaş tutsağı olarak faşist zindanlarda tutulmaya devam edilmektedir. Reformcu sol, hakim sınıfların panellerinde fink atarken; polis, şehirlerde seçilmiş devrimcileri sorgusuz, yargısız idam anlamına gelen uygulamalara geçmiştir. Son dönemde "çatışmada vurularak öldü" denilen devrimcilerin sayısı gittikçe kabarmaktadır. Kuzey Kürdistan somutunda da öncelikle PKK'nın örgütlü güçlerini hedefleyen savaşta faşist ordu güçleri "öldürerek yakalama" yöntemini temel yöntem yapma durumundadır.

İç siyasette, hakim sınıfların kendi iç çelişmeleri, çatışmaları açısından son günlerdeki bir yenilik de, hükümet partisi ANAP içindeki "iktidar" değişikliğidir. Haziran ayı ortasında yapılan ANAP Kongresinde, ANAP genel başkanlığına Mesut Yılmaz seçilmiş, böylece "yeni" bir ANAP hükümeti kurmanın yolu açılmıştır. Kurulan "yeni" ANAP hükümeti, ANAP içindeki bu nöbet ve vitrin değişimi, kamuoyu yoklamalarında oy oranı % 15'in altına düşen hükümet partisinin, önümüzdeki dönemde, en azından önemli bir koalisyon ortağı olarak hükümete katılabilmesi için "son şans" olarak görülmektedir.

Şimdi Türkiye, bir erken seçime, düne göre daha yakın görünmektedir. Hakim sınıfların tüm sözcüleri, yine seçimi herşeyi düzeltecek bir sihirli değnek gibi göstermekte, işçi ve emekçi yığınları aldatmaktadır.

Bugün, öncelikle ücret artışı talepleri ile sokaklara dökülen yüzbinlerce işçi için; daha yüksek taban fiyatı talepleri ile sokağa dökülmeye hazırlanan köylüler için; zam ve örgütlenme hakkı isteyen memurlar ve emekliler için; tüm emekçi, ezilen yığınlar için; ulusal haklarını talep eden Kürt ulusu için... ANAP'ın yeni hükümetinin getireceği, bundan önceki ANAP hükümetlerinin getirdiğinden değişik olmayacaktır. Yine aynı ezilen, emekçi yığınlar açısından, yapılması muhtemel bir erken seçimin getireceği bir hükümet de, bu hükümet hangi hakim sınıf partisinin hükümeti veya hangi hakim sınıf partilerinin koalisyon hükümeti olursa olsun (ki görünürde olacak budur), hiç bir temel soruna çare değildir.

İşçi ve emekçi yığınların en temel sorunu, emperyalizme bağımlı Türk hakim sınıflarının iktidarda olması olgusudur. Çözümü mutlak gerekli en temel sorun, Türk hakim sınıflarının faşist iktidarının yıkılması, yerine işçi sınıfı önderliğinde demokratik halk iktidarının –İşçilerin-Köylülerin Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü'nün– kurulması sorunudur. Türkiye-Kuzey Kürdistan'da işçi ve emekçi yığınların tüm sorunlarının çözümünün anahtarı, bu temel sorunun çözümündedir. Özgürlük-demokrasi-bağımsızlık, hakim sınıflarca verilmez. Onlar ancak devrimle kazanılır. Türkiye-Kuzey Kürdistan'da sosyalizmin yolu, ancak işçi sınıfı önderliğinde demokratik devrimle temizlenir. Ve mutlaka temizlenecektir.

Türkiye-Kuzey Kürdistan'da alternatif "YA FAŞİZM / YA DEVRİM"dir! Herkes seçimini yapmalıdır!

2 Temmuz 1991 ■

Etyopya halklarına sadaka değil; anti-emperyalist, anti-feodal devrimleri için enternasyonal dayanışma ve destek gerek!

Etyopya ve Eritre halklarının özgürlük, halk demokrasisi ve bağımsızlık için yürüttükleri mücadeleyi, yıllardan beri Rus sosyal-emperyalizminden aldığı destekle bastırmaya çalışan sosyal-faşist DERG rejimi büyük bir gürültü ile çöktü...

GORBAÇOV revizyonistinin iflas bayrağını çekmesi ile başlayan sosyal-emperyalist kampın çöküşü, Etyopya'da da sosyal-faşist DERG rejimi için sonun başlangıcı oldu.

Etyopya'da bundan 14 yıl önce bir darbe ile yönetimi ele geçiren DERG rejimi, çok uluslu bir devlet durumunda olan Etyopya'nın birliğini korumayı temel hedeflerinden biri olarak ilan etmişti. Bu hedefe varmak için, özellikle Eritre halkının ulusal haklarını elde etmek için yürüttüğü mücadele, en barbar savaş yöntemleriyle bastırılmaya çalışıldı. Ülkede demokratik tüm hareketler, faşist yöntemlerle bastırıldı. Tigre, Oromo halklarının mücadelesi, tüm ulusal grup ve azınlıkların mücadelesi, hakim Amharların yönetimi durumunda olan DERG rejimince kanla bastırıldı.

Uygulanan açık, çıplak faşizmdi. Ama bunun "sosyalizm" olduğu söyleniyordu. Ülke, emperyalistlerin talanı ve doğal felaketler sonucu, sürekli açlık tehlikesi ile karşı karşıya olmasına rağmen, güya "sosyalist" DERG rejimi "Siyah Afrika'nın en güçlü ordusu"na sahip olmakla övünüyordu.

Lafta sosyalist, gerçekte faşist bu rejimin uluslararası alandaki en büyük destekçisi, 1988 yılına dek Rus sosyal-emperyalizmi idi. Rus sosyal-emperyalizmi, Afrika boynuzunda, Eritre'nin –aynı zamanda tüm Etyopya'nın– en büyük limanı olan Asmara'da, deniz üssü karşılığında Mengistu önderliğindeki DERG rejimini silaha doyuruyordu. Ülkede 1988 yılına kadar Kübalı askerler de, güya proleter enternasyonalizmi adına, paralı askerlik yapıyordu.

Rus sosyal-emperyalizminin gerilemesi, sosyal-emperyalist kampın çöküşü, uluslararası konjonktürün değişmesi; sosyal-faşist Mengistu rejiminin uluslararası alanda tecrit olmasını beraberinde getirdi ve bu, Eritre ve Etyopya halklarının bu rejimden kurtuluş mücadelelerinin zaferi için şartları daha elverişli hale getirdi. Mengistu rejimi ömrünü uzatabilmek için, siyonist İsrail ile ilişkilerini geliştirmeye çalıştı; hiçbir zaman Marksist olmadığını –ki bu bağlamda doğru söylüyordu– açıklayarak Batılı patron bulmaya çalıştı ve fakat bütün bu çabalar tecrit zincirini kırmasına yardımcı olmadı. Görevi, halkın haklı mücadelesini bastırmak olan "Siyah Afrika'nın en güçlü ordusu", uluslararası destekten yoksun kalınca kağıttan kaplanlığı daha açık görüldü. Mengistu rejimi gerek Eritre'de, gerekse Tigre'de askeri alanda yenilgi üzerine yenilgi aldı.

Mayıs 1991'e gelindiğinde Mengistu rejiminin gücü, ancak başkent Adis Abeba'da "iktidar" olmaya yeter hale gelmişti. Ve başkent Adis Abeba, EPRDF (Etyopya Halk Devrimci Kurtuluş Cephesi) güçlerince çevrilmişti. Sosyal-faşist diktatör bu durumda çareyi kaçmakta buldu. DERG rejimi, kişi değiştirerek, en azından iktidar ortağı olma manevrasına girdi. Ancak Etyopya ve Eritre halkları bu manevrayı boşa çıkardılar.

ABD emperyalistlerinin "insiyatifi" ve onların "gözlemciliğinde" Cenevre'de DERG temsilcileri ile, DERG karşıtı güçler arasında resmi barış görüşmeleri sürerken, EPRDF güçleri başkent Adis Abeba'ya girerek Etyopya'da iktidarı aldılar. Eritre ve Tigre zaten uzun süredir muhalif güçlerin kontrolu altında idi.

Eritre ve Etyopya halkları, emperyalist dünyanın devrimin artık mümkün ve gerekli olmadığı tezleri ile çalkalandığı bir ortamda, DERG rejimine karşı, devrimci mücadelede kazandıkları bu zaferle, silaha sarılan halk yığınlarının nelere muktedir olduğunu gösterdiler. Bu zafer, bu anlamda bütün ezilen halklara umut veren bir zaferdir.

Şimdiki durumda Etyopya'da EPRDF güçleri hakim durumda. Eritre ayrılığını ilan etti. EPRDF programında geçici bir hükümetin kurulması, bu geçici hükümet önderliğinde bir yıl içinde genel seçimlerin yapılması, seçimler ertesinde ulusal sorunun çözümü için referanduma gidilmesi vb. ön görülüyor. Özellikle son noktada Eritre Halk Cephesi ile EPRDF arasında görüş ayrılıkları, pratikte yansımasını, Eritre'nin bağımsızlığını ilan etmesi ve Etyopya için geçici hükümette yer almayı da reddetmesi (şimdilik) ile bulmuştur. Gelişmelerin ne olacağını, DERG rejiminin yanlılarının sabotajlarla vb. yeni iktidarı zayıflatma çabalarının ne sonuç vereceği; Etyopya'nın karşı karşıya bulunduğu açlık felaketi konusunda yeni yönetimin, hangi yol ve yöntemleri izleyeceği, önümüzdeki aylarda görülecektir.

Şimdiden görülen şudur: Emperyalistler, Etyopya'da halk yığınları içinde büyük bir desteğe sahip olan EPRDF ile pazarlıklar yürüterek, onu kendilerine "uygun" bir iktidar haline getirmeye çalışmaktadırlar. EPRDF'in emperyalistlerin işareti doğrultusunda hareket etmemesi halinde, emperyalistler tarafından "demokratik muhalefet"in örgütlenmesi, eski DERG kalıntılarının desteklenmesi vb. yollarla, onun baskı altına alınması olasılıkları ve bunun yanında da açlık felaketi

bağlamında "yardımların" santaj aracı olarak kullanılması imkanları vardır.

Etyopya'da halk yığınları, DERG rejimini devirerek, evet bir zafer kazanmışlardır. Ve fakat devrimin bu zaferi, henüz "yarım" bir zaferdir. Devrim durmaksızın ilerletilmek, emperyalistlerin manevraları teşhir edilmek zorundadır. Sosyal-emperyalizmin denetiminden kurtulmuş bir Etyopya yerine, Batılı emperyalistlerin denetiminde bir Etyopya'nın şekillenmesi, bugün devrimin önünde gerçek bir tehlike olarak durmaktadır.

Devrimin zaferinin tam bir zafer haline gelebilmesi için, emperyalistlerin hiçbir söz söyleme durumlarının kalmadığı noktaya dek ilerletilmek zorundadır anti-emperyalist devrim...

Feodalizmin bütün kalıntıları temizlenene, ulusların ayrılma haklarını özgürce kullanabilecekleri şartların yaratılmasına, gerçek sosyalizmin yolunun temizlenmesine dek ilerletilmek zorundadır demokratik devrim...

"Açlıkla mücadele" vb. kaygılarla, emperyalistlerle yapılacak pazarlıklar, "parmağının ucunu vereyim derken, kolunu kaptırma" tehlikesini barındıran girişimlerdir. EPRDF bugüne dek olduğu gibi, Etyopya halklarının gücüne dayanmalı, uluslararası alanda da desteği işçi sınıfı ve ezilen halklardan aramalı, onlardan talep etmelidir.

Bütün dünyada devrimlerin "moda" (!) olmaktan çıktığı, emperyalistlerin "komünizmin üzerindeki zafer" lerini (!) kutladıkları bu lanetli ortamda, halkların devrim mücadelesinin sürdüğünü ve silahlı-örgütlü halkın er geç zafer kazanacağını bir kez daha gösteren Etyopya devrimine desteği, biz Türkiye-Kuzey Kürdistanlı Marksist-Leninistler, proleter enternasyonalisti görev sayıyoruz. Türkiyeli işçi ve köylüleri Etyopya'daki sınıf kardeşleri ile Etyopya devrimi ile uluslararası dayanışmaya çağırıyoruz. Etyopya devriminin ilerleme, emperyalizme teslim olmama şansı, ona yapılacak enternasyonal yardıma ve desteğe de bağlıdır.

- Emperyalistler ve sosyal-emperyalistler; pis ellerinizi Etyopya ve Eritre'den çekin!
- Ezilen uluslara ayrılma hakkı!
- Kahrolsun emperyalizm, sosyal-emperyalizm ve her türlü gericilik!
- Yaşasın Etyopya ve Eritre halklarının anti-feodal, anti-emperyalist demokratik halk devrimi!
- Yaşasın işçilerin-köylülerin devrimci-demokratik diktatörlüğü mücadelesi!
- Ya barbarlık / ya Sosyalizm!

20.6.1991 ■

Yugoslavya'daki son gelişmeler üzerine...

Yugoslavya'da, Slovenya ve Hırvatistan'ın bağımsızlığını ilan etmesi ile başlayan iç savaş devam ediyor.

Bilindiği üzere Slovenya ve Hırvatistan, mevcut Yugoslav Federasyonunun yerine "bağımsız" cumhuriyetlerden oluşacak ve oldukça gevşek bir konfederasyon kurulmasını talep etmiş ve bu taleplerin merkezi parlamento tarafından kabul edilmemesi halinde bağımsızlıklarını ilan edeceklerini açıklamışlardı.

Merkezi hükümetin bu talebi reddetmesinden sonra, 25 Haziran günü Slovenya ve Hırvatistan bağımsızlıklarını ilan ettiler. Bunun üzerine bu cumhuriyetlere merkezi ordu birlikleri gönderilerek, bağımsızlık kararlarının kaldırılması, askeri tehditlerle sağlanmaya çalışıldı. Ancak kararlarından vazgeçmeyen bu cumhuriyetler kendi silahlı milis güçleri ile merkezi orduyla çatışmaya girdiler.

Çeşitli kereler ateşkes anlaşmaları yapılmasına karşın, her geçen gün boyutlanarak süren çatışmalarda yüzlerce kişinin öldürüldüğü bildiriliyor...

Slovenya ve Hırvatistan'ın "bağımsızlık" kararını "resmen" ilan etmelerinin hemen ardından, uluslararası planda da bu kararların kaldırılması yönünde baskılar yapılmaya başlandı.

ABD ve özellikle de Avrupa Topluluğu içinde birleşmiş büyük emperyalist güçler, anda Yugoslavya'nın parçalanmasını kendi çıkarlarına uygun görmüyor ve ayrılıkça cumhuriyetlerin Yugoslavya "Birliği"ni terk etmelerine karşı çıkıyorlardı/çıkıyorlar. Örneğin İngiltere Dışişleri Bakanı Douglas Hurd bu eğilimlerini şu sözleriyle ortaya koyuyordu: *"Biz Yugoslavya'nın kurucusu ve eski lideri Mareşal Tito'yu hem Hitler'e hem de Stalin'e karşı koruduk. Bu yüzden bugünkü Yugoslavya'nın parçalanmasının tarihte olduğu gibi, Avrupa'da dengeleri sarsmasını istemiyoruz." (Türkiye, 11 Mayıs 1991)*

Bağımsızlık kararlarının "resmen" ilanı öncesinde Yugoslavya'ya yaptığı ziyaret sırasında ABD Dışişleri Bakanı Baker da "parçalanmaya" karşı olduklarını çeşitli defalar vurgulamıştı.

Yugoslavya Birliği'nin parçalanmasına emperyalist güçlerce karşı çıkılmasının temel nedeni, Avrupa'da bugün varolan statükonun devamının sağlanmasıdır. Bu güçler, Yugoslavya'da meydana gelebilecek bir parçalanmanın, Avrupa'nın bir dizi bölgesi için "kötü" bir örnek olacağını görmekteler ve "Balkanlaşma" siyasetinin beraberinde getirebileceği, denetlemekte güçlük çekecekleri gelişmelere ve istikrarsızlıklara meydan vermek niyetinde değiller. Bundan dolayı Batı Avrupalı emperyalist güçler Yugoslavya'daki federal bütünlüğün dağılmaması ve "barışçıl yollardan" sorunun "çözümlenmesi" için, AGİK ilkeleri çerçevesinde kararlar aldılar ve ekonomik ambargo da dahil –ki "bağımsızlık" kararı "resmen" ilan edilmeden önce verilmesi kararlaştırılan 1,5 milyar Marklık yardım, gelinen aşamada verilmiyor– çeşitli yöntemlere başvuruyorlar. Ancak tüm bu çabalar da Yugoslavya'daki karışıklığı şu ana dek "çözmeye" yaramadı.

Gelinen aşamada emperyalist güçlerin herbirinin somut politikalarının değişikliklere uğrayabileceği de gözlemlenmektedir. Bugünden bu yönlü demeçler verilmeye başlanmıştır. Örneğin Fransız emperyalistleri Yugoslavya bağlamında yaptıkları resmi bir açıklamada "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı"ndan sözetmektedirler.

Yugoslavya'daki gelişmelerin ne olacağı, nasıl olacağı önümüzdeki günlerde daha da berraklaşacaktır. Ancak bilinen bir gerçek vardır ki, o da, milliyetçilik temelinde ortaya çıkan "bağımsızlıkçı" hareketlerin, bu hareketleri ezmeye çalışan milliyetçi yapının ve kendi çıkarlarını herşeyin üstünde tutan emperyalistlerin, Yugoslavya'nın çeşitli uluslarından ve ezilen milliyetlerinden proleterlerine ve emekçi kesimlerine birbirini kırmaktan başka birşey getirmeyeceğidir.

Yugoslavya'da ulusal sorunun gerçek çözümü sosyalizmdedir. Ulusal eşitsizlikleri ortadan kaldıracak, ezen ve ezilen ulusların proleterlerinin ve emekçilerinin kardeşçe birliğini sağlayacak tek şey, sermaye düzeninin ortadan kaldırılması ve sosyalizmin kurulmasıdır. Bu yapılmadığı sürece, çeşitli uluslardan ve milliyetlerden bilinçsiz proleterler ve emekçiler sınıf kardeşlerinin kanlarını akıtmaya devam edeceklerdir!

7 Temmuz 1991 ■

"Yeni Düzen"de Kürdistan'ın yeri:

SORUNUN ÇÖZÜLMESİ GEREK!

EMPERYALİZMİN değişen güç dengeleri temelinde dünyayı yeniden şekillendirme faaliyetlerini hummalı bir halde sürdürdüğü günümüzde; "yeni düzen" adı altında, sömürü pastasından başta emperyalist büyük güçler olmak üzere, hangi emperyalist gücün ne kadar pay alacağının dalaşını yürütülüyor.

Gerçekte, emperyalizm tarafından kurulacağı ilan edilen "yeni düzen", özde yeni olmayan, emperyalist büyük güçler arasında sömürü ve nüfuz alanlarının bölünmesi ve azami kâr temelinde yükseliyor! Yine emperyalist, gerici, haksız savaşların, emperyalizm tarafından lanse edilen "yeni düzen"in de ayrılmaz yol arkadaşları olduğu, son Körfez savaşıyla bir kez daha açığa çıkarak, emperyalizm tarafından ileri sürülen "artık kalıcı barış çağına girildiği" yalanları tüm çıplaklığıyla gözler önüne seriliyor.

Ortadoğu'da petrole kimin sahip olacağının belirlenmesi için çıkan emperyalist-gerici Körfez savaşı, Ortadoğu'da emperyalist yeniden paylaşımı ve pazarlıkları gündeme getirmiştir. Tüm Ortadoğu halklarının en temel haklarının gaspedilmesiyle oluşturulacak "yeni düzen"le emperyalistler, böl ge halklarını "barış içinde" ezmeyi ve sömürmeyi hedeflemektedir.

Ortadoğu'da böylesi bir "yeni düzen" oluşturmayı hedefleyen emperyalizm; başta Filistin ve Kürt sorununu da kendi çıkarlarına uygun bir şekilde "çözmek" istiyor.

"YENİ DÜZEN"DE KÜRDİSTAN'IN YERİ

Emperyalizmin Ortadoğu'ya yönelik politikalarını yeniden şekillendirmeye çalıştığı günümüzde, Kürt sorunu, Ortadoğu'da çözülmesi gereken acil bir sorun olarak kendisini dayatıyor.

Körfez savaşından sonra, faşist Saddam haydutunun emperyalist "büyük" haydutlar tarafından yenilgiye uğratılması, Ortadoğu'da yeni politikaları da gündeme getirdi. Aslında ta emperyalist-gerici-haksız savaş öncesi planlanan tezgahların, savaş sonrasında bir takım değişikliklerle piyasaya sürülmesi hiç de şaşırtıcı olmadı. Çünkü emperyalist büyük güçler daha savaş öncesinde, faşist Saddam'ın yenileceğinden hareketle Ortadoğu'ya dönük politikalarını gözden geçirmeye başladılar. Ortadoğu'da potansiyel bir güç olarak varlığını her zamankinden daha fazla hissettiren Kürtler, emperyalizmin Ortadoğu politikasında üzerinde durdukları önemli bir gücü oluşturuyordu, oluşturuyor.

Savaş sırasında, Ortadoğu'ya ilişkin yeni planların yapıldığı bir dönemde Kürtler, emperyalistlerce olası gelişmelere karşı hazırlanıyor; özellikle de Irak'ta Saddam'a karşı bir tehdit unsuru olarak kullanılıyorlardı. Bunun için emperyalistler, Güney Kürdistan'ın daha önceden teşrik-i mesaide bulundukları feodal ve emperyalizm yanlısı burjuva önderliklerine davetiyeler çıkarıyor, kapalı kapılar ardında gizli pazarlıklar yürütüyorlardı.

Ancak savaştan yenilgiyle çıkmış Saddam rejiminin zayıflığından yararlanmaya çalışan Kürt milliyetçisi örgütlerin Güney Kürdistan'da geçici bir süre denetimi ellerine geçirmeleri, Irak'ın devlet bütünlüğünün parçalanmasını istemeyen ve gelişmeleri bütünüyle kontrol edemeyen emperyalistleri kaygılandırıyordu. Hayır, emperyalizm Lübnanlaşmış bir Irak'tan yana değildi! Fakat Kürt sorununun da "çözülmesi" gerekiyordu... Bundan dolayı savaş sırasında çeşitli kereler görüştükleri Güney Kürdistanlı işbirlikçi feodal ve burjuva önderliklerin başlattığı Kürt ayaklanmasının ve dincifaşist İran destekli Şii ayaklanmasının Baas rejimi tarafından kanlı bir şekilde bastırılmasını emperyalistler önce sessizce izlediler. Ancak, onbinlerce insanın faşist Saddam rejiminin bombaları altında ölmesi ve 2 milyona yakın Kürdün yerleşim bölgelerinden zorla göçe zorlanması sonrasında, emperyalizm "demokrasi" maskeleriyle sorunu "sahiplenmeye" ve "çözme arayışlarına" girişti!..

Şüphesiz emperyalizmin Kürt sorununa yönelik "çözümleri" kendi çıkarları çerçevesinde olacaktır. Emperyalizm hiç bir dönemde bölgede gerçek anlamda bağımsız bir Kürt devleti istememiştir, bugün de istemiyor.

Bugün, emperyalizm, Kürt sorununu mevcut statüko çerçevesinde "çözmeye" çalışmaktadır. Irak'ın devlet bütünlüğünü zedelemeyecek bir formül, emperyalistlerin isteğidir. Saddam Hüseyin önderliğindeki faşist Baas yönetimi dışında Irak'ın devlet bütünlüğünü koruyacak bir alternatifin şu anda bulunmadığı bu koşullarda; iyice zayıflamış ve tercihen kişi olarak Saddam'ın dışlandığı bir Baas rejimi ile yaşama, emperyalistlerin Irak'a dönük politikalarıdır. Baas yönetimi içinde ya da Saddam'ın sürgünleri arasında Saddam'a alternatif bulma çabalarını sürdürürken emperyalizm, kısa süreli ve zorunlu bir alternatif olarak Saddam Hüseyin'le de yaşamayı, parçalanmış, "Lübnanlaşmış" Irak'a tercih etmektedir.

Bu durumda devlet bütünlüğü parçalanmamış bir Irak'ta Kürdistan sorunu nasıl "çözümlenecektir"? Emperyalizmin bölgede bir Kürt devletini istemediğini yukarıda belirtmiştik. Bu koşullarda emperyalizm, Irak'ta Kürt sorununu "federasyon", "bölgesel özerklik" gibi formüllerle de "çözmeye" yanaşmamaktadır. Daha geri noktalardaki "çözüm"ler emperyalizmin andaki tercihidir. Ancak Saddam'ın yerine yeni bir alternatif bulunduğunda ve böylece Irak'ta "demokrasi" oluşturulduğunda, üst sınırı emperyalizm tarafından "bölgesel özerklik" olarak çizilen "çözümler" de gündeme getirilebilecektir.

Bunu gören Saddam rejimi, şimdi kendi varlığını uzatabilmek amacıyla, "Irak'a demokrasi / Kürdistan'a otonomi" formülünü kendi üzerleniyor. Talabani-Barzani hainleri, Kürt ulusunun celladı Saddam rejimi ile Kürdistan'da otonomi üzerine pazarlıklar yürütüyor.

Gelişmeler, Kürt hareketinin işbirlikçi, feodal ve burjuva önderliklerinin şimdi emperyalist garantili, Saddamlı bir otonomi planına evet diyeceklerini gösteriyor. Nitekim bu planın gerçekleşmesi yolunda Kürt feodal-burjuva önderlikle Saddam yönetimi arasındaki görüşmeler halihazırda devam etmektedir. Bu gelişmelerin emperyalist güçlerin onayını alıp, almayacağını önümüzdeki günler gösterecek...

Güney Kürdistan'a ilişkin bu gelişmelerin yaşandığı süreç içinde, em-

peryalizm ve yerli işbirlikçilerinden faşist Türk devleti de, Türkiye'de Kürt sorununu "çözmeye" yönelik çeşitli "adımlar attı".

EMPERYALİZMİN VE UŞAĞI FAŞİST TC DEVLETİNİN KÜRDİSTAN SORUNUNDAKİ "ÇÖZÜMLERİ" SAHTEKARLIKTAN BAŞKA BİR ŞEY DEĞİLDİR!

Gerici, emperyalist, haksız savaş döneminde ve sonrasında emperyalizmin uşaklığını seve seve yerine getiren ve Ortadoğu'da "etkin" bir politika uygulayarak jandarmalık payesini kendisine biçen faşist TC devleti; savaş sonrasında ortaya çıkacak olası gelişmelere karşı, çeşitli manevraların hesaplarını yapmaya başladı.

Savaş sonrasında Güney Kürdistan' da gelişebilecek olaylara karşı "dikkatli" davranarak, "bağımsız" bir Kürt devletinin engellenmesi; Kuzey Kürdistan'da gelişen Kürt ulusal hareketinin etkisiz hale getirilmesi amaçlarını güden faşist TC devleti, bu hedefine ulaşabilmek için çok yönlü manevralara girişti. Bu manevralardan –Kuzey Kürdistan'a yönelik olanlardan– birisi, *"Kürtçeye özgürlük yasası"* adı altında piyasaya sürülen 2932 sayılı yasanın kaldırılmasını öngören yasadır.

Faşist Türk hakim sınıfları tarafından uzun süredir tartışılan ve Kuzey Kürdistan'daki ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişmesini şiddet unsuruyla birlikte engelleyebilmenin yollarından biri olarak gündeme getirilen bu yasa tasarısı; savaş sonrasında Ortadoğu'daki gelişmelere karşı faşist devletin "hazırlıklı" olması yanında, uluslararası planda da "demokratik" görüntüyü sağlayabilmenin ve özellikle AGİK (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı) Paris sonuç bildirgesine "uyabilmek" için makyaj görevini de yerine getirecekti/getirecektir... 141, 142, 163. maddelerin kaldırılması ve "tecilli af" yasası da bu makyajın diğer ögeleri olarak değerlendirilmelidir.

2932 sayılı yasanın kaldırılması, Kürtlerin kendi aralarında Kürtçe konuşmalarının faşist TC devletince engellenemediği koşullarda, mevcut durumun Türk faşist hakim sınıflarınca resmen kabullenilmesidir de aynı zamanda...

2932 sayılı yasanın kaldırılması sonrasında getirilen düzenlemeyle de Kürtçe eğitim yapılması, Kürtçe kitap, dergi ve diğer yayınların basımı ve dağıtımı, Kürtçenin resmi dairelerde konuşulması yasaklanıyor, resmi dilin Türkçe olduğu ve her türlü resmi işin Türkçe ile yürütüleceği yeni düzenlemede de temel taşlardan birini oluşturuyordu. Açıktır ki, "Kürtçeye özgürlük" olarak sunulan bu düzenleme, yukarıda birkaçını saydığımız yasakların varlığı koşullarında, burjuva anlamda bile "özgürlüğü" sağlayamaz...

Bu yasa tasarısının piyasaya sürülmesi, faşist Türk hakim sınıflarının çeşitli klikleri arasındaki çatlaklıkları da bir kez daha sergilemiştir. Bir yanda, hakim sınıfların bugün hükümette olan bir kesimi; Kuzey Kürdistan'daki gelişmelerin ve diğer bazı etmenlerin zorlamasıyla, tüm TC tarihi boyunca sürdürülen "resmi" Kürt politikasının açmazını görüp bazı noktalarda reformize ederek sorunu "çözme" çabalarını yürütürken, diğer yandan bu politikanın karşıtı olan klikler, şimdiye dek yürütülen "resmi" politikanın savunuculuğu noktasında üzerlerine düşeni getirmeye çalıştılar.

Örneğin Demirel; *"Kürt, Laz, Çerkez sorunuyla Türkiye vakit kaybederse, telafisi imkansız durumlara girebilir. İngiltere'de kimseye niye Galce, İskoçca konuştuğu sorulmuyor? Bu konuları sorun haline getirmemek gerekir." (Hürriyet, 19 Mart 1991)* şeklindeki sözleriyle tepkisini dile getiriyordu.

Demirel, Kürt sorununun konuşulmasından doğan rahatsızlığını da şu sözleriyle ifade ediyordu: *"Neden bu mesele Türkiye'nin gündemine gelmiştir, anlayamıyorum. Geçmişin getirdiği inanç, etnik farklılıkları bir mesele haline getirdiğimizde dünyayı kendimize dar ederiz." (Türkiye, 16 Mart 1991)*

"Bu meselelerle oynamanın ateşle oynamak" olduğunu da belirten Demirel; *"Kürtlerin azınlık olmadığı"* kalıplaşmış teorisine sarılıyordu. *"Türkiye Cumhuriyetinin vatanı ve milleti ile bölünmezliği"*ne ilişkin faşist Demirel' in sözleri; tüm TC tarihi boyunca yürütülen gelenekçi politikanın sürdürülmesinden yana olduğunu açıkça ortaya koyuyor. "Ülke birliği"ne ilişkin Demirel şöyle diyor: *"Türkiye'de (Ben Kürdüm) diyen vatandaşlarımız vardır. Bu ülkenin varlığı için canını verir, ülkenin ideallerine bağlıdırlar. Ekmeğini burada arar, burada sevinirler. Her türlü fırsat eşitliği içindedirler. Bu vatandaşlık hakkının kullanılmasında eğer arızalar varsa, bunları düzeltelim. Bunun dışında yapılacak tartışmalar herkese daha çok fukaralık, ıstırap getirir. Gelin Türkiye'nin huzurunu kaçırmayalım, ülkenin birliğini muhafaza edelim." (Türkiye, 16 Mart 1991)*

"Kürtçeye özgürlük" tasarısının piyasaya sürülmesinin hemen ardından başlayan Kürt sorunu ile ilgili tartışmalarda, Ecevit'in *"Türkiye'de Kürt sorunu var mı?"* sorusuna verdiği yanıt da "ilginç"tir! Bu gedikli faşist de şunları söylüyor: *"Bence Türkiye'de Kürt kökenli Türk yurttaşları vardır ama bir Kürt sorunu yoktur. Güneydoğu ve Doğu Anadolu sorunu vardır." (Tercüman, 8 Mart 1991)*

Yine Bülent Ecevit faşisti; *"Ortadoğu'da Kürtçü veya muhalif gruplarla içli dışlı olursak, bir de üstüne üstlük Batı'nın etkisinde kalırsak sorun çok yapay bir zorlamayla ulusal birliğimizi ve ülke bütünlüğümüzü tehdit edici bir etnik sorun görüntüsüne dönüşebilir." (Milliyet, 18 Mart 91)* sözleriyle Özal ve ekibinin çok küçük "rötuşlar"ına bile(!) ne kadar hazımsız olduğunu gösteriyor, Kürt sorununda tüm Cumhuriyet tarihi boyunca süregelen ve artık iflasını belgelemiş politikanın sürdürülmesinden yana tavır koyuyordu.

Türkeş faşistinin tavrı da, Demirel ve Ecevit'in tavırlarından farklı değildir. Kürtçenin alt kültürü ifade eden bir varlık olmadığını ve Türkiye'de alt kültür olmadığını, bir tek kültür olduğunu iddia eden bu faşist, devamla şunları söylüyordu: *"Düşmanların iddia ettiği gibi biz bu insanlarla ayrı soydan gelmiş olsak bile, 920 yıldır Anadolu'da birlikte yaşıyoruz. Aynı dine mensubuz, bu vatan için birlikte omuz omuza çarpışmışız. Şimdi (biz ayrı milletiz, dil-bayrak ayrılacak) demek ne aklın ne de ilmin kabul edebileceği bir şeydir." (Türkiye, 23 Şubat 1991)*

Faşist Türk hakim sınıf siyasetçilerinin bir bölümünün tavrı kısaca böyle...

Bu kesim her geçen gün iflasını daha açıkça sergileyen inkar politikasına sıkı sıkıya bağlıdır ve kendini dayatan Kürt gerçekliği karşısında telaşa kapılmıştır. Bu telaşı bir takım köşe yazarlarının tavırlarından da görmek mümkündür. Örneğin Coşkun Kırca; 2932 sayılı yasa tasarısını –diğer tasarılarla birlikte (141-142-163'ün kaldırılması, "af" tasarısı,)– *"Hem anlamsız, hem tehlikeli bir oyun"* başlığı altında şöyle değerlendiriyor: *"Şimdi getirilmek istenen değişiklik ise, ülkemizde dil ve kültür birliğini bozma yolunu açmak isteyenlere en büyük desteği vermek demektir. Böyle bir değişikliği ortaya atanların Türk milliyetçilerinin tepkisini çekmesi lazımdır. Bu görev de, herkesten çok, ANAP içinde milliyetçi olduklarını iddia edenlere ait olmalıdır." (Milliyet, 26 Mart 1991)*

Coşkun Kırca faşistinin milliyetçi ANAP'lılara yüklediği bu görev, gerçekte tasarıyı öneren iktidar partisi

ANAP içerisindeki çeşitli kanatlarca daha piyasaya sürülürken yerine getirilmişti bile...

Kürt sorununun "çözümü"ne ilişkin faşist Türk hakim sınıf siyasetçilerinin ve uşak basının bir kesimi de sorunu "kabullenme" ve ama bunu *"TC devletinin bütünlüğüne zarar vermeyecek şekilde"* politikalarla *"savuşturmaya"* çalışmaktadırlar.

Örneğin Tercüman köşeyazarı Taha Akyol'un "çözümü" şöyledir:

"Üniter devlet, ekonomik ve sosyal entegrasyon artı bu temele dayanan kültürel entegrasyon, Türkiye'de yaşayan bütün insanların menfaatine bir çözümdür. ... Federasyon ya da idari özerklik tezini öne sürenlerin kamuoyunda devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliğine sadakatleri konusunda güven vermelidir. Ancak bu güven ortamı sağlandıktan sonra Fransa ya da İspanya'da sağlanan haklara benzer hakların sağlanması gündeme gelebilir. Bütünlük konusu öncelikle belirdikten sonra konuşma dilini aşan haklar sağlanabilir. Ama önce bütün Fransız vatandaşları kavramında olduğu gibi siyasi bir kimlik olarak Türk kimliğini benimsemesi gerekmektedir." (Cumhuriyet, 31 Mayıs-6 Haziran 1991)

Görüldüğü gibi, üniter devletin kılına bir zarar gelmeden sorun Taha Akyol'a göre şovenist politikanın bir başka çeşitlemesi yoluyla "çözümlenebilir"! Ama öncelikle Kürtler "Türküm" diyecek, "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliğine sadık kalacak". Ondan sonra Kürtlere "bazı haklar verilecek"!

Kürtlerin köleliğini meşrulaştıran bu önerinin temelinde yatan, "üniter devleti" yaşatma ve "çözümleri" bu devlet çatısı altında bulup-uygulama düşüncesi; kendisine "sosyal-demokrat" yakıştırması yapan ve ama esasta şovenist politikanın yeminli bekçilerince de savunulmaktadır. Bunlardan biri de Ali Sirmen'dir. Şöyle diyor:

"Üniter devlet altında, insan haklarına tam saygılı, demokrasiyi sindirmiş, geri kalmış bölgeleri gözeten bir sistem ile sorunların çözülebileceği açıktır." (Cumhuriyet, 31 Mayıs-6 Haziran 1991)

Tüm bu örneklerden de görüleceği gibi, hakim sınıfların bugün hükümette olan kesiminin, koşulların zorlamasıyla yapmak zorunda kaldıkları bir takım "liberal düzenlemeler", hakim sınıfların diğer kesimlerinin tepkisine ve farklı yaklaşımlarına yolaçmıştır. Bu "reform"lara bile (!) karşı çıkan bu kesim, hakim sınıflar içinde çok daha gerici bir konumda durmaktadırlar. Hakim sınıfların arasında Kürt sorununda sergilenen bu çatlak, hakim sınıfların bugün hükümette bulunan kesiminin Kürt sorununda şimdilik kültürel özerklikle çizili çerçeve içinde atacağı her adımla, buna karşı direnen kliklerle arasındaki çatışma sonucu derinleşecektir. Ancak burjuvazi açısından bugünkü adımlar, tüm ağrısına-sancısına karşı "resmi" politikanın iflası temelinde atılmak zorundaydı ve bu, tüm direnişe karşın bugün olmasa yarın atılacaktı...

• • •

Faşist Türk devletinin Kürtçe konuşmanın yasaklanması gibi pratikte denetlenme imkanı ve geçerliği olmayan bir yasanın kaldırılmasındaki "ince" politikası; kendisini, Newroz bayramı yasağının kaldırılması girişiminde de göstermiştir.

Son yıllarda özellikle Kuzey Kürdistan'da kitlesel olarak kutlanan Newroz'un, bu yıl daha yaygın bir şekilde kutlanacağını bilen ve bu kitlesel eylemler karşısında pratikte çözümsüzlüğünü yaşayan faşist TC devleti, bu yılki Newroz'dan kısa bir süre önce *"Newroz'un Oğuz Türklerinin bir bayramı"*(!) olduğunu ve resmi olarak kutlanılacağını açıkladı.

Kürdistan'ın bir parçasını ellerinde bulunduran faşist Suriye rejiminin Newroz'a ilişkin yasak kararını kaldırmasından öğrenen(!) faşist Türk devleti, bu yasağı kaldırmakla, bir yandan Kürtlerin geleneksel değerlerini kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak isterken, diğer taraftan kitlesel gösteriler karşısındaki çözümsüzlüğünü de açığa vurmuştur.

• • •

Faşist TC'nin bugünkü hükümetinin Kürt ulusunun haklı mücadelesini bastırmaya dönük manevralarından birisi de "Kürtlere hamilik" payesini kendisine yakıştırmasıdır. Daha Körfez'deki gerici savaş sürerken, faşist Özal, *"Kürtlerin hamisi"* olduğunu, *"bugüne dek Kürtlerin kullanıldığını, bundan böyle Kürtlere sahip çıkılacağını"* vb. söyleyerek Kürtlere yanaşabilmenin, onları denetim altına alarak bölgede "etkin" bir güç olabilmenin yollarını yapıyordu.

Bölgede "etkin" bir güç olabilmek ve Kürt kozunu ele geçirme manevralarından birisi de, Güney Kürdistanlı iki burjuva grubun lideriyle yapılan görüşmelerdi.

ABD ile Körfez savaşı öncesinde yapılan gizli pazarlıklara da dayanarak, savaşın hemen ertesinde faşist Baas rejimine karşı mücadeleye başlayan Güney Kürdistanlı feodal-burjuva güçlerin temsilcilerinin, bölgedeki diğer faşist güçlerin desteğini de sağlamaya yönelik planları sonucu, faşist TC devleti ile yapılan gizli görüşmeler, faşist Türk devleti açısından da bölgede "Kürtleri kullanma" amaçlarının bir ön adımını oluşturuyordu.

Faşist TC devletinin bugünkü "şefi" Özal bu niyeti şu sözlerle açığa vurmuştur: *"... Suriye'de bir milyon Kürt var. Buna rağmen Kürtlere sahip çıkıyorlar. Bizde 10 milyon Kürt var. Onlar sahip çıkacağına biz sahip çıkmalıyız. Kürtleri onlara kullandırmamalıyız." (Tercüman, 31 Ocak 1991)*

Bugüne değin Kürtleri bir dizi gücün kullandığını, şimdi de faşist TC devletinin kullanma amacını açıkça belgeleyen bu sözler, tüm TC tarihi boyunca Kuzey Kürdistan'da sürdürülen satın alma, uşaklaştırma vb. politikaların Güney Kürdistan'da da sürdürülmek istenmesinin açık ifadesidir. İşbirlikçi feodal-burjuva Kürt örgütleri açısından ise bu görüşmeler, onların ihanetçi çizgilerinin doğal bir sonucudur. Ve uşaklık pozisyonuna her dönem olduğu gibi şimdi de ne denli

açık olduklarını bir kez daha ispatlamıştır.

• • •

2932 sayılı yasanın kaldırılması, Newroz'un "resmi" olarak kutlanmasına izin verilmesi, Güney Kürdistanlı işbirlikçi feodal-burjuva Kürt liderleriyle yapılan görüşmeler, "Kürtlere hamilik" gibi adımların arkasında yatan nedir?

Faşist TC devleti; yukarıda da belirttiğimiz gibi, Kuzey Kürdistan'da esasta PKK önderliğinde gelişen ve giderek kitlelerin de aktif desteğini alma eğilimi gösteren ulusal kurtuluş hareketini reformize ederek denetim altına almak, savaş sonrası Irak'ta özellikle de Güney Kürdistan'daki durumdan iyi bir şekilde yararlanabilmek ve dünya, özellikle de Avrupa kamuoyuna "demokratlığını" göstererek Avrupa Topluluğu'nun kapısını tekrar çalabilmek hesaplarının sonucu olarak Kürt sorununa el atmıştır.

TC dönemi boyunca Kürt politikasına ilişkin sürdürülen ve Kürtlerin varlığının dahi kabul edilmediği resmi politikanın iflasını da kanıtlayan bu gelişmeler; gerçekte Kürt ulusunun haklı talepler temelinde yükselttiği mücadelenin, şiddet yanında ikiyüzlü-reformist politikayla da boğulmasını hedeflemektedir.

Faşist TC devletini yukarıda sıralanan adımları atmaya zorlayan esas etken; Kürt ulusal hareketinin kitlesel olarak da yükselen gelişme çizgisidir ve faşist devlet; Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin önümüzdeki dönemde daha da artması ve bu gelişmeyi sadece faşist terörle engelleyemeyeceği koşullarda, son sınırı "kültürel özerklik" olan noktaya doğru yeni adımlar atmak zorunda kalacaktır.

TKP/ML(BOLŞEVİK)'in 4. Kongresi'ne sunulan Siyasi Rapor'da bu konuyla ilgili olarak şu tespitler yapılıyordu:

"Hakim sınıflar, Mardin'den, Diyarbekir'den, Siirt'ten... Kuzey Kürdistan'ın değişik alanlarından yükselen isyan ateşleri karşısında, şimdiye kadarki esas yöntemleri olan faşist zulmü arttırmakla cevap verdiler. Birbirlerinin yüzüne bile bakmama yönünde verilmiş sözleri olanlar, "milli menfaatler" dedikleri, faşist Türk devletinin zoraki birliğinin tehdit edildiği bu noktada yanyana gelmek, birliklerini ilan etmek zorunda kaldılar. Şimdi Kuzey Kürdistan çok daha açık bir biçimde bir savaş alanı görünümüne bürünüyor. "Sansür/sürgün" kararnamelerine dayanılarak, ve örtülü, ilan edilmemiş sıkıyönetim ve savaşla, Kuzey Kürdistan'daki isyan ateşi söndürülmeye çalışılıyor. Bu arada "Kürt sorunu"nun, salt faşist şiddetle bastırılma imkanının olmadığını hakim sınıf siyasetçilerinin bir bölümü, bugünkü "üniter devlet" -yani zora dayalı birlik devletini- yaşatabilmenin yolu olarak, üst sınırı "kültürel özerklik"le çizili çözümler yönünde tavır takınmaya, bu gibi öneriler üzerine tartışmaya başladılar. DSP'nin 1987 seçim bildirgesi, şimdi SHP'nin "Güneydoğu Anadolu Raporu" bu yöndeki gelişmenin somut örnekleridir. Legal "sos yalist"lerimizin de öteden beri önerdiği çözüm de zaten budur! Şimdi açık hakim sınıf partilerinin de bu sorunu bu biçimde tartışmak zorunda kalmalarının esas nedeni, Kürt ulusunun ulusal isyan ateşi yakmış olması gerçeğidir." (TKP/ML(BOLŞEVİK) Merkez Komitesi'nin 4. Kongre'ye sunduğu Siyasi Rapor'dan, sayfa 53)

Son gelişmeler, yukarıdaki tespitlerin ne denli haklı olduğunu bir kez daha göstermiştir. Üniter devlet yapısının ayakta tutulmasının bir yolu olarak gündeme getirilebilecek *"kültürel özerklik"* konusunda faşist Özal'ın; Kürtlere ancak kültürel haklarının verilebileceği, bunun dışında bölgede bir Kürt devletini istemediklerini ve Ortadoğu sorunları ile ilgili uluslararası bir zirvede Kürt sorununun sadece kültürel açıdan ele alınabileceğini belirtmesi de *(Hürriyet, 19 Mart 1991)*, alıntıladığımız Siyasi Rapor'daki tespitlerin haklılığını gösteren olgulardan sadece bir tanesidir.

Bugün düne göre çeşitli faşist hakim sınıf sözcülerince daha açık bir şekilde gündeme getirilen "kültürel özerklik" sahtekarlığı önümüzdeki dönemde de gündemdeki yerini koruyacaktır. Ancak bu tartışmalar içerisinde gözönünde tutulması gereken en önemli nokta; Siyasi Rapor'da da belirtildiği gibi, "kültürel özerkliğin" şimdilik burjuvazi açısından gidilebilir olan son sınır olması gerçeğidir. Faşist TC'nin en temel direklerinden birisi olan "vatanın bölünmezliği" noktası TC devleti açısından soru işareti haline bile getirilmeyecektir. Yine gözönünde tutulması gereken diğer bir nokta da; faşist Türk devletinin "kültürel özerkliği" bugünden yarına vermeye yanaşmayacağı gerçeğidir. Faşist TC devleti; Kürt ulusal hareketini, öncelikle; askeri tedbirlerle engelleme, toplu katliamların ve sürgünlerin uygulanması ve asimilasyon politikalarını son sınırına dek sürdürmek isteyecektir. Ama tüm çabaları, faşist Türk devletinin yıkılmasını; Türk ve Kürt uluslarından ve diğer ezilen milliyetlerin proleterlerinin ve emekçilerinin kurtuluşunu engellemeye yetmeyecektir! Kuzey Kürdistan'ın bir çok yerinde ve Türkiye'de işçi sınıfının ve emekçilerin gelişen kitlesel eylemleri, bugünden kurtuluşun müjdesini veriyor!

REFORMİZM ÜZERİNE KISACA

Faşist TC'nin Kürt halkına dönük ikiyüzlü politikasının yoğun olarak tartışıldığı şu dönemde, çeşitli reformist-feodal Kürt milliyetçisi güçler de, Kürtlerin ulusal kurtuluş mücadelelerini kendi reformist bakış açılarına göre değerlendirip, reformist "çözüm" yolları ileri sürüyorlar. Onlar devrimci Kürt örgütlerinin ve Kürdistan halkının silahlı temelde yürüttüğü mücadeleler sonrası kazandığı mevzileri kendi hanelerine yazma amaçları yanında, bu mücadeleye reformizm zehirini akıtarak mücadeleyi emperyalizmin rotasına kanalize etme çabalarını yoğunlaştırıyorlar. Son dönemde gerçekleştirilen "Kürt Konferansları" bunun en açık örnekleridir.

Çeşitli emperyalist güçlerin Kürdistan üzerindeki emellerinin *"Madam'ın gözyaşları"*nın ardından sırıttığı ve ilki Paris'te toplanan Kürt Konferansı'na (çeşitli tarihlerde Bremen, Lozan ve Washington'daki daha küçük çaplı toplantıları saymazsak), Kürdistan'ı parçalayıp baskı altında tutan ve her türlü zulüm politikasını Kürt halkı üzerinde uygulayan sömürgeci yönetimlerden "temsilciler" de katıldı. Bu konferans katılımıyla, içeriğiyle, sonuçlarıyla reformist Kürt burjuvalarının rezil politikalarını gözler önüne seriyordu.

Stockholm'da toplanan ikinci konferans da özde birinciden farklı değildi. 15-17 Mart tarihleri arasında yapılan bu konferansta da esas olarak Kürt sorununun çözümü; *"Filistin Kurtuluş Örgütü"* modeli(!) gibi bir örgütlenme temelinde ve Batılı emperyalist güçlerin direktifleri doğrultusunda, bölgedeki gerici-faşist yönetimlerin tepkisine yolaçmayacak formüller –"otonomi", "insan hakları", vb.– çerçevesinde görülüyordu. *"Ciddi diplomasi"* ile *"Kürt sorununu batıya tanıtmak"* şeklinde kendisini gösteren bu çabaların Kürt sorununun çözümü olarak gösterilmesi; çözümsüzlükten başka birşey değildir, reformizmdir, sahtekarlıktır!

Kuzey Kürdistanlı reformist-burjuva örgütlerin tavırlarında da bu sahtekarlığı açıkça görmek mümkündür.

Örneğin, yapılan iki konferansın düzenlenmesinde aktif görev alan, tescilli TKSP (Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi) reformistleri, son günlerde, *"uluslararası düzeyde barış ve demokrasi güçleriyle dayanışmalar oluşturma"* ve *"uluslararası diplomasiye yansıyarak"* bu alanda *"ustaca"* yürütülecek bir politikanın Kürt sorununa *"adil bir çözüm"* getireceğini işlemeye ağırlık verdiler. Bu sahtekarlar, çevirdikleri dolapların "teorik temelini" oluşturmak için de, Ortadoğu politikasında bugüne değin etkin bir şekilde emperyalistlerce, faşist yönetimlerce ve reformistlerce sürdürülen *"düşmanımın düşmanı benim dostumdur"* siyasetine sarılıyorlar.

Yine TKSP'nin de içinde bulunduğu *"Tevger"* adlı cephe örgütlenmesinin, ABD'nin ve İngiltere'nin Güney Kürdistan'da izledikleri politikaya ilişkin tavrı; emperyalizme ne denli bel bağladıklarını açıkça ortaya seriyordu. Şöyle diyordu Tevger:

"Yaşanan felaketin büyüklüğü karşısında müdahale (ABD ve diğer emperyalist güçlerin işgali kastediliyor! / BN) *son derece gerekliydi ve aslında geç kaldı.*

Böyle bir müdahaleyi en başta Birleşmiş Milletler Örgütü'nün yapması gerekliydi. Ama BM hem seyirci kaldı, hem de onun bir kısım üyeleri hızlı ve etkin bir müdahaleyi engellediler. Öyle olunca da ABD, İngiltere, Fransa ve öteki Batılı ülkelerin mültecilere yardım ve onların güvenliğini sağlamak için yaptıklarını biz memnuniyetle karşılıyoruz. Kürt halkının dostlarının ve tüm iyi yürekli insanların da böyle karşılamaları gerektiği kanısındayız." (2000'e Doğru, s. 12, 19 Mayıs 1991)

Emperyalizmin çanak yalayıcılarının bu ibretlik tavrına karşılık söylenecek pek fazla bir şey yok!.. Bunlara söylenecek sözü emperyalist efendileri söylemişlerdir: *"Aferin!"*

Faşist TC devletinin son düzenlemelerinin de bir sonucu olarak, TKSP reformistleri –ve reformist kanattaki başka akımlar– legal olanaklardan yararlanma adına, legal bir partinin kurulmasını tartışmaktadırlar. Bugün ne Türkiye, ne de Kürdistan için, bir işçi sınıfı partisinin güncel bir sorun olmadığını söyleyerek, bunun yerine "geniş yığınlara seslenecek" sınıfsal özü burjuva milliyetçiliği ile doldurulmuş bir partinin tartışmalarını yürütüyor bu reformistler... TB"K"P'nin Kürtçesinin peşindeler!

Kısacası; konferanslarıyla, diplomatik çözümleriyle, legal parti tartışmalarıyla bu reformist, karşı-devrimci mülteci grup Kürt sorununda da emperyalizme desteklerini aksatmadan yerine getiriyor.

PKK'DA GÖZLEMLENEN GERİ BİR ADIM

Faşist TC devletinin Kürt dili ve Newroz üzerindeki yasakları kaldırması, hükümetin çeşitli Kürt liderlerle görüşmeler yapması gibi gelişmelerin hemen ertesinde, Türk burjuva basın organlarından "Milliyet" ve "Hürriyet" gazetelerinde PKK lideri Abdullah Öcalan'la yapılan röportajlar yayınlandı.

Burjuva gazeteci ve yazarlarından M. Ali Birand'ın, Abdullah Öcalan ile yaptığı röportajın bu gazetelerin baş sayfalarını büyük puntolarla işgal etmesinden kısa bir süre sonra, aynı röportaja uygun bir açıklama da "PKK Yurtdışı Temsilciliği" tarafından kamuoyuna yapılınca, bu röportaj üzerinden PKK'nın Türk hakim sınıflarına ilettiği mesajın içeriği doğrulandı.

Bu röportajda öne çıkan bir-iki noktaya kısaca da olsa değinmek istiyoruz. Bu noktalardan birisi –ve önemli olanı– A. Öcalan'dan TC devletine yapılan "ateşkes" çağrısıdır. Bu çağrı şu sözlerle ifade edilmiştir:

"PKK'nın tüm tutukluları serbest bırakılsın, tüm davalar düşürülsün ve özgür bir siyasi faaliyete izin verilsin. O zaman karşılıklı bir ateşkesmeye hemen hazırız. Yani PKK mahkum edilmesi gereken bir hareket olmaktan çıkarılsın. Tabii ateşkes karşılıklı olur. Yani sizin de özel savaşı durdurmanız gerekir. Böyle bir temelde derhal ateş kes görüşmelerine oturabiliriz." (Milliyet, 25 Mart 1991)

Görüleceği üzere, A. Öcalan genel olarak PKK üzerindeki yasağın kaldırılması ve tam anlamıyla legal bir ortamın yaratılması talebini getiriyor. A. Öcalan –ve PKK– bu "ince" "taktiği" ile akılları sıra Türk faşistlerini –emperyalist efendileri karşısında– "köşeye sıkıştırmayı" düşünüyorsa, aldanıyor. Nitekim bu röportajın hemen ertesinde faşist TC devletinin sözcüleri, burjuva basın ve yayın organları üzerinden, PKK'nın bu "ateşkes" şartlarını olduğu gibi geri çevirdiler.

Şimdi soruna tersinden bakalım. Diyelim ki, bir takım gelişmelerden sonra TC devleti gerçekten "ateşkes" çağrısına uydu, PKK'ya "özgür bir ortam" sağlandı. Bu durumda PKK legalde parlamenter bir mücadele yürütecek! TC'nin devletinin çizdiği sınırlar çerçevesinde parlamenter bir mücadele! PKK'nın öne sürdüğü "özgürleşme" şartından, başka bir sonuç çıkartılamaz. Çünkü A. Öcalan, sözü geçen röportajda TC sınırları içersinde de faşist TC devleti yıkılmadan "özgürleşmenin", "bağımsızlığın" mümkün olduğunu savunmaktadır. Şöyle demektedir:

"Federasyon iyi bir şeydir. Eğer demokratik ve eşit bir oluşumsa biz de destekleriz. Tabii bu bir ara çözümdür. Buna saygı da duyarız. O sorun Irak Kürtlerinin sorunudur. Bize müdahale etmek düşmez. Dostluk ve destek veririz o kadar. Hatta böyle bir oluşum bize de destek verir. Bu arada, bir de dikkat etmek gereken başka nokta var. Genişletilmiş, birleşik bir Kürdistan başka, bağımsızlık başkadır. Bölgedeki hiçbir sınır değiştirilmeden de Kürtler bağımsızlıklarını elde edebilirler. Zira bağımsızlık, insanların kafasındaki bir şeydir. Coğrafi birşey değil. Nice coğrafi yönden bağımsız devlet vardır ki, gerçekte bağımsız değildir. Bağımsızlık ruhta ve moraldedir." (abç)(Milliyet, 25 Mart 1991)

Açıktır ki A. Öcalan, faşist devletten demokratik ve eşit bir oluşumu bekleyecek kadar ileriye gidebilmektedir. Ve O, buradan yola çıktığından, bağımsızlığı da "moral ve ruh" sorunu olarak görüp, "çözmektedir". A. Öcalan'ın bu beklentisi gerçekleşmemiştir, gerçekleşemez de!

Eğer A. Öcalan, faşist devlet çatısı altında, federasyon veya ezilen ulusa bir takım haklar sağlamayı savunsa fazla bir sorun çıkmayacak. Elbette kesin kurtuluş öncesi dönemde burjuvaziden bir takım demokratik hak ve özgürlüklerin kopartılması mücadelesi yürütülmelidir, buna karşı çıkılmamalı ve savunulmalıdır. Ama bu, "bir ara aşama" olarak sunulmaya çalışılıyorsa, ki A. Öcalan bunu yapıyor, bunun savunulacak bir tarafı yoktur.

Marksizm-Leninizm'in öğrettiği, pratiğin de tüm gerçekliğiyle kanıtladığı gibi, ezilen ve bağımlı bir ulusun ayrılması veya ayrılmadan ezen ulusla birlikte yaşaması ancak ve ancak demokrasinin gerçek bir şekilde sonuna kadar uygulandığı sosyalist bir devletin çatısı altında olanaklı hale gelecektir. Faşist devletlerin çatısı altında değil...

PKK bugüne kadar faşist TC devleti ile dişe diş silahlı bir mücadele yürütmüştür, yürütmektedir. Bu mücadele içinde belli boyutlarda da kitleselleşti. İşte tam da böyle bir ortamda, hiç de yeri değilken TC devletine yapılan "ateşkes" çağrısı; bize göre, atılmış geri bir adımdır.

Gelişmeler açıkça şunu gösteriyor: Komünist bir örgüt olmayan ve yukarıda sayılan yanlışlar içersinde bocalayan PKK, milliyetçiliği kendisine ilke edindiğinden, Kürt ulusunun kurtuluşunu hangi koşullar altında olursa olsun, hatta emperyalistlerin gözetiminde de olsa sağlama hesaplarını yapabilmektedir.

Halbuki bundan bir yıl önce *"emperyalistlerin güdümündeki kültürel özerkliği"* sonuna kadar reddeden PKK, hatta bunu savunan Ala Rızgari'yi, KDP ve KYB'yi teşhir eden PKK, bugün çok rahat bir şekilde bu yönlü tavır takınabilmektedir. Bu ikili tavır doğru değildir!

Açıktır ki, Kuzey Kürdistan'da emperyalizme ve onların yerli işbirlikçilerine karşı amansız, sonuna kadar bir mücadele verilmeden kurtuluş mümkün değildir! Yine emperyalistler ve işbirlikçileri tarafından öne sürülen çözüm önerileri kendi çıkarları doğrultusunda olmuştur, olacaktır!

Çağımızda ulusal kurtuluşun görevleri, sosyal kurtuluşla içiçe geçmiş durumdadır. Emperyalizm ve proleter devrimleri çağında ulusal sorunun sağlıklı ve kalıcı tek çözüm yolu, proletaryanın önderliğinde yürütülecek devrimlerden geçmektedir. Bunun dışında başvurulan her yol, göreceli başarılar kazansa bile, emperyalist sistemin güdümünden kendini kopartamaz.

KÜRDİSTAN'A ÖZGÜRLÜK GEREK! ÖZGÜRLÜĞÜ KAZANMANIN TEK YOLU DEVRİMDİR!

Ne faşist devletin baskıcı ve ikiyüzlü taviz politikaları, ne "kültürel özerklik", "otonomi" programları, ne konferanslar, ne "diplomatik" çözümler, ne reformizmin dolapları; hiç biri, hiç biri Kuzey Kürdistan'daki Kürt sorununu gerçek anlamda çözemez!

Kuzey Kürdistan'da ulusal sorunun gerçek çözümü; Kuzey Kürdistan proletaryasının ve emekçilerinin Türk ulusundan ve diğer ezilen milliyetlerin proleterleri ve emekçileriyle birlikte, faşist TC devletini demokratik halk devrimiyle yıkmalarından geçer. Bu ittifak sağlanamadığı sürece Kuzey Kürdistan'ın gerçek anlamda kurtuluşu mümkün değildir!

Bu tek ve gerçek çözüm için, Türk ve Kürt uluslarının ve diğer azınlık milliyetlerden proleterlerin ve köylülerin örgütlü birliğinin sağlanması şarttır. Bu birlik, ancak Marksizm-Leninizmin ilkelerine sıkı sıkıya bağlı Bolşevik bir partide gerçekleşebilir, gerçekleşmelidir! Günümüzün acil görevi, böyle bir partiyi inşa etmektir! Tüm milliyetlerden işçileri ve köylüleri, bu görevi yerine getirmeye ve Bolşevik saflarda örgütlenmeye çağırıyoruz!

- YAŞASIN TÜM ULUS VE MİLLİYETLERDEN EMEKÇİLERİN BİRLİĞİ!
- KAHROLSUN FAŞİST TC DEVLETİ!
- KAHROLSUN EMPERYALİZM, SOSYAL-EMPERYALİZM VE HER TÜRDEN GERİCİLİK!
- YAŞASIN PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ!
- YA FAŞİZM, YA DEVRİM! YA BARBARLIK, YA SOSYALİZM!
- BIMRE KOLETÎ, BIJI AZADÎ!

Haziran 1991 ■

Faşist Türk ordusunun 17 yıldan beri kuzeyini işgal altında tuttuğu Kıbrıs'ın "yeni düzen"deki yeri ne olacak?

"İKİ BÖLGELİ FEDERASYON" VE KIBRIS SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ...

Emperyalistler, Kıbrıs sorununu da "yeni düzen"lerine uygun olarak ve kendi çıkarları doğrultusunda "çözüme" bağlamak istiyorlar...

EMPERYALİSTLER ve sosyal-emperyalistler, emperyalist dünyanın değişen güç dengeleri temelinde yeniden şekillendirilme çalışmasını "yeni düzen" kılıfı altında, hummalı bir şekilde sürdürüyorlar."Körfez krizi" adı verilen sorunu, Irak halklarının başına yüzbinlerce ton bomba yağdırarak, yüzbinlerce insanın ölmesi, açlığa ve susuzluğa mahkum edilmesi pahasına; bu savaşın doğrudan devamı olarak, Güney Kürdistan'dan Kürt ulusunun –boyutları soykırıma varan– yurdundan sürülmesi pahasına; doğa dengesinin korkunç boyutlarda bozulması pahasına "çözen" emperyalistler; şimdi Ortadoğu'da emperyalist "yeni düzen"i kurmak için yoğun pazarlıklar yürütmekteler...

Emperyalistler, Ortadoğu'da gerek Filistin, gerek Kürt sorununu; gerek İsrail'in işgal ettiği topraklar, gerekse Kuzey Kıbrıs'taki faşist Türk işgali sorununu kendi çıkarları doğrultusunda çözmek istiyor.

Bu sorunları "çözmek" için oldukça yoğun bir diplomasi trafiğine tanık olduğumuz bu süreç içinde, emperyalistler ve bölgedeki gerici güçler arasında aç gözlü pazarlıklar tüm hızıyla sürüyor.

Emperyalist dünyanın değişen güç dengeleri temelinde yeniden şekillendirme çalışmasının nasıl olacağına ilişkin ibretlik bir örnek, Kıbrıs sorununa ilişkin olarak emperyalistler ve gerici güçler arasında yürütülen görüşmelerdir.

17 YILDIR SÜRMEKTE OLAN İŞGAL!

Ecevit hükümetinin faşist Türkiye Cumhuriyeti'nin parlamentosunda onaylattığı bir kararla, faşist Türk ordusunun "barış harekatı" adı altında 20 Temmuz 1974 tarihinde gerçekleştirdiği askeri saldırı ve işgal harekatı ile Kıbrıs Cumhuriyeti fiilen bölünmüştü. İşgal sonucu, adanın kuzeyinde % 39'luk toprak oranı Türk tarafınca kontrol altına alınmış, Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk halkı "coğrafik" olarak da bölünmüştü.

Geçmişten beri Kıbrıs'ın kuzeyinde yaşayan 200.000'i aşkın Kıbrıslı Rum, bu işgal sonucu evini yurdunu silah zoruyla terkederek göçmek zorunda kalmış, yine aynı şekilde geçmişten beri adanın güneyinde yaşayan onbinlerle Kıbrıslı Türk de kuzeye göçmek zorunda kalmıştı. Bu nüfus değiş tokuşu, Kıbrıs'ta ulusal temelde bölünmeyi, "coğrafi" olarak da perçinlemiş, iki ayrı devletin temelini atmıştı.

İşgalin ertesinde oluşturulan kukla "Kıbrıs Türk Federe Devleti"nin yaptığı işlerden ilki para birimi olarak Türk Lirası'nı kabul etmek olmuştu.

Arkalarında faşist Türk ordusunun 30.000 kişilik askeri gücünün verdiği rahatlıkla, bir nevi "sömürge valiliği" görevini yerine getiren Kıbrıslı Türk hakim sınıflarının siyasi temsilcileri, Kıbrıs'ı kendilerinin bölmek istemediklerini, esasta suçlunun Rumlar olduğunu, Kıbrıs'ta çözümün "iki bölgeli, iki toplumlu federe devlet"ten geçtiğini sürekli vurguladılar.

Özünde "ikili Enosis" planı anlamından başka bir anlamı olmayan ve adanın kuzeyinin faşist Türk devletine, güneyinin ise Yunanistan'a dahil edilmesi anlamına gelen bu gelişmeler, 15 Kasım 1983 tarihinde "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"nin kuruluşunun ilanı ile de yeni boyutlara ulaştı.

"Sömürge valisi" Denktaş'ın *"KKTC olarak self-determinasyon hakkımız"* dediği ve *"Kıbrıs Türklerinin kendi kaderlerini tayin hakkını kullanması"* olarak adlandırılan bu "diğer" Türk devletinin kuruluş ilanı, özünde faşist Türk ordusunun adanın kuzeyini işgal edişi sonucu ortaya çıkan bölünmeye "resmi" bir görünüm vermenin ifadesiydi. Görünürdeki "bağımsız" devlet "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti", faşist Türk devletinin klasik anlamda bir sömürgesi; Türk devleti de Kuzey Kıbrıs bağıntısında sömürgeci bir devlet konumunda idi...

Kıbrıs sorununun faşist Türk hakim sınıflarınca KKTC ilanı ile "çözülmesi" gerçekte bir çözümsüzlüktü, çünkü Kıbrıslı Rumların ve Yunanistan'ın bu "çözümü" kabul etmeyeceği en başından belli idi.

Türk faşist hakim sınıflarının siyasi sözcüleri KKTC'nin ***"iki bölgeli, iki toplumlu federasyon"***a gidişte bir geçiş aşaması olduğunu; ancak Rumlar bu çözüme yanaşmazsa, o zaman "KKTC" ile "TC"nin bir federasyona gidebileceği tehdit ve açıklamaları ile, anlaşma zemini aradılar.

Ancak çözümsüzlük bugüne dek süregeldi. Kıbrıs sorununun "çözümsüz" kalması, emperyalist sistemin çıkarları açısından istenilir bir durum değildir. Hem yörede "istikrarsızlığı" körüklemekte, hem de ikisi de NATO üyesi olan ve ayrıca biri AT'nun tam üyesi, diğeri de aday adayı olan iki ülke arasındaki çelişkilerin yer yer tehlikeli boyutlar kazanması açısından sürekliliği sağlanmış "çıbanbaşı" olmakta, Ortadoğu'da kurulacağı söylenen "yeni düzen"in önündeki engellerden birini oluşturmaktadır.

Üç yıl önce yazdığımız bir yazıda şunları tespit ediyorduk:

"Kıbrıs sorununun uzun yıllar çözülmeden durması hem Yunanlı ve hem Türk hakim sınıflarının, hem de emperyalist büyük güçlerin bölgede istikrarlı politikalar uygulamalarının önünde engel oluşturmaktadır. Özellikle ABD emperyalistleri, giderek daha da

bunalım merkezi haline gelen Ortadoğu'yu daha sıkı kontrol altına alabilmek, gerektiğinde derhal askeri operasyona başvurabilmek için, Kıbrıs'ta denetiminin güçlendirilmesi, modern askeri araçlarla donatılmış üslerin kurulması tayin edici öneme sahiptir." (Bkz. Bolşevik Partizan sayı 44, sayfa 9-10 ve 55; 1 Ağustos 1988)

Bu tespitler yapıldığında, ne Saddam'ın Kuveyt macerası vardı, ne de bu bağıntıda yaşanan sıcak savaş! Körfez krizi bağıntısında yeniden gündeme gelen tartışmalar, Türkiye'nin emperyalist dünyanın istediği şekilde bir bekçi köpekliği görevini yerine getirmesinin düzenlenmesinin de gereği olarak Kıbrıs sorununu önplana çıkarmış oldu.

"TAVİZKAR" ÖZAL, YA DA FAŞİST TÜRK HAKİM SINIFLARININ "ENDİŞESİ"?!

Son dönemde, faşist Türk devletinin dış ilişkilerinde önüne sürekli olarak Kıbrıs sorunu çıkarılmaya başlandı. Batılı emperyalistlerin bir kesim sözcülerinin "Kuveyt" benzetmesi yaparak bu sorunu TC'nin önüne sürmesi, özellikle Özal'ı bunaltmış olmalıki, o, bir dizi uluslararası platformda Kıbrıs sorununda faşist Türk hakim sınıflarının siyasi sözcülerinin bir bölümünün yüreklerini ağızlarına getiren açıklamalarda bulunmak zorunda kaldı.

Daha 1990'nın son aylarında boyalı basına sızan haberlere göre, Özal'ın AT'na tam üyelik karşılığında Kıbrıs'tan taviz vereceği duyulduğunda, Özal'a a) AT üyeliği için Kıbrıs'ta tavize hayır! b) Pazarlık noktası Kıbrıs değil, TC'nin Ortadoğu'daki konumu olmalıdır! ihtarları yapılmıştı.

Mart 1991 ortalarında Özal, *"Karadeniz'de ekonomik işbirliğine gidilmesini öngören Dostluk ve İşbirliği Anlaşması"*nı imzalamak için gittiği Sovyetler Birliği'nde, *"Kıbrıs'ın Türkiye'nin önünde sürekli bir engel olarak kalmasının yanlış olduğu"*nu belirtirken, *"bunu taviz vereceğiz anlamında"* söylemediğini vurguladı.

Özal'ın Mart ortalarında yaptığı bu açıklamalar, faşist Türk hakim sınıflarının ve boyalı basındaki akıl hocalarının spekülasyonlar yapmalarının nedeni oldu.

Çünkü Özal Mart sonunda Camp David'te Bush ile bir görüşme yapacaktı ve Özal'ın bazı açıklamaları TC'nin taviz vermeye hazır olduğu anlamına geliyordu. TC'nin dışişleri ve askeri çevrelerinde Özal'ın bu tavrına soğuk bakılıyor, hatta bir yetkili, *"Hiç gerekmediği, bizden istenmediği bir zamanda kalktık teklifler ve fikirler sunduk. Dolayısıyla o tekliflerden şimdi gerileyemiyoruz." (Milliyet, 19 Mart 1991)* diyerek, endişesini dile getiriyordu. Endişeli olan yalnız bunlar değil, "ana muhalefet partisi" SHP de aynen endişeli olduklarını dile getiriyor ve Özal'ın taviz vermesinden korktuklarını belirtiyordu. DSP, DYP ve diğer "muhalefet" partilerinin de tavrı aynıydı!

Aynı dönemde, Avrupa Parlamentosu'nda yer alan 9 grubun "oybirliği" ile aldıkları bir kararda, Türkiye'nin Kıbrıs'ın bir bölümünü işgal altında tuttuğu vurgulanırken, Kuveyt benzetmesi yapılıyordu. Alınan bu kararı "küstahlık" vb. olarak tenkit eden Türk boyalı basını, Avrupa Parlamentosu'nda ilk defa bir konu üzerinde (Kıbrıs konusunda ama en önemlisi Türkiye'ye karşı!) oybirliği bulunduğu noktasında açıklamalarda bulunuyordu.

Avrupa Parlamentosunun bu "sert" tavrına karşın, birilerinin tavizden yana, diğerlerinin tavizlere karşı oldukları şeklinde cepheleşen faşist Türk hakim sınıflarının siyasi temsilcilerinin açıklamaları, Kıbrıs sorununun "çözümlenebilmesi" için Türkiye'nin taviz vermeye razı olduğu izlenimini yaratmış olmalıydı ki, Özal Camp David'e gitmeden önce, Washington (ABD), gelişmelerden "memnun" olduğu açıklamasını yaptı. Bu arada Kıbrıs'ta "düşman kardeşler" arasında "dostluk" rüzgarları esmekte, Kıbrıs Rum ve Türk hakim sınıflarının çeşitli partileri birbirlerini karşılıklı olarak ziyaret etmekte, ortak açıklamalar yapılmaktaydı.

ABD yetkililerinin *"Bütün duyduklarımız bizi cesaretlendiriyor!"* şeklinde açıklama yaptıkları bir ortamda, Türk basınının *"sis perdesi"* olarak adlandırdığı *"Özal'ın Kıbrıs dosyası"* konusunda yürütülen spekülasyonlar, faşist hakim sınıfların bir bölümünü endişelere düşürürken, sömürge valisi Denktaş da *"kaygılı"* olduğunu belirterek, Demirel'e mektuplar döşeniyor, kendisinin devre dışı bırakıldığını açıkça ima(!) ediyor, *"Bizim bilgimiz dışında hiçbir girişime izin vermiyeceğiz" (Hürriyet, 23 Mart 1991)* diyordu.

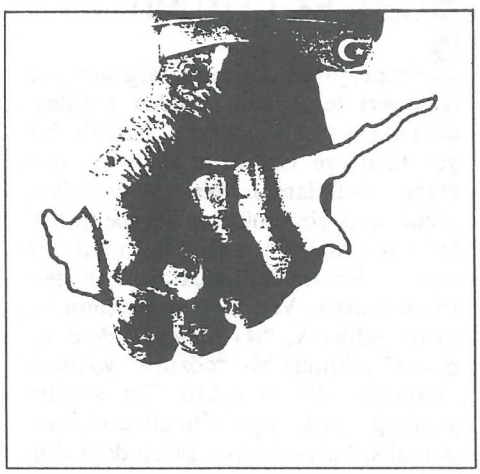

Birilerinin bilgisizlikten, sis perdesinden söz ettiği noktada; diğerlerinin bu bilinmeyenlerden memnunluklarını ifade etmeleri, bir diğerlerinin de bu bilinmeyenlere "hayır" demeleri... Evet göz gözü görmüyor ve fakat aç gözlü bir pazarlık sürüyordu!

Basında *"Cumhurbaşkanı Özal'ın Camp David'de ABD Başkanı Bush'a sözünü ettiği tahmin edilen ve Türk tarafınca atılacağı hissedilen adımlar" (abç)(Milliyet, 28 Mart 1991)* şeklinde tanımlanan *"Ankara'nın, Kıbrıs'ta çözüm planı"* özet olarak şöyleydi:

1) Toprak ayarlaması: Kıbrıs Türk tarafı Birleşmiş Milletlerle yürüttüğü gayri resmi temaslar sonucunda toprak ayarlaması için yeni bir harita hazırlıyor. Çeşitli spekülasyonlara göre, işgal altındaki toprakların oranın % 39'tan, % 25 ile % 29 arasında bir orana indirilmesi sözkonusu.

2) Maraş sorunu: Maraş'ı Rumlara bırakabilirler.

3) Serbest dolaşım: Federal cumhuriyet kurulabilirse(!), Rumlar adanın kuzeyine serbestçe geçip dolaşabilecek.

4) Serbest yerleşim ve mülk edinme: [İşte bu madde biraz(!) problemli.] Federal cumhuriyet kurulabilirse (!), önce 9 yıllık bir süre içinde işleyişe bakılıp, 18 yıllık moratoryum *(sözlük anlamı: "Çok bunalımlı dönemlerde bir ülkede, bölgede bir bölüm veya tüm borçlardaki ödeme zorunluğunun geri bırakılması.")* süresinin Türk tarafınca azaltılabileceği tavizi.

5) Self-Determinasyon: [Breh breh ne kavram!] *"Kıbrıs Türk halkının self-determinasyon (kendi kaderini belirleme) hakkı olduğuna ilişkin bir belgede bir ibarenin bulunması"* önkoşulu, zaten herkesin Kıbrıs Türk halkının kendi kaderini belirleme hakkı olduğunu bildiğinden kaldırılabilir.

6) Göçmenler: Türk tarafı esneklik gösteriyor. Moratoryum sonunda (yani 18 yıl sonra!) Rumlar Kuzey Kıbrıs'a geri dönebilirler.

7) Adadaki Türk askerleri ve garantiler: Türkiye'nin yeni oluşturulacak Kıbrıs Federal Cumhuriyeti'nin garantörü olması konusunda kesinlikle taviz yok. Türk ordusunun sayısında azaltma yapma, taviz konusu.

8) Anayasa: Siyasi eşitliğe dayanan iki kesimli federal sistemi, bir daha bozmayacak şekilde garanti altına alacak bir Anayasa(!). *(Bkz. Milliyet, 28*

Mart 1991)

Bu dehşet çözüm planının açıklanmasından sonra, Türk yetkilileri *"Fazla hayale kapılmamak lazım"*! demektedirler.

Ankara'nın "Kıbrıs'ta çözüm planı" paket halinde böylece açıklandıktan sonra, basında çeşitli yorumlar çıktı.

"Kıbrıs'ın 400 yıllık harita savaşının ulaştığı nokta": "1571'den 1991'e kadar geçen 4 asırlık sürede net toprak zararı % 75 olacaktır." bilimsel tespitlerini yapanlar, bunun Kıbrıs'tan Türk'ü uzaklaştırma senaryosu olduğunu söylediler.

Şimdinin Başbakanı Mesut Yılmaz: *"Kıbrıs'ta taviz vermeyiz."* diyordu.

Denktaş'ın aynı dönemde Amerika'ya yaptığı gezisi bağlamında, bir ABD'li milletvekili, *"Türkiye'nin baskısıyla Denktaş oldukça mülayimleşmiş"* tespitinde bulunuyordu.

Türkiye'nin milli çıkarlar uzmanı, Kıbrıs fatihi Ecevit ise, kendisiyle yapılan bir röportajda, Kıbrıs için çözümün *"bugünkü fiili durumu resmileştirmek"*te olduğunu belirtiyor, gerekli olanın, bu yapıyı *"ufak tefek rötuşlarla resmileştirmekten ibaret"* olduğunu vurguluyordu.

Kıbrıs Rum kesimi ve Yunanistan, Türk paketine soğuk bakıyor, üst kavram olarak "federal devlet" yapısı önerisini onaylarken, "Kıbrıs'a AT garantörlüğü" talebini seslendiriyorlardı.

Bir dizi kayda değmez gelişmelerden sonra, ABD dışişleri bakanı Baker'in Mayıs sonlarında yaptığı bir açıklamada, "Türk hükümetinden ödün" beklentisinden sözetmesi Türk faşistlerini çileden çıkardı. Mayıs sonunda gelişmelerin geldiği nokta, özünde başlangıçtaki noktaya bir anlamda geri dönüşü sergiledi.

Gelinen yerde bir de Denktaş ve Ankara arasındaki ilişkilerin sertleşmesi, Denktaş'ın Ankara'nın baskılarına dayanamayıp "istifa ederim!" şeklindeki açıklamaları, bu sorunda, pazarlıkta fiyat arttırmanın bir yolu olarak görülmelidir. Bu bağlamda Denktaş'ın esasta bir sömürge valisi konumunu akıldan çıkarmamak gerekiyor. Faşist Türk devleti çıkarları gerektirdiğinde, onu da ezip geçmesini bilecek ve evet çeşitli tavizlerle, Kıbrıs sorunu reforme edilerek "çözüm" bulunabilecektir.

Türk tarafının sorunun çözümü için son olarak ortaya attığı öneri, *"dörtlü zirve"* önerisidir ve bu, Kıbrıs sorununda *"Türkiye, Yunanistan, Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk taraflarının eşit şartlar altında aynı masaya oturması"* anlamına gelmektedir. Rum tarafının önerisi ise, *"Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs hükümetlerinden başka, BM Güvenlik Konseyi'nin beş daimi ülkesi ile Kıbrıs Rum ve Türk temsilciliklerinin katılacağı bir toplantı"* yapılması önerisidir. Böyle bir önerinin anlamı, Kıbrıs Rum kesimi devletinin Kıbrıs'ın tek resmi temsilcisi olduğunun –ki Birleşmiş Milletler nezdinde hala öyledir– kabulüdür. Ancak her iki taraf da bu önerileri reddetmektedirler.

Şimdilik gözler, ABD başkanı Bush un Temmuz başında Yunanistan ve Türkiye'ye yapacağı ziyaretlere çevrilmiş durumda. ABD'nin çözüm önerisi olarak sunacağı noktalardan biri daha şimdiden belli olmuş durumda. Haziran ortalarında gazetelerde çıkan haberlerden birinde ABD'li bir senatörün yaptığı açıklamaya bakılırsa, *"Kıbrıs'a 10 bin ABD askeri"* gönderilmesi planlanmaktadır. Türk askerinin bir bölümü geriye, Amerikan askerinin bir bölümü ileriye... Ne çözüm?!!

Kıbrıs sorununda, Türk faşistlerinin bir kesimi, Lozan'da yeteri kadar taviz verdiklerinden, şimdi *"Batının şımarık gayrımeşru çocuğu Yunanistan"*a *(Türkiye, 25 Mart 1991)* verecek hiç bir tavizlerinin olmadığını yüksek sesle anlatırken; diğer bir kesimi ise, *"Türk dış politikası üzerindeki Kıbrıs ipoteği"*ni kaldırmaya çalışmanın aracı olarak "tavizkar" tavır takınıyor. Bu tavırlarla da olsa Türkiye ve Yunanistan hakim sınıfları son dönemde en azından üst kavram olarak *"iki bölgeli federasyon"* lafında birbirlerine yaklaştılar.

Bush'un Atina ve Ankara'yı ziyaretlerinden sonra pazarlıkların ne şekle gireceğini daha açıkça görme imkanına kavuşacağız. Olasılıklardan biri, Kıbrıs sorununun emperyalizm şartlarında *"iki bölgeli federasyon"* şeklinde *"formel"* olarak çözülmesi olasılığıdır. Ancak bu, Kıbrıs halklarına gerçek kurtuluşu getirmeyecek ve gelecek yine ulusal çatışmalara, savaşlara gebe kalacaktır!

KIBRIS SORUNUNUN GERÇEK ÇÖZÜMÜ

Emperyalist dünyanın değişen güç dengeleri temelinde yeniden şekillendirme çalışmaları içinde önemli bir yer tutan ve Ortadoğu alanında öne çıkan sorunlardan biri olan Kıbrıs sorununun çözümü için, emperyalistlerin ve uşaklarının nasıl hummalı bir faaliyet içerisinde olduklarını göstermeye çalıştık. Ve Kıbrıs sorununun reforme edilerek, *"iki bölgeli federe bir devlet"* şeklinde bir "çözüm" yolunun olasılığına dikkat çektik. Bu tespitin yapıldığı yerde; Kıbrıs'ta çözümü, emperyalist burjuvazinin işareti doğrultusunda, onların denetiminde, onların uşaklarının hakimiyeti şartlarında aramanın Kıbrıs halkları açısından ne anlama geldiği açıklanmak, sorunun gerçek çözümünün ne olduğu vurgulanmak zorundadır.

Kıbrıs sorununun gerçek çözümü ancak devrimle gerçekleşebilir...

Geçen yıl Kıbrıs sorununa ilişkin yazdığımız yazıyı, aşağıda yinelemek istediğimiz şu satırlarla sonuçlandırıyorduk:

Proletarya önderliğinde, emperyalizme bağımlılık zincirinin bütün biçimlerini kırıp atacak bir devrim! Bu devrim, Kıbrıs'ın bugünkü şartlarında kuzeyde faşist Türk işgalini kaldırıp atacak, diğer bölgelerde tüm yabancı güçleri kovacak, ülkenin tam demokratikleştirilmesini ve tam bağımsızlığını sağlayacak, ve sosyalist devrim ve sosyalizm için yolu açacak anti-emperyalist, demokratik devrim olacaktır! Ancak böyle bir devrim içinde ve devrim yoluyladır ki, değişik ulusların ve milliyetlerin barış içinde yanyana yaşamalarının şartları yaratılabilir, ulusal sorun gerçekten çözüm yoluna girer, ulusal baskı ortadan kaldırılır, ulusların özgür birliğinin yolu açılabilir. Bunun dışındaki hiç bir çözüm, gerçek çözüm değildir.

Açıktır ki böyle bir çözüm, böyle bir çözüme önderlik edecek bilinçli bir proletarya ve onun etrafında birleşmiş savaşan emekçi yığınların eseri olabilir. Böyle bir çözümün gerçekleştirilmesi için bugün ilk hedef, böyle bir çözüme önderlik edebilecek Marksist-Leninist, Bolşevik bir partinin Kıbrıs'ta yaratılması, inşasıdır.

Kıbrıs'ın kuzeyini işgal eden faşist Türkiye Cumhuriyeti'ndeki komünistler açısından Kıbrıs bağlamında bugünkü temel görev, Türk faşist hakim sınıflarının Kuzey Kıbrıs'ın işgaline karşı bütün araçlarla mücadele ve Kıbrıs'ın kuzeyinden faşist Türk ordusunun geri çekilmesi için mücadele yanında, Kıbrıslı Komünistleri, devrim mücadelelerinde proleter enternasyonalisti bir ruhla desteklemektir.

Türkiye'nin çeşitli milliyetlerinden proletaryası ve ezilen halkları, Kuzey Kıbrıs'ın işgali bağlamında, bu işgalin kaldırılması için mücadele etmedikçe, faşist hakim sınıfların suç ortağı konumunda durduğunu bilmek zorundadır. Kıbrıs'ın kuzeyinin işgal altında tutulması, Türkiye proletaryasının kurtuluş mücadelesinin önünde büyük bir engel, Türkiye'nin ezilen uluslarının kurtuluş ve özgürlük mücadelelerinin önünde bir ayak bağıdır. Çünkü Engels'in yüz yıl önce söylediği gibi:

"Bir başka halkı ezen bir halk özgür olamaz."

Temmuz 1991 ■

"Kızıl Sendikalar Enternasyonali"nin (KSE) deneyim ve derslerinden öğrenelim! – II –

"SOL RADİKALİZM KOMÜNİZMİN BİR ÇOCUKLUK HASTALIĞI"NDA SENDİKALAR SORUNUNUN LENİN TARAFINDAN ELE ALINIŞI

Komünist Enternasyonal'in I. ve II. Kongresi arasında bir yıl gibi kısa bir süre olmasına rağmen, bu dönemde bir yandan genç Sovyet iktidarının, diğer yandan özellikle Sovyet iktidarının öncüsü Rusya Komünist Partisi (Bolşevik)'in 1919'da temelini attığı Komünist Enternasyonal'in otoritesi dünya çapında artar.

Tabii ki bu otoritenin artmasında, emperyalist I. Dünya Savaşı'nın proleter ve emekçi yığınlar için beraberinde getirdiği büyük felaketlerin, acıların, artan kitlesel yoksulluğun; kitlelerde, burjuvaziye, emperyalist savaşın hemen öncesinde ve savaş sırasında burjuvazinin savaş siyasetini açıktan destekleyerek işçilerin düşmanları olduğunu kanıtlamış II. Enternasyonal'in oportünist partilerine ve burjuva devletlere karşı büyük bir öfkenin uyanması, yığınların bu öfkelerini giderek artan bir oranda eylemlerle göstermeleri de önemli bir rol oynar.

Bu dönemde Avrupa'nın bazı ülkelerinde yığınlar, Rusya modelini izleyerek işçi konseyleri, Sovyetleri kurarak, burjuvazinin iktidar organlarına karşı kendi iktidar organlarını çıkarttılar. Almanya'nın birçok sanayi bölgesinde, Sovyetler, yerel iktidarı kendi ellerinde topladılar. Macaristan'da proleter ve emekçi yığınlar daha da ileri giderek, 21 Mart 1919'da "Tüm Macaristan Sovyet Hükümeti"ni ilan ettiler. İtalya'da da işçiler önemli sanayi merkezlerinde yer yer işletmeleri işgal ederek işletmeler üzerinde işçi kontrolünü gerçekleştirdiler.

Gelişen işçi hareketinin bir başka özelliği de, işçilerin yığın halinde sendikalarda örgütlenmeye yönelmesi, sendikalarda üye olan işçilerin sayısında muazzam bir artışın olmasıydı.

"1913 ve 1919 yılları arasında Almanya'da örgütlü işçilerin sayısı dört milyondan onbir milyona, Britanya'da dört milyondan sekiz milyona, Fransa'da bir milyondan ikibuçuk milyona, İtalya'da yaklaşık bir milyondan yaklaşık iki milyona, Avusturya'da ikiyüzellibinden, sekizyüzbine çıktı." (Fernando Claudin, "Komintern'den Kominform'a", cilt 1, sayfa 166, Belge Yayınları)

Aktarılan bu sayılar kesin olmasa da, işçi yığınlarının sendikalara akın halinde gelişen eğilimini göstermesi açısından önemlidir. Bu eğilimi Lenin, *"İngiltere'de, Fransa'da, Almanya'da milyonlarca işçi tam bir örgütsüzlük durumundan, ilkel, aşağı, en basit (ve burjuva demokratik önyargılarından henüz kurtulmamış olanlar için) en kolayca ulaşılabilir örgüt biçimine, yani sendikalara geçmektedirler." (Lenin, "Sol komünizm...", sayfa 52, Sol Yayınları, 6. Baskı)* diye tespit eder.

Fakat yığınların artan bilinçlenmesi, eylemliliği, örgütlülüğü; komünist parti ve örgütlerin, ya da komünizme yakın solların yığınlar arasındaki etkisinin artması ile aynı düzeyde ve hızda değildi. Komünist parti ve örgütlerin işçi yığınları ve sendikalardaki etkileri, ortayolcu (merkezci) partilerin etkileriyle karşılaştırıldığında azdı. İşçilerin çoğunluğu halen sosyal-demokrat, çoğu "merkezci" partilerin etkisi altında idi.

Sosyal-şovenizm biçimine bürünen oportünizm, komünizmin *"uluslararası ölçüde gene başdüşmanı" (age, sayfa 22)* idi. Komünizmin, o günkü yaygın deyimi ile Bolşevizm'in, esas darbesini bu akıma karşı yöneltmesi doğal ve zorunluydu.

Fakat egemen oportünizmin yanısıra, yığınlardaki sola kayışın etkisiyle de beslenen, *"çoğu kez, işçi sınıfı hareketinin oportünist günahları için bir çeşit ceza" (age, sayfa 23)* olan anarşizm, daha geniş biçimiyle küçük-burjuva devrimciliği de gelişiyor ve güçleniyordu.

"Tutarlı bir proleter sınıf savaşımının koşullarını ve gereklerini ölçüp biçmeyen" (age) küçük-burjuva devrimciliği, Rusya'da iktidara gelen Bolşevikleri göklere çıkartıyor, onların yolunda gidilmesi gerektiğini açıklıyordu, ama Bolşevik bir siyaseti kavramayı ve uygulamayı bilmiyordu. Bu yüzden Lenin, sollara, *"Sovyetlere ve Bolşeviklere sunulan övgülere, devrimci proletaryanın gereksindiği disiplinin Bolşevikler tarafından niçin kurulabildiğinin nedenlerinin derin bir tahlili daha sık eşlik etmiş olsaydı, daha iyi olmaz mıydı?" (age, sayfa 12)* demek gereğini duyuyordu.

Sollar, lafta en radikal tez ve sloganlarla oportünizme karşı mücadele verdiklerini söylüyorlardı. Ama gerçekte savundukları tez ve sloganlarla, işçi hareketi içerisindeki, özel olarak sosyal-şovenizmin, genel olarak oportünizmin güçlenmesine hizmet ediyorlardı. Komünizmin işçi hareketi içerisindeki başdüşmanı oportünizme karşı başarılı bir mücadele, ancak komünizmin işçi yığınları içerisinde gelişmesinin önünde engel olan küçük-burjuva radikalizminin, solculuğun yanlışlıklarına, etkilerine karşı da etkili bir mücadele verilerek gerçekleştirilebilirdi.

Özellikle Komünist Enternasyonal'in otoritesinin işçi yığınları arasında arttığı, Komünist Enternasnasyonale üye partilerin, ya da Komünist Enternasyonale yönelen partilerin derinleştirilmesinin ele alınacağı, Komünist Enternasyonalin II. Kongresi'nden önce Lenin, sollara karşı bütünlüklü bir hesaplaşma görevine el attı ve ***"Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı"*** adlı ünlü eserini yazdı.

Lenin, bu eserinde baştan sona kadar oportünizmin bir başka ucu olan

küçük-burjuva devrimciliğiyle, "sol" oportünizmle hesaplaşır. Bu akımın tezlerini ele alır, yanlışlığını ortaya serer. Bu eserinde Lenin'in özel olarak diğer uç ile hesaplaşmasına gerek yoktur. Zira solcular sağ uçtan kopmuşlardır, sağcılığın işçi sınıfının davasına verdiği mücadeleyi görerek, solcular sağcılara karşı mücadeleye atılmışlardır.

Fakat solcular, sağcılara karşı mücadelenin içeriğini, çoğunlukla yanlış kavramışlar ve yanlış yürütmüşlerdir. Solcular, sağcı partilerin, onların önderlerinin devrime ihanet etmelerinden, tümüyle komünist önderlerin gereksiz olduğu sonucunu çıkartmışlardır. Solcular, sağcıların "uzlaşma" taktiğini, sınıf işbirliği siyasetine çevirmelerinden, her türlü uzlaşmayı reddetme sonucunu çıkarmışlardır, vb. . Sağcılığa karşı mücadelede bu ve benzeri izin verilemez sonuçlara karşı Lenin, solculara karşı yönelen kendi karşı tezlerini koyar.

İşçi hareketi içerisinde Bolşevizmin başdüşmanı olan sağ oportünizm, somut olarak sol oportünizme karşı yönelen Lenin'in bu eserini kendi ihanet çizgisinin haklılığına kanıt olarak kullanmaya çalışmıştır, halen de çalışmaktadır. Tabii ki, bu çaba boşuna bir çabadır. Lenin, sol oportünizme karşı mücadelesini, Uluslararası Komünist Hareketi sağ oportünizmin tek tutarlı alternatifi Bolşevizm çizgisine çekmek, bu temele sağlam bir biçimde oturtmak için yürütmüştür. Bolşevizm, sağ oportünizmin biricik panzehiridir.

İşçi sınıfının davası için savaşıma atılmış her dikkatli okuyucu, bu eserin incelenmesinde, sağ oportünizmin bu eseri, eserin ortaya çıktığı ortamda hangi somut mücadelenin ürünü olduğundan vb. koparark, kendi amacı için kullanma çabalarını gözönünde bulundurmalıdır.

Bu eserinde Lenin, solcuların özellikle,

– Bolşevizm ve Sovyet deneyimini tek yanlı ve yanlış kavramalarına ve kavratmalarına,

– Proletarya devriminin zaferinin sağ oportünizme karşı olduğu kadar, "sol" oportünizme karşı da başarılı bir mücadele verilerek elde edilebileceğini anlamamalarına,

– Liderler, parti, sınıf, yığınlar arasındaki farklılıkları ve bağları yanlış kurmalarına ve bunları karşı karşıya koymalarına,

– Burjuva parlamentolarına katılmayı ilke olarak reddetmelerine,

– Her türlü uzlaşmayı ilke olarak geri çevirmelerine,

– Gerici sendikalarda çalışmanın gerekliliğini kabul etmemelerine karşı mücadele yürütür.

Lenin, solcuların tezlerinin yanlışlığını çarpıcı olarak gözönüne sermek amacıyla, solcuların çokça övdüğü Rus ya Bolşeviklerinin deneyimlerini aktarır. Rusya Bolşeviklerinin deneyimlerini de aktardığı özel bir bölümde Lenin, konumuz açısından önemli olan sendikalar sorununu *"Devrimciler gerici sendikalara girip savaşım vermeli midirler?"* başlığı altında tartışır.

DEVRİMCİLER GERİCİ SENDİKALARA GİRİP SAVAŞIM VERMELİ MİDİRLER?

Sollar, bu soruya açık ama kaba ve yanlış bir biçimde *"olumsuz yanıt"* verirler. Gerici sendikalarda çalışmanın gerekliliğini en sert biçimde eleştirenler Alman sollarıdır. Alman sollarının gerici sendikalarda çalışılmasını reddeden önderlerinden Paul Fröhlich tezini şöyle gerekçelendiriyordu:

"Sendika sorununda burada açık bir karara ulaşmamız mutlak bir gerekliliktir. İşçi yoldaşlarımızın şimdi halen bu sendikalarda durmalarının sorumluluğunu taşıyıp taşıyamayacağımız sorundur. Biz Hamburg büyük kıyı şehirlerindekiler, birçok yıldan bu yana sendika meselesiyle uğraşıyoruz. Uzun yıllardır -1913'deki maden işçileri grevinden bu yana- bizler, eski sendika taktiğinin işçileri kesinlikle memnun edemeyeceği muazzam yoğunlaşmış ser maye karşısında, sendikal savaşımın eski araçlar ile boy ölçüşmenin mümkün olmadığı sonucuna vardık. Yalnızca başımızı belaya sokuyoruz.

Diğer yönden, siyasi savaşımın eski biçimlerde yürütülmesinin mümkün olmadığı tecrübesi durmaktadır. Siyasi alanda da işçilerin iktisadi gücü teraziye konmalıdır. Her iki akımın birleştiğini gördük. İktisadi mücadele, siyasi organlara baskı yapılmaksızın yürütülemezdi. Biz siyasi ve iktisadi çalışmanın ikiye bölünmesinin terkedilmesi ve her iki akımın bir yatağa yönlendirilmesi gerektiği sonucuna vardık. Bu problemin yalnızca, büyük işletmenin egemen olduğu iktisadi alan için olgun olduğu benim için açıktır. USP (Bağımsız Sosyalist Parti /ÇN) basınıyla halen bir dizi ilişkileri olan, eski Spartaküs Birliği'nden yoldaşların, bu sorun üzerine bir kere olsun gitmemelerini, 'Leipziger Volkszeitung'un şu çağrıyı öne sürmesine izin vermelerini bir eksiklik olarak duyuyoruz: «Sendikalardan çıkın değil, tersine sendikalara girin!» İçine girildiğinde, sendikaları yıkabiliriz yanlış inancına kapılındı. Bunun eski parti içinde mümkün olmadığını gördük, sendikalar içinde özellikle mümkün değildir. ... Orda ya da burda radikal bir yönetimi seçmekle sendikaları kazanmak mümkün değildir. Bizim için yalnızca şu çağrı olabilir: «Sendikalardan çıkın!»." *("Almanya'da Devrim Programı İçin Mücadele", sayfa 118-119, Kühl-Verlagsgesellschaft Kommunismus und Klassenkampf, Almanca)*

"Sendikalardan çıkın!" parolasını ileri süren solların bu yanlış yaklaşımlarının temel hatası, *"sendika üst yöneticilerinin gerici ve karşı-devrimci zihniyetinden, komünistlerin sendikalardan çıkmaları gerektiği ve sendikalarda çalışılmaması gerektiği sonucuna varmaları ve yeni ve yapay işçi örgüt biçimleri yaratmak" (Lenin, "Sol komünizm...", sayfa 51)* istemeleriydi. Solların yanlış yaklaşımının nedeni, komünizm ve komünist partisi açısından sendikaların rolünü, işçi hareketinin gelişmesi için sendikaların fonksiyonlarını anlayamamalarında yatıyordu. Öyleyse bu noktaların açıklığa kavuşturulması gerekiyordu.

"Kapitalizm" –diyor Lenin– *"kaçınılmaz olarak, sosyalizme bir yandan işçiler arasında yüzyıllar içinde gelişmiş olan eski meslek ve sanat ayrımlarını miras bırakırken, öte yandan daha geniş, daha az mesleki (yalnızca zanaat, meslek ve uğraşları değil, bütün sanayiyi kucaklayan) sanayi sendikaları haline gelebilmeleri için, yılların ve yılların geçmesi gereken sendikaları da miras bırakmıştır." (age, sayfa 47)*

Ve devam ediyor:

"Sendikalar, kapitalizmin gelişmesinin başlangıcında, işçi sınıfına pek büyük bir ilerleme sağladılar; bu örgütler, işçilerin dağınık ve güçsüz durumuna son verip onların ilk sınıf gruplaşmalarını gerçekleştirdiler. Proleterlerin sınıf birliğinin en yüksek biçimi, proletaryanın devrimci partisi (ki bu parti, önderleri, sınıfı ve yığınları türdeş ve bölünmez bir bütün içinde birbirine bağlamayı başarmadan böyle bir ada layık olamaz) gelişmeye başladığı zaman, sendikalar, kaçınılmaz olarak, bazı gerici özellikler, bir çeşit mesleki dargörüşlülük, siyaset-dışı kalma eğilimi, bir çeşit hareketsizlik vb. eğilimi göstermeye başladılar. Ama dünyanın hiçbir yerinde proletaryanın gelişmesi, sendikalar olmadan, sendikaların ve işçi sınıfının partisinin karşılıklı eylemi olmadan gerçekleşmemiştir ve gerçekleşemez. Siyasal iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi, bu sınıf için ileriye doğru atılmış çok büyük bir adımdır ve parti, herzamankinden daha çok ve eski tarzla yetinmeyerek yeni bir biçimde sendikaları eğitmeli ve onlara yol göstermelidir, ama bunu yaparken, sendikaların, proleterlerin

kendi diktatörlüğünü uygulamada zorunlu bir 'komünizm okulu' ve hazırlık okulu olarak, ülkenin bütün ekonomisinin yönetiminin derece derece, ilkin işçi sınıfının eline (şu ya da bu mesleğin değil, tüm işçi sınıfının eline) ve sonra da emekçilerin tümünün eline geçmesi için zorunlu işçi örgütleri olarak varlıklarını sürdürdüklerini ve daha uzun süre sürdüreceklerini unutmamalıdır." (age, sayfa 48-49)

"Bu sanayi sendikaları aracılığıyla, ilerde, insanlar arasındaki işbölümü ortadan kaldırılacaktır; her yönden gelişmiş ve her yönden yetiştirilmiş ve herşeyi yapabilen insanların eğitimine, öğretimine geçilecektir. Komünizm bu hedefe doğru ilerlemektedir, ilerlemesi gerekir ve bu hedefe erişecektir, ama ancak uzun yıllardan sonra. Bugün pratik olarak, tam gelişmiş olan, kök salmış, biçimlenmiş, açılıp serpilmiş ve olgunlaşmış bir komünizmin gelecekteki sonuçlarını gerçekleşmiş sayarak hareket etmek, dört yaşındaki bir çocuğa yüksek matematik öğretmeye benzer." (age, sayfa 47-48)

Lenin için, sendikaların karakteri ve rolü açıktır. Sendikalar sosyalizme kapitalizmden miras kalmışlardır. Sosyalizm tam da bu miras aracılığı ile, komünist topluma ulaşmanın en önemli görevlerinden olan işbölümüne kölece boyun eğmeyi ortadan kaldıracaktır. Öyleyse sendikalar, nihai hedef açısından da vazgeçilmez araçlardır. Yine sendikalar, *"işçilerin dağınık ve güçsüz durumuna son verip onların ilk sınıf gruplaşmalarını"* yaratan örgütler olması açısından da çok önemli bir yere sahiptirler.

İşçi sınıfının *"sınıf birliğinin en yüksek biçimi olan proletaryanın devrimci partisi"*nin sendikalara yönelik görevi, onları eğitmek, onlara yol göstermek ve onları *"proletarya diktatörlüğünü uygulamada zorunlu bir 'komünizm okulu' ve hazırlık okulu"* haline getirmektir.

Lenin, ***o günkü şartlarda***, özellikle ileri kapitalist ülkelerde sosyal-demokrat partilerin etkisi altında bulunan sendikaları, bir "komünizm okulu", bir "hazırlık okulu" haline getirmeyi, *"oportünizmin ve sosyal-şovenizmin iflah olmaz liderlerini", "sendikalardan kovana dek" (age, sayfa 50)* sistemli olarak mücadele yürütmeyi öneriyordu.

Sendikaları "fethetme", "dönüştürme" taktiği, o günkü dönemde ve o türden sendikalar için mümkün ve doğruydu. Çünkü, halen o günkü dönemde reformistlerin önderliği altında bulunan sendikalar, ***burjuva devlet aygıtlarının doğrudan parçaları haline gelmemişlerdi***. Bu sendikalar işçi sınıfı için değil, işçi sınıfına karşı burjuvazi için çalışıyorlardı.

Fakat;

1– Bu sendikalar ilk ortaya çıktıklarında burjuvazinin direncine rağmen ve onun devlet aygıtının sendikalara savaş açmasına rağmen kurulmuşlar ve gelişmişlerdi. Uzun bir savaşım sonucunda burjuvazi, işçi sendikalarını tanımak zorunda kalmıştı. Ayrıca, burjuvazinin saldırısına rağmen, kendini kabul ettiren sendikaların önemli bir bölümü, örneğin Almanya'daki sendikalar I. Dünya Savaşı'nın başına kadar daha burjuvazinin safına tamamen geçmemiş, önemli sapmalarına rağmen Marksist olan sosyal-demokrat partilerin önderliği altındaydılar.

Sosyal-demokrat önderlerin çoğunluğunun burjuvazinin safına açık ve tam geçişinden sonra, bu sendikaların da burjuvazinin devlet aygıtı ile birleşmesi yönünde önemli bir adım atılmıştır. Fakat bu adım henüz sendikaların burjuva devlet aygıtının doğrudan parçaları haline getirmeye kadar ileriye gitmemiştir. Süreç içerisinde sosyal-demokrat partilerin burjuva devlet aygıtları ile tamamen birleşmeleri sonucunda bu sendikalar da burjuva devlet aygıtlarının parçaları haline gelmişlerdir. Bu andan itibaren bu türden sendikalar sosyalizm için araç haline getirilemez, "dönüştürülemez". Bunlar burjuva devlet aygıtı ile birlikte –ama kesinlikle aynı biçimde değil– parçalanmalıdırlar.

2– O güne özgü bir özellik de, sendikalarda örgütlü olan yığınlarda da önemli bir radikalleşme, burjuvaziye karşı savaşımın gerekliliğini kavrama eğilimi ve bu eğilimi genel grevlerle, iç savaşlarla, işçi konseyleri kurmakla uygulama pratiği vardır.

Bugünkü sendikalarda örgütlü bulunan geniş işçi kitleleri için aynı durumun olmadığı da açıktır. Bunlar bilinçte tutulmalıdır.

Lenin'e göre, sendikaların yalnızca olumlu yönleri değil, proletarya partisi gelişmeye başladığı zaman ortaya çıkan bazı tutucu, gerici yönleri de vardır. Sollar sendikaların tutucu, gerici yönlerini, sendikalar içindeki çalışmanın gereksizliğini kanıtlamak amacıyla öne sürerken, Lenin haklı olarak tamamen farklı bir sonuç çıkartıyor:

"Bu 'gericilikten' korkmak, ondan kaçınmak, onu görmezlikten gelmek, büyük yanılgıya düşmek olur; çünkü bu, proletaryanın öncü olarak rolünü, işçi sınıfının ve köylülüğün en geri katmanlarını ve yığınlarını eğitme, aydınlatma, yeni bir yaşama çekme rolünü benimsemekten çekinmek anlamını taşır." (age, sayfa 49)

Komünistlerin sendikalarda örgütlenmiş geniş işçi yığınlarını kazanma çabalarında karşılaştıkları en büyük engel, *"dar görüşlü, bencil, yüreksiz, çıkarcı, küçük-burjuva ve emperyalist zihniyetli, emperyalizmin satın aldığı, ahlaksız bir 'işçi aristokrasisi'nin"* varlığıdır. İşçi aristokrasisine karşı komünistlerin görevi *"amansız bir savaşım"* vermek, bu savaşımı, bunların *"ipliğini tam olarak pazara çıkarma ve böylelerini sendikalardan kovana dek" (age, sayfa 50)* sürdürmektir.

"Ama biz" –diyor Lenin– *"savaşımı, işçi aristokrasisine karşı savaşımı, işçi yığınları adına, bu yığınları kendi yanımıza kazanmak için yaparız; işçi sınıfını kendi yanımıza çekmek için oportünist ve sosyal-şoven liderlerle savaşırız." (age, sayfa 51)*

İşçi sınıfı içerisindeki burjuvazinin bu ajanları, komünistlerin sendikalara girmelerine, etkilerinin güçlendirilmesine karşı tüm araçları kullanarak engellemeye çalışacaklardır. Fakat *"sendikalara girebilmek, sendikalar içinde kalabilmek ve her ne pahasına olursa olsun komünist çalışmayı bu örgütler içersinde yürütebilmek için bütün bunlara göğüs germek gerekir, her türlü özveriye razı olmak, (eğer gerekirse) savaş hilelerine başvurmak, gizli eylem yöntemlerini uygulamak gerekir." (age sayfa 54)*

Sendikalar içersindeki çalışmanın zorluğundan, işçi aristokrasisinin sendikalar içersindeki egemenliği olgusundan yola çıkarak, *"gerici sendikalarda çalışmamak demek, gerektiği kadar gelişmemiş olan ya da henüz geri olan işçi yığınlarını, gerici liderlerin etkisine, burjuvazi ajanlarının, aristokrat işçilerin ya da 'burjuvalaşmış işçiler'in etkisine terketmek demektir." (age, sayfa 51)*

İşte bu tehlikeli sapmaya karşı mücadele görevini Lenin, tüm Uluslararası Komünist Hareketin önüne görev olarak koyar ve bu sorun, Komünist Enternasyonalin II. Kongresi'nin en önemli gündem maddeleri arasına alınır.

(Devam edecek)

İşçi hareketi büyüyor: Mücadele ama...

BEKLENDİĞİ gibi, Mayıs 1991'den itibaren Türkiye-Kuzey Kürdistan işçi sınıfının iktisadi talepler uğruna mücadelesinde yeni bir kitlesel gelişim oldu.

Bu gelişmeye itilim veren iki eğilim oldu. Birincisi, bu yılın başında hükümetin Körfez savaşını bahane ederek grevleri yasaklamasını –pardon ertelemesini– fırsat bilen ve devletin daha sıkı desteğini arkasında hisseden patronların, 300 bine yaklaşan sayıda işçiyi sokağa atması nedeni ile, işçi sınıfı saflarında artan öfkenin yer yer eylemlere dönüşmesi eğilimi; ve ikincisi, toplu sözleşme dönemi gelen işçilere patronların, işçilerle alay eder derecede az zam önerisinde bulunmalarına ve sendikaların zaten enflasyon oranlarını aşmayan zam taleplerini kabule yanaşmamaları karşısında, işçilerin taleplerini kabul ettirmek amacı ile harekete geçmek zorunluluğunu görmesi eğilimiydi.

Haziran ayının sonuna yaklaşıldığında yaklaşık 600 bin işçinin toplu sözleşme görüşmeleri sürdürülüyordu. Toplu sözleşme görüşmeleri devam eden 100 bin işçi grevdeydi. Grevde bulunan işçilerin yanısıra diğer bir çok işletmede de, toplu sözleşmelerin uyuşmazlıkla sonuçlanması nedeni ile grev kararları alındı. Fakat Mayıs ve Haziran ayları içerisinde gelişen işçi hareketinin yaygın eylem biçimleri, grevlerden daha çok, başka eylem biçimleriydi. En çok başvurulan eylemler; toplu vizite, yürüyüş, servis arabalarından erken inip fabrikaya kadar yürüme, geç işbaşı yapma, üretimi durdurma, oturma, yemek, sakal boykotu, fabrikayı terketmeme türünde eylemlerdi. Bu türden eylemler halen de sürdürülmektedir. (Bkz. Tablo)

Özellikle Haziran ayının başında yoğunlaşan bu türden eylemlere katılan işçi sayısı 500 bini buldu.

Eylemler genel karakterleri itibarı ile kendiliğinden, sendikalar tarafından ileri sürülü talepler çerçevesinde, çok kısmi olarak hükümete ve sendika ağalarına karşı sloganlarla yürütülmektedir. En ileri karaktere sahip sloganlar olarak, işçilere düşmanlığın bir simgesi haline gelmiş Özal'a karşı *"Çankaya'nın şişmanı işçi düşmanı"*, sendika ağalarına karşı *"Türk-İş istifa"*, *"gizli pazarlığa hayır"*, tüm sınıfı kapsayan talep olarak *"İşçiler elele genel greve"* sloganları eylemlerde atılmaktadır. Bu türden talepler, işçilerin siyasi reform taleplerine doğru kaymaya başladıklarına işaret etmektedir. Fakat işçileri harekete geçiren taleplerin merkezinde halen iktisadi talepler, bunların başında da zam talebi durmaktadır. Bu durum, işçilerin sık sık geliştirdikleri kitlesel hareketlerin, daha önceki yıllarda olduğu gibi, iktisadi mücadelenin sınırlarını esasta henüz aşamadığını gösteriyor.

PATRONLAR, HÜKÜMET VE SARI SENDİKACILAR

Toplu sözleşmelerin başladığı anda sendika ağaları, gerçekte en az ücret zammı olan "adil ücret" talebi ile işe başladılar. Bu "adil ücret" talebinin % 60-65 civarında olduğu basına yansıyan haberler sonucunda ortaya çıktı. İşçi hareketinin gelişmesi ve alttan baskıların artması sonucunda, bu zam talebini, sendika ağaları asgari sınır olarak % 142'ye kadar çıkartmak zorunda kaldılar. Adına toplu sözleşme görüşmeleri denilen, gerçekte toplu ihanet görüşmeleri olan bu görüşmeleri merkezileştirerek, daha iyi kontrol altında tutmak amacıyla Türk-İş, "Top lu Koordinasyon Kurulu" adında bir kurul oluşturdu ve bu kurul üzerinden toplu ihanet görüşmeleri yönlendirilmeye başlandı. Görüşmeler sürerken, işçilerin tepkisinin artmasını engellemek amacıyla görüşmelerin gidişatı ve pazarlığın durumu üzerinde basına bilgi sızdırmamak için büyük özen gösterildi.

Patronlar, en önde de toplu sözleşme görüşmelerinin sürdürüldüğü işletmelerin çoğunun sahibi, patronlar patronu devlet, hükümet aracılığı ile sendikanın ileri sürdüğü zam talebinin karşısına % 50 ücret zammı önerisi ile geldi. Bu öneri, tabii ki işçilerle alay etmekten başka bir anlama gelmiyordu. Her yıl enflasyonun en az % 70'ler düzeyinde bulunduğu bir ülkede, enflasyonun % 20 altında bir "ücret zammı" önerisi ile gelmek, sendika ağaları için bile her türlü gerçekçilikten uzak bir yaklaşımdı. Ama patronların işçilere dayılık taslamaya devam etmelerinin çok gerçekçi gerekçeleri vardı.

Patronların dayılığına ve gülünç zam önerilerine karşı koyanlar yine işçiler oldular. İşçiler sokaklara, meydanlara döküldüler. Patronlar da işçilere karşı derhal baskı organlarını harekete geçirdiler. Yürüyüş yapan, toplu viziteye çıkan işçiler, eylemleri süresince polis barikatları ile karşılaştılar, işçiler polis çemberleri içine alındılar. Sendika ağaları işçilerin geliştirdikleri kendiliğinden eylemleri önce boğmaya, engellemeye çalıştılar; bunu yapamadıkları yerde de, ikiyüzlü tavırlarla işçilerin eylemlerinin haklılığından dem vurmaya başladılar.

Polisin ve sendika ağalarının yardımı ile patronlar, işçi hareketini kendileri için korku vermeyecek düzeyde tutmayı becerebiliyorlar. Bu durum, patronlara karşı gerçekten mücadele edebilmenin yolunun, işçilerin ve işçi sendikalarının başına çöreklenmiş sendika ağalarının yıkıcı etkisinden kurtulmaktan geçtiğini bir kez daha gösteriyor. Öyleyse işçilerin mücadelesi herşeyden önce, kendi içlerindeki düşmana, patronların "işçi" ajanlarına karşı olmalıdır. İşçiler bu kamburlarını atmadan hiçbir zaman ileriye doğru büyük bir atılım yapamayacaklardır.

ÜCRET ARTIŞI İÇİN MÜCADELEDE YAKLAŞIM

Sendika ağalarının ve patronların ücret artışı talep ve önerileri sürekli olarak brüt olarak öne sürülür. Bu çerçeveyi aşan çok az örnek vardır. Hangi düzeyde ücret zammı alınırsa alınsın, brüt ücret zammı kesinlikle gerçek durumu göstermez. Çünkü elde edilen bu artışın yarısına, yer yer daha fazlasına devlet doğrudan vergilendirme yöntemi ile el koyar ve vergiler aracılığı ile toplanan parayı yeniden patronların hizmetine sunar. Örneğin, işçiler, bu son toplu sözleşme görüşmelerinde sendikalar tarafından ileri sürülen % 142'lik ücret zammı alsalar bile, bu zammın ücretlerine yansıma oranı en fazla % 71 civarında olacaktır.

Kısacası işçinin mücadele ile patrondan elde ettiğinin büyük bir bölümüne devlet el koymakta, işçiyi haraca bağlamaktadır. Bu nedenle ücret zammı talebi, başından itibaren net ücret zammı, çıplak ücret zammı olarak öne sürülmeli ve bu konuda diretilmelidir.

İşçilerin düşmanı asalak devleti işçilerin beslemesi için hiç bir nedenleri ve çıkarları yoktur. Tersine bu asalak yapının daha az beslenmesinde işçile-

rin çıkarı vardır.

Devlet ama, işçiyi başından itibaren haraca bağlamıştır. Bu organ işçilerin şimdiki kağıt üzerindeki ücretlerinin hemen hemen % 50'sine el koymaktadır. Bordro kağıdını eline alan her işçi, devletin işçinin sofrasından neleri kaçırdığını, bu belge üzerinde uzun bir liste halinde her ay görmektedir. İşçiler, bu yüzden yalnızca patronun soygunculuğuna karşı değil, devletin soygunculuğuna karşı da mücadele etmelidirler. Çıplak ücret zammı ve devletin kestiği vergilere karşı mücadele talepleri, her grev talep listesinin en önde gelen maddelerinden olmalıdır. Bu türden bir mücadelede bir işletmedeki işçiler, diğer tüm sınıf kardeşlerinin doğrudan sempati ve desteğini duyacaktır. Çünkü bu haracın kaldırılması, tüm çalışan işçi sınıfının acil çıkarlarına seslenmektedir. Bu türden talepler, bir yandan işçi kitlelerinin ortak talepler uğruna mücadelelerini yakınlaştırır ve birleştirirken, diğer yandan işçi sınıfının başdüşmanı kapitalistlerin devletine karşı bir tek orduda birleşmesini de kolaylaştıracaktır.

Ayrıca işçiler doğrudan devlete karşı yönelen mücadele içerisinde, bu devletin düşmanı olduğunu yakından görecek, hissedecek, deneyim kazanacak tır. Fakat daha yüksek talepler uğruna mücadele, daha yüksek bilinçliliği ve örgütlülüğü gerektirir. İşçiler, mücadelelerinde bugünkü bilinç ve örgütlülük seviyeleri ile daha yüksek amaç lara ulaşamayacaklardır. Bu nedenle, bugünkü bilinç ve örgütlülük seviyelerini işçiler aşmalıdır.

Bunun için denenmiş ve pratiğe uygulandığında yararlığı bir kez daha görülecek olan araçlar gereklidir. Bunlar, İŞÇİ SINIFININ SENDİKA AĞALARINA, DEVLETE KARŞI, BAĞIMSIZ ÖRGÜTLENMELERİ OLABİLECEK GREV VE MÜCADELE KOMİTELERİDİR!

Haziran 1991 ■

10 GÜNDE YARIM MİLYON İŞÇİ

TARİH	İŞYERİ	SENDİKA	EYLEM BİÇİMİ	İŞÇİ SAYISI
3 Haziran	Rabak	Otomobil-İş	Topluvizite	450
4 Haziran	Camialtı ve Haliç Tersaneleri	Dok Gemi-İş	Topluvizite	1.900
4 Haziran	İstinye Tersanesi	Dok Gemi-İş	Topluvizite	500
4 Haziran	Yarımca ve Aliağa Petkim	Petrol-İş	1 saat geç işbaşı	3.500
5 Haziran	Tiftik	Basın-İş	Grev ve yürüyüş	280
5 Haziran	Kazlıçeşme deri işçileri	Deri-İş	Basın toplantısı ve yürüyüş	300
5 Haziran	Taşkızak Tersanesi	Harb-İş	Servislerden inip yürüme	500
5 Haziran	TEMSAN (D.bakır, Adana)	Öz Çelik-İş	Grev	450
5 Haziran	MAT (Tuzla-Levent)	Otomobil-İş	İşyerinde üretim durdurma ve oturma	150
5 Haziran	Tekel İzmir Şarap, Bakım, Konak İşletme, Gazipaşa Sigara	Tek Gıda-İş	Marmara Bölge Şubesi'ne baskın	200
5 Haziran	Yarımca Aliağa ve Petkim	Petrol-İş	İşyerinde yürüyüş ve 1 saat geç işbaşı	3.500
6 Haziran	Gölcük'teki askeri işyerleri Tersane, Bakım Onarım, Malzeme	Harb-İş	Üretimi durdurma, işyerinde oturma	6.000
6 Haziran	TPAO, TÜPRAŞ, Etibank MKEK, Petrol Ofisi	Petrol-İş	Servislerden inip yürüme	17.000
6 Haziran	İstanbul gazete çalışanları	TGS	*Cumhuriyet* gazetesi önünde işten çıkarmaları protesto toplantısı	100
6 Haziran	Aliağa Petkim	Petrol-İş	Fabrikayı terketmeme	2.500
7 Haziran	Gölcük askeri işyerleri Tersane, bakım onarım, malzeme	Harb-İş	Üretimi durdurma	6.000
7 Haziran	Karayolları 1. Bölge Md.	Yol-İş	İşyerinde iki saat oturma	300
7 Haziran	Divriği Demir Çelik	T. Maden-İş	Yemek boykotu	1.700
7 Haziran	TPAO, TÜPRAŞ, Etibank MKEK, Petrol Ofisi	Petrol-İş	Servislerden inip yürüme	17.000
7 Haziran	Aliağa Petkim	Petrol-İş	Fabrikayı terketmeme	2.500
8 Haziran	Gölcük'teki askeri işyerleri Tersane, Bakım Onarım, Malzeme ve işçi eşleri, çocukları	Harb-İş	Sendika önünde miting, yol kesme, yürüyüş, (Yalova-İzmit Karayolu E-130 1 saat ulaşıma kapandı	6.000
10 Haziran	Etimesgut 3. Hava İkmal Bakım Merkezi Kom.	Harb-İş	E-5'e yürüyüş	1.200
10 Haziran	TPAO, TÜPRAŞ, Etibank MKEK, Petrol Ofisi	Petrol-İş	Servislerden inip yürüme (Lüleburgaz TPAO işçilerinin yürüyüşüne aileleri de katıldı)	17.000
11 Haziran	Pendik Tersanesi	Dok Gemi-İş	Topluvizite ve iş bırakma	1.200
11 Haziran	Taşkızak Tersanesi	Harb-İş	Topluvizite	1.500
11 Haziran	TPAO, TÜPRAŞ, Etibank, MKEK, Petrol Ofisi	Petrol-İş	Servislerden inip yürüme	17.500
11 Haziran	TEK, DSİ, İller Bankası, Etüd İd.	Tes-İş	Yemek boykotu	94.000
11 Haziran	Karayolları Ankara 4. Bölge	Yol-İş	İşyerinde oturma ve sendika önünde miting	2.000
11 Haziran	Adapazarı, Tekirdağ, Babaeski, Gelibolu, Edirne, İzmit, Tütünçiftlik, Büyükçekmece, Keşan, Kırklareli, Lüleburgaz, Çorlu karayolu işçileri	Yol-İş	1 gün işyerini terketmeme	1.800
11 Haziran	MAT	Otomobil-İş	1 gün üretim durdurma	150
12 Haziran	TEK, DSİ, İller Bankası, Etüd İd.	Tes-İş	Topluvizite	80.000
12 Haziran	1 No.lu Şube'ye bağlı İstanbul (Karayolları 1. Bölge Md. 14.ve 12. Şube Şefliği, Makine İkmal, Adapazarı, Gelibolu, Babaeski, Tekirdağ, Edirne, Tütünçiftlik, Büyükçekmece, Keşan, Kırklareli, Lüleburgaz, Çorlu yol işçileri	Yol-İş	Topluvizite	2.500
12 Haziran	TPAO, TÜPRAŞ, Etibank, MKEK, Petrol Ofisi	Petrol-İş	Topluvizite, (TPAO Güvercinlik Ana Depo Md.'de çalışan 110 işçi, ayrıca tam gün iş bıraktı)	8.500
12 Haziran	Camialtı Tersanesi	Dok Gemi-İş	Yarım gün iş durdurma	700
12 Haziran	Haliç ve İstinye Tersaneleri	Dok Gemi-İş	2 saat iş durdurma	1.780
12 Haziran	İstanbul memur sendikaları (Tüm Bel-Sen, Tüm Sağlık-Sen Eğit-Sen, Maliye SYK)		Sultanahmet meydanında basın açıklaması ve oturma eylemi	700
12 Haziran	MSB Jand. Gn. Kom. ve Sahil Güvenlik İşçileri	Harb-İş	Yemek boykotu	36.479
12 Haziran	Karayolları Ankara 4. Bölge	Yol-İş	Sendika önünde miting	2.000
12 Haziran	MSB İşçileri	Harb-İş	Sendika Genel Merkezi önünde miting	4.000
12 Haziran	Kütahya, Seyitömer ve Tunçbilek maden işçileri	TMİS ve G. Maden-İş	Dilekçe ve geç işbaşı	8.000
12 Haziran	Eskişehir Hava İkmal Bakım	Harb-İş	Topluvizite	2.500
12 Haziran	Malatya Tekel	Tek Gıda-İş	Topluvizite	2.200
12 Haziran	Pendik Tersanesi	Dok Gemi-İş	İş bırakma	1.200
13 Haziran	Diyarbakır TEK ve DSİ işçileri	Tes-İş	Topluvizite	1.550
13 Haziran	Karayolları, Köy Hizmetleri, Bayındırlık ve İsk. Bak. ve DLH	Yol-İş	Topluvizite	100.000
13 Haziran	TPAO, TÜPRAŞ, Etibank, MKEK, Petrol Ofisi	Petrol-İş	Topluvizite, (TPAO Güvercinlik Ana Depo Md.'de çalışan 110 İşçi, ayrıca tam gün iş bıraktı)	8.500
13 Haziran	T. Denizcilik İşletmesi İstanbul Şehirhatları ve Hasköy Tersanesi	T. Denizciler	Yarım gün iş yavaşlatma ve topluvizite	4.000
13 Haziran	Haliç Bölgesi'nden 5 işyeri (Taşkızak, Camialtı, Haliç Ters. Sahil Koruma, Basımevi)	Dok Gemi-İş ve Harb-İş	Topluvizite ve yol işgali	6.000
13 Haziran	Tekel silvan Yaprak Tütün	Tek Gıda-İş	Topluvizite	400
13 Haziran	Diyarbakır askeri işyerleri	Harb-İş	İşyerinde 3 saat oturma	300
13 Haziran	Eskişehir Hava İkmal Bakım	Harb-İş	TÜHİS'e protesto telgrafı	2.500
13 Haziran	Pendik Tersanesi	Dok Gemi-İş	İş bırakma	1.200
			TOPLAM	**482.189**

Klasiklerimizden Öğrenelim!

Lenin'in emperyalizm konusundaki teorisi, bir başka deyimle "Leninist emperyalizm teorisi", yalnızca "Kapitalizmin En Yüksek Aşaması Olarak EMPERYALİZM" başlıklı eseri ile sınırlı değildir. Lenin, bu kitapta, esas olarak "emperyalizmin ekonomik özü" sorunu üzerinde dururken; "Savaş ve Sosyalizm", "İkinci Enternasyonal'in Çöküşü", "Avrupa Birleşik Devletleri Sloganı Üzerine", Proletarya Devriminin Askeri Programı", "UKKTH Tartışmasının Sonuçları", "Marksizmin Bir Karikatürü ..." ve "Yabancı Bayrak Altında" başlıklı makale ve eserlerinde de, emperyalizm teorisinin temel taşlarını ortaya koymuştur. Bunların, Leninist emperyalizm teorisinin ayrılmaz parçaları olduğu bilince çıkarılmalı; Leninist emperyalizm teorisi denince, akla "Emperyalizm" kitabı yanında bu yazılar da gelmelidir.

Sorunun bütünlüklü incelenebilmesi ve kavranabilmesi için, şimdiye kadar Türkçe'de ya olmayan, ya da "parça" olarak varolan bu yazılardan bazılarını çevirdik ve bunlardan "Avrupa Birleşik Devletleri Sloganı Üzerine" başlıklı makaleyi BP'nın 64. sayısında yayınladık. Şimdi de "Yabancı Bayrak Altında" başlıklı makaleyi kendi çevirimizle yayınlıyoruz.

YAZI KURULU

YABANCI BAYRAK ALTINDA

"Nasche Delo"nun (Petrograd, Ocak 1915) 1. sayısında, A. Potressow'un *"İki çağın sınır ayrımında"* başlıklı olağanüstü karakteristik programatik bir makalesi yayınlandı. Aynı yazarın bundan çok kısa bir süre önce bir dergide yayınlanan önceki makalesinde olduğu gibi, bu makale de şimdinin önemli ve aktuel soruları hakkında, Rusya'daki toplumsal düşüncenin tam bir burjuva akımının temel fikirlerini -tasfiyecilik- ortaya koyuyor.

Aslında biz burda makaleler ile değil, belli bir yönün manifestosu ile karşı karşıyayız. Dikkatli okuyan ve içeriğini düşünen herkes görecektir ki; yalnızca tesadüf, yani saf edebi çıkarlara ters bazı düşünceler, yazarı (ve onun arkadaşlarının, zira yazar tek başına değil) görüşlerini daha uygun bir biçimde deklerasyon veya "Kredo" olarak (inanç ilanı) ifade etmekten alıkoymuştur.

A. Potressow'un temel düşüncesi odur ki, modern demokrasi iki çağın sınır ayrımında durmaktadır. Burada eski ve yeni çağın arasındaki temel ayrım, ulusal sınırlılıktan, uluslararasılığa geçişte yatmaktadır.

A. Potressow'un modern demokrasiden anladığı; 18. yüzyılın sonu ve 19. yüzyılın ilk üçte ikisinin karakterestiği olan eski burjuva demokrasisinden farklı olarak, 19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başındaki karakteristik demokrasidir.

İlk bakışta bu durum, sanki yazarın düşüncesi muhakkak doğruymuş gibi ve yazar, bugün modern demokraside hakim olan milli liberal yöne muhalifmiş ve milli liberal değil, enternasyonalist bir yazarmış gibi görülebilir.

Gerçekte uluslararasılığın savunusu, eski, kapanmış çağın belirleyici özellikleri olarak ulusal sınırlılık ve ulusal imtiyaz, üstünlük nitelendirmeleri ulusal liberalizm salgını ile, modern demokrasinin bu veba mikrobu ile, ya da daha doğru söylemek gerekirse; onların resmi temsilcileri ile kesin bir kopma anlamına gelmiyor mu?

İlk bakışta olabilir; hayır, kaçınılmaz olarak öyle olmak zorundadır. Halbuki bu temelli bir yanılgıdır. Yazar malını yabancı bayrak altında satıyor. O, milli liberalizmin kaçakçı malını, bu bayrak altında -enternasyonallik bayrağı- daha tehlikesizce satabilmek için (enternasyonalin bayrağını /ÇN) gönderine çekti. Zira A. Potressow katıksız bir milli liberaldir. Onun makalesinin (programının, platformunun, Kredo'sunun) özünü, onun küçük -istenirse safça- savaş manevrasını, oportünizmi enternasyonallik bayrağı altında içeriye sızdırmak için kullanması oluşturmaktadır.

Bu özü ortaya çıkarmak ve bütün yanlarıyla ortaya koymak önemlidir. Zira bu soru çok büyük, birincil bir öneme sahiptir.

A. Potressow'un yabancı bir bayrak sallaması onun sadece "enternasyonallik" ilkesinin arkasında saklanması yüzünden değil, aynı zamanda "Marks'ın Metodunun" taraftarı maskesi altında saklanmasından dolayı da çok daha tehlikelidir. Bir başka deyişle, A. Potressow Marksizmin gerçek öğrencisi ve sözcüsü olarak görünmek istiyor. Oysa gerçekte, Marksizmin yerine milli liberalizmi koyuyor.

A. Potressow, Kautsky'i "avukatlık" oynadığı suçlaması ile; yani onun, bazen bir ulusun, bazen de başka bir ulusun, değişik ulusların renklerinde liberalizmi savunduğu suçlaması ile "düzeltmek" istiyor. A. Potressow milli liberalizmin (zira Kautsky'nin bugün milli liberal olduğu hiç şüphe götürmez ve tartışmasızdır.) karşısına enternasyonalliği ve Marksizmi koymak iddiasında. Gerçekte ama, A. Potressow *rengarenk* milli liberalizmin karşısına, yalnız *tek renkli* milli liberalizmi koyuyor. Oysa Marksizm, her türlü milli liberalizmin karşıtıdır. Ve var olan somut tarihi durumda, her bakımdan karşıtıdır.

Bunun gerçekten böyle olduğunu ve neden böyle olduğunu şimdi aktaralım.

- I -

A. Potressow'un milli liberal bayrak altında yol almasına yolaçan talihsizliğini anlamanın anahtarını, okuyucu makalenin devamındaki yerin anlamını kavradığında, en kolay bir şekilde bulabilir:

"Tüm canlılıklarıyla (Marks ve yoldaşları) onlar problemin çözümüne uğraştılar, ne kadar karışık olursa olsun çatışmanın teşhisini koydular. Onların bakış açısından, arzu edilen imkanların genişlemesi için hangi tarafın zaferinin olumlu rol oynayacağını belirlemeye çalıştılar ve böylece kendi taktiğini kurmak için belirli bir temel oluşturdular." (Sayfa 73, a.ç.Lenin)

"Hangi tarafın zaferi daha arzu edilirdi" -Tespit etmek gereken bu imiş, ve bu da milli değil, tam tersine enternasyonal bakış açısından yapılmalı imiş; işte Marksizmin metodunun temeli buymuş; işte bir "hakimden" (bir Marksistten) bir "avukata" (milli liberale) dönüşen Kautsky tam da bunu yapıyormuş. Bu, A. Potressow'un düşünce çizgisidir. A. Potressow, zaferi kesinlikle bir taraf için (bu da kendi tarafı) istenilen bir değer olarak savunduğunda, o zaman kendisinin avukatı oynamadığından tam emindir -ki bunda daha ziyade "her ölçüyü aşan" öbür tarafın günahları üzerine kurulu gerçek enternasyonal fikirleri, ona yol göstermektedir.

Potressow, aynı şekilde Maslow ve Plechanow vb.'nin hepsine enternasyonal fikirler yol gösteriyor, ki o nedenle hepsi, birinci adı geçen kişi gibi, aynı sonuçlara varıyorlar.... Bu .... kadar budalalıktır.... Burda şimdilik daha ileri gitmeyelim. En iyisi ilk önce sadece teorik soruların analizini tamamlayalım.

"Hangi tarafın zaferi daha arzu edilirdi". Bunu, örneğin Marks 1859'deki İtalyan savaşında tespit etmek istemiş. A. Potressow tam de bu örneği seçiyor. *"Bu bazı özelliklerin nedeni bizim özel ilgimizi çekiyor"*. Biz de aynı şekilde A. Potressow'un seçtiği örnekten hareket etmeye hazırız.

III. Napolyon, sözüm ona İtalya'yı kurtarmak için, gerçekte ama kendi hanedanlık çıkarları için 1859'da Avusturya'ya savaş ilan etti.

"III. Napolyon'un arkasından" diye yazıyor A. Potressow, *"kısa bir süre önce Fransız imparatoru ile gizli bir anlaşma yapan Gorçkov'un resmi iyice beliriyordu"*. Bir tarafta, İtalya'yı baskı altında tutan tam gerici Avrupa krallığı, öbür tarafta özgürlüğe yönelen ve devrimci İtalya'nın temsilcileri, aralarında Garibaldi, tam gerici III. Napolyon ile elele vs. *"daha kolay olmaz mıydı?"* diye yazıyor A. Potressow *"«ikisi de en büyük kötülüktür», denmesiyle günahlara bulaşılmaması, ne Engels, ne Marks ve ne de Lassalle böyle 'basit' bir kararla kendilerini kandırmamışlardır, tam tersine, hepsi onlara göre değerli olan şeyin çıkarları açısından çatışmanın hangi biçimde sonuçlanmasının daha büyük şans yaratacağı sorusuna cevap aradılar."* (A. Potressow okuma ve araştırma demek istiyor.)

Marks ve Engels, Lassalle'in düşüncesinin tersine, Prusya'nın müdahale etmesi gerektiği fikrine sahiptirler. Potressow'un kendinin de kabul ettiği gibi onlar *"Almanya'da düşman koalisyonla çatışmadan doğması olası bir milli hareketin bir çok hükümdarın taçları üzerinde yükselebileceğini hesaplıyorlar; onun dışında da hangi gücün Avrupa konserinde merkezi kötülük olduğu yani; gerici Don kraliyeti mi, yoksa konserin başka bir harika temsilcileri mi daha kötü olduğu sorusunu önlerine koyuyorlardı"*.

Marks'ın mı, yoksa Lassalle'in mi haklı olduğu önemli değil; sonucunu çıkardı A. Potressow. Önemli olan, hepsinin enternasyonal bakış açısından, hangi tarafın zaferin arzulanır olduğunun tespit edilmesi gerekliliği üzerine birlik olduğu idi.

İşte A. Potressow tarafından seçilmiş olan örnek budur. İşte yazarımızın fikir silsilesi. Şayet Marks o zamanlar *"enternasyonal çatışmada"* (A. Potressow'un deyimi ile) savaşı sürdüren iki tarafın hükümetlerinin tam gerici karakterlerini hesaba katmadan değerlendirme yapmayı becerdi ise, o zaman bugün de Marksistlerin tam böyle bir değerlendirmeyi yapmayı önlerine görev olarak koyması gerekir, Potressow'a göre.

Bu çocukça saf veya kaba sofist bir sonuçlandırmadır, zira bunun devamında şu ortaya çıkıyor: Marks 1859 senesinde *"zaferin hangi burjuvazi için en çok arzu edilir olduğu"* sorusuna karar vermek zorunda olduğundan, biz de yarım yüzyıldan daha uzun bir zaman sonra, tam aynı karakterdeki bir soruya cevap vermek zorundaymışız.

A. Potressow, Marks için 1859 senesinde (aynı şekilde bir dizi daha sonraki durumlar içinde geçerli olan) *"zaferin hangi taraf için en çok arzu edilir olduğu"* sorusunun, *"zaferin hangi burjuvazi için en çok arzu edilir olduğu"* sorusuyla aynı anlama geldiğini *farketmedi*. A. Potressow, Marks'ın sözü edilen soru üzerine, tarihi süreçte önplana çıkan önemli Avrupa devletlerinde şüphe götürmez *ilerici burjuva* hareketlerinin var olduğu zamanlarda karar aldığını *farketmedi*. Günümüzde, örneğin İngiltere ve Almanya gibi Avrupa'nın kesin merkezi ve yüksek öneme sahip böyle "Konser" oyuncuları nazarı dikkate alındığında, ilerici burjuvaziyi, ilerici burjuva hareketini düşünmek gülünç olur.

Bu merkezi ve büyük öneme sahip devletlerin eski burjuva "demokrasi"si gerici oldu. Ama bay A. Potressow bunu "unuttu" ve modern (burjuva değil) demokrasinin bakış açısı yerine eski (burjuva) sahte demokrasinin bakış açısını koydu. Bu, başka bir sınıfın ve bir de eskimiş, ölmüş bir sınıfın bakış açısına geçiş saf oportünizmdir. Eski ve yeni çağda tarihi sürecin objektif içeriğinin analizinin sonuçları, böyle bir geçişi açıklayan bir sebep olamaz.

Özellikle burjuvazi -örneğin Almanya'da, ama İngiltere'de de- A. Potressow'un yaptığını yapıp, emperyalist çağı burjuva ilericiliğinin, milli ve demokratik kurtuluş hareketinin çağı olarak koymaya çabalıyor. A. Potressow hiç eleştirisiz, burjuvazinin kendi peşinde götürmesine müsaade ediyor. Marks'ın, Engels'in, Lassalle'in bu çoktan geçmiş çağda, hangi tür fikirleri esas aldıklarını A. Potressow kendi seçtiği örnekte anlayıp ve ortaya koymak zorunda kaldığından, bu durum (yani burjuvazinin peşine takılması /ÇN) çok daha affedilmezdir. (*)

Birincisi, milli hareketin (Almanya ve İtalya'da) ve "ortaçağın temsilcilerinin" kafaları üzerinden geçerek gelişmesi üzerine yürütülen fikirler ile ilgiliydi; ikincisi, Avrupa konserinde gerici krallıkların (Avusturya, Napolyoncu vs.) "kötülük merkezleri" üzerine yürütülen fikirlerle ilgiliydi.

Bu fikirler tam açık ve şüphe götürmezdir. Marksistler burjuva milli kurtuluş hareketinin feodal-mutlakiyetçi güçlere karşı ilericiliklerini hiçbir zaman reddetmediler. A. Potressow bilmelidir ki, çağımızda merkezi devletlerden, yani en anlamlı ve en önemli ihtilaf içinde olan devletlerden bu duruma *benzeyeni yoktur* ve olamazdı da. O zamanlar İtalya'da ve Almanya'da da milli kurtuluş hareketi tipinde onlarca yıl süren halk hareketleri vardı. O zamanlar Batılı burjuvazinin belli başka devlet güçlerine maddi destek vermesi sözkonusu değildi, tam tersine bu güçler gerçekten "merkezi kötülüklü" idi. A. Potressow bilmelidir ki, -kendisi aynı makalede bunu kabul ediyor- çağımızda bu diğer devlet güçlerinin *hiçbirisi* "merkezi kötülük" değildir ve olamaz.

Burjuvazi (örnek olarak Alman burjuvazisi, elbette sadece yalnız o değil) milli hareketin ideolojisini kendi çıkarları için tekrar istiyor ve onu (bu ideolojiyi /ÇN) emperyalizm çağına, yani tamamen başka bir çağa taşımaya çalışıyor.

Oportünistler, modern demokrasinin bakış açısını *feda ederek* ve eski burjuva demokrasisine geçerek, her zamanki gibi burjuvazinin peşinden ağır ağır gidiyorlar. İşte bu makalelerinin tümünde, tüm düşüncelerinde, bütün çizgisinde A. Potressow'un ve onun tasfiyeci kafadarlarının en büyük günahıdır. Marks ve Engels eski (burjuva) demokrasi çağında, her defasında zaferin hangi burjuvazi için en çok arzu edilir olduğu sorusuna karar vermek durumunda idiler ve bu kararı alırken onlar hareketin alçak gönüllü bir liberal hareketten, fırtınalı demokratik bir harekete doğru gelişmesinin çıkarlarını çıkış noktası alıyorlardı. A. Potressow'un vaaz ettiği modern (burjuva değil) demokrasi çağında burjuva milli liberalizmi, bu zamanda (sözü edilen çağda /ÇN) ne İngiltere'de, ne Almanya'da ve ne de Fransa'da, ne mütevazi liberal, ne de fırtınalı demokratik burjuva ilerici bir hareket sözkonusu değildir. Marks ve Engels, burjuva-milli, ilerici hareket çağı olan *kendi* çağlarından daha *ileri* bir adım attılar. *Bu* hareketlerin daha

---

(*) : Bunun yanısıra A. Potressow, 1859'daki savaş durumunun değerlendirilmesi konusunda Marks mı, Lassalle mi haklı olduğu sorusuna karar vermekten kaçtı. Bizim (Mehring'in tersine) anlayışımız Marks'ın haklı olduğu ve Lassalle'ın aynı şekilde Bismarckla flört ettiği gibi, burada da oportünist olduğudur. Lassalle kendi pozisyonunu, Bismarck ve Prusya'nın zaferine, İtalya ve Almanya'daki demokratik milli hareketin yeterli bir itici gücün eksikliğine göre uyarladı. İşte bu durumda O, milli liberallerin işçi politikasına kaydı. Marks bunun tam tersine bağımsız, tutarlı demokratik, milli liberallerin korkaklığının düşmanı bir politika teşvik etti ve geliştirdi. (Prusya'nın 1859 senesinde Napolyon'a karşı müdahalesi Almanya'da halk hareketine bir ivme kazandırdı.) Lassalle aşağı bakmaktan çok yukarı baktı ve o Bismarck'a hayran oldu. Bismarck'ın "başarısı", Lassalle'ın oportünizmini haklı çıkarmaya hiçbir şekilde uygun düşmez.

ileriye gitmeleri için çaba sarfettiler ve bu hareketlerin ortaçağın temsilcilerinin "kafaları üzerinden" aşarak gelişmesi için gayret sarfettiler.

A. Potressow, tüm sosyal-şovenler gibi, içinde yaşadığı çağda modern demokrasi çağından geri gitmeye gayret ediyor. O çoktan yaşamını yitirmiş, ölmüş ve bu yüzden içi yalanlarla dolu eski (burjuva) demokrasisinin bakış açısı tarafına atlıyor.

A. Potressow'un aşağıda aktarılan demokrasiye çağrısı, bu yüzden çok karışık ve tam gericidir:

"Geri değil, tam tersine ileriye git. Bireyciliğe değil, tam tersine bütün gücü ve tüm tutarlılığı ile enternasyonal bilince (yürü /ÇN). İleriye demek, belli bir anlamda da geriye demektir: Engels, Marks ve Lassalle'nin enternasyonal itilafları değerlendirme metoduna dönmek; onların yöntemleri olan, devletlerin enternasyonal davranışlarını demokratik yararlanma genel çerçevesi içine çekmek(e geri dönmek demektir. /ÇN)."

A. Potressow modern demokrasiyi "belli bir anlamda değil", bilakis her anlamda *geriye doğru*; eski burjuva demokrasisinin ideolojisine ve şiarına, kitlelerin burjuvaziye bağımlılığına doğru çekiyor... Herşeyden önce Marks'ın metodu tarihi sürecin objektif içeriğini her somut anda, her somut durumda gözönüne almasıdır ve bilhassa bu somut durumda mümkün olan bir ileri adım için *hangi* sınıfın hareketinin esas itici güç olduğunun kavranmasıdır. O zamanlar, yani 1859 senesinde Avrupa kıtasında tarihi sürecin objektif içeriğini emperyalizm oluşturmuyordu, bilakis (bunu yapan/ÇN) milli burjuva kurtuluş hareketleriydi. Esas itici güç feodal mutlakiyete karşı burjuva hareketi idi. Fakat süper zekai A. Petrossow şimdi 55 sene sonra; o zamanın gerici feodal beylerinin yerini, onlara benzeyen yaşlı, eli ayağı tutmaz hale gelen burjuvazinin para babaları aldıktan sonra, enternasyonal çatışmaları *yeni sınıfın* değil, *burjuvazinin* bakış açısından değerlendirmek istiyor. (*)

A. Potressow gerçeği ifade eden bu sözleri söylerken, bu gerçeğin önemi üzerine hiç kafa yormadı. Burjuva milli kurtuluş hareketleri çağında iki ülke arasında sürdürülen bir savaşı varsayalım. Modern demokrasi bakış açısından hangi ülkelerin zaferi arzu edilirdi? Tabii ki burjuva kurtuluş hareketini daha güçlü ileriye götüren ve fırtınalı geliştiren, feodalizmi çok güçlü tahrip edilen bir ülkenin zaferi. Gene varsayalım ki, objektif tarihsel durumu *belirleyen* an değişti ve millilikten sıyrılıp kurtulan sermayenin yerini, enternasyonal gerici, emperyalist finans kapital aldı. Varsayalım ki, bu ülkelerden biri Afrika'nın dörtte üçüne hakim olsun, diğeri dörtte birine. Savaşın objektif içeriği Afrika'nın yeniden paylaşımıdır. Hangi tarafın zaferi arzu edilmeli? Sorunun eskiden konulduğu gibi sorulması saçmadır. Zira değerlendirmenin eski kıstasları bizim için burada yoktur. Ne burjuva kurtuluş hareketinin yıllarca süren bir gelişimi, ne de feodalizmin yıllarca süren bir yıkılma süreci vardır. Afrika'nın dörtte üçü üzerinde kendi "hakkı" olduğunu iddia eden bir ülkenin tarafını tutmak veya diğerinin (ekonomik olarak birinci ülkeden daha hızlı gelişse de) dörtte üçünü eline geçirmesine yardım etmek, modern demokrasinin görevi değildir.

Modern demokrasi, hiçbir emperyalist burjuvaziye bağlanmıyorsa, "her ikisinin de en büyük kötülük" olduğunu söylüyorsa, her ülkede emperyalist burjuvazinin yenilgisini istiyorsa, yalnız bu şartlar altında kendisine sadık kalabilir. Başka her karar gerçekte yalnız milli liberal bir tavır olacaktır. Ve bunun gerçek enternasyonallikle hiçbir alakası yoktur.

A. Potressow'un burjuva bakış açısına geçmesini, çok bilmiş terminoloji altında saklama denemesi, okuyucuyu kesinlikle yanıltmamalıdır.

A. Potressow: *"Bireycilik değil, tam tersine bütün gücü, tüm tutarlığı ile enternasyonal bilinç."* diye bağırırken; bununla, Kautsky'nin bakış açısının karşısına, kendi bakış açısını koymayı amaçlıyor. O, Kautsky'nin (ve onun gibi düşünenlerin) anlayışını "bireycilik" olarak adlandırıyor. A. Potressow bununla; Kautsky'nin *"hangi tarafın zaferi en çok arzu edilir"*i hiçe saymak istediğini ve işçilerin milli liberalizmin (tek tek /ÇN) her "bireyci" ülkede haklı çıkardığını kastediyor. Biz ama, oh oh, A. Potressowlar, Çerevaininler, Maslowlar, Plecha nowlar ve benzeri daha niceleri, biz *"bütün gücü, tüm tutarlılığı ile enternasyonal bilinç"*e hitap ediyoruz. Zira biz milli liberalizmin belli bir rengini savunuyoruz. Çıkış noktası olarak bireyci-devletçi (veya bireyci-milli) değil, tam tersine enternasyonal bakış açısını alıyoruz.... Bu tanıtlama gülünç olurdu, eğer o kadar .... rezilce olmasaydı.

A. Potressow ve takımı Kautsky gibi burjuvazinin arkasına takılıyorlar. Temsil etmek iddiasında oldukları sınıfın bakış açısına ihanet ettiler.

- II -

A. Potressow makalesini *"iki çağın sınır ayrımı"* diye adlandırdı. Şüphesiz biz iki çağın sınır ayrımında yaşıyoruz ve gözlerimizin önünde cereyan eden çok önemli tarihsel olaylar, öncelikle bir çağdan diğer bir çağa geçişin objektif şartları analiz edildiğinde anlaşılır olur. Büyük tarihi çağlardan sözedilmektedir; her çağda bugüne kadar olduğu gibi, gelecekte de tek tek parça hareketler bazen ileri, bazen de geri olarak olacaktır. Bugüne kadar olduğu gibi gelecekte de hareketin ortalama tipinden ve ortalama hızından çeşitli sapmalar olacaktır. İlgili çağa ait olan tek tek tarihi hareketlerin, hangi hızda ve hangi başarı ile gelişeceğini bilemeyiz. Ama biz, *hangi sınıfın* şu veya bu çağın merkezinde durduğunu ve (çağın / ÇN) esas içeriğini, gelişmesinin ana yönünü, ilgili çağda tarihi durumun en önemli özelliklerini, onun (yani çağın merkezinde duran sınıfın /ÇN) belirlediğini bilebiliriz ve gerçekten bilebiliyoruz. Yalnız bu temelde, yani, biz ilk olarak çeşitli çağların (ama tek tek ülkeler tarihindeki tek tek olayları değil) esas belirleyici özelliklerini dikkate aldığımızda, taktiklerimizi doğru inşa edebiliriz ve yalnız (ancak o zaman /ÇN) belli bir çağın ana hatlarının bilgisi, şu veya bu ülkenin değerlendirilmesine daha çok detaya ilişkin olan kendine özgü özellikleri temel oluşturur.

A. Potressow ve Kautsky'nin (onun [Kautsky'nin /ÇN] makalesi de "Nasche Delo"nun aynı sayısında basılmıştır.) köklü sofizmi de tam da bu alanda bulunmaktadır, ki ikisinin de bu köklü tarihsel hatası onları Marksist sonuçlara değil, milli liberal sonuçlara götürmüştür.

Burada sözkonusu edilen, A. Potressow tarafından seçilmiş olan ve onun "çok ilginç" bulduğu 1859'daki İtalyan savaşı ve defalarca Kautsky tarafından getirilmiş olan *benzeri* tarihsel örnekler, şu anda sınır ayrımında yaşadığımız *"tam da o* tarihsel çağlara" ait değildir. Biz, şu anda gitmekte olduğumuz (veya girilmiş olan, ama daha başlangıç safhasında bulunulan) çağı, bugünkü (veya üçüncü) çağ olarak adlandıralım. Kısa bir süre önce arkamızda bırakmış olduğumuz çağı, dünkü (veya ikinci) çağ olarak adlandıralım. O zaman biz, A. Potressow ve Kautsky'nin örneklerini almış oldukları çağı, evvelkigünkü (veya birinci) çağ olarak adlandırmak zorundayız.

Rezil sofizm ve hem Potressow'un hem de Kautsky'nin ispatlamaları içindeki çekilmez sahtekarlıkları, tam da onların bugünkü (üçüncü) çağın şartlarının yerine, evvelkigünkü (birinci) çağın şartlarını koymalarında yatıyor.

Biz bunu daha açık anlatalım:

Marksist yazımda çokça görülen, tarihsel çağların alışılmış

(*) : "Gerçekte" diye yazıyor A. Potressow "Özellikle her bir ülkenin içinde, dıştan bakıldığında görülen bir durgunluk döneminde, korkunç molekülsel süreçler varolmuştu, evet, enternasyonal durum da yavaş yavaş temelden değişti, zira sömürgelerin gaspedilme politikası ve savaşçı emperyalizmin politikası gözle görülür biçimde onu belirleyen anı oldu."

bölümlenmesi, ki bu Kautsky tarafından da defalarca kullanılmış ve A. Potressow'un makalesinde de kabul edilmiştir, şöyledir:

1. 1789-1871, 2. 1871-1914, 3. 1914-?. Elbette buradaki sınırlar, doğa ve toplumdaki bütün sınırlar gibi şarta bağlı, hareket halinde, göreceli ve mutlak değillerdir. Biz de özel öne çıkan ve göze çarpan tarihsel olayları yalnız yaklaşık olarak, büyük tarihsel hareketlerin işaret taşları olarak alıyoruz. Birinci çağ, büyük Fransız devriminden Almanya-Fransa savaşına kadar olan, burjuvazinin yükselişi ve tam zaferinin çağıdır. O, burjuvazinin yükselme çizgisinin; genelde burjuva demokratik hareketinin ve özellikle burjuva milli hareketinin çağıdır. Bu çağ, çürümüş feodal-mutlakiyet kurumunun hızla parçalanma çağıdır. İkinci çağ, burjuvazinin tam hakimiyeti ve onun çöküş çağıdır. Bu, ilerici burjuvaziden, gerici, tam gerici finans kapitale geçişin çağıdır. Bu çağ, yeni sınıf tarafının; modern demokrasinin hazırlanma ve yavaş güç toplama çağıdır. Üçüncü, ki şu anda başlayan çağ, burjuvaziyi, feodal beylerin birinci çağda oldukları aynı "konuma" getiriyor. Bu, emperyalizmin ve emperyalist sarsıntıların ve de emperyalizmin yolaçtığı sarsıntıların çağıdır.

Başkası değil Kautsky'nin kendisi bir dizi makalesinde ve onun (1909'da yayınlanan) "İktidarın yolu" broşüründe, yeni başlayan üçüncü çağın ana hatlarını, kesin olarak çizdi. Bu çağın (yani üçüncü çağın /ÇN) ve ikinci (dünkü) çağın arasındaki temel farkları belirtti. Ve şu andaki görevlerin, hem de modern demokrasi mücadele biçimlerinin ve şartlarının değişimini kabul etti. Bu değişim, objektif tarihsel şartların değişikliğinden çıkan bir değişimdir. Kautsky taptığı şeyleri bugün yakıp kül ediyor. O, hiç inanılmazca, terbiyesizce, utanmazca cephe değiştiriyor. Sözü edilen broşünde o, yaklaşan bir savaşın işaretlerinden 1914'de yaşanmış olan olgu gibi, tam da böyle bir savaştan bahsediyor. Kautsky'nin kendi inançlarına ve vakur açıklamalarına karşı ihanetini çok açık göstermek için, bu broşürden yalnız bir dizi yerin Kautsky'nin şimdiki döktürdüklerinin karşısına koymak yeterlidir. Kautsky bu bağıntıda tek bir örnek değildir (ve hatta yalnızca bir Alman durumu da değil), tam tersine kriz anında burjuvazinin tarafına geçen, modern demokrasinin tüm bir üst tabakasının tipik bir temsilcisidir.

A. Potressow ve Kautsky'den gösterilmiş olan tüm tarihi örnekler birinci çağa aittir. Savaş dönemlerinde yalnız 1855, 1859, 1864, 1866 ve 1877 (Rus-Türk Savaşı) ve 1896-97 (Türk-Yunan savaşı ve Ermeni kargaşası)'deki savaşlarda tarihsel görüntülerin objektif ana içeriğini, feodalizmin çeşitli şekillerinden kurtulan burjuva toplumun, burjuva milli hareketleri veya "çırpıntıları" oluşturdu. O zamanlar bir dizi ileri (gelişmiş /ÇN) ülkede, modern demokrasinin, çürümüş ve çöken burjuva çağına uygun, gerçekten bağımsız ortaya çıkışından söz edilemezdi. O zamanlar sözkonusu savaş dönemlerinde bu savaşlara katılan en önemli sınıf, yükselen bir çizgi üzerinde hareket eden, ezici gücüyle feodal-mutlakiyetçi kurumlara karşı ortaya çıkmaya tek başına yetenekli biricik sınıf burjuvazi idi. Çeşitli ülkelerde zengin meta üreticilerinin çeşitli tabakaları ile temsil edilen bu burjuvazi, değişik derecelerde ilerici, hatta bazen devrimciydi (Örneğin 1859 senesinde İtalyan burjuvazisinin bir bölümünde olduğu gibi). Çağın ortak karakteri ama tam da burjuvazinin ilerici olması idi, yani onun feodalizme karşı savaşının daha sonuçlanmamış, daha kapanmamış olması idi. Gayet doğaldır ki, o zamanlar modern demokrasinin öğeleri -onların temsilcisi olarak Marks- feodalizme karşı, ilerici (mücadeleye hazır) burjuvazinin desteklenmesi biçimindeki tartışma götürmez doğru ilkeden hareket ederek; "hangi tarafın" yani, hangi burjuvazi tarafının "bir zaferi" en çok arzu edilir sorusuna cevap vermek durumunda idiler. Savaşa katılmış olan en önemli ülkelerdeki halk hareketi, o zamanlar genelde demokratikti. Çok tabiidir ki, o zamanlar tam burada yapıldığı gibi hangi burjuvazinin kombinasyon içindeki bir zaferinin ve hangi gerici (burjuvazinin yükselişini yavaşlatan feodal-mutlakiyetçi) güçlerin yenilgisinin modern demokrasiye daha büyük "hareket serbestliği" ümidi verdiği sorusu dışında başka bir soru sorulamazdı.

Bunu yaparken Marks, A. Potressow'un bile kabul etmek zorunda kaldığı gibi, burjuva ve milli kurtuluş hareketlerinin temelindeki uluslararası çelişkileri değerlendirirken, (A. Potressow'un makalesinden sayfa 74) hangi tarafın bir zaferinin milli ve bütünü ile alındığında genel-demokratik halk hareketlerini teşvik etme açısından daha arzu edilir olduğu düşüncesinden yola çıkıyordu. Bunun anlamı şudur: Marks için, burjuvazinin tek tek uluslarda iktidara yükselişi temelinde ortaya çıkan savaş biçimindeki çatışmalarda, 1848 senesinde olduğu gibi birincil olarak; burjuva demokratik hareketlerin genişlemesi ve sertleşmesi, bunlara daha büyük çaplı ve daha "plepçe" kitlelerin katılımı en önemli şeydi. İşte tam da burada, Marks'ın hareketin sosyal temelinin genişlemesi ve gelişmesi üzerine düşüncelerinden kaynaklanan Marksçı tutarlı demokratik taktiği, Lassalle'nin tutarsız milli liberallerle birlik yönünde eğilimli taktiği temelden farklı idi.

Uluslararası çelişkiler üçüncü çağda da (çelişkilerin /ÇN) biçimine göre, birinci çağda olduğu gibi, uluslararası çelişkiler olarak kaldılar, ama onların sosyal ve sınıfsal *içeriği* temelden değişti. Objektif tarihi durum tamamen bambaşka oldu.

Yükselen, ulusal olarak özgürleşen sermayenin, feodalizme karşı sürdürmüş olduğu mücadelenin yerini, tam gerici, eskilemiş, yaşamı tükenmiş ve çökmüş, soysuzlaşmış finanz-kapitalin yeni güçlere karşı mücadelesi aldı. İnsanlığın feodalizmden kurtuluşunda, üretici güçlerin *gelişimine* birinci çağda destek olan devletlerin burjuva-milli çerçevesi, şimdi üçüncü çağda, üretici güçlerin *gelişiminin* devamı önünde *engel* haline gelmiştir. Burjuvazi, yükselen ilerici bir sınıftan, çöken, çürüyen, içten ölmüş, gerici bir sınıfa dönüştü. Bütünüyle başka bir sınıf -büyük tarihi ölçekte- yükselen sınıf haline geldi.

A. Potressow ve Kautsky bu sınıfın bakış açısını terk ettiler ve geriye gittiler. Zira onlar *bugün de* tarihi sürecin objektif içeriğinin, feodalizme karşı ilerici burjuva hareketi olduğu biçiminde sahtekar burjuva iddialarını tekrar ediyorlar. Gerçekte modern demokrasinin, gerici emperyalist burjuvazinin peşine takılıp gitmesi -bu burjuvazinin rengi ne olursa olsun- bugün artık sözkonusu olamaz.

Birinci çağda tarihsel görev objektif olarak şöyle idi:

Tüm dünyanın burjuva demokrasisinin bütün olarak en azami yararı sağlayabilmesi için ölen feodalizmin *en önemli* temsilcilerine karşı mücadelesinde, ilerici burjuvazi uluslararası çelişkilerden nasıl faydalanmalı idi? Bundan elli yılı aşkın süre önce, o zamanlar, bu birinci çağda, feodalizm tarafından boyunduruk altına alınmış burjuvazinin *kendini* baskı altında tutan *kendi* derebeyinin yenilmesini istemesi gayet doğal ve kaçınılmazdı. Kaldı ki, (o dönemde /ÇN) merkezi öneme sahip derebeyi kalelerinin sayısı tüm Avrupa ölçeğinde fazla değildi. Marks, ilgili somut durum temelinde burjuva kurtuluş hareketinin hangi ülkedeki bir zaferinin, *tüm Avrupa'daki* feodal kaleleri yıkmada *en önemli* olduğunu "değerlendirmek" durumunda idi.

Bugün üçüncü çağda tüm Avrupaca öneme sahip olan bir feodal kale artık yoktur. Elbette "faydalanma" taktiği modern demokrasinin bir görevidir. Ama uluslararası faydalanma -A. Potressow ve Kautsky'nin vaazının tersine- tek tek milli finans kapitale karşı değil, tam tersine uluslararası finans kapitale karşı yönelmelidir. Ve faydalanacak olan da 50 ve 100 sene öncesinde yükseliş içinde olan bir sınıf değildir. O zamanlar sözkonusu olan en ilerici burjuva demokrasisinin "uluslararası eylemi" idi (A. Potressow'un ifade ettiği gibi).

Bugün benzer bir görev tam başka bir sınıfın karşısına tarihsel görev olarak dikildi; objektif durumdan dolayı onun önüne görev olarak konuldu.

- III -

A. Potressow, ikinci çağı veya -onun ifadesiyle- *"kırkbeşyıllık zaman dilimini"* (1870-1914) çok yetersiz karakterize etmektedir. Sözkonusu çağın Troçki'nin Almanca yazısındaki karakterizasyonu da, her ne kadar yazı pratik sonuçları itibarıyla A. Potressow'unki ile çakışmıyorsa da -ki burada Troçki'ye A. Potressow'a göre olumlu bir puan verilmelidir- aynı şekilde yetersizdir. Görülen odur ki sözü edilen bu iki yazar, belli ölçülerde aralarındaki (düşünsel /ÇN) akrabalığın sebeplerini kestiremiyorlar.

Bizim ikinci veya dünkü diye adlandırdığımız çağ üzerine A. Potressow şunları yazıyor:

"Çalışmada ve mücadelede kendini ayrıntı ile sınırlama; ve her şeyin içine işlemiş olan, adım adım (tedricen /ÇN) gelişme düşüncesi, bu çağın sembolleri olarak, kimi tarafından ilke haline getirilmiş; başkaları için varlığın alışılmış olgusu durumuna gelmiş ve böylece ayrılmaz bir unsur olarak ruhlarına; ve eğilim olarak ideolojilerine sinmiştir." (71)

"Onun (bu çağın) planlı dengeli ve dikkatli ilerleme kabiliyetinin arka yüzünde; birincisi tedrici gelişmenin sekteye uğradığı zamanlardaki ve her türlü felaket göstergeleri dönemlerinde açıkça ortaya çıkan yetersiz uyum kabiliyeti, ikincisi, milli davranışların -milli atmosferin- çemberi içinde tam olarak kilitlenmiş olması vardır." (72) ... "Ne devrimler, ne savaşlar" (70) ... "Onun (demokrasinin /ÇN) 'cephe savaşı' dönemi ne kadar uzadıysa, Avrupa tarihinde bu zaman dilimi ne kadar uzun süre sahneden çekilmediyse, demokrasinin kendisini millileştirmesi de o kadar başarılıdır. ... O (bu zaman dilimi /ÇN) Avrupa'nın kalbinde hiç uluslararası çelişkiler tanımıyordu ve böylece milli devletlerin arazilerinin sınırlarını aşan huzursuzluklar yaşamıyordu; yani o tüm Avrupalıların çıkarlarından tüm dünya ölçütündeki çıkarlardan pek fazla etkilenmiyordu." (75/76)

Aynı çağın Troçki tarafından karakterize edilmesinde olduğu gibi, bu karakterizasyonun da temel eksikliği; onların bahsedilen temelde gelişmiş olan modern demokrasinin içinde ki derin iç çelişkileri görmeyi ve tanımayı istememeleridir. Öyle bir anlam çıkıyor ki, sanki bahsedilen çağın modern demokrasisi müşterek bir bütündür; ve o, genel söylendiğinde, adım adım gelişme fikriyle dolmuş, kendisini milli (sınırlar içine /ÇN) hapsetmiş, adım adım gelişmenin sekteye uğraması ve felaketler sonucu yıpranmış, küflenmiş ve sığlaşmıştır.

Oysa gerçekte durum böyle olamazdı, zira bahsedilen eğilimlerin yanısıra, tartışmasız bu eğilimlerin karşıtı olan başka eğilimler etkili oldu; işçi kitlelerinin "varlığı" enternasyonalleşti, -tüm dünya büyük şehirlerindeki yaşam koşullarının eşdüzeylenmesi (eşitlemesi) ve kırdan kaçış, sermayenin enternasyonalleşmesi, büyük fabrikalarda şehirli ve köylü, yerli ve çeşitli uluslardan halkların içiçe geçerek karışması, vs.- sınıf karşıtlıklarının keskinleşmesi, işveren kuruluşlarının işçi kuruluşlarına daha ağır baskı yapması, daha keskin ve daha sert mücadele biçimleri, örneğin kitlesel grevler olarak ortaya çıkıyordu, hayat pahalılığı artıyordu, finans kapitalin boyunduruğu (çekilmez) hale geliyordu, vs. vs. .

Gerçekte *durum böyle değildi* -ve biz bunu çok iyi biliyorduk. Avrupa'nın büyük kapitalist devletlerinden hiç biri, gerçekten de hiç biri, bu çağda, modern demokrasinin içindeki iki karşıt akımın mücadelesinden kendini kurtaramadı. Bu mücadele büyük ülkelerin herbirinde, çağın genelde "barışçıl", "durgun", uykulu karakteri olmasına rağmen, bazen fırtınalı biçimler aldı, ki bu parçalanmalara kadar götürdü.

Bu karşıt akımlar çok renkli yaşamın istisnasız tüm alanlarında ve modern demokrasinin bütün problemlerinde gösterdiler kendilerini: Burjuvazi ile ilişkide, liberallerle ittifakta, savaş kredilerinin onaylanmasında, sömürgeler politikasındaki pozisyonunda, reformlarda, ekonomik mücadelenin karakterinde, sendikaların tarafsızlığında vs.'de.

"Herşeyin içine işlemiş olan, adım adım (tedrici) gelişme düşüncesi", Potressow ve Troçki'nin iddiasının tersine, bütün modern demokrasinin bölünmemiş hakim ruh hali kesinlikle değildi. Hayır bu adım adım gelişme düşüncesi belli bir yön olarak kristalleşti, ki bu (yön /ÇN) bu dönem Avrupasında az da sayılmayan özel fraksiyonları, bazen hatta modern demokrasinin içindeki özel partileri yarattı. Bu yönün, kendi önderleri, basın organları, politikası, onun özel -ve özel örgütlenmiş- halk kitleleri üzerinde etkileri vardı. Bu yetmiyormuş gibi, bu yön kendisine daha fazla dayanak noktası arıyordu, ve eğer deyim yerindeyse, sonunda nihayet "mihenk taşını", modern demokrasi içindeki belli bir sosyal tabakanın menfaatlerinde kendi "normal durumu"nu buldu.

"Herşeyin içine işlemiş olan, adım adım gelişme düşüncesi", elbette bir sürü küçük-burjuva kuyrukçusunu modern demokrasi safları içine çekti; devamında milletvekillerinin, basın mensuplarının ve sendika örgütlerinin memurlarının belli bir tabakasında küçük-burjuva özellikli yaşam tarzı oluştu ve böylece politik de bir "yönelim" (yön, meyil) ortaya çıktı; az çok açık ve sınırları belirlenmiş olarak işçi sınıfının bir tür aristokrasisi ve bürokrasisi ayrıştı.

Örneğin, sömürgeciliği, sömürge mülkiyetlerini genişletmeyi ele alalım. Şüphesiz bu, bahsi edilen çağın ve büyük güçlerin çoğunun en öne çıkan özelliklerinden birisiydi. Ama bu ekonomik olarak ne anlama geliyordu? Burjuvazi için bir sürü ekstra kârlar ve özel imtiyazlar, ve fakat bunun hemen ardından işçi hareketinin iyi durumda olan hizmetlilerinin ve memurlarının ve küçük-burjuvalarının küçük bir azınlığı vs. için şüphesiz bu "kurulu sofra"dan kırıntılar alma imkanının da var olduğu anlamına geliyordu.

Sömürgelerden gelen lokmalardan pay alma, imtiyazlardan doğan menfaatlerin, işçi sınıfının çok küçük bir azınlığı tarafından böyle bir "kullanım hakkı"; geçmişte örneğin İngiltere'de vardı, ve bu tartışmasız bir olgudur, ki bunu Marks ve Engels bile tespit etmiş ve göstermiştir. O zamanlar bu yalnızca İngiltere'ye ait bir görüngü iken; Avrupa'nın bütün büyük kapitalist ülkelerinde sömürgeciliğin büyük çapta ilerlemesi, ve genelde kapitalizmden emperyalizm aşamasına gelişmesi ve ulaşması derecesinde bütün bu ülkelerde genel bir görüngü haline geldi.

Kısacası *"herşeyin içine işlemiş olan adım adım gelişme düşüncesi"*, ikinci (ya da dünkü) çağda, yalnız A. Potressow'un düşündüğü gibi, "adım adım gelişmenin sekteye uğradığı zamanlardaki yeterli olmayan uyum kabiliyeti"ni yaratmadı ve Troçki'nin sandığı gibi yalnız belli "possibilist" eğilimler yaratmadı. O (bu çağ /ÇN), modern demokrasi içinde belli bir sosyal tabakaya dayanan tam bir oportünist yön ortaya çıkarttı, ki bu tabaka, kendi milli "renginde" olan burjuvazisi ile, ortak ekonomik, sosyal ve siyasi menfaatler dolayısı ile sayısız bağlarla bağlıdır. O (bu çağ /ÇN), "adım adım gelişmeyi sekteye uğratan" her düşünceye, doğrudan, açık, tam bilinçli ve sistemli düşmanca karşı duran bir yön yarattı.

Troçki'nin (A. Potressow'dan hiç söz etmeyelim) bir dizi taktik ve örgütsel hatalarının kökü, oportünist yönün tam olarak "olgunlaşması" olgusunu ve bu yönün günümüzde milli liberaller ile (veya sosyal milliyetçilik ile) çok sıkı, ayrılmaz ilişki içinde olduğu olgusunu kabul etmekten korkmasında veya buna antipati duymasında veya bunu kabul etme kabiliyetsizliğinde yatmaktadır. Bu gerçekten "olgunlaşma"yı ve bu ayrılmaz ilişkiyi reddetme, pratikte hakim sosyal milliyetçi (veya milli liberal) kötülüğe karşı en azından hepten kafasızlığa ve çaresizliğe götürür.

Oportünizm ile sosyal milliyetçiliğin bağını, genel söylendiğinde, Martow gibi A. Potressow, W. Kossowski (ki o işi demokratların, Alman milli liberallerinin savaş kredilerini onaylamasını savunmaya kadar vardırdı) gibi Akselrod, aynı şekilde

Troçki reddetmektedir.

Onların asıl "argüman"ı (gerekçesi /ÇN), demokrasinin "oportünizme göre" dünkü bölünmesi ile "sosyal milliyetçiliğe göre" bugünkü bölünmesinin tam olarak üstüste binmemesinden oluşmaktadır. Bu argüman, derhal göstereceğimiz gibi, birincisi gerçekten doğru değildir, ve ikincisi tamamen tek yanlı, eksik, Marksist ilkelerden yoksundur. Kişiler ve gruplar elbette bir taraftan öbür tarafa geçebilirler -bu yalnız mümkün değil, hatta her büyük toplumsal "çalkantıda" kaçınılmazdır. Belli bir akımın karakteri bundan dolayı hiç değişmez. Aynı şekilde belli *akımların* ideolojik ilişkisi ve onların *sınıf* anlamı da hiç değişmez. Bütün bu düşüncelerin genelde tanınır ve tartışmasız olduğu sanılmalıydı, ki bunun özel vurgulanması biraz utanç vericidir. Ama tam da bu düşünceler sözü edilmiş olan yazarlar tarafından unutulmuştur. Oportünizmin sınıf anlamı -veya eğer istenirse, sosyal-ekonomik içeriği- modern demokrasinin belli unsurlarının bir dizi tek tek soruda burjuvazi tarafına geçmesinden oluşuyor (Onlar bu işin bilincinde olmasalar bile, de fakto öbür tarafa geçmişlerdir.). Oportünizm, liberal işçi politikasıdır. Bu kavramların "fraksiyoncu" havasından korkan kimseye vereceğimiz öğüt; Marks, Engels ve Kautsky'nin (bütün "fraksiyoncu" düşmanı olanların hoşuna giden bir otorite olarak, değil mi?) örneğin İngiliz oportünizmi üzerine söylediklerini araştırmaya çaba sarfetmeleridir. Şüphesiz böyle bir araştırma, oportünizm ve liberal işçi politikasının temelde ve özde aynı yerde oldukları gerçeğini kabul etmeye götürür. Günümüzün sosyal milliyetçiliğinin temel sınıf anlamı da aynı şekildedir. Oportünizmin temel *fikri*, burjuvazi ile onun zıttının ittifakı veya uzlaşması (bazen anlaşması, blok oluşturması vs.)dır. Sosyal milliyetçiliğin temel fikri de aynısıdır. Oportünizm ve sosyal milliyetçiliğin ideolojik ve siyasi akrabalığı, bağı, evet aynılığı şüphesizdir. Bizim kişi ve grupları değil, bilakis özellikle toplumsal *akımların sınıf* içeriğini analiz etme ve onların temel öz ilkelerinin ideolojik-politik araştırmasını temel olarak almak zorunda olduğumuz kendiliğinden anlaşılır.

Şimdi aynı konuya başka bir yandan yaklaşalım ve soruyu şöyle soralım: Sosyal milliyetçilik *nereden* geliyor? Nasıl oluştu ve nasıl büyüdü? *Nedir* ona önem ve kuvvet veren? Bu soralara cevap bulamayan kimse, sosyal milliyetçiliği mutlak kavramamıştır ve elbette onunla arasındaki "ideolojik ayrım çizgisi"ni -sosyal milliyetçilikle "ideolojik ayrım çizgisi" çekmeye hazır olduğuna en büyük yeminleri etse bile!- çekmekten acizdir.

Bu soruya ama yalnız bir tek cevap verilebilir: Sosyal milliyetçilik oportünizmden çıktı ve ona güç veren odur. Sosyal milliyetçilik dünyaya "birden" nasıl gelebilirdi? Tam oluşumundan dokuz ay sonra bir çocuğun "birdenbire" dünyaya gelmesi gibi. İkinci (veya dünkü) çağın sürecinde tüm Avrupa ülkelerinde oportünizmin çok sayıda ortaya çıkış biçimleri küçük bir derecik idi, ki bunlar artık şimdi hep beraber "birdenbire" sığ (parantez içinde daha tamamlanmış hali: Bulanık ve pis) sosyal milliyetçi büyük bir nehir halinde birleşmişlerdir. Oluşumundan dokuz ay sonra cenin anarahminden ayrılmalıdır; oportünizmin tohumlarının atılmasından onlarca yıl sonra onun olgunlaşmış cenini, yani sosyal milliyetçilik az ya da çok kısa (on yılla mukayese edildiğinde) bir zaman sonra modern demokrasiden ayrılmak zorunda olacaktır. Ne kadar çok saf vatandaş böyle düşünceler ve konuşmalar üzerine bağırsalar, kızsalar ve sinirlenseler de, bu durum kaçınılmazdır, zira modern demokrasinin tüm sosyal gelişimi ve üçüncü çağın objektif durumu bunu ortaya çıkarmıştır.

Ama eğer "oportünizme göre" bölünme ve "sosyal milliyetçiliğe göre" bölünme arasında tam bir uyumluluk yoksa, bu o zaman bu iki görüngü arasında özsel bir bağlantı olmadığını ispat etmiyor mu? Birincisi, nasıl ki 18. yüzyılın sonunda burjuvaziden tek tek kişilerin bazen feodal beylere, bazen de halkın tarafına geçmesi, burjuvazinin büyümesi ve 1789'daki Büyük Fransız Devrimi arasında hiçbir bağıntı olmadığını ispat etmiyorsa, bu da onu ispat etmiyor. İkincisi, genelde -ki burada genelden söz edilmektedir- elbette böyle bir uygunluk *mevcuttur*. Bir tek ülke değil, bilakis bir dizi ülke ele alalım, örneğin on Avrupa ülkesi: Almanya, *İngiltere, Fransa, Belçika,* Rusya, İtalya, İsveç, İsviçre, Hollanda ve Bulgaristan. Belli bir istisna olarak yalnız bu altı çizili üç ülke görünüyor, diğerlerinde ise, oportünizmin keskin karşıtları olan akımlardan sosyal milliyetçiliğe karşı düşman akımlar doğmuştur. Tanınmış "Monatshefte" ve onun Almanya'daki karşıtları, "Nasche Delo" ve onun Rusya'daki karşıtları, Bissolatis Partisi ve onun İtalya'daki karşıtları karşı karşıya konulur; aynı şekilde İsviçre'de Greulich ve Grimm'in taraftarları, İsveç'te Branting ve Höglund'un taraftarları ve Pannekoek ve Gorter'in taraftarları ve son olarak Bulgaristan'da "Obschtodelzen" ve "Tesnjaki"nin taraftarları. Eski ve yeni bölünme arasında genel bir uygunluk olması bir olgudur, ama tam tamına bir uygunluk en basit doğa görüngülerinde bile olamaz. Mesela Wolga (nehri /ÇN) Kama (nehri /ÇN)'nın ona karıştığı yerden önce ve sonra tam tamına bir uygunluğa sahip değildir. Ya da çocuk ve ebeveyni arasında tam tamına bir benzerlik yoktur. İngiltere görünürde bir istisnadır; gerçekte savaştan önce iki *günlük* gazete etrafında toplanmış -ki bu bir akımın kitlesel karakterinin en kesin objektif göstergesidir- yani "Daily Citizen" gazetesi oportünistlerin yanında ve "Daily Herald" gazetesi oportünistlerin karşıtlarının (muhaliflerinin) yanında yer alan iki ana akım vardır. Bu iki gazete de milliyetçilik dalgalarıyla suların altına gömülmüş, ama bunların birincisinin taraftarlarından onda birden daha az ve ikincisinin taraftarlarından yedide üç muhalefet olarak ortaya çıkmıştır. Normalde mukayese metodu olarak, yalnız "İngiltere Sosyalist Partisi" ve "Bağımsız İşçi Partisi"ni karşı karşıya koymak doğru bir metod değildir, zira bu yapılırken buradaki sonuncunun (yani Bağımsız İşçi Partisi'nin /ÇN) hem Fabiyancılarla, hem de "İşçi Partisi" ile, de fakto Blok'u unutulur. Yani istisna olarak on ülkeden yalnız iki ülke kalır; ama burada da tam tamına bir istisna durum yoktur, çünkü yönler kendi yerlerini değiştirmemişler, tam tersine dalga (öyle basit anlaşılır sebepler ki, bunun üzerine durmaya gerek yok) oportünizmin aşağı yukarı tüm karşıtlarını sular altına gömmüştür. Bu şüphesiz ki dalganın gücünü ispatlamaktadır, ama eski ve yeni ayrımın arasındaki Avrupa çapındaki genel uygunluğu kesinlikle çürütmektedir.

"Oportünizme göre" bölünmenin eskimiş olduğu; yalnız enternasyonallik taraftarlarına göre ve milli sınırlılık taraftarlarına göre, bölünmenin bir anlam ifade ettiği (anlam taşıdığı) karşılığı verilir. Bu temelden yanlış bir düşüncedir.

"Enternasyonallik taraftarı" kavramı, içi somut doldurulmadığında, hiç bir içeriğe ve anlama sahip değildir ve böyle bir somut konuşun her adımı oportünizme karşı düşmanlık işaretleri taşıyacaktır. Pratikte bu daha da doğrudur. Aynı zamanda oportünizme karşı en tutarlı ve en kararlı karşıt olmayan bir "enternasyonallik taraftarı" -bu sırf yalancı bir resim olurdu, daha fazlası değil-. Mümkündür, bu tiplerden tek tek kişiler kendilerini "enternasyonalist" görüyorlar, ama insanlar kendilerini düşündüklerine göre değil, tam tersine siyasi pozisyonlarına göre değerlendirilirler: Böyle "enternasyonalistlerin" aynı zamanda tutarlı ve kararlı oportünizmin karşıtları olmayan siyasi pozisyonu, milliyetçilik akımını daima teşvik veya onunla dayanışma gösterme anlamına gelir. Diğer taraftan milliyetçiler kendilerini "enternasyonalist" (Kautsky, Lensch, Haenish, Vandervelde, Hyndman ve diğerleri) olarak adlandırırlar ve onlar kendilerini sadece böyle adlandırmıyorlar, bilakis insanların ve onların düşünüş tarzının enternasyonal yakınlaşmasını, anlaşmasını ve birliğini açıklıyorlar. Oportünistler "enternasyonalliğe" karşı değiller, onlar yalnız oportünizmin enternasyonalliğini tasvip etme ve oportünistlerin enternasyonal anlaşmasına taraftardır.

[Lenin, Eserler Cilt 21, sayfa 125-146, Almanca]

İŞÇİ SINIFININ BAKIŞ AÇISINDAN İNSAN DOĞA VE

İklim felaketi

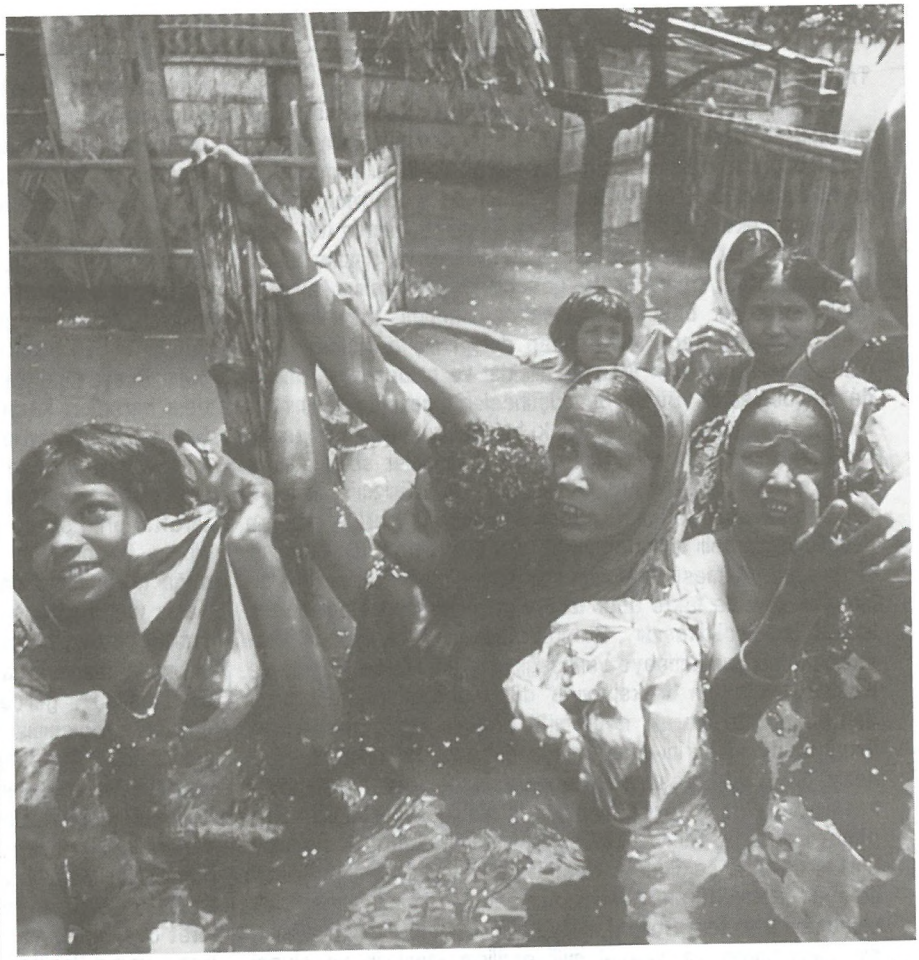

HAVADAN sudan derken, iklim felaketi, Mayıs ayı içinde Bengaldeş'te yarım milyona yakın ölü ve milyonlarca evsiz, barksız, aç, açık, ölüme terkedilmiş insan geride bıraktı...

Aslında Mayıs 1991'de Bengaldeş'te yaşanan insanlık trajedisi felaket, anakonumuzun bir örneğini oluşturuyor. Zira konumuz sadece Bengaldeş halkını değil, tüm canlıları ilgilendiriyor.

Genelde insanlar birbirleriyle sohbet ederlerken, konuşulacak konu bulamadıklarında "havadan sudan" bahsederler, veya vakit geçirmek için "sizin oralarda havalar nasıl?" diye sorarlar. Biz de bu sayımızda havadan sudan bahsedeceğiz, ama sayfa doldurmak için değil! Tam tersine insanın tüylerini diken diken edecek bir sorun olan ve herkesin kafasını iki elinin arasına koyup düşünmesi ve çevresiyle tartışması, acil çözüm yolları için kafa yorması gereken bir konu olarak iklim ve iklim felaketleri üzerinde duracağız.

Konuya geçmeden önce, kaba ve genel bir plan ortaya koymak, konunun anlaşılır olmasına yarayacaktır. Öncelikle iklim denen şeyin nasıl oluştuğunu bilimsel olarak irdelemek ve iklim şartlarını etkileyen dengeleri ve bunda insanlığın oynadığı rolü (ki bu, dünyada hakim olan sistem, emperyalist sistem içinde ***öncelikle hakim sınıfların oynadığı rolü olarak algılanmalıdır***) iklim değişim eğrisinin sonuçları ve boyutları, bu olumsuz gidişin önlenebilmesi için, hangi alternatif tedbirlerin alınabileceği konularını işleyeceğiz. Ayrıca kısa da olsa Türkiyeli modern revizyonistlerin doğa ve çevre sağlığı konusundaki Marksizm-Leninizm'e "katkıları"na değineceğiz.

Kimi okuyucuya konunun bilimsel irdelenmesi her ne kadar fizik, kimya, jeoloji vb. dersi gibi de gelse, kabaca ve yüzeysel değinmeden iklim sorununu bilinçlere çıkarmak bize olanaksız gözüküyor. Bu nedenle en başından başlayalım.

DÜNYANIN OLUŞUMU VE CANLILAR

Dünyamız çeşitli bilimsel teorilere göre, yaklaşık 4,5 milyar yıl önce, Helyum ve Hidrojen gazından oluşan güneşten kopup uzayda yeni doğan bir yıldız olarak oluştu ve giderek kendi iç dengesini kurmaya başladı. Kendisiyle birlikte güneşten kopan ve doğan dokuz kardeşinden (gezegenden) daha şanslı olan dünyamız, güneşe olan yörünge uzaklığı ve soğuma sürecinde çevresini kaplayan gaz tabakasında Amonyak, Karbondioksit, Metan ve Subuharının oluşumu, ayrıca dünyanın hacminin küçülmesine paralel yer çekiminin güçlenmesi neticesinde merkezde Demir ve Nikel türevleri, yüzeyinde Silisyum türevi maddelerin de toplanmasına bağlı olarak günümüz Atmosferi'nin ilk ana maddelerini oluşturmaya başladı.

İleride daha geniş aktaracağımız ilk Sera Efekti'nin çok yüksek derecede oluşması nedeniyle dünya çevresindeki su buharı yoğunlaşarak sıvı hale dönüşemedi. Milyonlarca yıl süren soğuma sürecinde, başlangıcı 4000° C'ye varan ısının giderek azalması ve bu süreçte çeşitli tabii kimyasal reaksiyonların gerçekleşmesi sonucunda, başta Kutup bölgelerinde olmak üzere atmosferdeki yoğun su buharı yoğunlaşarak dünya yüzeyine yağmaya ve dolayısıyla gölleri ve giderek denizleri oluşturmaya başladı.

Bugün dünya yüzölçümünün % 71'ini oluşturan denizler, milyonlarca yıl önce sera efektini oluşturan gazların büyük bir kısmını kendi içinde absorbe (= eritme, içinde muhafaza etme) etmesiyle atmosferdeki Karbondioksit ve Subuharı oranının azalmasına ve bu aşırı sera efektinin etkisinin ortadan kalkmasına neden oldu.

Denizlerde yoğun Azot bulunması, güneş ışınlarında bulunan ve canlı varlıkların oluşumunu engelleyen Ültraviyole (mor ötesi) ışınların denizin derinliklerine inmesini engellemesi sayesinde de ilk ilkel canlı varlıklar-bakteriler oluştu. Bu ilk basit canlıların güneş ışınlarıyla biyo-kimyasal reaksiyonları sonucu, ilk serbest Oksijen atomları ve Karbonhidrat maddeler oluştular. Oksijenin çok uzun bir süreçten sonra denizden atmosfere gaz olarak geçmesi ve bunun güneş ışınları etkisi ile atmosferin üst tabakasında üç Oksijen atomuna birleşmesiyle de Ozon gazı oluştu ve bu gazın yoğunluğundan dolayı üst katmanlarda toplanmasıyla Ültraviyole ışınların dünya yüzeyine ulaşmasını engelleyen yeni bir koruyucu tabaka ortaya çıktı. Su içinde kendini Ültraviyole ışınlardan korumaya alan ilkel varlıklar, ken-

CUDABÛN, BELÊ BÎ TAYBETÎ JÎ BONA ÇÎNA DESTHÎLAT. MÎROW DÎVÊ BELÊ BES LÎ BER SUSTÊMA KEVE, DA PÊRÛNÊ KU BAŞTÎRÎN PÎLAN DÎBE Û BAŞTÎRÎN CÎVAK DÎBE. EW HEMÛ KARÊN SÎYASÎ DAVÊJÎN, NEMAZE HEMÛ KARÊN ŞOREŞVANÎ, EW DÎXWAZÎN BÎGHÊN ARMANCA XWE di rêyên siyasî de, ew hewl didin rêvekin ji incîla civaka xweyî nuh re bi hinera nimûne û pêrabûn bi tecriba li ser pîvaneke biçûk ku dawîya bi xwe her li kumandin û ketine.

Ev daxuyanîkirina xeyalî ji bona civaka tê derdiket ji demekê, ku pirolitarya hêjî pir li paşvemabû, weha ku bi xwe cihê xwe bi xeyalî li berdiket, ev dibûn daxwazên weyî serûşt kişendinê ji bona guhartineke tevayî a civakê.

Ew hêrîşî hemû bingehê civaka niha dikin. Ta radeyekî wan mewadên pir bi nerx dan ji bona şîyarkirina karkeran. Ev pêrabûnên bicî ku pêşneyarkirine li babetî çawabûna civaka tê, nala hilanîna dijayetiyê di navbera bajar û gundan de, hilweşandina malitiyê, qezenca taybetî, karê bikirê, daxuyanîkirina rêk û pêkxistina civakî, guhartina dewletê bes ji bona gerandina berkirinê - tevaya van pevikan derdixînin, bes tenê xistina dijbûnên çînan, ev dijbûnên taze xwe bi pêşve dixînin, ên hêji wan şeklên nîvco de, hêjî veşartî nasdikir, ji ber vê yekê, ev pêşneyarên han bi xwe rûçikekî otopîyî xurû heye.

Giringbûna rexneyê sosyalîst û komunîstiya otopî li gel pêşveçûna dîrokê de pêwendiyeke serjêrî heye. Li gora pêşveçûn û wergirtina şeklekî xebata çînan, ev daxwaza payebûna xeyalî li ser, ev rêya xeyalî dijbûna wê wirdadike, hemû buhayên xweyî bi cihanînê, hemû desthilatên tiyoriyên xwe ji dest derdikevin. Ji ber vê yekê danîvanên pêşî ên van sustêman di pir aliyan de şoreşvanbûn, weha şagirtên wan her car xelekên tengî ên paşverû pêktanîn. Ew bi xurtî bi dîtinên kewnî mamostên xwe digrin beramberî pêşvaçûna pirolitarya dîrokî. Ew bi her awayeki hewl didin xebata çînî careke din ku bikin û di navbera dijbûnan de lihevhatinekê bikin. Ew her û her hêjî xwendikin bi cihanîna otopîyên xweyî civakî, di rêya ceribandinê de, bi durûstkirina Falastere bi tenha xwe, ya jî bi pêkanîna avaniyên nava xwe (Home colonies), yanjî bi çêkirina Îkariens biçûk ku çapin ji Orşelîma nuh û ji bona van hemû qesir û qonaxan durûstbikin, ê ji rîstinên xwen û xiyalê wan bûn, xwe bi meçbûrî didîrin ku ew bangbikin dil û kîsên birciwazîyên dilbixêr.[*] Ewana hêdî hêdî dikevin rêzên sosyalîstiyên kewneperest yanjî sosyalîstiyên xweparêz, ku di pêş de hatiye axivtin li ser wan, ewji wan nayên cudakirin ji xeynî doza zanistiyê kirin û bîr û bawerîya wanî xurt bi efsana bikirkirina ecêb a zanebûna wanî civakî.

Ji ber ew tevgerên siyasî ên karkeran her û her dij radiwestin, ji ber tevgereke siyasî nala vê, ligora bîr û baweriya wan, kufreke mezine bi incîla nuh.

Layêngirên Own li Îngilîstan rawestiyan dijî Çartistan, hevalbendên Fourier li Firensa rawestiyan dijî Reformîstan.

• • •

(*) Phalastere naskirinek bû ji bona civakên sosyalîstiyî ên Fourier li wan mitaledikir, wî ew weha bi navdikirin, Îkarien-naveke Cabet li ser bajarekî danî ku wê ew mitale dikir, di piştre li kolonyeke komunîstî kir a wî li Emerî avakir. (Rûnkirina Engels a çapa sala 1888 de.)

Home-Kolonien (Koloniyên di nava welêt de). Weha Own civakên xweyî komunîstiyî nimû bi nav dike. Phalanstere ew navê qesrên civakîbûn ê Fourier ew mitaledikirin. Îkarien navê bajarekî otopîye ku Cabet avyên xweyî komunîstiyê pê pesin dida. (Rûnkirina Engels a sala 1890 a çapa Elemanî.)

HELWESTİYA KOMUNÎSTAN Jİ PARTİYÊN OPOZÎSYONÊN CUDA

Piştî beşê dudwa hatiye xuyanîkirin pêwendiyên komunîstan li gel partiyên karkèran ên hene, nala Çartistan li Îngiliztan û Reformîstên çandiniyê li Emerîka jor.

Komunîst keftileftê dikin ji bona gihandina armanc û kara nêzîk ên çîna karker, lêbelê ewana di tevgera niha de bi xwe jî nêweriya duwaroja tevgerê jî dikin. Li Firensa komunîst û partîya sosyalîstiyê demokrat hevgirtin dijî xwaparêzan û birciwazîyên radîkal, bêyî devjêberdan ji mafeyê rexnegirtin li peyv û xeyalên ku şoreşê ew li dû xwe hiştin.[*] Li Sîwêsra ew pişta radîkalan digrin, bêyî ku çavên xwe bigrin ku ev partîya han ji perçên dijbûnê pêktê, birek jê pêktê ji sosyalîstiyên demokrat celebê Firensî, bira din birciwazîyên radîkalên.

Li Polonya komunîst pişta wê partiyê digrin, a di şoreşa çandiniyê de mercên azadiya welatî dizane, yanî ew partîya ku sala 1846 de bi raperîna Karako rabû.

Li Elemanya komunîst têkoşînê dikin li gel birciwazîyê tanî ku ew birciwazî xebateke şoreşvanî dijî sustêma bi serê xwe û dijî derebegiyê a xwedî erd û dijî birciwazîya biçûkî paşverû dikin.

Ew çavên xwe bihnekê nagirin ji bona şîyarkirineke eşkere û têgihîştineke xuyanî li nik karkeran li ser dijbûnên dijminatiya xurt a di nava birciwazîyê û pirolitarya de, tanî bikaribin karkerên Eleman xweser qezencbikin û bikarbin ji nîr û zîneta civakî û siyasî ên bi pêwîstî hevriya serdariya birciwazîyê dikin, da ew bikaribin wêna nala çekekî dijî birciwazîyê bi xwe bikarbînin, da bikarbin destpêkirina xebatê dijî birciwazîyê bikin, pîştî hilweşandina çîna kewneperest li Elemanya.

Komunîst bi taybetî guhdidin ber bi Elemanya de, ji ber ewaya li ser kenarê şerekî birciwazîyê ye û ji ber ew bi vîşerî rabe di rewş û nîrên ku bajêrtiya Ewropî bêtir bi pêşketiye û bilindtire û pirolitarya bêtir bi pêşketiye û gewre tire ji a Îngilîzî di sedsalên hivdehan de û ji a Firensî di sedsalên hijdehan de.

Şoreşa Elemanî dê bi xwe bes tenê destpêkirina xweser ji bo şoreşa pirolitarya be. Bi kurtî, komunîst li her der û cih piştkirina her tevgereke şoreşvanî digre, a dijî sustêma civakî û siyasî a heye xebatê dikin.

Di tevaya van tevgeran de datînin ber çavên xwe pirsiyarîya xwedîbûnê di pêşde, ji ber awaya pirsiyariya bingehî ye di tevgerê de, çi tonê pêşketinê wê wergirtibe jî dawî, komunîst xebatê dikin ji bo yekitîyê û liberxistinê di nava hemû partiyên demokrasî di hemû welatan de.

Komunîst şermdikin bîr, bawerî û nêtên xwe veşêrin, ew bi eşkere didin xuyanîkirin ku ew naghên armancên xwe û bicihanîna wan eger ne bi herifanidna hemû sustêma civakiyî heye bi darê zorê. De bera bilerzin çînên serdar beramberî şoreşa komunîstiyê. Pirolitarya hîç niye windabike ji xeynî zincîr û bendên di xwe. Ew dikarin cihanekê wergirin.

KARKERÊN CÎHANÊ Bİ YEKBİN!

• • •

(*) Ev partîya han di parlament de Ledru-Rollin, di wêjede Louis Blanc û di rojnama rojan de reforme dihate nêwerkirin. Navê "Sosyalîstiyê Demokrat" di hate kirin li ser wî perçê ji partî yaxûd Komarî, ê bi rengî yan ê din di hate rengkirin bi sosyalîstiyê. (Rûnkirina Engels a çapa Îngilîzî sala 1888 de).

Partîya Sosyalîstiyî - Demokrat li Firensa nêweriya wê di jîna siyasî de Ledru-Rollin, wêje de Louis Blanc dikirin; ew weha dûre ji sosyalîstiya Demokratî Elemanî niha wek dûrbûna erdê ji ezman. (Engels di rûnkirina xwe de di çapa elemanî de sala 1890 de.)

N A V İ K

Pêşgotinên Marx û Engels

Pêşgotina Çapa Elemanî a sala 1872	1
Pêşgotina Çapa Rûsî a sala 1882 de	2
Pêşgotina Çapa Elemanî a sala 1883	3
Pêşgotina Çapa Îngilîzî a sala 1888	3
Pêşgotina Çapa Elemanî a sala 1890	6
Pêşgotina Çapa Polonî a sala 1892	9
Pêşgotina Çapa Îtalî a sala 1893	10

MANÎFÊSTA PARTÎYA KOMUNÎST

Birciwazî û Pirolitariyat	12
Pirolitarî û Komunîst	18
Wêjeya Sosyalîstiyê û a Komunîstiyê	22
1. Sosyalîstiya Kewneperest	22
a) Sosyalîstiya Derebegiyê	22
b) Sosyalîstiya Birciwazîya biçûk	23
c) Sosyalîstiya Elemanî yanjî Sosyalîstiya Rast	24
2. Sosyalîstiya Xweparêz yanjî Sosyalîstiya birciwazî	25
3. Sosyalîstî û komunîstiya rexnegîriyî otopî	26
Helwestiya Komunîstan ji Partiyên Opozisyonên cuda	28
Navik	30

KARL MARX - FRIEDRICH ENGELS

MANÎFÊSTA PARTÎYA KOMUNÎST

dilerini bu ışınlardan koruyucu olan Ozon tabakasının oluşumuyla da su dışına çıktılar ve yeni şartlara uygun oluşan yeni canlılara, çeşitli bitki türlerine evrimleştiler.

Elbette basit canlıdan insanın oluşumuna kadar gelen değişim, tek başına Ozon tabakasına bağlı değil, bu sadece şartlardan biridir. Fakat şunu belirtmek gerekirki, bu değişim de 2,5 milyar sene gibi çok uzun bir süreçte dünya şu anda sağladığı atmosfer gazlarının dağılım dengesini ancak sağlayabilmiştir. Atmosferde şu ana kadar tespit edilebilen toplam 14 temel değişik gaz bulunmaktadır. Bunlardan atmosferin büyük bir kısmını oluşturan (% 78) Azot gazıdır. Atmosferde % 20,95 Oksijen, % 1 Argon, % 0,035 Karbondioksit ve % 0,02 Ozon bulunmaktadır. Diğerleri ise Neon, Helyum, Metan, Kripton, Hidrojen, Azotoksit, Ksenon, Karbonflorklorür'dür.

Bu gazlar yoğunluklarına ve özgül moleküllerine göre atmosferin çeşitli tabakalarında bulunmaktadırlar. Bu tabakalar, dünyaya en yakın olanı ve kalınlığı Ekvator kuşağında 12 km ve kutuplarda 8 km olan Troposfer, onun üzerinde 30 km kalınlığında Stratosfer, daha sonra gelen Mezosfer 50 km ve en dışta bulunan Termosfer diye adlandırılırlar.

Bu tabakalardan ilki, dünya yüzeyini kaplayan Troposfer iklim şartlarının oluştuğu tabakadır ve dünyanın çeşitli kısımlarında belli farklılıklar göstermesine karşın, ortalama her km dünyadan uzaklaştıkça aşağı-yukarı 6° C ısı düşüşü olur. Troposferin Stratosfere geçiş bölgesinde ısı dünya yüzeyine göre, - 30° C ile - 70° C'ye kadar düşer. Dünyadan 50 km kadar yüksekliğe ulaşan Stratosfer, içinde Ozon gazı bulunması nedeniyle tekrar göreceli sıcak bir tabaka oluşturur ve ısı, bu tabakada - 20° C'ye kadar yükselir. Bunun sebebi güneş ışınlarındaki mor ötesi (Ültraviyole), Röntgen ışınlarını Ozon molekülleri içinde absorbe etmesi ve bu sıcaklığı muhafaza etmesidir. Güneş, hesaplamalara göre her metrekaresinden sürekli olarak uzaya 73 milyon vat/m² enerji iletmektedir. Ancak bu enerjinin sadece 342 vat/m² enerjisi dünyaya ulaşmakta ve dünyanın bir düzlem oluşturmaması, küresel olması nedeniyle de enerji ulaşabilmektedir. 342 vat/m² enerjinin % 31'i buzla kaplı alanlar, kutuplar ve bulutlardan yansıyarak tekrar uzaya atılmakta ve geri kalan 237 vat/m² enerjiden troposferdeki bazı gazlar, subuharı, aerosol* tanecikleri ve stratosferdeki Ozon tabakasına 68 vat/m² enerji takılarak ancak 169 vat/m² kadarı toprağa ve denizlere ulaşabilmektedir. İşte birazdan değineceğimiz tüm hava akımlarını ve iklim kuşaklarını bu enerji oluşturmakta ve canlıların yaşama koşullarını sağlayan sabit denebilecek dünya yüzeyinin ortalama ısısını bu enerji belirlemektedir.

Dünyamızın küresel biçimi ve güneş etrafında 365 gün 6 saat gibi bir zamanda bir tur dolaşımı esnasında ekseninin 23,45° gibi belli bir açı ile değişimi, dünya yüzeyinde ısı farklılıklarını ve bu da Troposferdeki gazların genleşmesi ya da küçülmesi gibi değişmeler sonucu hava basınçlarını ve hava akımlarını oluşturmaktadır. Hava basıncı denilen şey, deniz seviyesinde Atmosferin m²'ye 10 ton basıncıdır. Bu basınç 100 Paskal ya da 1 Hektopaskal olarak adlandırılır. Havanın ısısı ve içindeki subuharının yoğunluğu bu basıncın değişmesini sağlar. Bu basınç değişimine yüksek basınç, ya da alçak basınç denir.

Bu basınç farklılıkları dünyaya güneş ışınlarının doğrudan ya da yatık gelmesi sonucu, örneğin Ekvator kuşağında sıcak yüksek basıncın, Kutuplarda soğuk alçak basıncın yer değiştirmesiyle düzenli periyodik hava değişimlerini yaratır. Örneğin Afrika'da Sahra çölünde 60° C'ye varan sıcaklıkta oluşan kuru hava, denizlerden yükselen subuharı ile birleşerek tropikal bölgelerde düzenli tropik yağmurların yağmasına sebep olur. Aynı şekilde Azur adaları ve Havayi adaları çevresi, Büyük Okyanus'ta güneş ışınlarını en çok ve doğrudan alan bölge olarak tespit edilmiştir ve bu bölgede dünyadaki büyük hava değişimlerinin merkezidir.

Bu hava akıntılarının yanısıra güneş ışınlarından ısınan okyanusların soğuk olan bölgelerdeki ısısı düşük su kütleleriyle yer değiştirmesi deniz ve okyanuslarda su akıntılarına sebep olur. Örneğin Avrupa'da hava değişimlerini ve iklim şartlarını belirleyen Golfstrim, Ekvator bölgesinden Kuzey Kutbuna doğru gider ve Grönland adasının güneyinden soğuyarak Kuzey Amerika'nın doğusundan tekrar Ekvator kuşağına döner. Golfistrim akıntısının yüzyıllardır düzenli sirkulasyonu yavaşladığı veya yön değiştirdiği taktirde, bugüne kadar yaşanan ılıman iklim kuşağı, yerini ya kurak steplere, ya da soğuk iklim bölgelerine bırakacaktır. Bundan birkaç yıl önce yaşanan, ardarda gelen ve Batı Avrupa'yı etkisi altına alan fırtınaların, bu değişimin belirtileri olduğu bilim adamlarınca iddia edilmektedir.

İşte Golfistrim ve diğer okyanuslardaki bu düzenli diğer akıntıların sirkulasyonu sayesinde, hava ısısına, içindeki subuharı oranına göre ve bir dizi başka nedenlere göre dünyamızda tropikal, suptropikal, savan, step, çöl ve buzul bölgeleri oluşmuştur. Dünya tarihi daha önce de belirttiğimiz gibi çeşitli evreler geçirmiş, kimi zaman çok sıcak, kimi zaman çok soğuk dönemler yaşamış ve bu hava şartlarına göre de dünya yüzeyindeki bitki örtüsü ve diğer canlılar değişime uğramıştır. Bu muazzam değişim, yani dünyanın buzlarla kaplanması ya da çöllere dönüşmesi, aslında çok küçücük bir ısı farkına, dünyanın global —tümünün— ortalama ısısının bir kaç derece artması ya da azalmasına bağlıdır. Bu "küçücük" ısı artışı, yazımızın asıl konusunu oluşturuyor. Şimdi bu ısı artışına sebep olan faktörler nedir ve bunda "akıllı hayvanların" payı ne olabilir? Buna bakalım...

SERA EFEKTİ

İlk önce şunu belirtelim: Sera, çoğumuzun da bildiği gibi çeşitli sebze ve meyvaların soğuk iklim şartlarında da yetiştirilebilmesi için yapılmış olan heryanı camla kaplı yapılardır. Camla kaplanmasındaki amaç, saydam olmasından dolayı kolaylıkla güneş ışınlarının sera içindeki bitkilere ulaşmasını sağlamaktır. Güneş ışınları saydam olan camdan rahatlıkla geçer ve fakat cam bir yanda dışardaki soğuk havanın içeriye girmesini engelleyerek, bir yandan da içerde ısınan havanın dışa çıkmasını engelleyerek sera içindeki havanın sıcak kalmasını sağlar ve bitkilerin gelişmesini sağlayacak bahar havası oluşturulur ve bitkilerin erken olgunlaşmaları başarılır.

Dünyamızın çevresi her ne kadar camla kaplı olmasa da, çevresini kaplayan Atmosfer içindeki belli gazlar ve su buharı aynı serada olduğu gibi cam görevini görerek güneş ışınlarındaki ısı enerjisini içlerinde tutarak, absorbe ederek havanın sıcak kalmasını sağlarlar. İşte bu doğal seranın varlığı canlıların varlığını belirleyen öğelerden biridir. Bu gazların Atmosferde yoğunlaşması çoğalması demek, hava ısısının artması demektir ve dolayısıyla küçük bir değişim büyük felaketlere yol açabilir.

Atmosferin ilk tabakası olan Troposfer içinde bu sera efektine sebep

Aerosol: Atmosferin çeşitli tabakalarında katı ya da sıvı olarak bulunan ve moleküllerden daha büyük olmasına rağmen, yerçekiminden etkilenerek düşme hızına sahip olmayan değişik madde kökenli tanecikler. Çapları 0,001 ile 10 mikrometre olan aerosollere çöl ve yanardağı tozlarını veya deniz tuzlarını örnek olarak verebiliriz. Fabrika bacalarından, ya da çöp yakma sistemlerinden çıkan dumanlar da örneklenebilir. Bir cm³ temiz havada yaklaşık 500 adet, Metrepollerde ise, gene yaklaşık 10.000 ile 100.000 adet aerosol taneciğinin yüzdüğü, ölçümlere göre tespit edilmiştir.

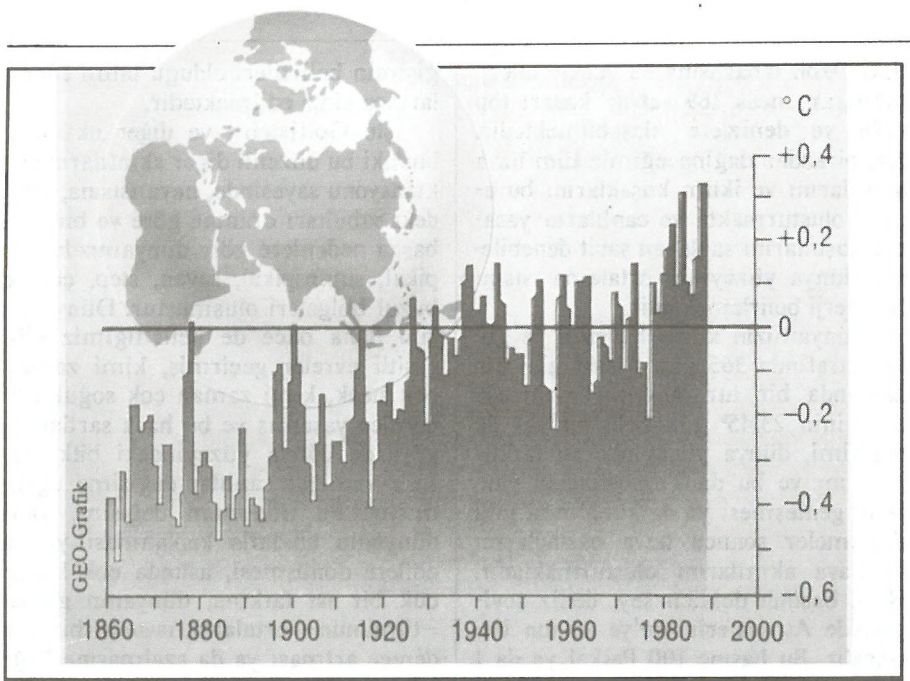

Dünyamızın ısısı hergün daha yükseliyor!...

olan gazlar şunlardır: Karbondioksit, Metan, Florklorhidrokarbon (FCKW), F 11, F 12, Azotikgazı (güldürücü gazı) ve Ozon. Şimdi bunların tek tek özelliklerini ve sera efektindeki paylarını inceleyelim.

▸ Karbondioksit (CO_2)

Karbondioksit (CO_2), doğanın en eski gazlarından, renksiz, kokusuz bir gazdır. Karbonun yanması esnasında oksijenle birleşmesinden oluşur. Sera efektine sebep olan gazların başında gelir ve bunda % 50 pay sahibidir. Atmosferde ortalama 350 ppm (1 ppm: sözü edilen şeyin bir milyonda bir parçası) miktarındadır. Başka bir deyişle Atmosferin onbinde 35'ini oluşturur. Çok az bir miktar gibi de gözükse, Atmosferdeki fonksiyonu açısından son derece büyük bir öneme sahiptir. 1700'lerin başında 270 ppm civarında olan Karbondioksidin, gelişim eğrisi günümüz hızında devam ettiği taktirde 2000 yılında iki misline katlanacağı tahmin edilmektedir. Şu andaki artış hızı, binde 4-5 civarındadır. Tabii çözülümünün süreci takriben 100 seneyi kapsar ve güneş ışınlarını depolama, absorbe etme özelliği bire birdir. Daha 1896'larda bu özelliği tespit edilen Karbondioksit gazı ilk insanlardan günümüze ısınma ve aydınlatma amacıyla kullanılan Karbonlu maddelerin yakılmasıyla başlamış ve bugün önü alınamaz bir boyuta ulaşmıştır. Enerji elde edimi insan ve hayvanlarda aynı prensiple olmaktadır. Zira solunum yoluyla alınan Oksijen vücutta yanarak Karbondiokside dönüşür ve dışarıya bırakılır. Bitkilerde ise bu, tam tersine havadaki Karbondioksit güneş ışığı ile birlikte "Fotosentez" diye adlandırılan bir reaksiyon sonucu Oksijene ve bitki yapısında da su içindeki Şeker molekülleri bileşimine dönüşür ve havaya Oksijen kazandırır. Bu yüzden doğadaki bitki örtüsü Karbondioksit tüketimini sağlayan tek doğal fabrikadır.

Karbondioksit gazı, her tür kömür cinsinin yakılması, Petrol ürünleri yakıtların yanması ve orman yangınları sayesinde yılda ortalama 20 milyar tondan fazla üretilmektedir. Bu miktarın yarıya yakını denizlere ve göllere karışmakta, yaklaşık 10 milyar tonu Atmosfere karışmaktadır. Enerji elde edimi sırasında oluşan bu miktarın % 90'nını emperyalist ülkeler, % 10 kadarını da dünya nüfusunun büyük bir kısmını teşkil eden geri kalmış ülkeler yaratmaktadır. Daha açık bir kaç örnek bu zararın kimlerin sorumluluğunda olduğunu göstermeye yetecektir.

% 9,7 Kanada, % 9,5 ABD, % 7,9 eski Almanya Demokratik Cumhuriyeti, % 6,4 Sovyetler Birliği, % 5,7 eski Batı Almanya, % 5,3 İngiltere, % 3,9 Fransa, % 3,6 Japonya, % 3,2 İtal ya, % 1 Güney Amerika'nın tümü, % 0,7 tüm Afrika, vb. ... Görüldüğü gibi herkesin yüzü ortadadır. Ayrıca artık Almanya'nın doğusu, batısı kalmadığı gerçeğinden hareketle, Almanya'nın toplamının, dünyanın başını bu alanda çektiğini söyleyebiliriz.

Bir diğer çarpıcı örnek de, emperyalistlerin doğaya karşı sorumsuzluklarının her geçen gün daha da arttığını kanıtlayacaktır. Örneğin endüstride enerji kullanımı için yakılan Karbonlu maddelerin miktarı emperyalizmin çıkış senelerinde 1900'lerde 900 milyon ton iken, 1950'de 1 milyar 55 milyon ton, 1965'te 2 milyar 929 milyon ton, 1985'te 5 milyar 100 milyon ton ve günümüzde aşağı-yukarı 7 milyar tona ulaşmıştır. Bu miktar dünya nüfusunun kişi başına 1000 kg düşmesiyle de ifade edilebilir.

Bu miktarların artışına katkısı olan en büyük etmenlerden biri de Güney Amerika'daki Amazon bölgesinde bulunan tropikal ormanların yakılmasıdır. İklim dengesinin son derece ö-

Her kış Karbondioksit artışında yeni bir rekor daha!..

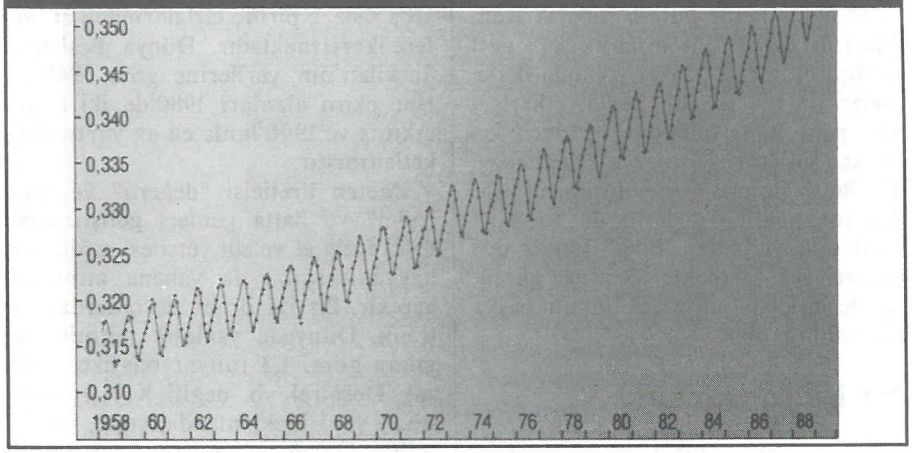

nemli öğelerinden biri olan bu ormanlar, hava akımları oluşumunda ve Oksijen üretimi, Karbondioksit tüketimi alanlarında bir başka eşi olmayan "dünyanın akciğerleri" tabir edilen özelliği ile tanınmaktadır. Ne yazık ki her yıl binlerce km² kesilmekte, yakılmakta ve tüm insanlık için büyük değer yok edilmektedir. Uydulardan çekilen filmlerde görüleceği gibi yakılan alanların toplamı yaklaşık 2 Türkiye yüzölçümü büyüklüğüne ulaşmıştır. Tropikal ormanlar ile ilgili gelecek sayılarımızda daha geniş değineceğiz, sadece burada şunu belirterek geçelim: Atmosferde çoğalan Karbondioksit gazının üretiminde bu orman yangınlarının da payı büyüktür.

Isınma, aydınlanma ve endüstride kullanılan Karbonlu maddelerin yanmasından başka, bir de taşımacılıkta kullanılan araçların çıkardığı Karbondioksit vardırki, bu da yabana atılmamalıdır. 1903'lerde tüm Avrupa'da 3 bine yakın benzin motorlu araç varken, bugün örneğin Almanya'nın herhangi bir yerinde 3 bin nüfuslu küçük kasabada 3 binden fazla araç trafiğe kayıtlıdır. Bu örnek her okuyucuya ürkütücü gelecek ve hatta inandırıcı gibi bile görünmeyecektir. Almanya'nın otomobil kurumu olan ADAC'nin verilerine göre geçen sene sonu, yani iki Almanya'nın birleşmesi sonrasında toplam trafiğe kayıtlı araç sayısı, ki bu sayı sadece binek otolarını –insan taşıyan– içeriyor, 52 milyonun üzerindedir. Araba kullanım yaşının 18 olduğunu düşünürsek, kişi başına yaklaşık bir araba düşmektedir.

Bu örneği bir başka örnekle tamamlayarak Karbondioksit üretimine dönelim. Bir insan günde ortalama 7 m³ oksijen kullanmaktadır. 1 küçük araba ise –ortalama olarak 60 beygir gücü diyelim, zira günümüzde arabaların bazıları 300 "merkep" gücüne varıyor– yaklaşık her 5 km'de bu miktar oksijeni kullanmaktadır. Yani hergün Almanya'da 87 milyon insanın yarattığı Karbondioksit miktarını, Almanya'daki arabalardan sadece yüzde biri 1000 kilometrelik bir mesafeyi katederek üretmektedir. Bu kendi elimizle ilmiği boğazımıza geçinmenin resmidir.

Karbondioksit, insan dışında doğanın kendisi tarafından üretilmesiyle daha da renkleniyor. Bu genellikle yanardağlar, tabii gazlar, doğadaki biyolojik artıklar –örneğin bitki artıklarının çürümesi bozulması sonucu oluşan artıklar– vb'dir. Fakat bunların ürettiği miktar insanın yarattığının yanında sadece % 3-4 bir oran göstermektedir. Bu denli büyük gelişim eğrisi gösteren Karbondioksidin, Atmosferdeki sera efektini 2000'li yılların başında en azından 2 veya 3 misli artıracağı tahmin edilmektedir. Bu da aşağı-yukarı dünyanın ortalama global ısısını 1 derece daha artıracak ve

birazdan değineceğimiz büyük felaketlere yol açacaktır.

Bu durum, Birleşmiş Milletler'de (kimlerin birliği sizce malum!) Dünya Meteoroloji Organizasyonu tarafından çeşitli bilimsel verilere dayalı olarak açıklanmasına rağmen, kimsenin kılı kıpırdamamakta, tam tersine kömür ve petrol ürünlerinin pervasızca yakılmasına hız verilmektedir. Bu, gerçekten intihar demektir. Buna bir iki örnek verelim.

Ortalama 0,5° C havanın ısı artımı çöllerin en azından 50-100 km genişlemesi demektir. 0,5° C daha ısınması kuzey orman kuşağının –bu, Orta Avrupa paralelini oluşturan bir kuşaktır– yerini steplere bırakması demektir. 0,5° C daha ısınması Kutup buzlarının üçte birinin erimesi, buzulların 200 m yukarıya çekilmesi, denizlerin ortalama 4,5 m yükselmesi ve havadaki subuharı oranının en az beş katına çıkması ve örneğin Hollanda'nın, Almanya'nın kuzey kıyı şeridinin, ABD'nin güneydoğusundaki Florida eyaletinin bir kısmının, Bengaldeş'in, Filipinler, Endonezya ve Japonya'daki binlerce adanın sular altına gömülmesi demektir. Isı farklarından doğan aşırı basınç değişimlerinin korkunç kasırgalar, fırtınalar eşliğinde bazı bölgelere m²'ye yüzlerce litre yağmur yağması demektir. Ve 0,5° C'den daha ısının artması, yani günümüz ortalamasından toplam 2° C daha fazla ısı, cins olarak bugünkü insanın –homo sopiens– yaşamasına olanak tanımayan bir dünya demektir. İşte o zaman geri dönüşü olmayan bir elvada!

Çeşitli bilim adamlarının tahminleri bugünkü gelişim eğrisi ile 2030'lu yıllarda dünya global ısısının 2° C daha artacağı yönündedir. Bu tarih şu anda satırları okuyanların da –belki– görebileceği çok uzak olmayan bir tarihtir. (Şayet bu yaşanacağı tahmin edilen felaketlerden kurtulabilirse!)

Bunun ne demek olduğunu biraz daha açalım. Dünyanın global ısısını 2° C artırmak demek, 2030 yılına kadar Hiroşima'da atılan atom bombasından toplam 40 milyon adet patlatmak demektir. Bunun anlamı gayet açıktır. Havanın ısısını artıran faktör olan sera efektini yaratan gazları olanca gücümüzle atmosfere pompalıyoruz demektir. Bu miktarı yıllara, aylara ve hatta günlere bölersek, günde 2740 ve saatte 114 Hiroşima bombası patlatılması anlamına gelmektedir ki, Üçüncü Dünya Savaşı çoktan başlamış kimsenin haberi olmamış diye, kimse birbirine sormasın. Bu kadar sorumsuzca davranan emperyalistlerin salak olduklarını, ya da Mezopotamya'daki ilkel insanların cehaletine eşdeğer bir bilince sahip olduklarını söylemek pek doğru olmaz herhalde.

O halde nedir bunun sebebi? Kendileri de dahil tüm insanlık için geri dönüşü olmayan felaket yolunda ilerlemelerinin tek sebebi, bencil çıkarları için para hırsı bürümüş gözlerinden bir kaç yıl öteyi görmek istememeleridir. Bu bağlamda temel düşünce "benden sonra tufan"dır! Bir de "olmaz" nasıl olsa yanında, "bize" olmaz düşüncesi var. Gerçekte ilk zarar görenler de emekçi yığınlar! Bunun başka bir izahı olamaz.

▸ Metan gazı (CH_4)

Tekrar sera efektini yaratan gazlara dönelim. Sera efektini yaratan gazlar içinde ikinci sırada Metan geliyor. Metan gazı (CH_4), atmosferde 1,7 ppm miktarında bulunan ve emperyalizmin hummalı gayretleriyle yılda % 1-1,5 oranında artış gösteren, en az 10 yılda kendini doğada çözebilen ve Karbondioksite oranla en az onun otuz misli sera efektine sahip ve toplam % 19 bu efektte payı olan bir gazdır. Metan gazı 1900'lerin başında yapılan 0,7 ppm olan Metan değeri ile doğanın kendi yarattığı miktarın insanın doğadan elde ettiği miktardan daha az olduğunu gösteriyor. Metan, doğada tabii gaz olarak çıkması yanısıra, özellikle nemli bölgelerde deniz ve göllerde, tundra ve bataklık bölgelerde oluşmakta, oluşum sebebi de Oksijeni az olan bir ortamda "Anaerob" bakterilerin madde değişimi reaksiyonları göstermesiyledir. Bu durum geviş getiren hayvanlar için de ya da ot yiyen hayvanlar için de geçerlidir. Bu hayvanların yedikleri bitkileri sindirmeleri esnasında Metan gazı oluşmakta ve ya gaz halinde, ya da dışkısıyla atmosfere kazandırılmaktadır.

Son 20-30 yıl içinde dünyanın çeşitli ülke ve bölgelerinde pirinç tarlalarının ekim alanlarının onlarca katına ulaşması, dünya sığır üretiminin çok büyük boyutlara varması, çöp dağlarının büyümesi, maden ve taşkömür ocaklarının üretim kapasitelerinin artması ve bizzat Metan gazı olarak doğadan alınıp kullanılır olması, atmosferde tabii olarak oluşan Metan miktarını tehlikeli boyutlara vardırmıştır. Günümüzde atmosferde yüzen Metan gazı miktarı 4,5 milyar tondur. Bu miktarı bir iki istatistik veri ile örnekleyelim. Dünyada toplam 1,5 milyon km² alan, yani takriben 2 Türkiye yüzölçümü alan, pirinç ekimi için kullanılmaktadır. Bu alanlarda yağış alma miktarı, iklim kuşağı ve benzeri faktörler ortalama alındığında her metrekaresinden 0,2 ile 0,8 gram Metan atmosfere karışmaktadır. Gene kaba ortalama tahminlerle toplayacak olursak, günde 80 ile 170 milyon ton sadece ama sadece pirinç tarlalarından atmosfere karışmaktadır. Dünya Beslenme Teşkilatı'nın verilerine göre 1940 pirinç ekim alanları 1980'de iki katına çıkmış ve 1990'larda en az yarısı daha katlanmıştır.

Metan üreticisi "değerli" ve "besleyici" ve hatta genleri geliştirilerek daha fazla et ve süt vermesi sağlanmış hayvanlarımızı da yabana atmamak gerekir. Bir iki örnek de onlardan verelim. Dünyada yaklaşık tahmini sayılara göre, 1,3 milyar büyükbaş (Özal, Demirel vb. değil! Karıştırılmasın...) yani inek, manda, sığır, vb. 1,2 milyar koyun, 480 milyon keçi, 65 milyon at, 54 milyon eşek ve 17 milyon deve hayatlarını idame ettirmektedirler. Bunların gene yaklaşık olarak yedikleri yemekleri afiyetle sindirirken genirerek ya da yellenerek çıkardıkları gaz miktarı yaklaşık 70 milyon ton Metan ihtiva ettiği uzmanlarca söylenmektedir. İnsanların bu üretimde kayda değer bir katkıları yoktur. Zira tüm insanların Metan üretimi tahminen sadece 300 bin ton kadardır.

Sizlere şaşırtıcı bir örnekle Metan gazını tamamlayalım. Bütün bu hayvanatların çıkardığı ve pirinç tarlalarından oluşan yıllık Metan gazı ile 15 bin nüfuslu bir küçük şehir tüm bir kış boyunca ısıtılabilirdi. Bu ama imkan olmadığı için bu gaz atmosferi ısıtmakta ve dolayısıyla sadece 15 bin kişi değil, 5 milyar insanın daha sıcak bir dünyada yaşamasını sera efekti oluşturmasıyla sağlamaktadır.

▸ Florklorhidrokarbonat (FCKW)

Bu efekti oluşturan üçüncü gaz ise, Florklorhidrokarbonat (FCKW) diye bilinen, tabiatta önceleri bulunmayan ve fakat 1928'den buyana insanlığın belalılarından olan bir gazdır. FCKW gazı, atmosferde % 0,00001 oranında yani 0,001 ppm miktarında –atmosferin trilyarda biri– bulunan, yılda yüzde olarak % 4-5 oranında çoğalan, 50 ile 100 yılda tabi olarak kendi kendine çözülüp yok olan ve Karbondiokside oranla 20.000 misli daha fazla sera efektine yolaçan ve bunda % 17 payı olan sentetik üretilmiş bir gazdır. Doğada mevcut Florüçklormetan ($CFCl_3$), ki bu $Feon_{11}$-F_{11} diye de adlandırılır ve İkiflorikiklormetan (CF_2Cl_2) yani $Feon_{12}$-F_{12} diye de adlandırılan gazların bileşiminden oluşan FCKW gazı, 1928'de ABD'nin büyük tekellerinin başına geçen General Motors tarafından bulunmuş, soğutma sistemlerinde kullanmak amacıyla üretilmiş-

tir. Günümüzde çok amaçlı olarak kullanılan bu gaz şu anda emperyalistlerin birden vazgeçemeyecekleri bir niteliktedir. Zira kullanma alanında alternatif çözümler kârlarından büyük fedakarlıklar göstermeyi şart koşmaktadır. Oysa bu gazın yarattığı riziko en az Karbondioksit kadar önemlidir. Kullanıldığı alanlar, kimya endüstrisinde büyük soğutuculardа, sprey kutularında, ambalaj endüstrisinde, petrol türevi maddelerin üretiminde, örneğin Styropor üretiminde, boya çözme, kurutma ve yağ çözme maddelerinde, yangın söndürme araçlarında, buzdolaplarında vs.

Bu gazın üretimi 1970'lerde % 10, 80'li yıllarda % 20 ve günümüzde belli yasaklamalar olmasına rağmen % 30 oranında artmıştır. Sadece Almanya'da Hoechst tekeli yılda 200 bin ton üretmekte ve yalnızca Almanya tüketimi 100 bin tonun üzerinde gerçekleşmektedir. Amerika'daki komputer tekeli IBM chips temizliğinde bu gazdan günde 20 ton kullanmaktadır. 1978'de Dünya Sağlık Teşkilatı'nın önerisiyle bazı ülkeler sprey kutularında kullanmaktan vazgeçmelerine rağmen, yalnız Almanya'da bu spreylerden çıkacak FCKW gazının en az 10 misli daha etkisi olan 500 bin araba air-condition klima aleti üretilmiştir. Bu gazdan toptan vazgeçmek, emperyalistlerin tatlı kârları açısından mümkün görünmemektedir.

Bu gazın tehlikeli yanı sadece kendi başına sera efekti yaratması değil, aynı zamanda Stratosferdeki Ozon tabakasını yok ederek güneşin Ültraviyole ışınlarının dünya yüzeyine kadar ulaşmasını sağlamasıdır. İşin en kötü yanı bu gazdan vazgeçilse dahi, bu deliğin insanlar tarafından suni olarak kapatılabilmesinin şu andaki teknikle imkanı yoktur. Buna Ozon ile ilgili açıklamada değineceğiz. Bu gazın tehlikelerinin boyutları 1983'te, 1985'te ve 1989'da çeşitli örneklerle verilmesi sonucu, emperyalistlerin köşeye sıkışmalarına neden olmuş ve 1990'da Montreal'de "sıkı" bir pazarlıkla, çok "ciddi" tedbirler alınmıştı. Arkasından ama gene onların yüzlerini ortaya koyan bir sahtekarlıkla ABD, Almanya ve Japonya başka bileşimlerini ve başka ad altında üretmeye geçmişler ve havada bileşimlerin çözümünde gene FCKW gazı oluşmuştur. ABD emperyalistleri savunma giderlerine askeri elektronik aygıtların temizliği ve bakımı için kullanılacak FCKW gazı için son bütçelerinde resmi açıklamalarıyla milyonlarca dolar para ayırmışlardır. Bu da bu işten vazgeçemeyeceklerinin küçük bir kanıtıdır.

▸ Ozon gazı (O_3)

Bu gazdan başka Ozon gazı (O_3) dediğimiz gaz gelmektedir. Atmosferde 0,03 ppm değerinde olan ve yılda % 1 artış gösteren 1 ile 3 ay ömrü olan, sera efekti bakımından Karbona göre en az 2000 kat daha fazla etkide bulunan ve bu efektte % 8 payı olan bir gazdır. İki özelliği ile büyük önem taşır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, kendiliğinden Stratosferde bir tabaka oluşturarak Ültraviyole ışınların süzülmesinde filitre görevi görür ve bu yanıyla insanlık için faydalıdır. Ama ne yazık ki FCKW gazı sayesinde Güney Kutbun yaklaşık 30 km üzerinde büyük bir delik oluşmuş ve buradan oldukça büyük ısıtma özelliği olan Ültraviyole ışınların girmesi sağlanmıştır. 1979'da tespit edilen bu durum, tabiri caizse kanserin erken teşhisinde tedavinin mümkün olabileceği gibi, hemen tedbir alınması gereken bir durumdaydı. Ama bunun gerçekleşmesi bu sistemde biraz önce de değindiğimiz gibi mümkün değildir. Bu deliğin büyümesi sonucu günümüzde yaşanan belli anormallikleri açıklamaya çalışan bilim adamları somut verilere göre en azından cilt kanserleri, kemik kanserleri, kan kanserlerinin artışlarını belli doğa değişikliklerini istatistik olarak önümüze koymaktadırlar.

Aslında burada şunu belirtmekte yarar var: İnsanların algılama ve özümleme yetenekleri ve bilgi birikimleri ile doğa değişimlerinin süreç ve

reaksiyonlarının hızı mukayese edildiğinde bugün bir dizi sorunun gözle görülür ispatı mümkün değildir. Örneğin dünyanın oluşum süreci, canlı organizmaların evrimleri ve muazzam kütlesel gaz ve sıvı hareketleri, ne bir insan ömründe yaşanabilen ne de ölçülebilen bir değerdedir. Dolayısıyla genel veriler özellikle kendi içinde kendine ait olan şeylerin değerlendirilmesinde, sadece bir çıkış noktası ve genel prensibi ve istatistiki kaba verilerle tahminlerdir. Bu aynen iki futbol takımı maçı öncesi her takımın oyuncu kalite ve oyun taktiklerine göre ve daha önce yaptıkları maçlardaki aldıkları sonuçlara göre yapılan bir tahmindir. Maçın hangi dakikasında gol olacağı veya kimin atacağını söylemek nasıl falcıların işi ise, doğa bilimcilerinin tahminlerinin neyin ne zaman olacağını yüzde yüz söylemeleri falcılık olur. Hele hele bu faktörler sıralandığında dünya çevresini kaplayan atmosferin hareket ilişkilerini gerçekten tahmin edebilmek ya da ne zaman hangi bölgede nasıl bir sonuç vereceğini iddia etmek imkansızdır. Bizim verdiğimiz örnekler burada söylediklerimizle çelişmiyor. Zira verilen örnekler olgulardır ve denen şey, maçta iki kaleden başka bir kaleye gol atılamayacağını söylemek kadar açıktır. Zira sahada sadece iki kale vardır ve gol olacaksa bile kalelerde olacaktır. İşte tam da bu anlamda bilim adamları hava ısısının artışına bağlı olarak her sene daha büyük afetler yaşanan Bengaldeş'i 1988' de örneklemişler ve deniz kabarması, yoğun yağış ve fırtınalar sonucu şayet 3 metre su yükselmesi olursa binlerce insanın başına felaketler gelebileceğini belirtmişlerdir. Bunun yanında kasırgaların artacağı tespit edilmiştir ve nitekim 1988'de söylenenler bir bağlamda 1991 Nisan'ında gerçek olmuştur...

BENGALDEŞ

Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi Bengaldeş örneğini biraz daha yakından tanıyalım. Bu ülke, dünyada en çok nüfus yoğunluğuna sahip ülkelerin başında gelir. 142 bin kilometrekare alanda 110 milyon insan yaşamaktadır. Yani Türkiye yüzölçümünün yaklaşık beşte biri bir alanda Türkiye nüfusunun iki misli insan yaşamaktadır. Bengaldeş'in nüfusu bugünkü nüfus artışı oranında hesaplandığında 2040 yılında 200 milyon ve 20 yıl daha sonra da yaklaşık yarım milyar insana ulaşacaktır. Nüfusun yarıdan çoğu işsizdir ve kişi başına milli gelir 129 ABD dolarının altındadır. Görüleceği gibi, Bengaldeş sadece nüfus yoğunluğu bakımından değil, aynı zamanda fakir ülkeler arasında da fakirliği açısından rekor kırmaktadır.

Doğa felaketlerinden zarar gören şu anda zaten emperyalistler değil, geri kalmış ülkeler, onların işçileri ve emekçileridir. Bengaldeş işte bu anlamda da en çarpıcı örneklerden biridir. Burada 1970 ile 1974 yılları arasında sellerden, kasırgalardan ve deniz kabarmalarından bir milyonun üzerinde insan ölmüştür. Gene 1985'te ve 1988'te bu felaketler artarak yinelenmiştir. Örneğin 1988'de Muson yağmurlarının yarattığı sellerde binlerce insan ölmüş, 1,5 milyon ev yıkılmış, 4,5 milyon hektar ekili arazi sular altında kalmıştır.

"Nedir bu felaketlerin sebebi?" sorusuna cevabı sera efektidir diye vermek yetmiyor. Zira neden Bengaldeş sorusunu da incelememiz gerekiyor. Bengaldeş, kuzey sınırları Himalaya dağlarında başlayan ve dünyanın büyük nehirlerinden Ganj, Brahmaputra ve Hegma nehirlerinin birleştiği delta üzerinde kurulu, güney sınırları Hint Okyanusunda tamamlanan ve yüzölçümünün büyük bir bölümünün deniz seviyesinden yüksekliği sadece 3-4 metre olan bir ülke durumundadır.

Her sonbaharda Hint Okyanusunda sıcaklığın artmasıyla yoğun bir oranda yükselen subuharının hava akımlarıyla kuzeye taşınması ve muazzam Hima-

laya dağlarında soğuk hava kütlesiyle yağmurlara, Muson yağmurlarına dönüşmesi, bu üç büyük nehrin kabarmasına ve taşmasına yol açmaktadır. Bu sirkulasyon yüzlerce yıl eskiye aittir. Her sene Hindistan ve Bengaldeş bu su taşkınından etkilenmektedir. Himalaya eteklerindeki Hindistan'ın kuzeyi, Butan ve Nepal'deki büyük orman alanlarının bilinçsizce kesimi; toprağın, ağaçların sayesinde yağmur sularını içinde toplama kabiliyetini ortadan kaldırmış ve bu periyodik felaketlerin artmasına olanak sağlamıştır.

Bu felaketlere sera efekti yeni boyutlar kazandırmış, deniz seviyesinin yükselmesi, ısı artışıyla oluşan korkunç fırtınaların kabarttığı denizle Güney Bengaldeş'i sulara gömmüş, kuzeyden de gelen Muson yağmur suları Bengaldeş'i iki taraftan, deyim yerindeyse kıskaça almıştır. Bu sene yaşanan felaketin boyutlarının neye varacağını [yandaki haritada da görülebileceği gibi] daha 1988'de bilim adamlarınca yapılan araştırmalar ortaya koymaktadır.

Tekrar Ozon'a dönelim. Bu gazın ikinci özelliği zehirli ve canlıların sağlığını olumsuz yönde etkileyen bir nitelikte olmasıdır. Ozon özellikle Mikazo tabakasını tahriş eder, dolayısıyla yoğun Ozon gazının insanların yaşadığı Troposferde bulunması tehlike çanlarının çalması demektir. Bu gazın bu tabakada oluşumu havadaki Azotoksidin güneş ışınlarıyla parçalanması neticesinde gerçekleşir. Özellikle havanın çok "güzel" olduğu güneşli pırıl pırıl bir ortamda bu gaz oluşur. Endüstri şehirleri yoğun fabrika bölgeleri ve yoğun yerleşim alanları bu gazın doğum evleridir. 1960'dan beri dünyada çeşitli büyük şehirlerde yapılan ölçümler her sene periyodik olarak arttığını göstermektedir. Orta Avrupa'da ortalama normal şartlarda 0,03 ppm olan Ozon "güzel" havalarda 0,1 ppm'e yükselmekte ve hatta örneğin Almanya'nın Ruhr bölgesinde, ya da Berlin gibi yerleşim alanlarında 0,2 ppm'e ulaşmaktadır. Dünya Sağlık Teşkilatı, 0,1 ppm Ozon olan bir işyerinde çalışmayı sağlık koşullarına çok zararlı olduğundan yasaklamıştır. Halbuki çoğu büyük metropoller yaz aylarında bu değere ulaşmakta ve hatta rekorlar kırmaktadırlar. İnsanların akciğerlerini etkileyen, gözderisini zedeleyen bu gaz, yaşlılarda ve küçük çocuklarda dolaşım hastalıklarına, bronşitlere neden olmaktadır. Emperyalist metropollerde bir kaç yıldır her yaz verilen Smog alarmları işte bu gazın marifetindendir. Dolayısıyla Ozon gazı sadece iklim felaketlerine sebep olan sera efekti yaratması açısından değil, aynı zamanda güneşli aylarda insan sağlığını tehdit etmesi açısından da tehlikeli ve önemlidir. Sanırız, nerelerde oluştuğu belli olan bu gazın endüstri artıkları sayesinde çoğaltıldığını örneklemek pek fazla gerekmemektedir. Sadece şunu vurgulayalım. Bu gazın oluşmasında fabrikaların filitre sistemlerinin yetersiz olması ve araçların katalizatörsüz olması önemli etken oluşturur.

▸ Azotdioksit (N_2O)

Sera efektinin bir diğer sorumlusu olan gaz da Azotdioksittir(N_2O). Prooksit diye de tanınan bu gaz, atmosferde 0,3 ppm miktarında olan, çözülümü en az 150 seneyi bulan, artış hızı % 0,3 yani binde üç olan ve sera efektini Karbondiokside göre 150 misli sağlayan ve bu efektte % 4 payı olan bir gazdır. Bu gazın da gene asıl kaynağı insanlıktır. Modern endüstri toplumu, üretkenliğini artırabilmek için toprağa attığı Azotlu gübreler sayesinde bu gazı da sera efekti yaratan gazlar üyeliğine katmıştır. Bir tarafta "verimli topraklar" kazanma düşüncesiyle bire kırk verir başaklar üretmeyi amaçlayan burjuvazi, diğer taraftan gene kendi çukurunu kazmıştır. Azotlu gübreler sadece sera efekti yaratmakla kalmamakta aynı zamanda yerüstü ve yeraltı içme su kaynaklarını da zehirlemektedir. Zaten dünya içme su rezervleri son derece azalmışken, bir de bu şekilde kullanılamaz hale getirmek gene gelecek nesillere zor günler emanet etmek anlamına gelmektedir.

İşte görülebileceği gibi tüm bu gazlar, üretimler önlenmediği ve engellenmediği sürece çeşitli iklim felaketlerine sebep olabileceklerdir. Fizikte katı maddelerin dinamik ve statik yapıları gaz ve sıvılara oranla daha kolay incelenebilmekte ve daha kesin yüzdelerle tespit edilebilmektedir. Sıvı ve gazların dinamik hareketi, kimyasal gelişimi çok daha karışık ve çok daha zordur. Küçük bir örnek ile açıklayalım: Arabada benzin deposundaki yakıt miktarı ancak depodaki şamandıra sayesinde ölçülebilir. Arabanın yokuş çıkışında veya viraj alışında sıvı yakıtın eğime göre belli bir yöne akması bu ölçümün % 100 doğru olmasını imkansız kılar. Doğada ise gerek okyanusların ve gerekse çeşitli gazların ısı, ışık ve basınç faktöründen etkilenerek değişimleri, dönüşümleri insanların algılama yetenekleri çerçevesinde tahayyülü imkansız bir durumdur.

Dünya Meteoroloji Teşkilatı'nın yaklaşık 25 yıldır tüm dünya çapında ve uzaydan gözlemleri ve ölçümleri ile yapılan değerlendirmeleri dört dörtlük olarak tüm gerçekleri ifade etmeyebilir. Ancak şu gerçek görülmek zorundadır: Sera efektini yaratan tüm bu gazlar bütün hızıyla katlanarak çoğalmakta ve her an doğa değişikliklerine yol açabilecek boyutlara varmaktadır. Bunun engellenmesi için gereken tedbirler emperyalist tekeller tarafından alınmamaktadır ve alınamaz da. Bu gelişmeye dur demenin tek nihai çözümü devrimlerle emperyalizmi yerle bir etmek ve bilinçli, insanlık yararına hizmet edebilecek bir şekilde planlı sosyalist ekonomiyi gerçekleştirmektir.

ÇÖZÜM: DEVRİM !

Bugün dünya çapında emperyalizmin "sosyalizme" karşı zafer türkülerinin okunduğu, devrimci dalganın dünya çapında geri çekilmiş olduğu bir dönemde, "devrim" propagandasının güncel olmadığını; "hayalci" olduğunu, "proleter devrim" düşüncesi-

nin yığınlara çekici gelmediğini vb. vb. söyleyip, devrim yerine güncel reform talepleri için "somut mücadele" önerenlere diyeceğimiz tek söz vardır: Devrim bugün tüm insanlık açısından –tabii ki her şeyden önce işçi sınıfı ve emekçiler açısından– hiç bir dönemde olmadığı kadar tek alternatif, tek çözüm, evet tek şanstır!

Görev, yığınlar içinde "Ya sosyalizm-Ya barbarlık!" alternatifini bilinçlere kazımak için yapılacağın en fazlasını yapmaktır. Biz güncel reformlar için mücadeleyi küçümsemiyoruz. Yalnızca sorunun köklü çözümünün reformlarla mümkün olmadığını ve reform mücadelesinin devrim mücadelesine bağlı ele alınması gerektiğini söylüyoruz.

Bugün işçi sınıfı ve emekçi yığınlara çevre sağlığı sorununun sınıf mücadelesinin en önemli, merkezi sorunlardan biri olduğu anlatılmak, kavratılmak zorundadır. Bugün, çevre sağlığı dengelerinin bozulmasından en fazla zarar görenler işçi sınıfı ve emekçi yığınlar, yoksullardır! Son Bengaldeş örneği, felaketin öncelikle kime zarar verdiğini ve vereceğini göstermiştir. O halde işçi ve emekçi yığınlar, çevre sağlığı sorunlarının çözümünü devrim bayraklarına yazmalı; ve fakat sorunun çözümü yönündeki adımları da devrim ertesine erteleme tavrına düşmemelidir. Bugünden yapılması gerekenlerin en fazlası için mücadele edilmelidir.

EMPERYALİSTLERİN "TEDBİRLERİ"

Emperyalistler tedbir alıyorlar mı, ya da alınan tedbirler çözüm sağlıyor mu? Biraz da ona bakalım: Her üründe bir toplam enerji somutlaşır. Bu insan enerjisi, makina enerjisi ve o makinayı çalıştıran çoğunlukla elektrik enerjisidir. Emperyalistler bu enerjilerden elektirik enerjisini, en ucuz, en kolay ve en çabuk hangi biçimde üretilirse, o yolu seçmemekte, önünü sonunu düşünmemektedirler. Örneğin bugün dünyada en çok kullanılan enerji kaynağı, doğanın başbelası Karbondioksidin üreticisi kömürdür. Bunun insanlık için en değerli alternatifi güneş enerjisi olmasına rağmen bu yönde yapılan araştırmalar ne yeterlidir ve ne de şu anda tek alternatif olarak görülmektedir.

Zira atom santralleri –her ne kadar başlarına artık Radyoaktif maddeler sorunsa da– ucuza gelmesinden dolayı alternatif olmaktadır. Örneğin ABD emperyalistleri dünya Karbondioksit ölçüm hesaplamaları için ve alternatif çözüm amaçları için lazım olan 110 milyar doları onaylamamakta, bu miktarı fakat yıllık savunma giderleri için rahatlıkla sağlamaktadır. Elbette emperyalist çıkarları ağır basmaktadır. Aynı şekilde Alman emperyalistleri geçen sene bütçelerinde güneş enerjisinden yararlanmak için yapılacak araştırma ve incelemeler için 4 milyar ayırırken, Almanya'nın Kalkar şehrindeki atom santralına bu tutarın yaklaşık üç misli tutarı 11 milyar doları hibe edebilmektedir.

Petrol ürünlerinin hoyratça kullanımını engellemek başta araba tekelleri olmak üzere kimya ve çelik tekellerinin işine gelmemektedir. Kapitalistlerin sloganı "herşey rekabete göre, herşey para için" olduğundan aldıklarını iddia ettikleri her tedbir yeni bir sorunu önümüze koymaktadır. Örneğin arabalardan çıkan Karbondioksit ve Karbonmonoksit gazlarını en aza indirebilmek için katalizatör şart koştular, ancak arabalar mevcut olduğu ve arttığı sürece başka sorunlar çıkmak zorundadır. Nitekim takılan katalizatör Karbondioksit oranını % 70 civarında engelledi ama bu sefer de katalizatör sayesinde eksozdan Metan gazları çıkmaya başladı. Yani iki ucu pis bir değnek, hangi tarafını tutarsan tut eline pislik bulaşıyor. Çözüm arabaların bir tarafına birşeyler takmak mı, yoksa bu sayıyı azaltmak ya da güneş enerjili doğaya zarar vermeyen enerji kaynaklı araçlar yapmak mı? Araba endüstrisine vurulacak küçük bir darbe, bu alanda üretime katılan her üretim alanına vurulacak bir darbedir. Çünkü lastikleri, iç kaplamaları, plastik aksamı, vb. kimya endüstrisine; şase ve karoserisi çelik tekellerine; elektrik aksamı elektronik sanayisine yansıyacaktır. İşte o yüzden mantık "aman ha düzenimiz bozulmasın!" mantığıdır.

Aslında ekonomileri ve emperyalist göstermelik ilişkileri pamuk ipliğine

KÖRFEZ'DE ÇEVRE SAVAŞI DEVAM EDİYOR...

- 200.000 tonun üzerinde hampetrol, Ocak ayının ortalarında Saddam Hüseyin tarafından Körfez'e pompalatılmış ve çevreye yayılan hampetrol, 1988'de Alaska'da "Exxon Valdez" tanker kazasında yayılan miktarın 8 katına ulaşmıştır.
- 700.000 tonun üzerinde petrol, geçtiğimiz aya kadar deniz sularına karışmıştır.
- 400 tona yakın petrol, hergün Körfezi kirletmeğe devam etmektedir.
- 460 kilometre uzunluğundaki Suudi Arabistan kıyıları, yani kıyı şeridinin % 95'i petrol zehirine bulanmış ve çeşitli balık türlerinin bulunduğu bu bölge batmış, tükenmiştir.
- 3500 deniz kablumbağasının çoğaldığı, yumurtalarını bıraktığı yerler tamamen zehirle kaplanmıştır.
- 10 binlerce kuş yaşamlarını yitirmiştir.
- 52 kuş türü, tür olarak ortadan kalkmıştır.
- 500'e yakın Kuveyt'te yanan petrol kuyusundan çıkan kara dumanlar, gökyüzünde yüzkilometre çapında bir alanı karartmıştır.
- Normal ortalama ısı, Mart ayında bu bölgede, özellikle Kuveyt'te 10°C düşmüştür.
- 400.000 tonun üstünde petrolün –yaklaşık değeri 100 milyon Dolar– hergün yanarak gökyüzüne yaydığı is bulutları, 1600 kilometre uzaklığa kadar yayılmıştır.
- 11.000 kilometrekare büyüklüğündeki duman (is) bulutları, Mart ayı başında kuzeye, Irak'a doğru yönelmiştir.
- 40 milyon ton ham petrolün Ağustos 1991'e kadar yanacağı tahmin edilmektedir. Bu, şu anlama gelmektedir:
- 1 milyon ton Kükürtoksit,
- 250.000 ton Azotoksit,
- 30 milyon ton Karbondioksit ve Karbon atmosfere karışacak ve muazzam büyüklükteki bu boğucu duman bulutlarının ağırlığı 2,5 milyon tona ulaşacaktır.
- Anlaşılır olması için, bu verileri bir örnekle tamamlayalım: Kuveyt şehrinde yaşayan insanların günde nefes alıp verirken içlerine çektikleri zehir miktarı, yaklaşık olarak, kişinin her gün 250 tane sigara içmesiyle eş değerdedir!

(Kaynak: İngiliz Elçiliği, Dünya Doğayı Koruma Birliği, Worldwatch Enstitüsü, WWF.)

bağlıdır. Öyleki Almanya'nın bir eyaletinde hükümet partisinin oy kaybı markın borsalarda dolara karşı değer kaybına sebep olmakta, ya da Başkan Bush'un kalp krizi geçirmesi Japon ve Avrupa borsalarında hisse senetlerinin dalgalanmasına yolaçmaktadır. Görüldüğü gibi küçük gelişmelerden bu kadar etkilenen emperyalist dünya ekonomisinin, kendi rekabet şartlarını zorlayacak, kendi "gelişim" hızını etkileyecek gerçekçi, doğanın korunmasını hedefleyen bir takım tedbirler almasını beklemek hayal görmek demektir.

Örneklediğimiz Batılı emperyalistlerden bin beter olan, "Doğu Bloku" ülkeleri, sosyal-emperyalistler bırakalım doğanın korunması için göstermelik tedbirler almayı, bitmişliklerine, çürümüşlüklerine, yıkılmışlıklarına uygun rezilce bir politika izlemişlerdir. Örneğin Sovyetler Birliği'nde bir dizi çok zehirli gazlar çıkaran fabrikalarda filitre sistemi bulunmamakta. Otuz yıl öncesinin yöntemleriyle üretim yapılmaktadır. Kükürt üretiminde bulunan fabrikalar, petrol rafineleri dünyaya hergün binlerce ton zehir püskürtmektedir. Aynı örnekler eski Demokratik Alman Cumhuriyeti için de geçerlidir. Hava ve su kirlenmesi dünyada görülmedik boyutlara ulaşmıştır.

Utanmaz Alman hükümeti sözcüleri bugün Doğu Almanya bölgelerini teftiş ederken, kendilerinin bu konuda ne kadar tedbirli ve ileri görüşlü olduğunu lanse etmeye çalışmaktadır. Oysa sadece Bayer tekelinin filitreli, son derece modern fabrikalarının ürettiği zehirli artıklar hem hava ve hem de suya karışan miktarı itibarıyla, toplam eski Demokratik Alman Cumhuriyeti kimya sanayisinin yarattığı zehirli artıkların birkaç misli kadardır.

Bu konuda bir de Kuveyt'te olan bitenden örnek verelim. Geçen sayımızda sözünü ettiğimiz 500'e yakın yanan petrol kuyusunun söndürme çalışmaları sürdürülüyor. Söndürme işleminin tahminlerden daha kolay olduğunu belirten söndürme uzmanlarının iddialarına göre, bu çalışma bazı kuyularda şimdilik yavaşlatılmış durumda. Sebep? ABD yetkililerinin ve Kuveyt makamlarının ricası üzerine... Niçin? Çünkü söndürülen kuyulardan çıkan ham petrolün depolanma imkanı yokmuş ve kuyuların bazılarına vana da takılamıyormuş. Kuveyt topraklarının korunması adına, yetkililerin ifadesi aynen şöyle: "Bizim çıkarlarımız açısından petrolün söndürülmesi yerine, yanarak atmosfere karışması daha olumludur." İnsanın aklına yuh olsun demekten başka birşey gelmiyor.

Bu örnekler binlerce milyonlarca örnekle tekrar tekrar ispat edilebilir. Emperyalizmden medet ummak, tedbir alınmasını beklemek zaten bizim işimiz değil. Burada bir kez daha dünyanın başbelasının bunlar olduğunu, bunlar yok olmadan gerçek kalıcı çözüm olamayacağını vurgulamak istedik. Şimdi biraz da alternatif çözüm imkanlarını inceleyelim.

ALTERNATİFLER NELERDİR?

Öncelikle bunu ikiye ayırmada yarar var. Bir, sistem içindeki tüm insanlığın kullandığı alanlardaki enerjiye alternatifler; iki, tek tek bireyler olarak bizim yapmamız gerekenler.

İlkinden başlarsak, enerji kaynağı olarak tek ve biricik zararsız çözüm doğal enerjilerdir. Bunlar başta güneş olmak üzere, rüzgar, deniz dalgalarındaki dinamik enerji, yeraltındaki jeotermik enerjiler ve akarsular üzerine kurulan barajlar sayesinde elde edilen enerjilerdir. Aslında güneş enerjisi istenildiği ölçüde kullanılabilse diğer kaynaklara gerek bile kalmayacaktır. Zira güneş enerjisi dünya yüzeyine günde toplam 350 kenttrilyon Kilovat enerji iletmektedir. Bunun anlamı 350 bin trilyon, yani tüm insanlığın bugün tükettiği toplam enerjinin binlerce katı demektir. Teknik gelişmeler sayesinde günümüzde Solar hücreleri, nitelik olarak bundan 20 yıl öncesinin bir metrekare alandaki Solar hücresinde topladığı enerjiyi şimdi 1 santimetrekarede toparlayabilecek kapasiteye ulaştırılmıştır. Ayrıca eski yöntemlerden farklı olarak, güneş enerjisini doğrudan elektrik enerjisine dönüştürebilme yeteneğine sahiptir. Bunu biraz daha somutlaştıralım.

Teorik olarak dünyanın en kuru ve en sıcak bölgelerinden biri olan Sahra

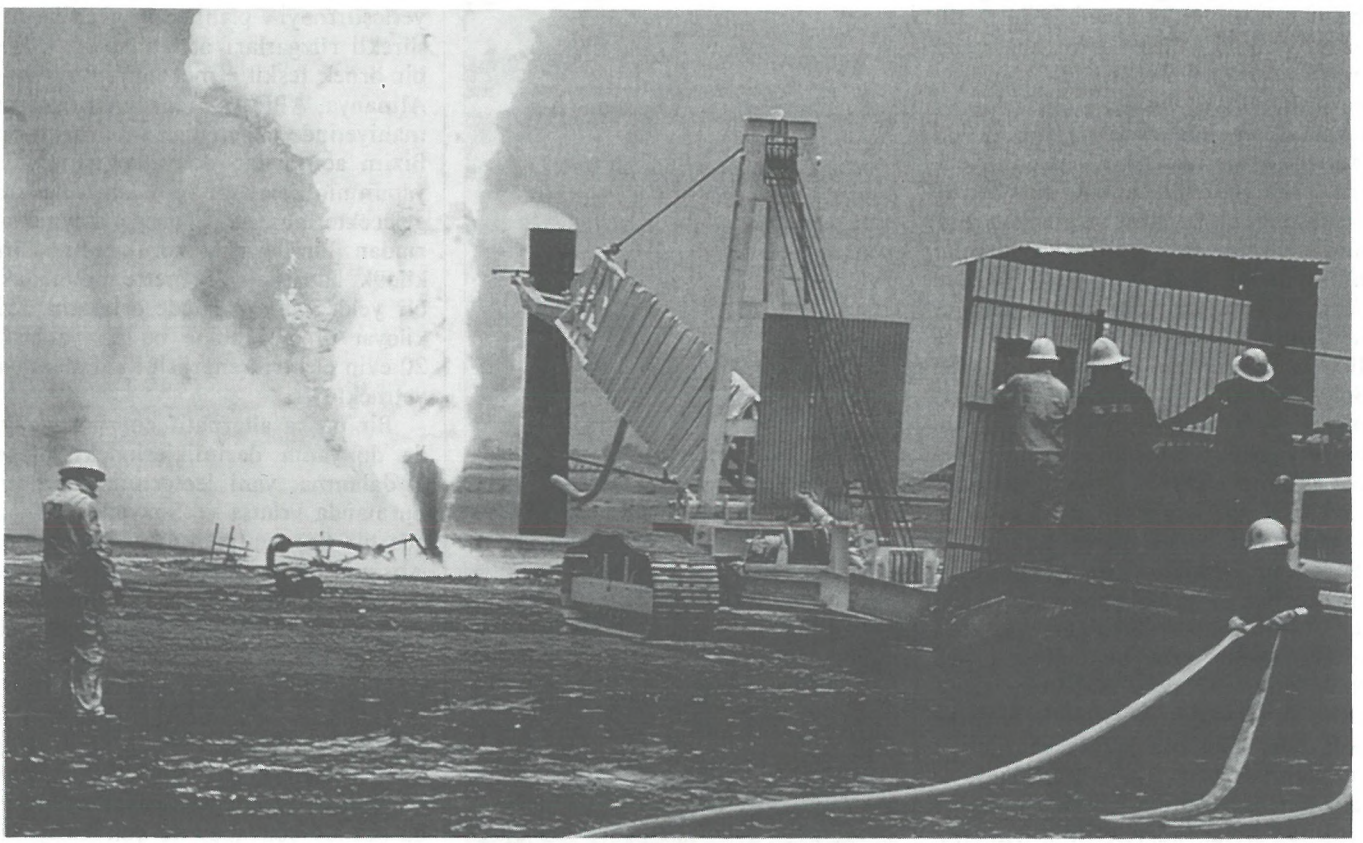

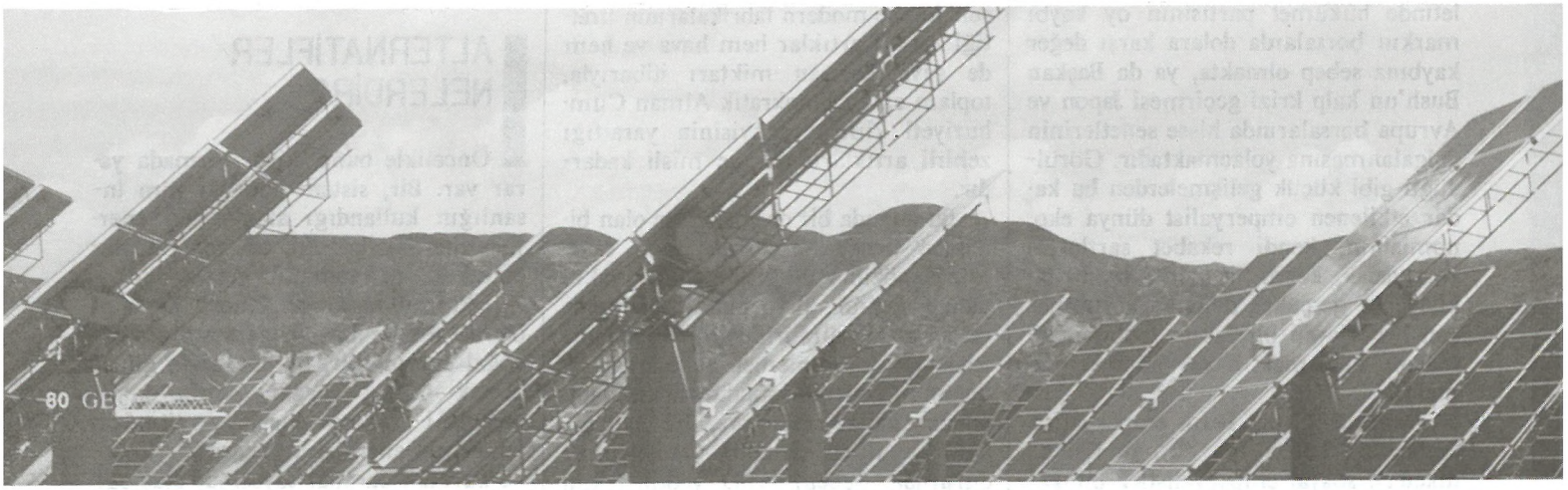

çölüne Türkiye'nin yüzölçümünün yarısı kadar bir alana Solar hücrelerinden bir sistem kurulduğunda üretilecek enerji şu andaki tüm dünya elektrik ihtiyacının en az iki misli elektrik enerjisi üretebilecek ve hiçbir zararlı gaz çıkarmadan tüm dünya fabrikalarının enerjilerini, tüm araçların (elektrikli) motorlarının zehirsiz yakıtlarını oluşturacak ve sera efektini oluşturan en önemli gazın, Karbondioksit gazının oluşumunu ortadan kaldıracaktır.

Bu bugün iki yönden mümkün değildir. Birincisi emperyalistler böyle bir yatırıma girmezler; ikincisi bu enerjinin dünyaya dağılımı taşınması bakımından imkansızdır. Zira elektrik, taşınımında en büyük fire veren bir enerjidir. Santrallarda üretilen elektrik enerjisi günümüz tekniğinde bakır alaşımlı teller aracılığı ile yapılır ve iç direnci yüksek olan bakır, örneğin santralda üretilen 100 kilovat enerji tüketiciye ulaşıncaya kadar 30 kilovata düşer. Yani taşınmasında % 70'i bakır tellerde zayi olur. Yukarda verilen örnek gözönüne alındığında her ülkenin coğrafi konumuna göre bu yöntemle bölgesel, şehirsel çözümler mümkündür. Örneğin ABD'de bundan daha 20 yıl önce ütopya olan güneş enerjisinin kullanımı gerçekleşmiş ve 1984'te Kaliforniya eyaletinde kurulan Solar santralı 280 megavat enerji üretmiştir. Bugün aynı bölgede kurulan bir dizi Solar santralı sayesinde 300 bin insanın elektrik ihtiyacı karşılanmaktadır. Bu işin kârlı olduğunu gören şirketler 1993'te gerçekleştirilmesi planlanan Nevada, Teksas, Hindistan ve Brezilya'da projelere soyunmuşlardır. Bu tür yatırımların gerçekleşmesi sözkonusudur, ama bu toplam enerji miktarının çok azını oluşturmaktadır. Gene aynı yöntemle İsrail'de binlerce evde enerji ihtiyacı güneş enerjisi ile karşılanmaktadır. Hatta 1989'da yapılan Birleşmiş Milletler enerji konferansında Solar hücrelerinin fonksiyonunun büyük komputerler aracılığı ile daha verimli hale getirildiği ve 5800 m² alanda kurulan bir sistemin 1 megavat yerine 3 katı megavat elektrik üretilebildiği ispatlanmıştır. Bu sistemin aynı şekilde tüm Akdeniz ülkeleri içinde aynı kapasite sağlanacağı belirtilmektedir. Aynı şekilde Almanya'da geliştirilen Parabol Ayna Sistemi ile çalışan Solar santralı, bu değere yakın elektrik üretmektedir. Bu örnekler çoğaltılabilir. Açıkça görüldüğü gibi biraz fazla masraf ama tertemiz enerji.

Dünyada yaygın olan akarsular üzerine kurulu barajlardan elde edilen enerji de üretimi kolay olanlardan ve bitkilerin gelişmesine de hizmet etme özelliğinde olan bir enerji kaynağıdır.

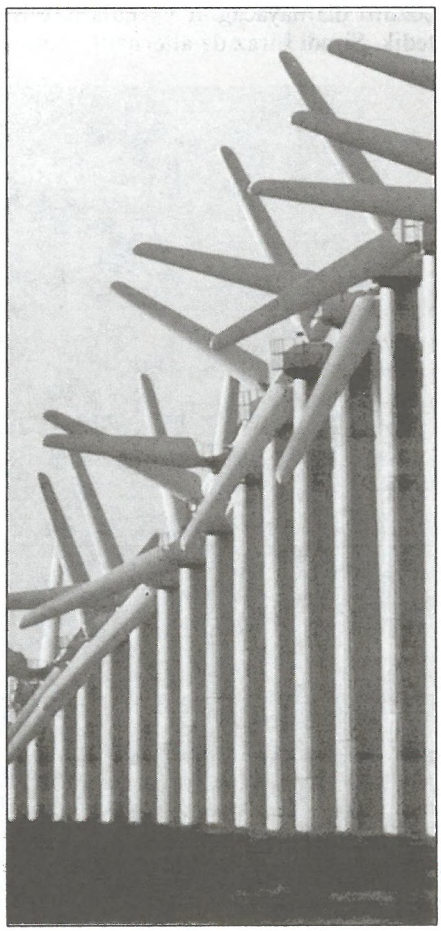

Ancak bugün toplam dünya enerjisinin sadece % 7'sini oluşturmaktadır. Zira baraj inşası masraflı olduğundan kimse fazla ilgi göstermemektedir. Hidro santrallar da geleceğin önemli alternatiflerinden biri olmak zorundadır. Bu bağlamda fakat doğa dengesi de gözetilmek zorundadır!

Esen rüzgarlar karşılarında dönen yeldeğirmenlerini gördüklerinde hemen elektriğe dönüşüyorlar. 1900'lardan buyana çeşitli denemeler yapılmış olmasına rağmen istenilen oranda enerji elde edilimi bu alanda ancak 1970'li yıllarda gerçekleşmiştir. 1973 petrol krizinden etkilenen Danimarka bu alanda büyük harcamalar yaparak kendi coğrafi konumundan yararlanmış ve ülke elektrik tüketiminin % 5'ini yeldeğirmenlerinden elde etmiştir. 2000 yılına kadar 60 bin yeldeğirmeni yerleştirmeyi planlayan Danimarka sürekli rüzgarları olan ülkelere güzel bir örnek teşkil etmektedir. Bu yönde Almanya, ABD ve Kanada da deneme mahiyetinde çalışmalar yapılmaktadır. Bizim açımızdan da yeldeğirmeninin yapımının kolaylığı ve masrafsız oluşu gelecekte alternatif enerji kaynaklarından biri olmak zorundadır. Zira küçük kapasiteli 16 metre boyundaki bir yeldeğirmeni günde ortalama 259 kilovat üretebilmekte bu da yaklaşık 20 evin elektrik enerjisini karşılamaya yetmektedir.

Bir başka alternatif enerji kaynağı da dünyanın derinliklerindeki ısıdan faydalanma, yani jeotermik enerjidir. Bu alanda Fransa ve Sovyetler Birliği'nde bir kaç santral kurulmuş ve toplam günümüzde ortalama 5000 megavat enerji elde edilmiştir. Fransızların yardımıyla ABD'de kurulan Jeotermik santral 2100 megavat enerji üretmektedir. 2000 yılına kadar bunun 4 misline çıkarılacağı söylenmektedir. Dünya kabuğuna çok yakın bölgelere sahip Yeni Zelanda, Orta Amerika, Filipinler, Doğu Afrika ve Sovyetler Birliği bu şekilde çok ucuz ve çok kolay ze-

hirsiz enerji elde etme imkanına sahiptir. Bugünkü kapasiteleriyle toplam 35 büyük Termiksantralın (kömürle işleyen) elde ettiği enerji yeraltı ısısından sağlanmaktadır. Bizim için de bu yöntemin alternatif enerji kaynağı olması şüphe götürmez.

Bir diğer enerji kaynağı da denizlerin büyük kütlesel hareketlerinden yararlanılarak elde edilen enerjidir. Med ve cezir anında ya da açık deniz kıyılarına sahip ülkelerde denemeleri yapılan bu enerji elde edinme metodu, 70'li yılların başında ABD'de ve Hollanda'da araştırılmaya başlanmış, Dalga Türbinleri adı verilen araçlar geliştirilmiştir. Deniz dalgalarından elde edilen bu enerji günümüzde kayda değer bir başarı göstermemiş olsa da, tekniğin gelişimine bağlı olarak gelecekte alternatif enerji kaynaklarından aday olabilecek bir niteliktedir.

Yukarda sıraladığımız enerji kaynaklarının bugünden yarına zararlı enerji kaynaklarının yerini alması olanaksızlığının bilinciyle yapılması gereken en acil görev ve alternatif; her alanda enerji kaynaklarının sorumsuzca, hoyratça kullanımına karşı tavır almak ve pratikte enerji tasarrufu yapılabilecek her yola başvurmaktır. Bilinçli enerji kullanımı bugün tek tek bireylerin günlük yaşantılarında yapacakları enerji tasarruflarıyla doğa dengesine denize düşen bir damla kadar katkı da olsa; yani doğal dengenin bozulmasına büyük bir katkı sağlamasa da, bu düşüncenin gelecekte toplumsallaşmasına kitlelere örnek olması anlamında son derece önemi vardır. Enerji tasarrufu, evlerde kullanılan elektrikli araç ve gereçlerin daha sınırlı ve tam randımanlı çalışmasına çaba sarfetmekten, konutların ısıtılmasında binaların iyi izolasyon yapılmasına, kısa mesafeli yerlere arabalarla değil yürüyerek ya da bisiklet gibi araçlarla gitmekten, tek tek kişilerin arabalarla gitmesi yerine, toplu taşıma araçlarını kullanmasına kadar hayatın her alanında pratiğe geçirmelidir. Bu örnekler yüzlerce örnekle daha genişletilebilir.

Bu enerji tasarrufu düşüncesinin önemi nedir? Birincisi milattan ikibin yıl önce 45-50 milyon olan dünya nüfusu, günümüzde altı milyara yaklaşmıştır. Dolayısıyla doğada var olan ve varlığı sınırlı olan doğa kaynaklarının kullanım oranı ve sayısı dört bin yıl öncesiyle karşılaştırıldığında binlerce kat artmıştır. İnsan yaşamını devam ettirmesi için gerekli olan tüm ihtiyaç maddeleri, örneğin barınmasında ve ısınmasında gereken enerji miktarı, beslenmesi için gereken besin maddeleri ve temiz su miktarı, şahsi kullanım maddeleri vb'ne duyduğu ihtiyaç da aynı oranda ve hatta fazlasıyla binlerce kat artmıştır. Her ne kadar emperyalistler dünyadaki değerlerin 10 milyar insana yetmiyeceğini iddia ederek yaygara koparsalar da, bilim adamlarının verilerine göre, dünyamız daha bugünkü nüfusunun en az üç katı olan 20 milyar insana yetecek, onların tüm ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilecek bir kapasiteye sahiptir.

Ancak günümüzde emperyalistlerin mantığı, felsefesi ve politikası, onların bugün dünyada hakim olan sistemi sayesinde, tüm değerler aynı mirasyediler gibi önü arkası düşünülmeden hoyratça ve canice kullanılmasına bağlı olarak, bir tarafta bir avuç insanın lüks içinde yaşamına olanak sağlayan ve diğer tarafta milyarlarca insanın açlıktan, barınaksızlıktan, bakımsızlıktan ölüme terk edildiği, iliklerine kadar sömürüldüğü bir düzen yaşanmaktadır. Emperyalistlerin aşırı kâr hırsı, toplumlarda aşırı tüketimi, aşırı lüksü ve daha fazla şeye sahip olma hastalığını körükleyen düşünce, onların felsefelerinin temel taşını oluşturur. Bu felsefe, gelecek nesillerin doğa zenginliklerini de tüketen, doğanın talanını körükleyen ve doğa felaketlerinin başmimarı olarak karşımızda dikilen emperyalistlerin felsefesidir. Hergün televizyon, radyo ve diğer iletişim araçlarıyla basın ve yayın organlarıyla propaganda ettikleri düşünce ile daha fazla aşırı mal tüketimine, aşırı enerji tüketimine ve kitlelerin daha fazlasına, ihtiyaç duyduklarından daha fazla şeye sahip olmayı amaçlamakta, doğa dengelerinin bozulması pahasına kitlelere kendi felsefelerini aşılamaktadırlar.

İşte bu bağlamda enerji tasarrufu düşüncesi, ama sadece o değil, tüm aşırı tüketim anlayışlarına karşı mücadele son derece önemlidir. İlk olarak kendimiz pratikte bunu uygulamalı ve çevremizdeki tüm işçilere, emekçilere bu bilinci taşımalıyız. Dünyamız sadece bir avuç para babası için değil, tüm insanlar ve doğacak yeni nesiller için vardır.

MODERN REVİZYONİSTLER ÇEVRE SORUNUNDA DA MARKSİZM'E SALDIRIYOR!

Modern revizyonistlerin her alanda Marksizm-Leninizm'e saldırdıklarını, onu iğdiş ettiklerini hepimiz biliyoruz. Bu saldırılarını şimdi de çevre sorunlarına yaklaşımlarında yineliyorlar.

Modern revizyonistlerimizin yayın organlarından Adımlar dergisinin 49. (son) sayısında "Ekolojik yaklaşım" başlıklı bir yazı yayınladı. "Marksizm ve ekolojik sorunlar" bölümünde bakın Marksizm'i utanmadan nasıl "ilerletiyorlar". Yazarımız "diyalektik" bir yöntemle, her düşünce ve her düşünce sisteminin çağının verili bilgileri üzerinde yükseldiğini ve bir düşünce sistemi olarak da değerini sürdürmesi için, ancak değişen koşullarla ortaya çıkan yeni çelişkilere yanıt verilebilmesiyle mümkün olabileceğini söylüyor. Marksizm'in eskimişliğine kanıt gösterebilmenin temelini atan yazar şöyle devam ediyor:

"Bütünsel bir düşünce sistemi olarak Marksizm'in doğa, insan ve insan toplumlarındaki ve bunların karşılıklı ilişkilerindeki tüm oluşum ve değişimleri, bu alanlara ilişkin bilimleri çok yakından izlemesi ve bilimlere açık olması gerekiyordu, gerekiyor."

Elbette buna denecek bir şey yoktur. Zira Marksizm müneccimlik değil, var olan olguların diyalektik materyalizm ile irdelenmesi demektir. Ancak yazarımızın kötü niyeti bundan sonra su yüzüne çıkıyor. Bu bölümü olduğu gibi aktaralım. Devamında şöyle yazıyor yazarımız:

"Bu gerekliliği yerine getirebilmenin yolu da «kuramsal çoğulculuk»tan geçiyor. Ekoloji bilimi günümüz dünyasını açıklayabilmek ve değiştirebilmek için Marksistlere dikkate değer kuramsal yaklaşımlar sunuyor.

Ekoloji kavramı Marks'tan sonra doğdu (ilk olarak 1834-1919 yılları arasında yaşayan Alman zoolog Ernest Hoeckkel tarafından kullanıldı) ve bir bilim olarak yüzyılımızda gelişti. Marks, Kopernik'in (1473-1543) «Dünyanın kendi ekseni çevresinde ve güneşin çevresinde döndüğü» görüşüne dayalı helyosantrik (gün merkezli) evren modelindeki dünyayı ancak zihninde canlandırabiliyordu. Oysa günümüz insanı aynı dünyaya uzaydan baktı ve döndüğünü gördü." (Adımlar sayı 49, sayfa 32)

Yazarımız birazdan baklayı ağzından çıkaracak ama ona geçmeden bu dediklerine bir iki laf edelim. "Ekoloji" kavramı Marks'ın hayatta olduğu sürede yoktu ama, doğa bilimleri bunların araştırma ve verileri serbest rekabetçi dönemde olsa kapitalistler ve onların sömürü amaç ve araçları, sınıf çelişkileri temelinde ortaya çıkan ve Marks'ın eserlerini bugün (gerçek Marksist-Leninistler için) evrensel kılan somut olgular yok mu idi? Kopernik'in teorik olarak koyduğu doğru, insanlık tarafından uzaydan gözlemlenmesi arasında nitelik fark mı var? (Zira biz de sadece televizyonda görebildik dünyanın döndüğünü). Yazarımız Marks için elektrik icat edilme-

den, televizyonu tahayyül edemezdi gibi bir benzetmeye gitseydi daha tutarlı olurdu, ancak bu örnek de Marksizm'in eskidiğini ispata yetmez. Ayrıca yazının devamında daha inci örnekler var, onlara bakalım:

"Elektrik enerjisinin kullanımına ilişkin ilk çalışmalar Marks'ın ölümünden beş yıl önce başladı. İlk elektrik santralı Marks ölmeden bir yıl önce Londra'da yapıldı. Birinci sanayi devrimini görmüş olsa da, Marks sanayinin büyük çaplı fosil yakıtı kullanımına ve sonuçlarına tanık olmadı. Petrolü insanlık daha önceden tanımakla birlikte, ilk petrol kuyusu 1859'da Amerika'da açıldı ve otomobil yüzyılımızda yaygınlaştı. Bu örnekler çoğaltılabilir." (agy)

Tabii ki çoğaltılabilir. Örneğin bir iki de biz diyelim. Videoyu, komputeri, robotları vb. de görmedi. Hatta yalnız Marks değil, onun büyük eserini dünya işçi sınıfına ulaştıran Engels de ve son saydıklarımız örnekleri hatta Lenin ve Stalin de görmediler. Aslında yazar, Marks'tan başka herhalde "otorite" tanımıyor. Zira yazının bütününde Marks'tan başka hiç bir ustadan söz etmiyor. Hoş onun için Marks da artık bir otorite olamaz, çünkü sonucu şöyle koyuyor:

"Çıkarılacak sonuç şudur: Marks döneminin bilgi ve gelişim perspektifleriyle bir ekoloji konsepti geliştirilemez."

Modern revizyonistler olayları ve gelişmeleri "sınıflarüstü!" ele aldıklarında karşılarına koyabilecekleri perspektiflere kaynaklık edecek verileri, sadece "insanlar" olarak çok genel ifadelerle, hakim sınıfların bu gerçek durumu yaratmadaki paylarını ve sorumluluklarını gözardı ettiklerinde, elbette Marks'ın dönemindeki teknik seviyenin nicel değişimi ile mukayese ederek "ispat" edebilirler. Ancak ispat edebilecekleri tek gerçek şey, teknikteki bu nicel gelişimi Marks'ın görmediğidir ve fakat bu Marks'ın ve diğer ustaların ortaya koyduğu ve hala evrensel geçerliliği olan teorileri hiç bir zaman yadsıyamaz.

Bırakalım modern revizyonistlere cevabı Marks kendisi versin. Bolşevik Partizan sayı 64'te, sayfa 44'de de alıntıladığımız bölümde Marks şunları yazıyor:

"Kapitalist tarımcılıktaki her gelişme, yalnızca işçiyi değil, aynı zamanda toprağı da soyma sanatında bir gelişmedir. Toprağın verili birimi belirlenmiş zaman birimi içinde doğurganlığının artırılmasındaki her gelişme, bu doğurganlığın sürekli kaynaklarının kurutulmasında bir gelişmedir, aynı zamanda. Bir ülke gelişmesinin arka cephesi olarak ne ölçüde büyük endüstriden yola çıkarsa (mesela Kuzey Amerika Birleşik Devletlerinde olduğu gibi) bu yok etme süreci o kadar hızlı olur. Kapitalist üretim bu yüzden tekniği ve toplumsal üretim sürecinin kombinasyonu yalnızca bütün zenginliğin fışkırdığı kaynakları kurutarak geliştirir." (abç)

Marks burada gayet açık ve berrak bir şekilde sorunun kaynaklarını ortaya koyuyor. Görüldüğü gibi Marks'ın ölümünden günümüze kadar geçen süreçte değişen sorunun özü değil boyutlarıdır; sömürünün, talanın, barbarlığın boyutları nicel olarak artmıştır. Modern revizyonistler bununla da yetinmiyorlar ve iddialarını Marks'a çamur atmaya kadar vardırıyorlar. Bununla ilgili şunları yazıyorlar:

"Marks birinci sanayi devrimini yaşadı. Bu devrimin bağrında gelişen ve verimlilikte olağanüstü artışlar sağlayan sanayiye büyük değer verdi. Marks'a göre bu verimlilik artışıyla zorunlu gereksinim maddelerinde komünist toplum ilişkilerinin koşullarını sağlayacak göreli artık oluşacaktı. Bugün verimlilikte Marks'ın düşünü bile göremediği olağanüstü artışlar sağlandığı halde, maddi gereksinimlerde süreç göreli artık oluşması yönünde değil, her üründe ihtiyaca dayanmayan bir üretim ve tüketim kaosu yönünde yürüyor. Doğa aleyhine bir çelişki yaratan bu kaosu derinlemesine sorgulama görevi önümüzde duruyor. Marks'ın işaret ettiği, ancak günümüzdeki gibi tehlikeli sonuçlara yol açmamış olan ve sınıfsız toplumla ortadan kalkacağı var sayılan insan-doğa çelişkisinin deşilmesi, sonuçlarının ekonomik ve politik yaklaşımlarımızla içselleştirilmesi gerekiyor." (abç)(agd)

Pes doğrusu, ancak bu kadar Marks'a "Marksizm" "öğretilebilir". Bırakalım bu soytarılara gene cevabı Marks kendisi versin. Doğanın korunması ve ona sahip çıkılmasına ilişkin perspektifi Marks aynı bölümde şöyle ortaya koyuyor:

"Daha yüksek ekonomik bir toplumsal biçimlenme açısından yeryüzü üzerinde tek tek bireylerin özel mülkiyeti, bir insanın bir başka insan üzerindeki özel mülkiyeti kadar anlamsız görünecektir. Hatta bütünüyle alınmış bir toplum, bir ulus ve evet aynı anda varolan toplumların tümü de yeryüzünün sahibi değildir. Onlar yalnızca onu kullanan, ondan yararlananlardır ve "iyi aile babaları" olarak gelecek kuşaklara daha da iyileştirerek bırakmak zorundadırlar." (abç)(BP 64, sayfa 44)

Şimdi biraz da modern revizyonistlerin çevre sorunlarındaki yukarıda alıntıladığımız bölümde altını çizdiğimiz ekonomik ve politik tavırlarına bakalım. Bunların bu ibret verici "önerilerinin" yorumunu okuyucuya bırakarak, sadece alıntılarla aktarmayı yeterli görüyoruz:

"... kimi komünist partiler ekoloji sorununda sınıf tavrını yumuşatmaya başladılar. Ancak biriken güvensizlik ve keskin sınıf tavrının tam olarak terk edilmemiş olmasından ötürü çevre hareketleri ve yeşiller, komünistlere bir türlü sıcak bakamadılar. Bu soğuklukta alternatif bir program ve çeşitlilik içinde partileşen yeşiller ile komünistler arasında demokrasi ve insan hakları açısından ciddi farklılıklarında payı vardı. Komintern geleneğini daha önceden aşabilmiş partiler çok daha önceden sorunun genel insani karakterini kavrayıp buna uygun davranabildiler, çevre hareketleri ve yeşiller ile olumlu odiyalog ve işbirlikleri geliştirebildiler."

"Gecikmiş de olsa, Türkiyeli komünistlerin önünde, sözkonusu yanlış ve eksiklikleri aşma ve çevre hareketleri ve yeşillerle eşit haklı, yapıcı diyalog ve işbirlikleri geliştirme görevi ve olanağı duruyor." (agd)

Bu "kutsal görev"in gecikmesinden özür dilercesine sebebi Stalin'e atıfta bulunarak çözüyorlar:

"Gelişmiş ülkelerde yeşil hareket 68 kuşağından geliyor, 68 hareketinin sorgulayıcı ve özgürlükçü geleneğine yaslanıyor. Öncüler, ağırlıklı olarak Marksist hareketteki Stalinist geleneği sorgulayan Marksistlerdi. Türkiye'de de bir 68 kuşağından söz ediliyor. Ancak Türkiye'de, gelişmiş ülkelerdekine paralel Stalinist geleneği sorgulayan bir 68 kuşağından söz edilemez. Türkiye'de 68'le birlikte doğayı ve toplumu sorgulayan bir özgürlükler hareketi değil, Stalinist eğilimli bir sol hareketin bölünerek çoğalması yaşandı."

Bir kaç satır altında devamla:

"Dolayısıyla Türkiye'de bir yeşil-komünist ayrımı ve çatışması tarihi yoktur. Ekolojik sorunlarda dar kuramsal yaklaşıma düşmediğimiz ve ekolojik sorunları salt yeşillerin işi gibi görmediğimiz, diyalog ve işbirliğine yöneldiğimiz sürece de böyle bir ayrılığa düşme olasılığı olmayacaktır." (agd)

Buyrun burdan yakın. İşte modern revizyonistlerimizin çevre sorunlarına çözüm plan ve perspektifleri: Emperyalizmi yıkmadan, işçi sınıfı ve emekçiler için değil, tam tersine "insanlık" için yeşillerle birlikte bu düzen içinde sorunu çözüverdiler! Sorun, yalnızca Stalinizm'den, yani komünizmden kurtulmakta! O zaman bu naylon komünistlerin burjuva yeşil parti ile birleşmelerinin önünde "ideolojik" engel kalmayacaktır! Yolları açık olsun, bu hiç bir zaman kızıl olmayanlara burjuva yeşili çok yakışır!

Haziran 1991 ■

Filistin'de kadın...

AŞAĞIDA, Filistinli kadınların durumu ve genel kurtuluş mücadelesinin bir parçası olarak kendi kurtuluşlarının sorunları üzerine iki makale yayınlıyoruz. Burada en başından, bunların Marksist-Leninist değerlendirmeler olmadığını açıklamayı gerekli görüyoruz. Makalelerden biri, Filistinli bir feministe aittir; diğeri ise, Almanca olarak yayınlanan "Palästina-Info" adlı dergide basılmış olan ve FKÖ'ne yakın bir dergiden alınmış bir makalenin tercümesidir.

Bunları buna rağmen yayınlıyorsak, bunun nedeni, halkların kurtuluş mücadelelerini ve onların siyasi örgütlerini kadınların kurtuluşu sorununa yaklaşımları bağlamında da tanımayı, deneyimlerini eleştirel bir gözle incelemeyi ve değerlendirmeyi öncelikli görevlerimizden biri olarak görmemizdendir.

Bilindiği gibi, Filistin İntifadası'nda gençlerin yanısıra, ezilen kadınlar, İntifada'nın en aktif güçleri olarak, çok özel bir rol oynamıştır ve halen de oynamaktadır.

• • •

"Filistinli kadınların durumu üzerine" başlıklı birinci makalede, Manar Hassan, cesur bir şekilde, Filistin kurtuluş hareketinin kadınların mücadelesine ilişkin yakıcı problemlerini ele alıyor. FKÖ'nün hakim olan doktrinine ("Herşey İntifada için; kadınların kurtuluşu sonra") karşı o, İsrail işgalcileri tarafından uygulanan ulusal baskının bizzat Filistin toplumunun sınıfsal yapısından kaynaklanan feodal baskı ile (o buna "pederşahi" diyor) içiçe geçmişliği sorununu ele alıyor, İsrailli emperyalistlerin baskılarının Filistin toplumunda, hakim sınıflarda olduğu kadar, emekçilerin saflarında da uygulanan feodal baskılarla birleştiğini gösteriyor. O, Filistin sorununun çözümü talebinin Filistinli kadınların ezilmişliğinin yokedilmesi ile birleştirilmesinden başka çözüm yolu olmadığını gösteriyor.

Bunlar devrimci çıkış noktalarıdır ve aynı zamanda FKÖ'nün burjuva-feodal pozisyonlarının karşısında durmaktadır. Bunlar sadece karşı-devrimci bir önderliği olan Filistin kurtuluş hareketine özgü olmayan, bilakis Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki hareketler içinde Dev-Sol'dan PKK'ya kadar bir dizi örgütün de kadın sorununda takındığı tavırda kendi gösteren temel bir soruna işaret etmektedir. Kurtuluş mücadelesinin öncelikli görevlerine işaret edilerek erkek-şovenisti, feodal anlayışlara karşı her mücadele, en başından feminist, burjuva, yoz vb. şeklinde damgalanmakta ve kendi halkını arkadan vurma olarak değerlendirilmektedir. Bu, halkların tüm gerçek kurtuluş çabaları, her türlü gerçek devrimci değişim ve dönüşüm anlayışı ile temelden çelişmektedir.

Daha, iktidar sorununu pratik olarak gündeme getiren ilk gerçek proleter kitle hareketi olarak Paris Komünü, değerli deneyimlerinde, devrimin zaferi için bir önkoşulun da kadınların, ordudan-fabrikaya tüm toplumsal alanlarda geniş, aktif ve yoğun katılımı olduğunu ispatlamıştır.

Programatik olarak savunduğumuz "Emekçi kadınlar katılmadan devrim olmaz, devrim olmadan emekçi kadınlar kurtulmaz!" şiarı tam da bu şekilde anlaşılmak zorundadır. Filistin'de olduğu gibi, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da da demokratik devrim mücadelesinde kadının kurtuluşu tam gerçekleşmeyecek, ama onun gerçekleşmesi için özsel ön koşullar yaratılacaktır. Bunun için, devrim sürecinde ve devrim ile, öncelikle ve özellikle tüm feodal gelenek ve alışkanlıklara, kadının rolü hakkındaki hakim ideoloji ve politikaya karşı mücadele yürütülmek ve bunlar yokedilmek, feodal namus anlayışı, başlık parası, bakirelik geleneği, vb. kadınlar üzerindeki tüm feodal baskılar radikal bir şekilde aşılmak zorundadır. Bu mücadeleyi ellerine alacak ve örnek bir şekilde yürütecek olanlar, elbette kurtuluş hareketi içindeki devrimciler ve komünistlerdir. Onlar bu alanda atılım yapmak ve bizzat pratikte bu tortuları söküp attıklarını göstermek zorundadırlar. Ancak bu şekilde emekçi kitleler içinde hakim olan bilinci değiştirebilir ve geliştirebilirler.

Manar Hassan, tamamen haklı olarak, FKÖ'nün çeşitli ideologlarının küçük-burjuva teorilerini eleştiriyor. Kadın hakları için her türlü uğraşın ve her türlü feminist yaklaşımın bunlar tarafından nasıl tamamen haksız, feodal ve gerici argümanlarla bastırılmaya çalışıldığını gösteriyor.

Onun eksik bıraktığı şey, FKÖ'nün bu yaklaşımından çıkarılması gereken sonuç: Komünist kadın ve erkeklerin bu tür gerici pozisyonlarla hesaplaşma içinde kadın sorununda siyaset geliştirmesinin gerekliliğidir. Ulusal kurtuluş hareketleri içinde de devrimci ve komünist örgütler, emekçi kadınların devrimci mücadeleye aktif katılmasını temel bir görev olarak kavramak ve bu hedefe ulaşmak için siyasi taktik ve stratejiler geliştirmek, feodal, burjuva, gerici yaklaşımların kendi safları içindeki yansımalarına karşı mücadele etmek zorundadır.

• • •

Yayınladığımız ikinci makale, çok net bir şekilde İsrail devletinin sinsi emperyalist siyasetini, Filistinlilerin bölgelerinde hainlerle işbirliğini gözler önüne seriyor. Diğer yandan bu makale, bu somut durumu, şimdiye kadar uygulanan siyasetin değiştiğinin, kadın sorunundaki tavrın değiştiğinin propagandasını yapmak için kullansa da, esas olarak eski kadın düşmanı, erkek-şovenisti yaklaşımdan kopamıyor.

İşbirlikçi hainlere karşı örnek bir mücadele vermesine karşın, İman'ın gerici islam geleneklerinden kopmamış olduğu, metnin sonundaki anlatımda kendini gösteriyor. Gerçekten tanımadığı, sadece görmekten tanıdığı bir adamla evleniyor ve istese de istemese de, var olan anlayışı, ancak bu şekilde "namus"unu kurtarabileceği anlayışını destekliyor. Ya da kocasının onurlu bir "fedakarlığının" onu bu "lekeden" kurtardığı anlayışına vardırılıyor. Bu onun son ve tayin edici adımı atmadığını ve atamadığını, makaleden anlaşıldığı kadarıyla bir küçük-burjuva islamisti olarak kendini aşamadığını gösteriyor.

Haziran 1991 ■

Filistin'deki Filistinli kadınların durumu üzerine, Manar Hassan'ın konuşması:

OKUYUCULARIN semineri organize edenlerin aşağıda yaptıkları açılıştan da görebilecekleri gibi, aşağıda aktarılan konuşma Zürih'teki bir seminerde yapılmıştır. Orada yoldaş Manar, yoldaş Abu Hashish ve Namibya'dan yoldaşlar tarafından yapılan konuşmaları yayınlamak istedik. Burada ama birtakım problemler ortaya çıktı.

1. Namibya üzerine yapılan konuşmaların yeraldığı kasetleri ne yazık ki

almadık.

2. Abu Hashish tarafından yapılan konuşmalar Al Karamah'ta yayınlanan makalelerinin tamamen (hemen hemen) aynısıydı.

3. Yoldaş Manar tarafından yapılan konuşmalardan ne yazık ki sadece birini, son dakikada yeniden tercüme edilen konuşmasını yayınlayabildik. Çünkü seminer sırasında yapılan tercümelerin büyük çoğunluğu orijinali ile uyum içinde değildi. İkinci konuşmanın tercümesinin de olduğu gibi alınamayacağını ne yazık ki yine en son dakikada tespit ettik. Zamanla ilgili sebeplerden dolayı yeniden bir tercümeyi de yapamadık.

Bunu dikkate almayarak, 9 Aralık Filistin grubunun örgütünün orijinalini basmak istiyoruz. Orijinalin içeriği yayınlanmamış konuşmaları da içermesine rağmen. Burada, Zürih'teki yoldaşlara gösterdikleri dayanışma ve işbirliği için teşekkür etmek istiyoruz.

• • •

Aşağıdaki metinler Zürih'te Aralık 1989'da Filistin, Lübnan ve Namibya üzerine yapılan seminerlerde yoldaşlar tarafından yapılan konuşmalardır. Biz 9 Aralık Filistin grubu Al Karamah'a yaptığı propaganda için teşekkür ederiz. Zürih'te dar bir alanda yankı bulan incelemeler ve raporlar yeni anlayışlara yer verdiği ve bunu zorladığı için geniş yankı uyandırdı. Gerçekten bazı kavrayışlar kişiyi hayal kırıklığına uğratmaktadır.

Bu, genellikle kadın yoldaşın Filistin'deki kadının konumu üzerine olan konuşması ve Filistinli bir yoldaşın FKÖ'deki sol güçler üzerine yaptığı konuşma için geçerlidir. Bu iki metin, gerçekleri ayakları üstüne oturttuğu için, ileriki siyasi tartışmalar için büyük öneme sahiptir.

Gerçekleri görüp kendine gelmek mutlaka hoş olmasa gerek ve sadece, buna karşı sürekli bir direncin yaratılmasını engeller. Reel, devrimci bir politikanın geliştirilmesi görevi acil bir iştir. Bu, Batı Avrupa solcularının ve aynı şekilde Filistinli solcuların önünde duran bir görevdir. Bu sorunun üstünde durulmadığı taktirde, sol yenilgiye uğrar veya devrimci tumturaklı ve sembolik sözlerle üstü örtülmeye çalışılan teslimiyet politikasıyla sonuçlanır. Bu tespitleri yoldaş A., Filistin solcularında eleştiriyor. Perspektifsizlikle örtülmeye çalışılan bu tespitler, Batı Avrupa'nın radikal solcularında da mevcuttur. Filistin'deki direniş hareketi ve kadının rolünün geçmiş tarihi, bu tür devrimci lafazanlıklara bir örnektir.

İntifada'nın 2. yıldönümü dolayısıyla Zürih'te düzenlediğimiz seminere ilişkin birkaç açıklama: Bu, Filistin kurtuluş mücadelesinin bugünkü en önemli gücü olan İntifada ile dayanışma olarak anlaşılmalıdır. Hiç şüphesiz gerekli olan geniş kamuoyu yaratmak bize olanaksız görünüyordu. Dayanışma çalışmalarının sorunlarına yakınlaşmak için, tartışma sürecinin hızlandırılması ve derinleştirilmesi bizim için aynı şekilde önemliydi ve önemi hala da geçerlidir.

Bu amaçla Filistin'den, Lübnan'dan ve Almanya'dan kadın ve erkek yoldaşları davet ettik. Güney Afrika Komitesi –Amandla– ve onun aracılığı ile davet edilen Namibyalı kadın ve erkek yoldaşların ortak çalışması sonucu üç günlük tartışma sırasında, katılanlar arasında doğrudan bilgi alışverişinin organizesi mümkün hale geldi. Bu, pratiğe geçirilmiş enternasyonalist çalışmanın iyi bir örneğiydi. Tecrübe edinilmesi, sorunların Filistinli ve Namibyalı kadın ve erkek yoldaşlarla beraber tartışılması ve ilerletilmesi sonucu, pozisyonların kendi başlarına yalnız ele alınamayacağı ve karşılıklı eleştirinin kaçınılmazlığı görülmüş oldu. Ne yazık ki enternasyonal dayanışma girişiminin (ki biz bunu pratikte gördük) bir toplantı konusu yapılması başarısızlıkla sonuçlandı.

Orada, önceleri çok az bir destek alabildik. Politik grupların ve tek tek kişilerin desteği olmaksızın bu tür tartışma verimli olamaz ve yürütülemez. Bu tartışmanın yeterince zemin bulmamasındaki eksiklik, örgütlerin parçalanmışlığında, gönülsüzlüğünde, dayanışma arenasındaki ve özellikle de solun içindeki yapısal bozukluklarda kendisini göstermektedir.

FKÖ içerisindeki sol ve kadın hareketlerinin zaaflarının aşılması yönünde bu zor seminerler, ilk ve önemli adımlardır. Ve ancak bu tür çalışmalarla tartışmada doğru bir sol perspektif oluşturulabilinir.

Polemikler içerisinde özeleştirisel yaklaşıma da ihtiyacımız var. Politik lafazanlıklar bizi ilerletemez.

Kadın ve erkek yoldaşların sunduğu görüşlerdeki eleştirel ve dayanışmacı yan, tartışmalara yön vermektedir. Filistinli M. yoldaş, Filistinli kadınlar üzerine yaptığı konuşmasında, kadının kurtuluşu sorununu Filistin kurtuluş mücadelesine çekmeyi talep ediyor. Kendisini Filistinli feminist olarak tanımlayan M., kendi pozisyonu ile Filistin'de ve sol gruplar içinde yalnız bırakılmış (tecrit edilmiş) durumdadır.

Ulusal kurtuluş hareketinin kadınların atılımı olmadan mümkün olamayacağı gerçeği, dayanışma hareketi tarafından sık sık küçükseyici, karamsar bakış açısı ile ve militan kadınların ortaya çıkması durumunda gözardı edilmektedir.

Yoldaş A.'nın bir başka noktada yaptığı analizler, FKÖ solunu eleştirmede öneme sahiptir. Sol kanat, FKÖ'nün teslimiyetçi resmi politikası üzerine açık tavır takınmamaktadır ve görevi olmasına rağmen alternatif radikal bir politika üretmemiştir.

• • •

"Filistinli kadınların durumu ve konumu ile ilgili sorunun incelenmesi işini aşağıdaki bölümlerde alt alta sıralayacağım.

İlkönce Filistinli genç kızların durumu üzerine. Her iki bölümde Filistinli kadınların özel kişisel durumuna ve yaşam çerçevesine değinilecektir. Üçüncü bölüm Filistinli kadınların sırtına yüklenen İsrail egemen kurumları ile Filistin geleneksel yönetimi arasındaki işbirliğini içermektedir. Dördüncü ve son bölüm kadının kurtuluşu sorunu ile ilintili yurtsever ideolojilere ayrılmıştır. Sunulan metin, esasen 1948 sınırlarındaki Filistinli kadınların durumunu ele alacağından, ben 67'de işgal edilen alanlardaki kadınların durumuna da değineceğim.

Filistinli kadınların durumunu, onların yaşamını etkileyen ve konumlarını karakterize eden ve büyük öneme sahip olan politik ve sosyal faktörleri ..., şunları tespit ederiz. İsrail yönetimi altındaki Filistinli kadınların durumu zor ve çekilmezdir. Bu çekilmezliği değiştirmek için muhteşem güçlere muhtacız. Küçük bir değişiklik bile bunu gerektirmektedir.

Ortaya atılan iddialardan biri de, İsrail'in sınırları içindeki ve egemenliği altındaki Filistinli kadınların durumunun diğer Arap ülkelerindeki kadınların durumundan daha iyi olduğu şeklindedir. Bunun sebebi de, İsrail'in gelişmiş ve demokrat bir ülke olduğudur. Görüşümce bu iddia asılsız ve yanlıştır. Görüşlerim içinde bunu çürütmeye çalışacağım. Filistinli kadınların durumunu dört ana başlık altında işleyeceğimi söylemiştim.

İlki Filistinli kadınların çocukluğuna ilişkin.

Sanırım hepimizin bildiği üzere, islamdan önce kavimler arasında kız çocuklarının canlı olarak gömülmesi hakimdi. Gerçekten de islamiyet, kanunları gereği bu geleneği yasakladı. Görüşümce genelde Arap ve özelde de Filistinli kadın eskiden olduğu biçimiyle olmasa bile, bugün de ölüm cezası altında yıpranmaktadır. Bu, genellikle de aile namusunun sözkonusu olduğu durumlarda, psikolojik ve fiziki yok olma biçimini korumaktadır. Bu soruna sonradan değineceğim.

Düşünceme göre ikincisi de Filistinli kadının kaderi daha doğmadan önce belirlenmektedir.

Hamilelik dönemini ve bilhassa doğumdan kısa süre öncesini izlersek görürüz ki tüm dualar, istekler ve ricalar bir 'erkek' çocuğun doğması içindir. Doğan çocuk eğer erkekse, bu sevinç, şarkı ve gururla karşılanır. Bundan dolayı babasının ismine nam olarak "Ebu", Ebu Ahmed vb. eklenir. Fakat doğan kız olursa, bu tür eğlenceler yapılmaz. Genellikle anne, kız çocuk doğurduğundan dolayı cezalandırılır, horlanır, azarlanır.

Bundan dolayı görebiliriz ki, Filistinli kadının kaderi doğmadan önce belirlenmektedir. Doğmadan önce istenilmediğine dair hüküm verilir.

Şimdi Filistinli kız çocukların çocukluk dönemindeki yaşam tarzlarını belirleyen karakteristik özelliklere değineceğim. Filistinli kız çocuklarını toplum, aile aracılığıyla küçük yaşlarda nasihat ve ibret dersleriyle iyi bir eş ve anne olmalarını tasdik edip garanti altına almak istemektedir. Bu da kız çocuğun küçük yaşlarda iyi bir eş ve anne olması anlamına gelir. Kız çocuğunun iyi bir eş ve anne olabilmesi için kendi çocukluk özelliklerinden kapabilme yeteneğine sahip olması ve ev kadını gibi davranması gerekmektedir.

Gelişmiş ve iyi aile kadınının özelliklerini ve davranış biçimlerini genel olarak ifade edecek olursam, yemek pişirmek, temizlik yapmak, hizmet sunmak, vs.'nin yanısıra, oturup kalkması, konuşması, sohbet etmesidir de. İşte tüm bunlar yetişkin bir kadın tablosuyla uygunluk arzetmelidir. Bu garanti altına alınmadan pederşahi aile bütünlüğünün geleceği tehdit altındadır. Gene bu garantinin yokluğu gelecekte felaketle bitecek bir sonun isyan tohumları demektir. Bu isyan tohumlarını yok etmek için dayak dahil her tür araçlara başvurulmaktadır.

O dönemlerde üç yaşında bir kuzenim vardı. Çalışkan kız çocuğuna örnek biriydi, bulaşık yıkayabiliyordu, belli ev işlerini yerine getirebiliyordu. Evin her işinde, babasına yemek servisinde ve diğer işlerde annesini örnek alıyordu. "Örnek bir kız" olarak herkes onunla iftihar ediyordu. Yöredeki tüm kızlar için bir kıstastı. Sonuç olarak da annem, ailem ve diğer kız çocukların aileleri bizi onunla karşılaştırıyor, onun gibi iyi yıkamadığımızda "bakın şu kız nasıl iyi çalışıyor" diye azarlıyor ve dayak atıyorlardı.

Bu çok rezil bir durum, çünkü hepimiz aşağılık duygusuna kapılıyorduk. Sanırım bu suçluluk duygusu önemli bir faktördür. Çalışkanlığının ödülü olarak, küçük olduğundan dolayı lavaboya daha iyi yetişsin diye bir sandık aldılar!!!

Filistinli kadınların çocukluk döneminin diğer özelliklerinden biri de ayrıştırılmış işbölümüdür. Toplumun aile üzerinden çocuklara dayattığı bir şey de kız ve erkek çocuklar arasında mesleki görevlerin bölüştürülmesidir. Örneğin kız annesinin yaptığı işleri taklit eder, erkek çocuk ise mesleki yönlendirme bağıntısında babasını taklit eder. Davranış biçimleri bağıntısında örneğin inisiyatif, hareket serbestisi, dışarı çıkma gibi şeyler erkek çocuk için pozitif iken, kız için aynı şeyler hor görülmektedir. Çocukluk dönemine ilişkin söyleyeceklerim bu kadar.

İkinci bölüm: Gençlik dönemi.

Bu bölümde Filistinli kadının ergenlik dönemi ve onun sonucu olan değişimleri ve kişisel hisleri üzerine görüş belirteceğim. Bu dönemde çocukluğuna ilişkin çelişmelerin en aşırı boyutlarını gösterir. Ergenlik döneminde kız çocuğunun fiziki ve cinsel değişimlerine ilişkin bir aydınlatmanın olmaması karakteristiktir. Örneğin adet görme (reg le). Ne sosyal alanda, ne okulda ve evde böyle bir aydınlatma yoktur. Bu evrede kız çocuk sabırsızca kadın olmayı bekler; çünkü toplumun ve ailenin ona daha fazla değer vereceğini ve daha iyi davranacağını düşünür. Gene bu dönemde kadın toplumun reaksiyonunu tanımadan vücudundaki değişimlere (dış görünüşünün nasıl değiştiğine, göğüslerinin büyümesine, vücudundaki hislerin değişmesine) dünyanın bütün diğer genç kızları gibi sevinir. En hızlı olan şey, toplumun ve ailenin bu değişikliklere endişe ile bakmasıdır. Kız çocuk artık yetişkin olmuştur. Bundan dolayı da vücuttaki bu ergenlik ilk ... sinyaldir.

Bu dönemde genç kadın sıkı kontrol ve gözetim altında tutulur; tüm aile, annesi, erkek kardeşleri, nasıl davrandığı, ne yaptığı, kime baktığı, genç bir erkeğe nasıl baktığı vb.'ni dikkat ve kontrol ederler. Onların düşüncelerine göre, yanlış birşey yapmaması için çok ciddi kontrol altındadır.

Görüşümce ve kişisel tecrübelerimden de yola çıkarak, bu dönemin en zor dönem olduğunu söyleyebilirim.

Kadının üzerine yöneltilen bu yoğun toplumsal denetim, ama çok derin içgüdüsel yaptırımlara yolaçar. Öyle ki belli bir noktadan itibaren o toplumsal yaptırım ve denetimi kendisi kendi üzerinde yapar. Yani bu demektir ki kendi denetimini kendi yapar. Bununla kastettiğim, kadın bir kukla gibi nasıl oturması-kalkması gerektiğini, az konuşması gerektiğini, erkeklere bakmaması gerektiğini artık anlamış bulunuyor.

Yukarıda da belirttiğim gibi, kadının ilk adet görme durumu hakkında herhangi bir eğitim ve aydınlatmanın olmaması, içinde bulunduğu vahim durumun en uç noktasıdır. Bu onun için gökten inen şimşek gibi şok etkisi yapmaktadır. Bu yeni durumla nasıl başedebileceğini bilmez. Ben kişisel tecrübelerimden de bildiğim gibi, erkeklerin bu önemsiz durumla meşgul edilmemesi için kadınlar arasında fısıldaşmalarla bir sır haline getirilerek kadın başka bir odaya götürülür.

Bazıları aile içindeki kadınların arasında oluşan bu durumu kadınların bir dayanışması olarak görebilir. Ama bu doğru değildir. Filistin'deki pederşahi toplum yapısı gelenekseldir. Şöyle ki kadınların özel yaşantısını, sorunlarını ve dinsel meselelerinin çözümü erkeklerin dışında (onlardan bağımsız) olmalıdır. Nedeni, bunun arkasında yatan; erkekler tarafından "kirli bir durum" olarak nitelendirilen adet görme durumudur.

Kadınlar arasındaki bu olgunun dayanışma olmadığına bir örnek: Kızının adet görmeye başladığını öğrenen anne, durumu hemen babasına, büyüklerine ve "Büyük Allah"a anlatır. Haberi alan babanın kızına davranışları ve bakışları bununla birlikte değişir ve genç kadın bunu hemen farkeder. Sebep, artık kızı patlamaya hazır bir bombadır. Bu bombanın patlamaması için dikkatli olunmalıdır.

Şimdi de bu yaştaki Filistinli genç kadının eğitimine değineceğim. Ergenlik dönemi, gerçekten hassas bir dönemdir. Birincisi yukarda anlattığım durum, ikincisi de şimdi üzerinde duracağım eğitimi ile ilgili durumdur.

13-14 yaşındaki kızlar aşağı-yukarı 8. sınıfta okulu terkederler. Lise'deki genç erkeklerin sayısının kızlarınkinden daha fazla olduğunu görürüz. Okulu terkeden kızların büyük bölümü ucuz iş alanına yönelirler, ya narenciye toplamaya, ya da dikişe giderler vs..

Diğer geriye kalan bölümünde ise bütün çabalar kızların evliliğe görevleri gereği hazırlanması için harcanır. Onlara öğrenimlerinin dışında örneğin örgü, dikiş gibi belirli ev işleri öğretilir. Bu tür işler evliliğe giden yolun ana eksenini oluşturmaktadır. Örneğin ben kuzenimle dikiş-nakış yapmadığım zaman, "sen nasıl ev kadını olacaksın?" derdi. Filistinli pederşahi toplumun kız çocuğuna ilişkin merkezi konsentrasyonu, onun güzelleştirilmesi, sağlıklı olması ve mükemmel bir ev kadını olması yönündedir. Bunun içindir ki kızlara erkek çocuklar kadar harcama yapılmaz. Tabii ki bu gerçek en fazla öğretimde ifadesini bulmaktadır. Belirttiğim gibi liselerde kızların sayısı erkeklere oranla çok düşüktür ve üniversitelerde bu boyut % 20'nin altına düşmektedir [dinleyicilerden protesto: "Bilmiyorum yarım saatten beri sanki

tüm sorunlar evlilik-adet görme imiş gibi bu sorunlar üzerinde duruyorsun", "ben bu sorunların önemini küçümsemiyorum ve saygım var. Fakat konferansın konusu İntifada idi. Senin bahsettiğin Filistinli aile gökte değil bizzat yerdedir ve bu yer İsrail'in işgali altındadır. İşte bu sorun senin anlattığın sorundan çok daha tehlikeli ve büyüktür.

Ben Filistinliyim, bir ailem var ve hangi sorunlarla yüzyüze olduğumu biliyorum. En önemlisi İsrail'in işgalidir. Onun yalnız ergenlik, çocukluk vs. üze-

rinde değil, hepimiz üzerinde elleri vardır".

Konferansı düzenleyenler tarafından tartışmaların bu konuşmadan sonra başlayacağı yönünde ikazda bulunuldu.]

Gözlemleyebildiğim bir başka nokta da, öğretim giderleri ne kadar yüksek ise, kadınların sayısı da o kadar azdır, bu anlaşılır birşeydir de. Örneğin Filistin'de tıp öğrenimi yapmış kadınlar parmakla sayılır. Bu, kadının eğitimi için hiçbir harcama yapmayan ve bir çaba zorunluluğu görmeyen pederşahi toplum yapısı ile uyum içindedir.

Bu alanda önemli başka bir tespit de şudur: Filistinli kadının öğretim düzeyi ne kadar yüksekse ekonomik bağımsızlık düzeyi de o derece yüksektir. Bu şu demektir; kadın ne kadar bilinçli, bağımsız, çalışıyor ise, evlilik pazarında değeri de o kadar azdır.

Gene bu şunu da beraberinde getiriyor: Filistinli erkekler ve enteller de kendisinden daha az değerli kadınlarla evlenmek isterler. Yani en azından, kendine güvenli, bağımsız, bilinçli ve eğitim görmüş kadınlarla değil.

Başlangıçta, İsrail işgali altındaki topraklarda yaşayan kadınların durumlarının diğer Arap ülkelerindeki kadınların durumundan daha iyi olduğu iddiasının varlığını ve bu iddianın doğru olmadığını belirtmiştim. Bu iddianın yanlışlığına bir örnek de gönüllü evlenen kadınların sayısıdır ve bunlar da istisnaidir.

Devamla, dini topluluklar arasındaki evlilikler, örneğin Hristiyanlarla Müslümanlar arasındaki evlilikler çok seyrektir. Kanımca bu durum yalnızca işgal politikasıyla (böl-yönet) açıklanamaz. Pederşahi toplum yapısıyla bağıntılıdır. Aile yapısı bunu reddeder.

Kadınların sırtına yüklenen, İsrail işgali ile Filistin geleneksel yönetimi arasındaki işbirliğine değineceğim.

İsrail'in ulusal ve kültürel baskısından dolayı Filistin toplumunda ortaya çıkan durumlardan biri, eski geleneklere, alışkanlıklara dönüş, pederşahi yapılanmaya sıkıca sarılma biçimindeki yanlış reaksiyondur.

Diğer bir nokta da; çoğunun İsrail baskısının Filistin sınıf ve tabakalarına aynı ölçüde yöneldiği düşüncesidir. Bu yanlıştır. İsrail baskısından kurtulmada diğerlerine nazaran daha çok çıkarı olan sınıflar vardır. Siyonist ırkçılık ve baskıdan kurtulmada bir dereceye kadar, ama sonuna kadar değil, çıkarları olan sınıflar da var. Şunu görürüz ki ezilen sınıflar olarak kadın ve erkek işçiler, köylüler İsrail siyonist baskısından kurtulmada gerçek çıkarı olanlardır. Bundan başka bu sınıf ve tabakalar Filistin toplumunun sınıfsal baskısına da maruz kalmaktadırlar ve bu baskıdan da kurtulmak istemektedirler.

Kadınlar, özellikle de sosyal yapının en alt tabakasını oluşturan ezilen sınıfın kadınları, siyonist egemenlikten kurtulmak için verilen ulusal kurtuluş (mücadelesinden /ÇN)tan ve sınıfsal baskıdan kurtulmak için verilen sosyal kurtuluş(mücadelesinden /ÇN)tan en çok çıkarı olanlardır.

Siyonist egemenlik, Filistin halkına uyguladığı baskıyla, gerici gelenek ve göreneklerin ve pederşahi aile yapısının diğer tüm değerlere karşı ayakta kalmasına destek sunmaktadır.

Siyonist egemenlikle geleneksel yönetim arasındaki işbirliği böylece oluşmaktadır ve bu işbirliği aşağıdaki dikkat çekeceğim alanlarda daha da ifadesini bulmaktadır: Birincisi, aile namusunun korunması için kadınların öldürülmesi; ikincisi, politik tutuklu kadınlara ilişkin alanda.

Biz eğer tüm Arap ülkelerinde var olan, özel olarak Filistinli kadının namusunu ifade edersek, kadının namusu, erkeğin namusunun, kızının, karısının, kız kardeşinin vücudunda şekillendiğini görürüz. Yani kadının vücudu ailenin de namusunu temsil eder. Sanki kadın, içinde namus bulunan bir kap gibidir.

Kadının bireysel duygu ve his aleminde olup bitenler kimseyi ilgilendirmemektedir. Tek önemli olan kadının vücudunda cisimleşen namusun nasıl idare edileceğidir. Bu en açık ifadesini ırza tecavüz olaylarında bulmaktadır. Tecavüz olayının bütün suç ve sonuçları kadına yüklenmektedir, tecavüz eden

erkeğe değil.

Devamla kendi tecrübelerimden bir örnek vermek istiyorum: Ben bu tür trajedileri yaşamış çok kişi tanıyorum. Köyümüzdeki zengin bir ailenin sayılan, evli, tanınmış bir erkeği, az tanınan ve fakir bir aileden, 22 yaşındaki kadına tecavüz etti. Kadının babası erkeğe gidip kızıyla evlenmesini rica etti, ırz düşmanı bunu reddetti. Kızın babasından gelebilecek bir tehlikeyi önlemek için tecavüz eden kişi, bir işbirlikçiye gidip siyonist işgalcilerle çalışabileceğini, fakat bunun için kızın babası tarafından aleyhine dava açılmasını önlemesini ve kendisinin korunmasını istedi. İşgalci makamı tabii ki bunu kabul etti ve ona bir tabanca ile köyün her yanında dolaşma müsaadesi verdi. Tabii ki hepimiz bu herifin işgalcilerin korumasında olduğunu biliyorduk.

Kadına gelince: Aile onu öldürmedi. "Şanslıydı". Çünkü köyün dışında oturan 75 yaşındaki bir ihtiyar adam onunla evlenmeyi kabul etmişti ve kadın birkaç yıl sonra ihtiyarın ölümüyle dul kaldı.

Siyonist işgalcilerin, geleneksel yönetimle, işbirlikçilerinin ağır yükünü kadınların sırtına yüklenmesi biçimindeki cisimleşmeyi çok yakından tanıyorum.

İşbirliğinin bir başka tablosu da şöyledir: Kadın ya bulunduğu yerde yaşamak istemediği, ya da hamile kalmış olduğu için kaçarsa ve polis bunu öğrenip kadını bulursa, ya ailesine doğrudan geri getirir, ya da hakime götürüp kendisine hiçbir şey yapılmayacağına dair teminat verir, ailesine teslim eder. Fakat genellikle teslim edildikten birkaç saat sonra öldürülür. 1986'da İsrail'de bir ünlü gazeteci bu kadınların öldürülmesi durumu hakkında verdiği bir haberde, bu tür birçok olayın tanığı olduğunu, polis tarafından geri verilen kadınların öldürüldüğünün ve kadınların durumunun çok tehlikeli olduğunun bilindiği halde, teslim edildikleri birçok olayın bilgisi dahilinde olduğunu yazıyordu. Bu rezil öldürülme olayları polis tarafından intihar veya kaza olarak yansıtılıyor.

Bunun dışında İsrail toplumu, bu öldürme olaylarını Filistin folklorunun bir çeşidi, yani danslar, yemek çeşidi vs. olarak görmektedir. Hakimler de benzer tavırlar sergiliyor: Birinin kızını veya kız kardeşini öldürmesi halinde cinayet biçiminde işlem görmüyor, hafif bir ceza ile cezalandırıyor, "Arapların anlayışı böyle" şeklinde gerekçelendiriyorlar.

Başka bir örnek: Birkaç yıl önce Al Muthalas üçgenindeki bir köyden bir kız kaçtı. Polis tüm bu durumları bilmesine rağmen, kızı tanınmış hakime götürüp, "biz bu kıza birşey olmaması için sana teslim ediyoruz" dedi. Hakim de bunun garantisini verdi. Birkaç saat sonra hakim, kızın ailesini telefonla çağırdı, ailesi birkaç tablet hapla geldi ve kızlarının bu hapları içmesi ve bir intihar mektubu yazması yönünde zorladılar. Ve böylece kız, hakimin ve polisin bilgisi dahilinde intihar süsü verilerek öldürüldü.

Bu olayların gerçek yüzü korkunçtur. Her yıl, üzerinde "kadının namusu korundu" sloganları yazılı ortalama 40 kadın cesedi bulunmaktadır. Bununla birlikte sebebini bilemediğimiz düzinelerce ölen kadınlara rastlanmaktadır. Öyle ki bu durumlar ya intihar, ya da kaza biçiminde yansıtılıyor. Ama resmi veriler, yılda 40 kadının bu rezil sloganlar altında öldürüldüğünü gösteriyor. 1983'te bu konuda bir sempozyum verildi. Arap sorunları bakanlar kurulu başkanlığı danışmanı Nasım Kasas bu bağıntıda "devrimci" bir öneride bulundu: Çözüm olarak, tecavüze uğrayan kadını tecavüz eden kişiyle evlendirmemiz gerekiyor. Buna herhangi bir tepki gösterilmedi. Böyle birşey nasıl önerilir?! Kadının tüm yaşamı boyunca tecavüz edilmesi anlamına gelen bu önerisine karşı da çıkılmadı!!!

Her yıl 40 kadının yukardaki slogan altında öldürülmesi, resmen bilinmesine rağmen, İsrail toplumu tarafından hiçbir şey değilmiş gibi ölü sessizliği içinde geçiştiriliyor. Ve belirttiğim gibi, bu toplum bunu folklorun bir çeşidi olarak görüyor.

İsrail soluna gelince: İki sebepten dolayı, bu sorunu ele alıp değinmesi gerekirken, İsrail solu hiçbir şey yapmıyor. Birincisi: Bu konuyla ilgilenmeleri halinde ırkçı oldukları yönünde bir suçlama geleceğini düşünmekteler. Şöyleki: "Bununla siz Araplar arasında kötü bir gelenek olduğunu mu söylüyorsunuz?" denir. İkincisi ise: Görüşümce İsrail solu gerçekten ırkçıdır.

Peki Filistinli ilericiler ve kendini eğitmiş, gelişmiş devrimciler olarak görenler bu konuda ne düşünüyorlar? Bunlar, bence dinle ve bu geleneklerle karşı karşıya geleceklerinden korktukları ve cesaretleri olmadığı için, bu konuya hiç dokunmamaktadırlar. Bunun dışında kendilerinin bu tür meseleleri aşmış olduklarını söylemelerine rağmen, görüşümce bu meseleleri aşmış değillerdir.

Örneğin: Filistin Yahudi çevresindeki ilerici harekete bakalım. Onların programında kadınların kurtuluşu noktasında sadece Yahudi çevrelerindeki kadınlara değiniliyor. Sanki Filistin toplumunda kadın sorunu yokmuş gibi, Arap aleminde kadın sorunu tamamen gözardı ediliyor.

Başlangıçta değindiğim politik tutuklu kadınlar bağıntısındaki işbirliği kendisini nasıl gösteriyor? İntifada sırasında Filistinli kadınlar mücadeleye katıldılar. Onlar mücadelenin her türüne (taş atma, yürüyüş vb.) katıldılar. Bu yüzden büyük çoğunluğu yakalanıp hapishanelere götürüldü. Yapılan fiziki işkencenin yanısıra seksüel işkencelere de maruz kaldılar. Örneğin vücuda yapılan seksüel saldırı bizim anladığımız biçimiyle de bir tecavüz olmayabilir.

13-14 yaşlarındaki kızlar bir odaya kapatılıp, sonra çok kuvvetli erkekler getirilip, ifade vermezlerse tecavüz edilecekleri biçiminde tehdit edilmişlerdir. Bilinen bir durum da, kızların ifade vermeleri için demir çubuklarla tehdit edilmeleridir. İşgalciler bence işkencenin bu türünü bilinçlice yapıyorlar. Filistin toplumundaki aile namusunun felaketsel bir durum olduğunu çok iyi bildiklerinden, genellikle Filistinli genç kızlara bu tür işkenceyi uyguluyorlar. Filistinli ailelerin kızlarına politik mücadeleye katılmamaları yönünde baskı yapmaları için, özellikle bu işkence sistemini yerleştiriyorlar.

"Politik Tutuklu Kadınlar İçin Kadınlar" örgütündeki işim sırasında karşılaştığım bir durum: Pekçok genç kız ve kadının hapisten çıktıktan sonra, hapiste seksüel saldırıya uğradıkları için aileleri tarafından cezalandırılmalarıydı. Çoğuna artık okula gitme, sokağa çıkma, evden ayrılma yasağı konulmuştu, evlerinde hapis tutuluyorlardı. Ben bizzat kendim, hapiste seksüel saldırıya uğradığı için babasından dayak yiyen, dövülen bir kızı tanıyorum. Gaza'da bir baba, işgalcilerin sivil idaresindeki bir memur tarafından kızına tecavüz edildiği biçimindeki bir söylentiden dolayı kızını öldürdü.

Şimdi yurtsever ideolojilerle ilgili son bölüme geçmek istiyorum:

Filistin toplumundaki ulusal ideolojiler aşağıdaki temele dayanıyor: "Biz şimdi ulusal kurtuluş aşamasında bulunuyoruz, yani bizim İntifadamız var. Kadın sorunlarıyla kendimizi meşgul etmememiz, tartışmaya girmememiz gerekir, bu ikincil, önemsiz bir sorundur; İntifada ile meşgul olmalıyız, devrim yapıyoruz" diyen ve konuşmamı protesto eden genç adamın yukardaki söyledikleri, bu ideolojinin temelini oluşturmaktadır.

Burada birçok insan ve özellikle de kendilerini Radikal Marksist olarak niteleyenlerin müdahalesiyle ancak Filistinli kadınlar mücadele içerisine girmekteler. Ama bu yalnızca ulusal kurtuluş bağıntısında politikaya girebilir, mücadele edebilirsin, taş atabilir, yürüyüşe katılabilirsin. Yani kendi sorunlarında, ya da kadının kurtuluşu sorununda değil. Kendi kurtuluşun için mücadele etme.

Bu erkeklerde ve özellikle de Gazi

el Halili'nin "Filistinli Kadın ve Devrim" adlı kitabında da Filistinli kadınların kendi başına örgütlenmelerinden ne denli korktuklarını görürüz ve böyle bir durumun ortaya çıkmasından korkuyorlar. Filistinli kadına hitaben yazdığı kitabında "Biz şimdi ulusal devrim aşamasında bulunuyoruz. Kendi özel meselelerini bir kenara bırak, sonraya ertele, önce kendimizi, Filistin'i kurtarmamız gerekiyor. Ve bu tür sorunlarla daha sonra uğraşacağız, yani şimdi zamanı değil." diyor.

Bir başka bölümde şu iddiada bulunuyor: "Ulusal kurtuluş sorunuyla kadının kurtuluşu sorunu arasında diyalektik bir ilişki ve alaka vardır". O, bu aşamada kadının yerini anne ve bacı olarak içeren sloganlarla vurgulanması gerektiğini öneriyor.

Kadınlar mücadelede erkekleri harekete geçirmek için destekleyici fonksiyona sahip olmalıdırlar. O, bu pozisyona büyük değer biçmektedir. (Görüşümce bu adamın savunduğu ideolojinin varlığı bugün Filistin devriminin de söylediği ona temel olan şeylerdir.) "Bunu tekrarlıyorum, tekrarlayacağım ve bir iki üç defa da tekrarlayacağım: bizim intifadamız var, biz şimdi ulusal kurtuluş aşamasındayız ve bundan dolayı da bu tür konularla uğraşacak zamanımız yoktur". Bunun dışında Marksistler de, özellikle kendini Marksist olarak lanse edenlerin de söyledikleri, "iyi, ulusal kurtuluştan sonra sosyalizm gelecek. Bekleyin, sosyalizm gelecek ve sizin tüm problemleriniz çözülecek!!!"

Görüşümce bu ideolojilerin ve özellikle de Gazi el Halili'nin savunduğu görüşlerin içeriği, kadının kurtuluşu sorununun merkezi demokratik bir görev olduğunun reddedilmesidir. O, kadının kurtuluşuna ilişkin bütün hareketlere, bütün feminist gruplara isterik bir isteksizlikle karşı çıkıyor ve tüm feminist grupları ve kadının kurtuluşuna ilişkin hareketleri küçük-burjuvaca ve gerici görüyor. Örneğin kitabının bir bölümünde şöyle diyor: "Entellektüel bir kadının kendi toplumunu anlaması gerekir". O, Filistin kadınıyla toplumun arasında bir gerilim olduğunu biliyor. Yani kadın kendi toplumuna boyun eğmemelidir demesine rağmen, görüşlerinin devamında kadını toplumun isteklerine tabi kılma yönünde zorluyor. Mesela kadın kendi özel isteklerinden vazgeçmelidir, topluma anlayış göstermeli, uyum sağlamalı, kendi özel isteklerini tahrik etmemelidir.

O'nun (El Halil) entellektüel kadına karşı en ağır iddialarından birisi, kadının kendi ihtiyaç ve isteklerini bireysel ve bağımsız ifade etmemesi gerektiğidir. Çünkü bu pederşahi toplumun değerlerine karşı bir isyan anlamına gelir.

O, isteklerini ve ihtiyaçlarını toplum içerisinde ifade eden kadını isyankar ve ulusal sorumsuz olarak nitelendiriyor.

El Halil'in feminizme bağlı Filistinli kadınlara karşı ateşli tepkisi ve bu cinsin özel örgütlenmesine karşı şiddetli tepkisi, beni şu tespitlere itiyor:

1. Sosyal hareketlenmeler olmaksızın bir ulusal kurtuluşu temel alan pozisyonun savunucusu küçük-burjuva bir akım içinde yer almasıdır. Yani sadece ulusal kurtuluş.

Burada kastetmek istediğim, sosyal hareketlerden vazgeçmesi, pederşahi toplumun hakim değerlerini korumak istemesi demektir. Bu değerlerden biri kadının düşük durumunun korunmasıdır.

2. Önce de belirttiğim gibi onun inanılmaz erkek şovenizminin kadının özel örgütlenmesi olasılığı ve sosyal değerlerin değişmesinden korkusu var. Bundan dolayı kadının düşük konumu korunmaktadır.

El Halil ve yandaşlarının çok radikal Marksist maskelerine rağmen, düşünüyorum ki, kadının kurtuluşuna inanılmaz bir korkuyla karşı duruyorlar.

Bunların toplum içine saçtıkları zehirin pederşahi toplum altındaki zulümlerden çok daha kötü olabileceğini düşünüyorum. ■

İman, Filistin toplumunun bir zaafının üstesinden nasıl geldi?

Kaçırılıp, tehdit edilmesine ve dövülmesine rağmen, işbirlikçiliği reddetti!

23 YAŞINDAKİ İman Nughrabi'nin Batı Şeria'daki (WestBank) Tulkarm kampından kaçırılışı görece ilimli geçen ilk olaydı. Çünkü İman kendisini müdafa etmeye karar vermişti ve böylelikle İntifada aktivistlerine uzun süredir bekledikleri bir fırsatı verdi.

Şimdiye kadar bu türden olaylar trajik sonla bitiyordu; kaçırılan kadınların çoğu ya öldürülüyor, ya da intihar ediyorlardı. Bu sefer ama genç insanlar, "kadının namusu"na ilişkin tabuyu yıkmaya ve işbirlikçilerin yıllardır sürdürdükleri tertiplere bir son vermeye karar verdiler. Çünkü bu işbirlikçiler kadınları kaçırıp fahişeliğe zorluyor ve aynı zamanda işbirlikçiler haline getiriyorlardı.

Kaçırılışından iki hafta sonra nişanlısının evinde İman, başından geçen acı olaylardan kendine gelmiş gibi görünüyor. Sol gözünde hala patlamış kılcal damarların izleri var, ama şişkinlikler ve morarmış iç kanama izleri azalmış. Küdüs'te yayınlanan bir gazetede çıkan ve en utanç verici ayrıntıları çarpıtarak veren bir yazıya çok kızgın. Öfkeli. Hayır, ırzına geçilmemişti; gerçi sigara izmaritleri üzerinde söndürülmüştü, ama yalnızca ellerinin üzerinde, bütün vücudunda değil; elbiseleri elinden alınmamıştı; çoğunlukla suratına vurulmuştu; saçlarının tümü kesilmemişti, yalnızca ön tarafta alnının üzerine düşen bir salkım saç kör bir bıçakla kesilmişti. Kendisini kaçıranların onu fahişe olmakla suçladıkları ve öldürmekle tehdit ettikleri doğruydu.

İman dindar bir müslüman kadın. Hiç göze batmayacak şekilde giyinir ve oruç tutar. Ramanallah'daki "UN RWA Teacher's College"de ortaokul öğretmenliği üzerine olan ilköğrenim yılını yeni bitirmiş. Öğretmenlik İman için hem dini, hem de sosyal bir görev. O ve müstakbel kocası öğrenimlerini sürdürmek istiyorlar (yüksekokullar ve üniversiteler tekrar öğretime başlama izni aldıklarında), bir aile kurup –"iki veya üçten fazla çocuk yok"– çalışmaya devam etmek istiyorlar.

İşte onun hikayesi:

"20 Ocak 1990 pazar günü, babam beni gece saat 11.00'de kaldırdı ve benimle konuşmak isteyen birilerinin olduğunu söyledi. İki maskeli adam odaya girdiklerinde başıma bir örtü bağladım. Biri bir cop salladı ve korkup korkmadığımı sordu. Onlardan niye korkacaktımki. Ben onların belki neden işe gittiğimi sormak için geldiklerini zannettim, çünkü (islamcı fundamentalist) Hamas Hareketi, kadının ev dışında çalışmasına karşıdır. Her neyse,

babamın onların niçin geldiklerini bildiğini zannediyordum, bu yüzden de canımı sıkmıyordum. Beni, kaygılanacak bir neden olmadığı ve onlara güvenebileceğim yönünde temin ettiler. Onlarla beraber evi terkettim ve Danaba adlı köyün yakınındaki terkedilmiş bir harabeye gittik. Beni boş bir odada duvarın önünde bir tuğla taşının üzerine oturttular. Siyah elbiseler giymiş maskeli dört adamdı. Birinin elinde Birleşik Ulusal Önderliğin simgesi olan beyaz bir bez vardı, diğerinin de sırtında Hamas Hareketini simgeleyen yeşil bir şey.

Bana fahişe ve işbirlikçi diye küfretmeye başladıklarında, asıl kendilerinin işbirlikçi olduklarını anladım. Onlara benim, öğretmenlik eğitimi yapmakta olan gayet sıradan, dürüst bir kız olduğumu söyledim. Bana getirdikleri suçlamaların da asılsız, havada suçlamalar olduğunu söyledim. Bana getirdikleri suçlamalara ısrarla karşı koydum. Bunun üstüne beni döğmeye başladılar."

İman ile yapılan röportajda hazır olan birkaç genç, burada onun konuşmasını kesip, Halk Komitelerinin eğer birini herhangi birşey hakkında sorgulamak istiyorlarsa, bunu hırsızlar gibi gece gizlice değil, o kişinin evinde ve bütün aile fertlerinin gözü önünde yaptıkları açıklamasını getirdiler.

Halk komitelerine mensup kişiler, tüm mülteci kampının temsilcilerine yakışır şekilde davranırlar. Tulkarm mülteciler kampında kimse şimdiye kadar kaçırılmadı ve Halk Komitesinin soruşturmalarında hiçbir şekilde şiddet kullanılmadı.

İman başından geçenleri anlatmaya devam etti:

"Beni kaçıranlardan ikisi beni döğüp öldürmekle tehdit ederken, diğer ikisi de 'iyiler' rolünü üstlenmişlerdi. 'İyiler' kötüleri dışarı gönderip, sonra bana 'kötüler'in beni öldürmemesi için herhangi bir itirafta bulunmam gerektiğini söylediler. Bana su ikram ettiler. İkramı reddettiğimde, suyun içinde uyuşturucu olmadığını ispatlamak için suyu yanımda içtiler. 'Kötüler' beni yine döğmeye başladılar, çoğunlukla yüzüme vuruyorlardı, daha sonra bana itiraf edebilme zamanı ayırmak için 10'a kadar sayıyor, tekrar beni döğmeye başlıyorlardı. Ellerim arkadan bağlanmış ve ilmek boynuma geçirilmişti. Kendi kendimi boğmadan hareket edemezdim. Bacaklarım kundura bağı ile birbirine bağlanmıştı.

Bir ara 'kötüler' demir bir çubukla ve bir kılıçla içeri girdiler ve kılıcı yanımda bilemeye başladılar. Kafamı taşın üzerine koyup, kafamı uçurmakla tehdit ettiler. Bunlar sürekli olarak tekrarlanıp durdu. Yanlarında demir muştaya benzer birşey, uzun bir bıçak ve hakiki fişekler de vardı. Benden Shin Bet'den ne kadar para aldığımı ve hangi telefon numarası üzerinden ilişkiye geçtiğimi öğrenmek istiyorlardı. Aynı zamanda bizim mülteci kampındaki İntifada aktivistlerinin kimler olduğunu öğrenmek istiyorlardı.

Hiçbir şey bilmediğimi söyleyince, beni bir kuyunun başına götürdüler, tekrar bağladılar, boğulacak derecede ağzımı tıkadılar ve kuyuya atmakla tehdit ettiler. Adamlardan biri saçlarımı yakaladı ve kılıçla kesti. O an beni gerçekten öldürmek istediklerini düşündüm. Ayaklarım bağlandığından tamamen şişmişti ve ayaklarımı kesmekle tehdit ediyorlardı. Kafamı koparacaklarına dair tehdidi de tekrarlıyorlardı. Başkanları, maskesini çıkarıp çıkarmaması için bana sordu. Bunu yapmaması için yalvardım, çünkü onun yüzünü görmem benim ölümüm demekti.

Beni harabeye geri götürdüklerinde, en azından beni öldürmeyeceklerini biliyordum. Beni 'kötüler'den biriyle yalnız bıraktılar. Benimle evlenmek istediği düşüncesinde olduğunu belirtti ve çok para vereceğine dair söz verdi. Zaman kazanmaya çalıştım ve ona aktif kişilerin isimlerini şimdilik hatırlayamadığımı, beni eve götürmesi halinde, onların isimlerinin belki orada aklıma gelebileceğini söyledim. Onlara bir hafta sonra tekrar gelmelerini önerdim. Başımdan geçenleri kimseye anlatmamam şartı ile bu önerimi kabul ettiler. Ağzımdan birşey kaçırmam halinde, benim orospu olduğumu her tarafta açıklayacakları yönünde beni tehdit ettiler. Yüzümdeki yaralar hakkında bilgi almak isteyen olduğunda onlara, askeri devriyeden kaçarken yaralandığım, yaralarımın bunun sonucu olduğunu anlatmam istendi. İnsanların sabah namazına giderken benim yalnız eve döndüğümü görmemeleri için, beni eve götürmelerini istedim. Ailemin evine vardığımızda babamı ikaz ettim. Babam onları içeri bırakmadı. Onlar gerçi kızgınlardı, ama gitmekten başka da seçenekleri yoktu. Şimdi bunun her şeyin başlangıcı olduğunun farkına varıyorum. Eğer çenemi tutarsam, bir hafta sonra yine gelip, istedikleri bilgileri benden alana kadar beni uğraştıracaklardı. Hayatım pahasına da olsa başımdan geçenler hakkında Halk Komitesine bilgi vermeye karar verdim. Yanlış birşey yapmıyordum ve eğer susarsam diğer kadınlara da aynı şeyleri yapacaklarını biliyordum."

İman'ın babası, Halk Komitesini kızının başından geçenler hakkında bilgilendirdiğinde, göçmenler kampının tümü harekete geçti. Kadın organizasyonlarının tümü ona (İman'a) cesaret verdiler ve onu hiçbir zaman yalnız bırakmadılar. Şok altında olduğu, nihayet ağlayabildiği zor anlarda kadın örgütleri İman ile beraberlerdi. Geceleri kamp, orada oturanların kontrolü altında olduğu ve askeriye kampa yanaşmaya cesaret edemediği için, geceleri Birleşik Kadın Konseyi'nin (United Womens Council) bildirileri evden eve ulaştırılıyordu. Yerel komitelerin üyelerinin gerçekleştirdiği her evin titizlikle taranması sırasında İman'ı kaçıranlardan üçü ortaya çıkarıldı ve yaptıkları olaydan pişmandılar. Kendilerinin Nablus'taki "siyah panter" örgütüne ait benzeri bir örgüt için dördüncü kişi tarafından alındıklarını itiraf ettiler. Diğer dördüncüsünün ise daha sonra İsrail'in Netunya şehrinde ortadan kaybolan ünlü bir işbirlikçi olduğunu anlattılar. Ayrıca bir genç kızın kaçırılması görevi de kendilerine verilmişti. Bu iş için İman'ın seçilmesi evlerinin kampın kenar bölgesinde tar lalara doğru kaçırılmayı kolaylaştırıcı olmasındandı ve henüz evde kalan tek erkek kardeşi kendi işyerinde uyuyor ve evde sadece yaşlı erkekler, kadınlar ve çocukların bulunuyor olmasıydı. 21 Ocak gecesi caminin hoparlöründen İman'ın suçsuz olduğu ve kahramanca tavır sergilediği resmen ilan edildi ve ortadan kaybolan İman'ı kaçıran kişi de mahkum edildi. Kadınlar duyarlı tavır takındılar ve onunla dayanışma içinde olduklarını belirtmek için çoğu onu ziyaret ediyordu. "Bu oldukça güzel birşeydi" diyor İman.

İman'ın yaşadığı bu olaylar (ya da hadiseler) gerçekte düğünle son buldu. Çünkü kamptan genç bir adam İman ile evlenmeye karar vermişti. İman önce onun teklifini, sanki o bunu görev olarak hissettiği için yaptığını düşündüğünden reddetti. Bunun dışında, herşeyi sakin bir kafayla düşünmek için hiçbir sakin, sessiz dakikasının olmadığını açıklıyor. İman'ın genç adamla sık sık buluşmalarından sonra, genç adam onu ikna edebildi.

Tesadüfen genç adam da Ramanallah'ta öğrenim görüyordu. O, orada önceleri sık sık İman'ı görüyordu. Ama o zamanlar evliliği düşünmüyordu. 24 Ocak'ta kampın her yerinden gruplar yürüyüp İman'ın evinde yapılacak büyük bir nişan töreni için biraraya geldiler.

İman kapıda durup gelenleri karşılıyordu. Hoparlörden düğün müziği, ulusal türküler ve tebrikler söyleniyordu. Bu nişan töreni şimdiye kadar yapılanlardan farklılık gösteriyordu. Şimdiye kadarki İntifada'nın can damarı olarak görülen "kadının namusu" anlayışının yerine Filistin toplumunun düşünce tarzının yeni bir safhasıydı.

Ariella Shani ("Challenge", Mayıs 1990 sayısından tercüme.) ■

Bir okuyucumuzun elimize geçen mektubunu aynen yayınlıyoruz. YAZI KURULU

İki kadın arkadaşımın anısına...

BİRİ yaklaşık 6 aydan fazla bir zaman önce (Perihan Çolak), diğeri 19.5.1991 gecesi (Hatice Dilek) hakim sınıfların katliamı sonucu yaşamını yitiren bu onurlu insanları her zaman saygıyla anacağım.

Her iki arkadaş da geçmişte Partizan saflarında mücadele etmekteydiler. Her ikisi de kanlı 12 Eylül döneminde biri 6 ay, diğeri 4 yıl olmak üzere Metris zindanlarındaki direniş koğuşlarında kaldılar. Tabii ki kadın olduklarından dolayı mücadele içerisindeki ve cezaevi yaşamları boyunca erkek tutuklulardan çok daha zor şartlar altında yaşadılar.

Perihan ile ilgili bilgilerim oldukça kısıtlı sayılır. Çok genç yaşta mücadeleye atılan, kısa bir süre sonra tutuklanarak önce meşhur 1. Şube işkencelerinden geçen (belli bir çözülme ile), daha sonra Metris cezaevinde yaklaşık olarak 4 yıl tutuklu olarak yatan, çıktıktan sonra tekrar mücadeleye devam eden, sonunda ise, hakim sınıfların ihbarcılarının haber vermesi sonucu hakim sınıfların vurucu timleriyle girdikleri çatışma sonucu şu anda sayısını bilmediğim erkek yoldaşlarıyla birlikte ölmüştür.

Hatice Dilek ile daha iyi tanışıyoruz. Kendisi çok genç yaşlarda Partizan saflarında devrimci mücadeleye atılmış, birçok defa şube ve cezaevi deneyimi olmuş (çözülüp çözülmediği konusunda kesin bilgim yok), 6 ay kadar Metris direniş koğuşlarında kaldıktan sonra dışarı çıkmış ve tekrar mücadeleye devam etmiş ve 19.5.1991 tarihinde bir erkek yoldaşıyla birlikte katledilmiştir. Ayrıldığı eşinden bir oğlu vardı ve onu mümkün olduğunca kendisi yetiştirmeye çalışıyordu. Olayın olduğu gece oğlu da yanında imiş. Oğlu yaşıyor, fakat anlatılanlardan çocuğun psikolojik durumunun iyi olmadığı biliniyor.

Her iki arkadaş da cezaevinden çıktıktan sonra cezaevi mücadelesini sürdürdüler. Devrimci tutsakları ziyaret ettiler, para yardımı, giyecek yardımı yaptılar.

Onlar Partizan saflarında mücadeleye başladılar ve ayrılıklarda her zaman merkezden yana tavır takındılar. Son durumlarını bilmiyorum tabii, hele Partizan'ın 40 parça halinden sonra bunu bilmek pek de mümkün olamazdı zaten.

Onlar doğru bildikleri saflarda mücadele ettiler ve bu uğurda yaşamlarını ortaya koydular.

Ve onlar kadındılar...

Türkiye'deki devrimci hareketler içinde yeralan tüm kadın devrimciler gibi, önce mücadele edebilmek için mücadele ettiler. Kadın mücadeleciler olarak kadın sorununda özel bir çalışmaları olmadı. Fakat bu, içinde bulundukları siyasetin çizgisinden bağımsız değildir. Ama onlar her zaman daha çok kadın savaşçı olsun istiyorlardı saflarda. İstemekle olmayacağını da biliyorlardı, ama siyasi çizgileri onları yaratıcı olmaları doğrultusunda etkileyemiyordu doğal olarak (olmayan şey nasıl etkilesin).

Ve onlar mücadele için kararlı kadınlardılar.

Bir tanesi, feodal çevre baskılarına rağmen ve evli olduğu devrimci erkeğin feodal baskılarına rağmen, diğer kadınlara ve devrimci kadınlara göre daha özgür, yani gerçekten devrimciler arasında olması gereken özgür anlayış içinde yaşamak istiyor ve bu konuda bireysel mücadele yürütüyordu. Bu konuda bazen etrafına açılıyor, aynı durumda olan kadın arkadaşlarıyla sohbet ediyordu. Ama çözüm, ya boşanmak, ya da katlanmak olarak geliyordu gündeme. Erkek devrimcilerin kendilerini kontrol etmek, çağın neresindeyiz diye bakmak, dünya tarihinde varolan ustalardan kadın anlayışı konusunda öğrenmek, en azından, kadınlarla normal olarak birarada nasıl yaşanır diye kafa yormak gibi bir dertleri yoktu. Ama kadınlar bu durumdan en fazla –hemen hemen sadece– etkilenenler olduklarından, her ne kadar kesin doğru sonuçlara ulaşamasalar da her zaman en çok çözüm arayanlar olmuşlardır devrimci hareketler içerisinde. Eğer, tesadüfen kadınlara karşı ayrımcı yaklaşmayan erkek devrimciler çıkmışsa ortaya, onları da erkek egemen devrimciler hemen etkileri altına almaya çalışırlar ve bu tür kötü düşüncelerinden arındırmaya çalışırlar. Tüm bunlar bilinçli yapılsın yapılmasın tabii ki sınıf mücadelesiyle –üstelik sosyalizm için yola çıkmış erkeklerin bizzat uygulayıcı olmalarına rağmen– alakalı değildir. Ama ne yazık ki Türkiyeli devrimci kadınların yaşamları hemen hemen böyledir.

Ve bu kadınlar mücadele içinde ölümü göze almışlardı.

İki kadın arkadaşımın somutunda olduğu gibi, Türkiyeli devrimci kadınlar gerçekten her zaman yürekliydiler, mücadeleciydiler. Ve onlar hala da öyleler.

Kadınlar işkencehanelerde –erkekler kusura bakmasınlar– direnişçi ruh larıyla, işkenceleri göğüslediler ve erkeklere oranla daha başarılı olarak bu tezgahlardan geçtiler. Ve aynı kadınlara eklenen diğer kadınlar, anne, kızkardeş, eş, hala, teyze, ablalar, kaynanalar her zaman içerdeki tutukluların eli-ayağı, dili-kulağı, onların dışarıda mücadele eden herşeyleri oldular. O kadınlar cezaevlerinde yatan devrimci erkekler (kadınların daha direnişçi olmaları ve saflarda kadın devrimcilerin az olması nedeniyle sayı olarak daha çok erkek devrimciler içerdeydi) için oturma eylemleri yaptılar, onlara polis azgınca saldırdı ama onlar hemen başka eylemler yaptılar. Ankara yürüyüşünde Didar Şensoy polisler tarafından hunharca öldürüldü, ama sanki onun anısı için kadınlar daha mücadeleci oldular. Kadınlar bu uğurda dernek çalışmalarına başladılar, İnsan Hakları Derneği'nin kurulmasına aktif olarak katıldılar.

Ve onlar Perihan ve Hatice'yi son yolculuklarında da yalnız bırakmadılar. Çünkü Perihan ve Hatice herzaman onların mücadele anlarında yanlarındaydılar.

Hatice'nin cenazesine 1000 kişi katılmıştı, bu katılan insanların sayısından çok da polis vardı cenazede. Katılanların kadın kısmı daha fazla görünüyordu gazete resimlerinde. Bu bence çok doğaldı. Çünkü cezaevlerinde yatan yüzlerce tutuklu erkek devrimcinin yakınları olarak yıllarca birlikte mücadele etmişler, örgütlü bir birlik ve çalışma olmamasına rağmen, kendiliğinden gelen etkilenmeler sonucunda kadınlar eski feodal anlayışlarından belli oranlarda arınmışlardır. Ve şimdi bu gelişmelerin ürünü olarak onlar bu cenazede dayanışmalarını göstermektedirler.

Kadınlar arasında yapılacak örgütlü komünist bir çalışmanın kazanımlarının ne boyutlarda olacağı, bu kadın arkadaşların nezdinde görülmektedir. Bizim mücadelemiz Türkiye devrimi içindir, Türkiye devrimi için kadınların kazanılması bizim için büyük önemdedir.

...

Haziran 1991 ■

İBRETLİK HABERLER

.. Ecevit, şöyle konuştu.

"Türkiye'de Türk adının, bir ırkın değil, bir milletin adı olduğunu yıllardır savundum. Bana göre Türkiye'de bir Kürt sorunu yoktur. Bir Güneydoğu ve Doğu Anadolu sorunu vardır. Bu sorun da bölgelerimizin, yarı feodal yapısından, ihmal edilmişliğinden, geri kalmışlığından, yoksulluğundan, işsizliğinden kaynaklanmaktadır. GAP tamamlanır, bölgede adil bir toprak dağılımı yapılırsa, bu sıkıntılar aşılabilir. Sağlanamazsa asıl patlama o zaman olur. Bu ülkenin Türkler'i ile Kürtler'ini birbirinden ayırmak, benim için yüreğimi ikiye bölerek yaşamak kadar olanaksızdır. Ama Kürt asıllı diye bir kısım yurttaşlarımıza kem gözle ve kuşkuyla bakılması ve en küçük bir baskı yönetilmesi de benim yüreğimi parçalar."

İstanbul'da Nevruz törenleri sırasında Türk bayrakları indirilip Kürt bayrakları açıldı. "Irak'ı bölelim derken Türkiye'yi mi böldüreceğiz? Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan mı olacağız? Sayın Özal, 'Tabuları yıkıyoruz' diye devleti ve ulusal birliği yıkmaya kalkışıyor. Sayın Özal, eski partisini, ailesini, hükümeti istediği gibi bölebilir. Ama Türkiye'yi ve Türk milletini bölemez."

"Yürek değil çarık" bu adamdaki "manda gönünden"

(Nazım Hikmet)

Sınıf bilincinden yoksun işçi ve emekçi yığınların, ulusal bilinçleri uyanmamış ezilen ulus ve azınlık milliyet mensuplarının henüz ham, hakim sınıf ideolojisiyle bulanıp kirlenmiş geri duygularına, bu anlamda kendilerine yabancı, kendiliğinden bilinçlerine seslenerek onları hakim sınıfların yedeğine takıp kendi sınıfsal, ulusal-milli çıkarlarına ters yönde sürükleyip aldatarak kullanmak; bütün sömürücü sınıfların, özellikle de burjuva sınıfın ideologları ve politik önderlerinin, yüz kızartıcı bir pişkinlikle uygulayageldikleri meslekleridir... Sömürücü sınıfların tarihi kadar eski bir meslektir bu... Burjuva ideologları ve politik önderlerinin yaşamdaki varlık nedenleri, işçi sınıfı ve emekçi yığınların ezilen mazlum ulusların, azınlık milliyetlerin kanlarına ekmek doğramaktır... Mesleğin işlevi, niteliği budur!

Türkiye-Kuzey Kürdistan'da bu aşağılık "meslek" B. Ecevit'in kişiliğinde "sanatsal" anlatımını bulmuş, bu adam işçi sınıfı ve emekçi yığınlara karşı sınıfsal alanda olduğu gibi, ulusal sorunda da Türk hakim sınıfları adına, sorunun kendi içinde "tutarlı" teorisini yapıp kendi pratiğine aktarma "başarısını" gösterebilmiştir...

Bugün Türkiye-Kuzey Kürdistan'da kemalist faşist ideologların, politik önderlerin ve bunların kişiliğinde Türk hakim sınıflarının Kürt ulusu ve Ermeni, Arap, Rum, Çerkez, Süryani ve diğer azınlık milliyetler sorununda, sınıfsal çıkarlarına uygun çözüm için geldikleri ve bundan böyle gelebilecekleri en "tutarlı" nokta, B. Ecevit'in geldiği noktadır... (Çeşitli kesimlerdeki burjuva ideologlar ve politik önderlerce son dönemde dillendirilen "kültürel özerklik" vb. gerçekte Türk hakim sınıflarının isteği değildir. Çünkü Türk hakim sınıflarının yapısı, genel birikimi ve gücü böyle bir şeye elvermez. Buna rağmen bu laflar edilmek zorunda kalınıyorsa, nedeni ulusal hareketin boyutlarının bunu dayatmasıdır.)

Sınıfsal ve milli bilinçlerinden yoksun işçi ve emekçi yığınların, B. Ecevit'in Türk hakim sınıfları hesabına geliştirdiği kemalist faşist nitelikli (parça kalp imgeleriyle süslenmiş... Adam aynı zamanda şair... olacak o kadar!) "içli" teorilerinden etkilenmemeleri olanaksızdır. Nitekim Türkiye-Kuzey Kürdistan'da bütün ulus ve azınlık milliyetlerden onbinlerce işçi ve emekçi bu adamın yaydığı "umut" afyonuyla uyuşmuş, ya da "dumanaltı", "çakırkeyf" durumda, bugün sınıf kardeşlerine kendi ezilen ulus ve milliyetlerine, dolayısıyla kendi kendilerine karşı çıkma, saldırma konumundadırlar. Bu, onların sınıfsal, ulusal ve milli niteliklerine yabancılaşmalarının dramatik sonucudur... Bu yabancılaşmayı kırmak, devrim güçlerini ana kaynaklarında yeniden toparlamak için gerçeği kavramak ve kendi gerçeklerine yabancılaşmış işçi ve emekçi yığınlara, ezilen ulus ve azınlık milliyet mensuplarına taşıyarak kavratmak zorunludur!

Gerçek şudurki, B. Ecevit'in yüreği, yalnızca Türk hakim sınıflarına karşı duyarlı, pis bir yürektir. Aynı yürek, bütün milliyetlerden Türkiye-Kuzey Kürdistan işçi sınıfına ve emekçi yığınlarına ezilen Kürt ulusu ve azınlık milliyetlere karşı duyarsız ve kördür. Bu yürek, işçiler ve emek çilere, ezilen ulus ve azınlık milliyetlere karşı, gerçekte yürek değil, "manda gönünden çarık"tır!

B. Ecevit, *"Türkiye'de Türk adının bir ırkın değil, bir milletin adı olduğunu yıllardır savundum. Bana göre Türkiye'de bir Kürt sorunu yoktur". "Bu ülkenin Türkleri ile Kürtlerini birbirinden ayırmak benim için yüreğimi ikiye bölerek yaşamak kadar olanaksızdır".*(!) diyor...

Nedir ulus olgusu? Soruna devrimci toplum bilimin, Marksizm-Leninizm'in bilimsel verileriyle yaklaşan, yüreğini sömürücü hakim sınıflara satmamış her dürüst insan bilir ki, ulus olgusu kapitalist üretim biçimi ve üretim ilişkilerinin, genel olarak kapitalist sistemin belirli bir olgunluk evresinin zorunlu toplumsal-sosyolojik sonucudur.

Türkiye-Kuzey Kürdistan'da "Türk

adı" elbetteki "bir ırkın, Türk ırkının" adı değil, baskın Türk hakim sınıflarının tarih boyunca küçük asyada yaşayan bütün ırklardan zor yoluyla asimile edilerek koparılmış insan gruplarının Türk ırkı ile sancılı kaynaşmasının ürünü olan Türk ulusunun adıdır. Emperyalizm ve proletarya devrimleri çağında, üstelik küçük asyada ırk davası gütmek faşistlerin ve dolayısıyla sömürücü hakim sınıfların, burjuvaların, bir de dünyadan haberi olmayan yavan akıllıların işidir. Ve bütün yaldızlı laflarına karşın B. Ecevit büyük Türk şovenisti, kemalist faşist bir ırkçıdır!

B. Ecevit'in burjuva dünya görüşüne özgü bir utanmazlıkla göstermeye çalıştığı gibi, Türk hakim sınıfları, şu kötü ünlü "misak-ı milli" sınırları içinde yaşayan bütün toplulukları, tek bir ulus potasında eritmeyi başaramamıştır, bundan böyle de başaramayacaktır! Bunun, B. Ecevit gibi burjuva ideologları ve politik önderlerin kavrayamayacağı, kavrasalar da kabullenemeyecekleri (tarihsel ve güncel) nedenleri vardır.

Tarihin akışı içinde toplumların gelişimini, niteliğini belirleyen devrimci toplum bilimin nesnel yasaları "misak-ı milli" sınırları içinde yalnızca Türkler ve Türk ulusu için geçerli değildir. Aynı yasalar Kürtler ve Kürt ulusu için de, azınlık milliyetler için de geçerlidir! Nasıl ki, Osmanlı döneminde filizlenip, Cumhuriyet dönemi boyunca boyatan çarpık kapitalizm Türk ulusunu yarattıysa, aynı süreçte siyasal devlet bağımsızlığından yoksun olduğundan, nispeten geri de olsa çekirdek yapılanmasını tamamlayarak, Kürt ulusunu da yaratmıştır! Türkiye-Kuzey Kürdistan'da bugün Türk ulusunun yanısıra, başlıbaşına özgün nitelikleriyle Kürt ulusu da vardır! B. Ecevit'in fingirdek kalp oyunları, politik cilveleri bu yalın gerçeği karartamaz! Ama bu tür cilveler, onun mesleğinin niteliğini, kemalist faşist fitneliğini, burjuva düşkünlüğünü gösterip ele verir!

Kapitalizm öncesi dönemde, feodal ilhak ve sömürü zoruyla bir arada yaşamak zorunda kalan ayrı halkların aynı toplumsal potada ergiyerek, tek bir ulusa dönüşmeleri, tarihin belirli bir evresinde bağımsız, özgür, "devrimci" kapitalist nitelikli iktisadi, toplumsal, siyasal koşullara koşut olarak, bu koşulların oluştuğu, oluşturulduğu ülkelerde yaşanmış ve değişen uluslararası koşullara bağlı olarak sona eren evreyle birlikte, bir daha (kapitalist yoldan) yaşanmamak üzere kesin olarak kapanmıştır!

Sözkonusu tarihsel dönem, 18. yüz yılın ikinci yarısında, yerleşik feodal sistemlere karşı Avrupa'da başgösteren köklü toplumsal kapitalist-sanayi devrimleriyle başlamış, 19. yüzyılın ikinci yarısına dek, Avrupa, Kuzey Amerika, Avusturalya, Japonya'da baskın milliyetlerin burjuva sınıfları önderliğinde gerçekleştirilen, köklü sanayi devrimlerinin sağladığı güçlü pazar ağlarının belirlediği kapitalist potada, toplumun iç dinamiğine dayanarak ve feodalizme karşı, devrimci atılımlarla ergiyip kaynaşarak, modern ve sağlıklı uluslar tarih sahnesine çıkmıştır.

Rekabetçi kapitalizmin "devrimci" burjuva sınıfları 19. yüzyılın sonunda, kapitalist sistemlerinin son aşaması emperyalizme evrilerek dünya pazarlarını (sömürge ve yarı-sömürge statüsünde) tamamen paylaşmışlar (yoksa küçük asya emperyalist dünya pazarının dışında mı kaldı?! Yoksa bu konuda, bizim bilmediğimiz, ama B. Ecevit'in bildiği başka gerçekler mi var?!), pazarların emperyalist paylaşımıyla birlikte, pazar alanlarında (dolayısıyla küçük asyada) kapitalist yoldan tek ulusluluğa geçişin yolları tıkanmış, bütün koşulları ortadan kalkmıştır!

Çünkü emperyalizm kendisine bağımlı kıldığı bu alanlardaki geri toplumların bütün zenginliklerini yağmalayıp talan ederek, bu toplumlardaki devrimci sınıfların demokrasi ve sosyalizm savaşımlarının basıncına karşı geliştirdiği "ince taktiklerle" sömürerek, bu toplumların iç dinamiklerini ağır baskı altında tutup zayıflatarak, yerli burjuvaları feodallerle işbirliğine sokup genel toplumsal dokuyu sürekli hasta ve sancılı kılarak, yerli işbirlikçileriyle elele, bu toplumları yıkıma sürükleyip çökertmiştir. Öte yandan emperyalistler, kendi aralarındaki pazar dalaşlarında ve kendilerine bağlı pazarlarda hakim sınıflarla çelişkilerinde bu ülkelerdeki, ulusal ve milli çelişkileri, sürekli kaşımışlar, rakiplerine ve densizlik eden yerli işbirlikçilerine karşı kışkırtma, baskı ve santaj aracı olarak kullanmışlardır, bugün de kullanıyorlar, bundan böyle de kullanacaklardır...

Türk hakim sınıfları, emperyalizmin Türkiye-Kuzey Kürdistan'daki yerli işbirlikçileri, uşaklarıdır! TC devleti emperyalizmin Türkiye-KuzeyKürdistan'da sürdürdüğü hayasız, dizginsiz sömürünün bekçisi, küçük asya kazanında pişen aşı emperyalizmin tabağına aktaran kepçesidir... Türkiye-Kuzey Kürdistan toplumu da, Türk hakim sınıfları ve TC devleti üzerinden emperyalizme bağlıdır. Gerçek bu!

Emperyalizme bağımlı bir ülkede, o ülkenin hakim sınıfları ülkenin zenginliklerini kendi başlarına sömüremezler. Bunlar varlıklarını emperyalizmin ülkede sürdürdüğü sömürünün taşaronluğuna borçludurlar. İç pazardaki sömürüde emperyalizme "aslan" payı, bunlara da "sırtlan" payı düşer... Bu ülkelerde, emperyalizmin iradesinin dışında, nesnel yasaların yaptırımcı zoruyla kapitalizm gelişir. Ne varki bu kapitalizm o toplumun iç dinamizmine dayalı aşağıdan yukarıya doğru bağımsız, özgür "devrimci" kapitalizm değil, yukarıdan aşağıya doğru bağımlı çarpık kapitalizmdir! Devrimcilik bir yana, bu tür çarpık, curuf kapitalizmin özünde, doğası gereği demokrasinin kırıntısı da yoktur! Yer yer görülen demokratik olgular, bu ülkelerde süren genel sınıf mücadelesinde devrimci sınıfların zor yoluyla sağladıkları demokratik kazanımlardır!

Türk hakim sınıfları ve TC devletinin kapitalist açıdan tek atımlık da olsa devrimci barutu yoktur. Ülkede hiç bir dönem sanayi devrimi gerçekleşmemiş, Türk burjuvaları ülkede feodalizmi tasfiye ederek demokratik sorunları çözmek yerine, bu gücü kendinde bulamadığından, feodal toprak ağalarıyla işbirliğine gitmiştir! Ülkenin zenginlikleri emperyalizmin kasasına akarken, Türk hakim sınıfları dünya pazarlarına yalnızca tarım ürünleri ve montaj ürünü dayanıklı tüketim eşyaları satarak geçim yoluna bakmakta, güçlü bir sermaye biriminden yoksun kalmaktadır. vs., vb..

Bu koşullar altında, Türkiye-Kuzey Kürdistan'da Türk hakim sınıfları ne zaman ve hangi yollardan "tek ulusluluğu" sağlamışlardır? Bundan böyle ne zaman ve nasıl sağlayabileceklerdir? B. Ecevit'in aptalca savlarının züğürt tesellisi olduğu ortada...

Sıraladığımız bu gerçekler, tarihin akışı içinde toplumların gelişimini belirleyen nesnel yasaların kaçınılmaz sonuçlarıdır!

Bu gerçekler, ORAN-Sitesinde faşist Türk hakim sınıflarının aşağılık çıkarları için hipotezlerin üretilip, kalleşçe politikaların tezgahlandığı çalışma odalarında, doğaya ve topluma, olaylara ve olgulara çaresiz gidici burjuvaların dünya görüşüyle bakarak onların onulmaz cüzzamlı yaralarına merhem, ölümcül dertlerine derman için uydurulmuş *"Türkiye'de Kürt sorunu yoktur, doğu ve güneydoğu sorunu vardır"* gibi burjuva boşboğazlığı, politika bezirganlığı değil; devrimci toplum bilimin bütün milliyetlerden proletaryanın dünya görüşü Marksizm-Leninizm temelinde çözümlenen objektif verilerdir!

Bol demli çayın kişide kabızlık yapması gibi, burjuva ideolojisi, dünya görüşü de, kişi de düşünsel kabızlığa yolaçar... B. Ecevit'in (farfara lakabıyla

karaoğlanın) açmazı, kara yazgısı buradadır. B. Ecevit, genel bilgi dağarcığı zengin, gerçekten "kültürlü" bir insan, yetenekli bir politikacıdır. Bu adam, Türk hakim sınıflarının son bir kaç on yılda yetiştirdiği en olgun, en tutarlı, en "ileri" politik sözcülerinden, ideologlarından biridir. Ne varki Türk hakim sınıfları emperyalizme bağımlıdır ve emperyalistler de epeyden beri bağımlı ülkelerde, meclis literatürüyle söylemek gerekirse, "kereste, öküz, otel ayısı, gavat, it herif... vb." türleri yeğliyorlar. Kuşkusuz ki, B. Ecevit bu türlerle, yani Turgut Özal, Yıldırım Akbulut gibi burjuvalığın on paralık raconunu da tüketen, sonradan görme, banal, hödük tiplerle aynı kefeye konulamaz... B. Ecevit, kişi olarak (Sezarın hakkı Sezara) tek sözcükle (Katibim türünden) efendi bir adamdır... Gelgelelim, sorun kişisellikten siyasal platforma çıktığında, bunlar arasında özde hiçbir ayrım yoktur! Çünkü bunların tümü ideolojik, siyasi, kültürel gıdalarını aynı kaynaktan Türk hakim sınıfları ve kemalist faşistlerin kaynağından almaktadırlar! Bunlar arasındaki tek ayrım, işçi sınıfı ve emekçi yığınların sömürülüp ezilmesinde, Kürt ulusu ve azınlık milliyetlere uygulanan kemalist faşist şiddet, asimilasyon ve soykırım politikalarının biçimindedir. Bu açıdan B. Ecevit, ötekilerden daha tehlikeli ve kurnazdır!

B. Ecevit'e göre, Türkiye'de *"bir Kürt sorunu yoktur... Yalnızca doğu ve güneydoğu Anadolu sorunu vardır... Bu sorunda bölgelerin yarı feodal yapısından, ihmal edilmişliğinden* (kim ihmal ettiyse!) *geri kalmışlığından* (neden geri kaldıysa!) *yoksulluğundan, işsizliğinden* (ama neden yoksul, neden işsiz!) *GAP tamamlanır, bölgede adil bir toprak dağılımı yapılırsa, bu sıkıntılar aşılır."*

Eh, "halamın cinsiyeti elverirse amcam olur..." varsayımına dayalı beklentiler... Hiç belli olmaz... Olur mu olur?!

GAP tamamlanıp devreye girdiğinde, gerçekten ne olur? Şu adil(!) toprak dağılımı aldatmacası bir yana (çünkü topraklar gereken yerlere dağıldı bile...) B. Ecevit'in burjuva hipotezlerine göre, sanayi devriminden bağımsız (kemalist faşist bir mucizeyle olsa gerek!) sağlandığını savladığı tek uluslu (elbetteki Türk ulusu!) Türkiye-Kuzey Kürdistan toplumuna, özellikle de Kuzey Kürdistan ve Kürt ulusuna iktisadi, toplumsal ve siyasal etkileri ne olur?

Biz devrimci toplum bilimin gelişim yasalarına dayanarak deriz ki: GAP, kısa evre açısından Kuzey Kürdistan'ın iktisadi goncasıdır! Bu iktisadi gonca, toplumsal ve siyasal alanda çok önemli, olağanüstü gelişmeleri de beraberinde getirecek, bugün hızla gelişen Kürt ulusal hareketinin, Kürt ulusunun ulusal uyanışının çiçeklerini dölleyip meyveye dönüşmesini hızlandıracaktır... GAP, kısa evre açısından Türk hakim sınıflarının Kuzey Kürdistan'da onlarca yıldır sürdürdükleri yağma ve sömürülerine karşılık Kürt ulusuna ödemek zorunda olduğu maddi tazminatın küçücük bir parçası olarak değerlendirilip böyle algılanmalıdır! (Uzun evrede GAP, Türkiye-Kuzey Kürdistan'ın gelişmesi pahasına; Ortadoğu'da doğal dengeleri altüst edecek bir ekolojik felaket kaynağıdır.)

Yaşam güçlü ve karmaşıktır... Gerçekler inatçıdır... Yaşamın nesnel yasaları uyarınca olmak zorunda olanlar, geçiktirilebilir... Ama asla engellenemez! Yaşamın özüne yabancılaşanların kafalarını yaşamın gerçeklerine çarpmalarını, dogmatik hipotezleri, kalleş politikaları önleyemez.

Kuzey Kürdistan'a bakın: İktisadi açıdan bu ülke sözcüğün gerçek anlamında Ören'dir-viranedir... Onyıllarca bu ülkeye ciddi hiçbir yatırım yapmayan, buna karşın bu ülkenin bütün zenginliklerini kırk haramilere özgü bir açgözlülükle yağmalayan, yağmalarının güvenliği için ülkede sürekli işgal orduları besleyip, meralara dek karakollar kuran Türk hakim sınıfları GAP'a tirilyonlar aktarıyor... Çünkü çarpık da olsa gelişip palazlanan Türk kapitalizminin doymak bilmez açlığını bastırmak, sermayesini yoğunlaştırmak için, Kuzey Kürdistan'ın doğal kaynaklarını daha yoğun ve yerinde emmek istiyor... Neden yerinde? Çünkü, Harran toprağı ile Dicle ve Fırat suyu menkul değil, gayri-menkul... Yani taşınamaz!

Şurası kesin: Eğer teknolojik birikimleri ve doğa dengesi elverseydi, Türk hakim sınıfları Harran ovasıyla Dicle ve Fırat suyunu örneğin Konya ovasına taşır orada tıkınırlardı. Ama olanaksız, şimdi tatlı paralarını kerhen de olsa Harran'a akıtıyorlar... Akıtsınlar. İyidir... Bazen "bir müsibetten, bin iyilik doğarmış"! Türk hakim sınıfları daha fazla talan, sömürü ve kâr için fakat hayır... B. Ecevit'e göre *"bölgedeki iktisadi sorunları çözüp bölgeyi mamurlaştırmak"* için (biz gülmeyelim, bırakalım kargalar gülsün!) GAP'ı yapıyorlar. Madalyonun bir yüzü bu...

Madalyonun bir de öbür yüzü var: GAP devreye girdiğinde Kuzey Kürdistan'ın bugünkü iktisadi durumu ve dolayısıyla toplumsal konumu köklü bir sarsıntıya uğrayacaktır... Bu sarsıntı, GAP'la birlikte gelişecek tarım kapitalizmi ve zorunlu hizmet sektörlerinin devreye girmesiyle Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusunun bağrındaki feodal urların sökülmesini şimdiden kestirilemeyecek oranda hızlandıracak ve toplumun ufkunu açıp genişletecektir!

Tarım kapitalistleri ve hizmet sektörünün patronları, şiddetli işgücü taleplerini, "ucuz işgücü cenneti" olan Kuzey Kürdistan'dan sağlamaya yönelecek, bu da bugün kuytu mezralarda, Kürtlüklerinin yeterince bilincinde olmayan onbinlerce Kürdü kapitalist dünyaya çekerek onlara kendi ulusal ve sınıfsal gerçeklerini görmelerini sağlayacaktır!

İşte o zaman, daha bugün ayaklarında paslı feodal-aşiret prangalarına karşın hızla yükselen Kürt ulusal hareketi, o ortamda kavuşacağı, kapitalist gelişmenin sağlayacağı ulusal döllenme potasında yoğunlaşarak ileriye atılacak şahlanacaktır!

O zaman, Türk hakim sınıflarının, dolayısıyla B. Ecevit vb. dogmatik ideologları ve iki yüzlü politik önderlerinin pis yürekleri "ikiye bölünecek" tir...

"Yaşamaları olanaksız olurmuş"... Olsun... Kime ne yararı var, bunların yaşamının!!!

● ABD Başkanı **George Bush**, **Gandi**'nin ölümünü **"Trajik bir kayıp"** olarak nitelendirdi. **Bush**, **"Dünyanın nereye gittiğini bir türlü anlayamıyorum"** dedi.

● Eşek hoşaftan ne anlar...

Tarih hiçbir gücün durduramayacağı sonsuz bir güçle akıyor... Bu görkemli akışın içindeki olaylara ve olgulara; bu görkemli akışı bu olayları ve olguları belirleyip düzenleyen, devrimci toplum bilimin diyalektik-materyalist nesnel yasalarının ışığında değil de, emperyalist burjuvazinin sömürüsünü sürdürebilmek için uydurup topluma dayattığı dogma-dandik "anlayışlar"la bakıp yorumlayanların *"dün yanın nereye gittiğini anlamamaları"* anlaşılır bir durumdur... İnsan yabancılaştığı şeyin niteliğini, yönünü anla-

yamaz...

Emperyalist burjuvalar ve yerli işbirlikçileri, herşeyden önce toplumsal yaşamın kaynağına, yani emekçilere ve emeğe, topluma ve doğaya yabancılaşarak çürümüştür! Topluma ve doğaya hergün biraz daha yabancılaşarak hızla soyutlanan emperyalist burjuvalar ve yerli işbirlikçileri, çürümüş, cılk, mundar sınıfsal niteliklerinden dolayı, "insan" olarak, kendilerine de yabancılaşarak öylesine ağdalı bir batkı içinde yaşıyorlarki, genel olarak dünyanın değil, sınıfsal olarak kendilerinin de *"nereye gittiklerinin"* bilincinde değiller...

Dünyanın nereye gittiğini anlayabilmek için, tarihin görkemli akışına, bu akış içerisinde yaşanan olaylara, oluşan olgulara, devrimci toplum bilimin diyalektik-materyalist nesnel yasaları ve Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in, bu insanlığın yüzakı, onuru, yeni tipte seçkin insanların bu yasalara dayanarak ürettikleri işçi sınıfının bilimi Marksizm-Leninizm'in evrensel ilkeleri ışığında bakmak gerekir!!! Topluma, toplumdaki olaylara ve olgulara Marksizm-Leninizm'in evrensel ilkeleri ışığında bakmayı başaranlar için dünyanın nereye gittiğini anlamak kolaydır. Marksizm-Leninizm'in ilkeleri ışığında herşey açık ve duru ve net olarak görülür! Görülüyor da... Dünyanın gidebileceği iki yer var: YA BARBARLIK! YA SOSYALİZM!

İşte budur, insanlığın ve doğanın, genel olarak dünyanın önündeki kesin ikilem!

Emperyalist - burjuva "toplum bilim"in ideologları, politik önderleri; insanı insan kılan, onun beyinsel yetilerini, sindirim sistemine ve libidol mekanizmasına bağlayıp körelten, onu barbarlıkta kütleştiren tekbenci dogmatik tez, hipotez, yasa tellalları, entrikacı alçakların toplum ve doğa için üçüncü bir seçenekleri var mı?

Çoktan beri "insan" haralarına dönüşmüş, en aşağılık sapmaların belirdiği, iki yüzlü, madikçi, alicengiz oyunlarıyla "ilkelenmiş" sıracalı dünyalarında, kendilerine özgü fos kavram ve budalaca sözcük oyunlarıyla, sorunların özünü, devrimci toplum bilimin ilkeleri ışığında tartışmak yerine, tıpkı kapitalist meta ve sermaye pazarında olduğu gibi, yalnızca spekülasyon yapmaktan öte geçemeyen dogmatik "düşünce" cambazlıklarıyla, Marksizm-Leninizm'in, komünizmin ruhuna fatiha okuyan(!) burjuva ideologların, politik önderlerin topluma ve doğaya dayattıkları tek seçenek barbarlık, yokoluş, hiçliktir! Onlar barbarlık yolunda daha şimdiden oldukça önemli bir mesafeyi katetmiş durumdalar... Ve geldikleri yerde alçaklıkla aptallığın karışımı bir edayla *"dünyanın nereye gittiğini bir türlü anlamadıklarını"* söylüyorlar... Oysa işçi sınıfı ve emekçi yığınların seçeneği var:

SOSYALİZM!

Öyleyse, *"dünyanın nereye gittiğini bir türlü anlayamayan"*lara, anlayabilecekleri tek dille, işçi sınıfının devrimci şiddetiyle anlatmak, emperyalist burjuvalara ve yerli işbirlikçilerine dünyanın kaç bucak olduğunu göstermek, ille de istedikleri *"hiçliğe"* onları bir an önce kavuşturmak gerekir...

● Nerelerden nerelere?

Altta ibretlik iki kupür var...

Birincisi 2000'e Doğru'nun arka kapağına tam sayfa verilmiş bir ilan!

İkincisi Panorama adlı burjuva iktisat dergisinin 26 Mayıs 1991 tarihli sayısından bir makale!

İkisinin de özü aynı: Türkiye'de sanayi öyle gelişti ki, artık Sovyetler Birliği'ne sanayi ihraç ediyoruz!

Nerelerden, nerelere geldik! Türkiye kalkmıyor... vs.

Söyleyene değil, söyletene bakmak gerek! Aslında verilen örnekler, Türkiye'nin ilerlemesinden çok, Sovyetler Birliği'nin gerilemesini gösteriyor.

1930'larda Sosyalizmi inşa ederken, Türkiye gibi ülkelere sanayi ihraç eden Sovyetler Birliği, şimdi Türkiye'den sanayi ithal edecek duruma gelmiş. Revizyonizmin vardığı acınacak yer burası!

Gün gelir, Rusya işçi sınıfı, dünyanın en hızlı kalkınan sosyalist ülkesini, 70 cente muhtaç edenlerden hesap sorar. Birgün, mutlaka! Yeter ki Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in öğretilerine sarılsın işçi sınıfı! Yeter ki güvensin kendi gücüne!

YIL 1935

SSCB, Kayseri ve Nazilli Bez Fabrikalarını kurdu

Sümerbank'ın, Kayseri Bez Fabrikası 1935'te, Nazilli Bez Fabrikası ise 1937'de hizmete girdi. Her iki fabrika da Sovyet Rusya tarafından anahtar teslimi inşa edilerek sanayimizin hizmetine sunulmuştur.

YIL 1991

SSCB'ye anahtar teslimi sanayi tesisi kurduk

ALARKO ŞİRKETLER TOPLULUĞU'nun Moskova'da komple (anahtar teslimi) kurduğu Elkat Bakır Tel Çekme Tesisleri 29 Ocak 1991 tarihinde hizmete açılmıştır.

Yarım asır önce Sovyetler Birliği'nin kurduğu Kayseri ve Nazilli Bez Fabrikaları düşünülünce Türk mühendis ve müteahhitlerinin bugün ulaştığı düzey gurur vericidir.

ALARKO ALSİM
ALARKO SANAYİ TESİSLERİ ve TİCARET A.Ş.

İŞEKER SANAYİİNDE SSCB İLE İŞBİRLİĞİ

SOVYETLER'LE "ŞEKERLİ" İLİŞKİLER...

Türkiye, Sovyetler Birliği'ne şeker üretim teknolojisi ihraç etmeye hazırlanıyor. Eğer Sovyetler, Tovarkoski fabrikasının modernizasyonundan memnun kalırlarsa, 322 şeker fabrikası daha, Türk teknolojisiyle modernize edilecek.

Şeker fabrikaları, 1930'larda genç Türkiye Cumhuriyeti'nin sanayi atanındaki ilk göz ağrısıydı. Uşak'taki ilk fabrika, büyük bir törenle açılmış, gazeteler ise bu gelişmeyi öve öve bitirememişti. Aradan geçen yaklaşık 60 yılda, Türkiye'deki şeker fabrikalarının sayısı 27'e ulaştı.

İlk şeker fabrikasını açtığında adeta çocuklar gibi sevinen Türkiye, şu günlerde, bir zamanların süper gücü Sovyetler Birliği'ne, şeker üretimi için modern teknoloji ihraç etmeye hazırlanıyor. Eğer Sovyetler, Rusya Cumhuriyeti'ndeki "Tovarkoski Şeker Fabrikası Örnek Yenileme Projesi"nden memnun kalırlarsa, geriideki 322 (üçyüzyirmiki) şeker fabrikası daha, Türk teknolojisi ile modernize edilebilecek. Şu anda örnek projenin hayata geçirilmesi işini, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ile ERG İnşaat'ın ortaklaşa kurdukları konsorsiyum üstlenmiş durumda.

Sovyetler Birliği'ni modernizasyona iten en önemli etken, ülkenin çok büyük bir şeker açığı ile karşı karşıya olması. Öyle ki, bu ülke için yılda ortalama 4-5 milyon ton luk bir şeker ithalatı kaçınılmaz... Sovyet yöneticileri, halihazırdaki tesislerdeki üretiminle bu önemli açığın kapanacağına inanıyorlar.

Şu anda, Sovyetler Birliği'ndeki toplam 323 şeker fabrikası, yıllık 14-15 milyon tonluk ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalıyor. Nedeni ise, bu fabrikaların birçoğunun halen Çarlık Rusyası döneminden kalma teknolojilerle çalışıyor olması... Bu durum, elbette üretimde büyük kayıplara yol açıyor. Öyle ki, 1989 yılında bu ülkede 86 milyon ton şeker pancarı işlenmiş ve buna karşılık 9.2 milyon ton şeker elde edilebilmiş. Sovyetler'deki şeker fabrikaları, uluslararası standartlara göre düşük olan yüzde 10'luk randımanla çalışıyor. Türkiye'deki şeker fabrikalarının ortalama randımanı ise şu anda yüzde 14'ler düzeyinde seyrediyor.

Sovyetler, şeker fabrikalarının modernizasyonu işini önce Batılı firmalara teklif etmişler. Ancak her zaman şikayet ettikleri şey, burada da başlarına gelmiş ve Batılılar'ın modernizasyon için çıkardığı rakamlar astronomik boyutlara ulaşmış. Bunun üzerine iş, Türkiye'ye teklif edilmiş. Teklif cazip bulununca, idari sorumluluklar ERG İnşaat'ın, teknik sorumluluklar Türkiye Şeker Fabrikaları'nın olmak üzere bir konsorsiyum kurulmuş ve kollar sıvanmış.

Sözkonusu konsorsiyum işe, Sovyetler'e bir şeker fabrikasını, örnek olarak modernize etmeyi, daha sonra tüm fabrikalar için bağlantı kurulmasını önermiş ve kabul edilmiş. Ancak Sovyetler, örnek projenin yanısıra Rusya Cumhuriyeti'ndeki 4, Ukrayna'daki 2 adet şeker fabrikasının daha yenilenmesini istiyorlar. Bugünlerde, bu fabrikalar için ayrıntılı yenileme ve modernizasyon projeleri hazırlanıyor.

Türkiye Şeker Fabrikaları Genel Müdür Yardımcısı Şahap Telli, yatırımla ilgili olarak şu anda ödeme koşullarının görüşüldüğünü, bu konuda anlaşmaya varılır varılmaz çalışmalara başlanacağını bildiriyor. Önümüzdeki yıl, projenin ilk uygulamalarının başlayacağını belirten Telli, bunun bir başlangıç olduğunu belirtiyor ve "Rusların ağzını biz tadlandıracağız" diyor. Sovyetler şeker fabrikalarının modernizasyonu işini Türkiye'ye vermeleri gurur verici ama bunların işletme politikalarını bizden almasalar iyi olur. Aksi halde iki ayda bir yapılacak zamları, Sovyet vatandaşlarına anlatamayabilirler.

Sevilay Gökoğlan

1929 yılında Uşak Şeker Fabrikası Çek işçi ve mühendisler tarafından kurulmuştu. Bugün Türkiye, Sovyetler Birliği'ne şeker fabrikası teknolojisi satmaya hazırlanıyor.

Okuyucu Mektupları

İSTANBUL'DA 1 MAYIS 1991

Yoldaşlar,

Biz burada 1 Mayıs günü İstanbul'da yapılan 1 Mayıs korsan gösterileri hakkında kısa bir değerlendirme yapmak istiyoruz.

Önce 1 Mayıs öncesi durum üzerine: İstanbul 1 Mayıs'a üç-dört gün kala gözaltına alınmıştı. Siyasi polis, 1 Mayıs'a bir hafta kala İstanbul'un çeşitli bölgelerine, özellikle işçilerin yoğun olarak oturduğu mahallelere ardarda baskınlar düzenledi. Bu baskınlarda, operasyonlarda yüzlerce kişi gece evlerinden toplanarak gözaltına alındılar. Baskınlar, operasyonlar düzenlenen bölgelerde çok miktarda 1 Mayıs propaganda-ajitasyon malzemeleri ele geçirildi. Bu baskınlarda gözaltına alınanların önemli bir bölümü tutuklandı. Haklarında soruşturmalar başlatıldı. Faşist devlet güçlerinin baskın ve operasyonları 2 Mayıs'a kadar devam etti.

1 Mayıs günü İstanbul, polis ve askerler tarafından abluka altına alınmıştı. 1 Mayıs günü sabahın erken saatlerinden itibaren şehrin önemli noktaları ve kavşakları polis ve askerler tarafından tutulmuştu. Tren istasyonları, otobüs durakları, iskele ve meydanların girişlerinde çok sıkı önlemler alınmıştı. Özellikle Taksim'e çıkan Dolmabahçe, Mecidiyeköy, Tarlabaşı, Maçka, Gümüşsuyu, Sıraselviler, Harbiye, Tünel bölgelerinde çok sıkı önlemler alınmıştı.

1 Mayıs günü İstanbul, özellikle Taksim ve çevresi havadan 3 polis helikopteri tarafından sürekli kontrol edildi. Panzerler Taksim alanına çıkan yollarda hazır olarak bekletildi. Ayrıca boyalı su sıkan panzerler de tetikteydiler. Taksim parkında jandarma birlikleri de "hazır" olarak bekletildiler. Şehrin bazı hassas noktalarında arama ve kontrolleri askeri birlikler yapıyorlardı. 1 Mayıs günü İstanbul Emniyet Teşkilatı'nda tüm izinler kaldırılmıştı. 1 Mayıs günü Kayseri'den ve yakın illerden çevik kuvvet birlikleri getirildi, tüm polis teşkilatı alarma geçirilmişti.

Taksim'e çıkan tüm yolları tutan polisler, toplu taşıma araçları otobüs ve minibüsler durdurularak herkes indirildi, herkes didik didik arandı ve kimlik kontrollerinden geçirildiler. Bu arama ve kimlik kontrolleri bir istikamette en az 3-4 kere tekrarlanıyordu. Kimliği bulunmayanlar ve durumu "şüpheli" görülenler derhal gözaltına alınıyorlardı. 1 Mayıs günü İstanbul'da 2-3 kişinin birarada bulunması kesinlikle gözaltına alınmak demekti. Gözaltına alınanlar Beyoğlu'ndaki Dünya ve Fitaş sinemalarına doldurulduldular, oradan otobüslerle siyasi şubeye nakledildiler. Gözaltına alınanların büyük bir bölümü öğrenci ve işçilerden oluşuyordu.

1 Mayıs günü faşist devlet güçlerinin tüm engellemelerine rağmen, İstanbul'un birçok semtinde, Saraçhane, Eminönü, Beşiktaş, Harbiye, Şişhane, Aksaray, Kartal, Ümraniye, Kadıköy, Gültepe'de korsan 1 Mayıs gösterileri düzenlendi. 1 Mayıs nedeniyle İstanbul'daki korsan gösteriler akşam saatlerine kadar sürdü.

1 Mayıs günü saat 10.15 sıralarında Saraçhane'de toplanan yaklaşık 1000 kişilik bir grup, "Yaşasın 1 Mayıs!", "Bıji Yek Gulan!" şeklinde sloganlar atarak, orak-çekiçli bayraklarla Taksim istikametine doğru yürüyüşe geçti. Bu grup, İMÇ bloklarına kadar yürüdü. Yürüyüş halindeki grup sürekli yeni katılanlarla büyüyordu, güçleniyordu. Grubun yürüyüşe geçmesiyle birlikte, polis de derhal harekete geçti. Yakın çevrelerinden takviye güç isteyerek yürüyüş grubunun büyümesini önlemek için grubu dört bir yandan sardı. Gruba acımasızca saldırdılar. Yürüyüşçüler de taş ve sopalarla ve molotof kokteyllerle karşılık verdiler. Buradaki taşlı-sopalı çatışmada çok sayıda kişi yaralandı. Polis bu çatışmada yakaladığı devrimcileri tahta coplarla döverek, yerlerde sürükleyerek kanlar içinde polis minibüslerine götürdü. Ara sokaklara dağılan yüzlerce gösterici polis helikopterleri tarafından havadan izlenerek gözaltına alındılar. 1 Mayıs 1991'in en önemli olayı, çatışması burada meydana geldi.

Saraçhane'deki grubun Taksim istikametine doğru harekete geçmesinden yaklaşık 5-10 dakika sonra, bu kez Belediye İş sendikasının bulunduğu cadde üzerinde, Piri Reis İlkokulunun önünde gruplaşmalar, toplanmalar başladı. Çabucak toplanan gruplar "Yaşasın 1 Mayıs!", "1 Mayıs engellenemez!", "Gençliğin yolu işçi sınıfının yoludur!" şeklinde sloganlar atarak, yazılı pankartlar taşıyarak derhal yürüyüşe geçtiler. Belediye Sarayına doğru ilerleyen grubun önü Saraçhane viyadüğü üzerinde polis tarafından kesildi. Barikat kuran polis, göstericilere saldırmaya başladı. Göstericiler de taş ve sopalarla karşılık verdiler. Buradaki taşlı-sopalı çatışmada çok sayıda kişi gözaltına alındı. Çok sayıda kişi yaralandı.

Saat 12.00 sıralarında Eminönü İş Bankası şubesi önünde toplanan yaklaşık 250-300 kişilik bir grup "Yaşasın 1 Mayıs!", "Bıji Yek Gulan!", "1 Mayıs hakkımız, engellenemez!", "Haklıyız kazanacağız!" şeklinde sloganlar atarak Mısır çarşısına doğru yürüyüşe geçti. 200 metre kadar yürüyen grubun önü önce bir polis otosu tarafından kesildi, ama yürüyüş engellenemedi. Yürüyüş grubu 100 metre kadar daha ilerleyince bu kez grubun önü çok sayıda polis tarafından kesilince, taşlı-sopalı çatışma çıktı. Buradaki çatışmada da çok sayıda kişi gözaltına alındı.

Yine aynı saatlerde Yıldız Üniversitesi'nden çıkan yaklaşık 200-250 kişilik bir öğrenci grubu sloganlar atarak Dikilitaş istikametine doğru yürüyüşe yöneldi. Çeşitli pankartlar taşıyan grup Fulya Stadına kadar ilerledikten sonra, polisin müdahalesiyle karşılaştı. Burada da çıkan taşlı-sopalı çatışmada çok sayıda kişi gözaltına alındı. Burada polis ayrıca silah da kullandı.

Bundan birkaç dakika sonra bu kez Cumhuriyet caddesinin Harbiye kesiminde yaklaşık 150-200 kişilik bir grup yolu keserek sloganlar attı. Polisin müdahalesiyle anlık çatışmalar meydana geldi. Göstericiler sokak aralarından dağıldılar. Burada da çok sayıda kişi gözaltına alındılar.

Burada anlattığımız 1 Mayıs korsan gösterileri dışında İstanbul'un daha birçok semtlerinde polisin tüm engellemelerine karşın; Kartal'da, Ümraniye'de, Kadıköy İskele meydanında, Gültepe'de, Şişhane'de, Aksaray'da, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin önünde, İstanbul Hukuk Fakültesi önünde 1 Mayıs korsan gösterileri düzenlendi.

1 Mayıs günü İstanbul'da yapılan tüm korsan gösterilerinde yaklaşık 2000 kişi gözaltına alındı.

1 Mayıs günü İstanbul'un çeşitli semtlerinde düzenlenen 1 Mayıs korsan gösterilerine biz Bolşevikler de katıldık.

Bizim, 1 Mayıs nedeniyle düzenlenen korsan gösterilerde edindiğimiz genel izlenimler, çıkardığımız dersler kısaca şöyledir:

– Bu yılki 1 Mayıs korsan gösterileri geçen yıllardaki gösterilerde olan canlılığa, coşkuya, dinamiğe sahip değillerdi. Bu yılki 1 Mayıs gösterileri cılız ve zayıftı.

– Bu yılki 1 Mayıs korsan gösterilerine işçiler aktif olarak katılmadılar. Ya da işçilerin katılımı çok zayıftı.

– Bu yılki 1 Mayıs korsan gösterilerine katılan kitlenin önemli bir bölümü yüksek öğrenim gençliğinden oluşuyordu.

– Reformist sarı sendikalar, işçile-

rin meydanlara çıkmalarına, birlik dayanışma mücadele günü olan 1 Mayıs'ı adına şanına layık bir biçimde kitlesel olarak kutlamalarına izin vermediler. Onlar, işçileri fabrikalara, salonlara hapsettiler. Onlar fabrika ve işletmelerde öğlen paydoslarında bildiriler okuyarak, işçi sınıfının bu şanlı mücadele gününü, bu birlik, dayanışma gününü işçi sınıfının bilincini karartmanın bir aracı, bir günü olarak kutladılar.

– Bu yılki 1 Mayıs korsan gösterileri, pratikte bir kez daha işçi sınıfının reformist sarı sendikaların, karşı-devrimci sendikaların kanatları altında, onların etkisi altında olduğunu, bu etkinin kırılmasının zorunlu olduğunu, sınıf içinde örgütlenmenin esas olduğunu, sınıfın kendi öz partisine sahip olmasının ne kadar elzem olduğunu gösterdi.

– Bu yılki 1 Mayıs korsan gösterileri, pratikte bir kez daha; kitlelersiz hareket etmenin, kitlelersiz mücadele yürütmenin, kitlelersiz devrimci hedef ve mevzilere varmanın ne kadar zor olduğunu gösterdi.

– Bu yılki 1 Mayıs korsan gösterileri DE örgütlü değildi. Bu gösterilerde hakim olan ruh, örgütlü ruh değil, kendiliğinden ruhtu. İstanbul'da yapılan hemen tüm korsan 1 Mayıs gösterileri kesinlikle iyi örgütlenmemişlerdi. Dolayısıyla polis tarafından, büyümeden, güçlenmeden anında, kolaylıkla dağıtılabiliyorlardı. İyi örgütlenmedikleri için en ufak bir saldırıyla panik ayyuka çıkabiliyordu.

– Bu yılki 1 Mayıs hazırlıkları ve 1 Mayıs korsan gösterileri, devrimci güçlere pratikte bir kez daha gizliliğin esas alınması gerektiğini, küçük-burjuva-anarşist örgütlenmelerle hiçbir yere varılamayacağını, devrimci hedef ve mevzilere varabilmek için Marksist-Leninist-Bolşevik tarzda örgütlenmenin zorunlu olduğunu gösterdi.

– Bu yılki 1 Mayıs korsan gösterilerinin pratiği, hakim sınıfların işçi sınıfının örgütlü gücünden ne kadar çok korktuklarını, devrimci kıvılcımların yangına dönüşmemesi için nasıl paniğe kapıldıklarını gösterdi.

10.5.1991
İstanbul

FAŞİST TERÖRÜN YENİ YASAL ADI "ANTİ-TERÖR YASASI" VE YASANIN İLK İNFAZI HATİCE DİLEK - İSMAİL ORAL'IN KATLEDİLİŞİ...

Kamuoyunda anti-terör yasası olarak bilinen "Terörle Mücadele Kanunu" yürürlüğe girdiği 12 Nisan 1991 tarihinden sonra, içinde demokratik bir tek kırıntının dahi olmadığı gerek sosyalist basın ve yayın, gerekse de devrimci ve komünistler üzerinde estirilmek istenen devlet terörünün faşist yasa koyucular tarafından resmileştirilmesi anlamını taşıdığı çok daha açık biçimde ortaya çıkmıştır.

Yeni yasa ile artık daha önce de uygulanan "çatışma sırasında" ya da "kaçarken öldürüldü" türünden şeylere yasal kılıf bulunup bu tür olaylara karışan faşist kolluk güçleri korunmakta, yargılanamamakta, işkence resmileştirilmektedir.

Terör yasasının 15. maddesi şunları içermektedir:

"Madde 15: Terörle mücadelede görev alan istihbarat ve zabıta amir ve memurları ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer personelin bu görevleri ifadan doğduğu iddia edilen suçlardan dolayı haklarında açılan kamu davası sonuçlanıncaya kadar tutuksuz yargılanırlar." (Yani devrimcileri öldürmeye, onları işkence tezgahlarından geçirmeye devam edebilirler. /BN)

Faşist devletten tabii ki farklı şeyler beklenemez. Onlardan devrimcileri, komünistleri koruması beklenemez. Bunu beklemiyoruz da. Faşist devletin savcılarından, hakimlerinden kendi işkenceci katillerini yargılaması ya da bunu ciddi olarak yapmasını istemek hayalcilik olur. Ama onların yüzlerine örttükleri demokrasi maskesinin yırtılıp atılması için bu ve bunun gibi faşist yasaların ve uygulamaların teşhirini de küçümsememek gerekiyor.

Bizler için açık olan faşist devletin konumu geniş kitleler için hiç de açık değil. Bunda tabii ki kitleleri etkileme anlamında bizlerden çok daha fazla olanağa sahip olan kendilerine demokratım diyen, sözkonusu yasanın çıkacağı ve çıktığı günlerde "demokrasinin ayıbı olan" 141, 142 ve 163. maddelerin kaldırılmasını "demokrasi adına sevindirici bir gelişme" olarak görüpgösteren ve terör yasasına göz yuman çok bilmiş "aydın"larımızın sorumsuzluğu da eklenince, bizlere düşen görevler bir kat daha artmaktadır. (...)

19 Mayıs 1991 günü Kadıköy'deki evlerinde faşist kolluk güçleri tarafından gözü dönmüş bir biçimde katledilen Hatice Dilek ve İsmail Oral isimli iki yiğit devrimcinin katledilişinin ertesi günü, kendine demokratım diyeninden demeyenine kadar bütün basın organlarında çatışmada öldürüldükleri yazıldı. Basının egemen güçlerce nasıl kullanıldığına çok açık bir gösterge olan bu durum, haberlerin gazetecilik sorumluluğuyla değil, polis bültenleriyle yazıldığını göstermiştir. Bu olayda da "demokrat" dürüstlüğün kırıntısını bulmak olanaksızdır.

Yukarıda da belirttiğim gibi, bizler ne faşist devletten işkencecilerini yargılamalarını bekliyoruz, ne de onların güdümündeki basından gerçeklerin yazılmasını. (...) Biz kendi insanımıza devrimci arkadaşlarımıza ve yoldaşlarımıza her koşulda sahip çıktık ve çıkacağız da.

Hatice Dilek ve İsmail Oral'ın başına gelenler yeni şeyler değil. Biz yüzlerce devrimci arkadaşımızı, yoldaşımızı işkencelerde, çatışmalarda, faşist pusularda kaybettik. Devrim mücadelesinde daha yüzlercesini de kaybedeceğimizin bilincindeyiz. Biz devrim mücadelesinin daha onlarca, yüzlerce, binlerce Haticeler, İsmailler doğuracağının da bilincindeyiz.

Onlar örnek kişilikleri ve mücadeleleriyle hiçbir zaman bilincimizden atılmayacaklardır. Buna ne faşist diktatörlüğün ne de hiçbir gücün engel olamayacağını ve onların katillerinden, faşist diktatörlükten, onların anıları üzerinde yükselen mücadelemizle hesap soracağımızı dosta, düşmana bir kere daha hatırlatıyoruz.

Biz onların katledilişinin devrimci ve komünist çevrelerde yılgınlığı-karamsarlığı değil, devrime olan inancı pekiştireceğini, öfkemizi sınıfsal kinimizle pekiştirerek faşist diktatörlüğün yüzüne indirilecek o güçlü yumruğu daha da çelikleştireceğini biliyoruz.

– DEVRİM ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR!
– İŞKENCECİ KATİLLERDEN HESAP SORULACAK!

27 Mayıs 1991
İstanbul'dan bir BP okuru

NOT: Hatice Dilek'in cenazesi 22 Mayıs günü, bizim de katıldığımız yaklaşık 1000 kişilik bir kalabalıkta Gülsuyu'nda devrim şehitlerinin ölümsüz güzelliği ile toprağa verildi.

Cenazede atılan sloganlar şunlardı: "Devrim şehitleri ölümsüzdür!", "Faşist diktatörlükten hesap sorulacak!", "İşkencecilerden hesap sorulacak!", "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek!", "Katil polis!" vb. gibi. Bir de tüm kitlenin katılmadığı özel sloganlar: "Ordumuz katillerin peşinde!" vb. gibi sloganlar eşliğinde yoğun polis kontrolu altında tüm devrim şehitleri anısına saygı duruşu yapıldıktan sonra herhangi bir olay olmadan dağıldık.

B R E C H T ' T E N

Komünarların Şarkısı

Madem ki, güçsüsüz diye
Yasalar yapıyorsunuz bizleri köleleştirmeye,
karar aldık biz köle olmak istemediğimizden
artık uymamaya bu yasalara.

Tehdit ediyorsunuz madem ki,
Bizleri silahla ve toplarla
Korkma kararı aldık biz artık
kötü yaşamımızdan ölümden fazla.

Göz yumduğumuzda soymanıza bizleri,
Aç kalıyoruz bizler madem ki,
Vitrin camlarıdır yalnızca, tespit ederiz ki,
Doyuracak olan ekmekten ayıran bizi.

Tehdit ediyorsunuz madem ki,
Bizleri silahla ve toplarla
Korkma kararı aldık biz artık
kötü yaşamımızdan ölümden fazla.

Evsiz bırakıyorsunuz bizleri,
Evler sıra sıra dururken madem ki,
Karar aldık kovuklarımızdan çıkmaya
ve taşınmaya o evlere şimdi.

Tehdit ediyorsunuz madem ki,
Bizleri silahla ve toplarla
Korkma kararı aldık biz artık
kötü yaşamımızdan ölümden fazla.

Bir sürü kömür varken,
Kömürsüz donuyoruz biz madem ki,
Karar aldık o kömürlere el koymaya
Isınabilelim diye biz şimdi!

Tehdit ediyorsunuz madem ki,
Bizleri silahla ve toplarla
Korkma kararı aldık biz artık
kötü yaşamımızdan ölümden fazla.

Bize iyi bir ücret vermeyi,
Beceremiyorsunuz siz madem ki,
El koyuyoruz o fabrikalara şimdi,
Sizsiz yeter onlar bize çünkü.

Tehdit ediyorsunuz madem ki,
Bizleri silahla ve toplarla
Korkma kararı aldık biz artık
kötü yaşamımızdan ölümden fazla.

Hükümete -o ne vaad ederse etsin,
Güvenimiz yoktur bizim madem ki,
Karar aldık kurmaya iyi bir hayatı,
Biz kendi önderliğimizde şimdi.

Tehdit ediyorsunuz madem ki,
Bizleri silahla ve toplarla
Korkma kararı aldık biz artık
kötü yaşamımızdan ölümden fazla.

Siz yalnızca top sesine kulak verirsiniz,
Başka dilden anlamazsınız madem ki,
Değecektir yapılan şimdi, öyleyse
Topları sizin üzerinize çevirmeli.

Bertolt Brecht, Svendborg Şiirleri,
Toplu Eserler Cilt 9, sayfa 653-655

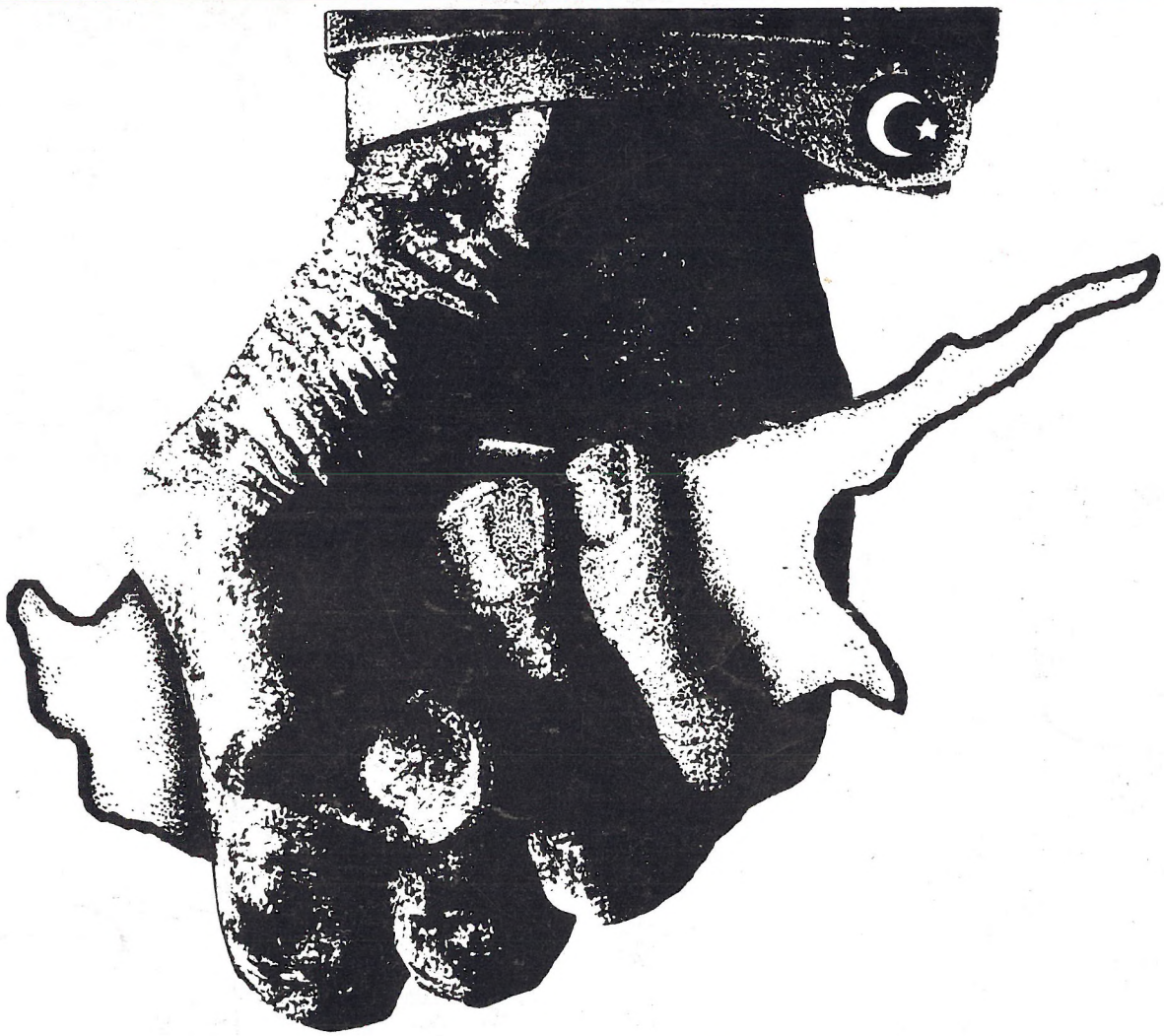

İşgalin 17. yılında:
Emperyalistler, Kıbrıs sorununu da "yeni düzen"lerine uygun olarak ve kendi çıkarları doğrultusunda "çözüme" bağlamak istiyorlar.

Kıbrıs sorununun gerçek çözümü, anti-emperyalist demokratik devrimle mümkündür!